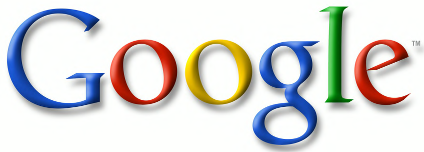
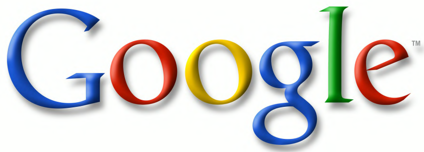

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV · ANG ·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

Dr. Anders Sandøe Ørsted,
Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand, Etatsraad
og Deputeret i det Kongelige Danske Cancellie.

Første Bind.

Kjøbenhavn 1820.
Trykt hos og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Rec. March 7, 1905

Indhold.

*) Den Betragtning, at adskillige Skades-Erstatningen vedkommende Punkter i denne meget vidtløftige Dom ingen Interesse kunde have for Publikum, har foraarsaget, at kun et Udtog er blevet leveret.

Side.

Udtog af Commissions-Dom

i Sagen:

Høiesterets-Advocat Treschow, som Actor,

contra:

De Tiltalte forhenværende Overformyndere Over-Krigs-Commissair Andreas Leisner, Capitain ved det borgerlige Artillerie, Silke- og Klædehandler Johan Adolph Beckmann og afskediget Capitain, Juveleer Hans Christian Winther, samt Cancellieraad og forhenværende Bogholder ved Kjøbenhavns Overformynderie Carsten Ludvig Schiødt.

(Affagt den 28 August 1819.)

Under nærværende Sag, i hvilken et Undersøgelses-Forhør ved det criminelle Kammer i Lands-Over- samt

Hof- og Stads-Retten er blevet optaget, tiltales for denne Commission, ifølge Kongelig allernaadigst Commissorial-Befaling af 23 Januari 1816, de forhenværende Overformyndere ved Kjøbenhavns Overformynderie Overkrigs-Commissair Andreas Leisner, Capitain ved det borgerlige Artillerie, Silke- og Klædehandler Johan Adolph Beckmann og afskediget Capitain Juveleer Hans Christian Winther, samt Cancellieraad og forhenværende Bogholder ved bemeldte Overformynderie Carsten Ludvig Schiødt, saavel til at erstatte den Skade, de deels hver for sig, deels flere af dem i Forening maatte have tilføiet Interessenterne i Kjøbenhavns Overformynderie ved de under det optagne Forhør omhandlede Foretagender, som til at lide vedbørlig Straf for deres Forhold, forsaavidt de alle eller nogle af dem maatte have gjort sig skyldige i Utroskab eller en saadan Uflid, der kan virke Strafskyld.

Høiesterets-Advocat Treschow, som under 23de Januari 1816 allernaadigst er beordret, som Actor, at udføre denne Sag, har ifølge Stevning af 7 Mai f. A. ved Indlæg af 9de næstefter deduceret Sagen under forskjellige Straf- og Erstatnings-Poster. Under hver af de sidstnævnte har han, i Anledning af de Misligheder og den Uorden, som i de senere Aar skal have fundet Sted ved Kjøbenhavns Overformynderie, nedlagt særskilt Paastand om den Erstatning, som de Tiltalte enten i Forening eller hver for sig formeentlig ere pligtige at udrede. Derhos har

han paastaaet Overkrigs-Commissair Leisner, Capitain Beckmann og Cancellieraad Schiødt tilfundne at bøde deres tre Mark og at arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus, de tvende førstnævnte efter Commissionens nærmere Bestemmelse og den Sidstnævnte for Livstid, samt afskediget Capitain Winther at bøde 2000 Rbd. S. V., den ene halve Part til Kongen og den anden halve Part til Uddeling til fattige Umyndige, Faderløse og Moderløse. Saa har han og paastaaet, at de Tiltalte, forsaavidt de have været arresterte, maatte tilpligtes, hver for sig, at udrede de i Anledning af deres Arrest medgaaede Omkostninger, men derimod in solidum dømte at betale alle øvrige af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder til Statscassen i Anledning af Sagens Undersøgelse af samme forskudsviis udbetalte 2500 Rbdlr. N. V., samt endelig til Actor et passende Sallarium.

Ved sit senere Indlæg af 12 Februari 1818 har han, næst at modificere enkelte af de nedlagte Erstatnings Paastande, udvidet sin Paastand i Henseende til Actionens Omkostninger derhen, at samtlige Tiltalte tilpligtes endvidere in solidum at erstatte Statscassen 1000 Rbd. N. V., som af samme forskudsviis er udbetalt for Forretninger henhørende til Sagens Oplysning, samt at de paa lige Maade tilpligtes til Overformynderiets Casse at betale 450 Rbdlr. N. V., som af denne ere betalte til Secretair Homan og Assistent Weinholdt for Revision af Leisners, Beckmanns og

Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

Dr. Anders Sandøe Ørsted,

Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand, Etatsraad
og Deputeret i det Kongelige Danske Cancellie.

Første Bind.

Kjøbenhavn 1820.

Trykt hos og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Rec. March 7, 1905

Indhold.

Sidt.

*) Den Betragtning, at adskillige Skades-Erstatningen vedkommende Punkter i denne meget vidtløftige Dom ingen Interesse kunde have for Publikum, har foraarsaget, at kun et Udtog er blevet leveret.

Udtog af Commissions-Dom

i Sagen:

Høiesterets-Advocat Treschow, som Actor,

contra:

De Tiltalte forhenværende Overformyndere Over-Krigs-Commissair Andreas Leisner, Capitain ved det borgerlige Artillerie, Silke- og Klædehandler Johan Adolph Beckmann og afskediget Capitain, Juveleer Hans Christian Winther, samt Cancellieraad og forhenværende Bogholder ved Kjøbenhavns Overformynderie Carsten Ludvig Schiødt.

(Afsagt den 28 August 1819.)

Under nærværende Sag, i hvilken et Undersøgelses-Forhør ved det criminelle Kammer i Lands-Over- samt

Hof- og Stads-Retten er blevet optaget, tiltales for denne Commission, ifølge Kongelig allernaadigst Commissorial-Befaling af 23 Januari 1816, de forhenværende Overformyndere ved Kjøbenhavns Overformynderie Overkrigs-Commissair Andreas Leisner, Capitain ved det borgerlige Artillerie, Silke- og Klædehandler Johan Adolph Beckmann og afskediget Capitain Juveleer Hans Christian Winther, samt Cancellieraad og forhenværende Bogholder ved bemeldte Overformynderie Carsten Ludvig Schiødt, saavel til at erstatte den Skade, de deels hver for sig, deels flere af dem i Forening maatte have tilføiet Interessenterne i Kjøbenhavns Overformynderie ved de under det optagne Forhør omhandlede Foretagender, som til at lide vedbørlig Straf for deres Forhold, forsaavidt de alle eller nogle af dem maatte have gjort sig skyldige i Utroskab eller en saadan Uflid, der kan virke Strafskyld.

Høiesterets-Advocat Treschow, som under 23de Januari 1816 allernaadigst er beordret, som Actor, at udføre denne Sag, har ifølge Stevning af 7 Mai f. A. ved Indlæg af 9de næstefter deduceret Sagen under forskjellige Straf- og Erstatnings-Poster. Under hver af de sidstnævnte har han, i Anledning af de Misligheder og den Uorden, som i de senere Aar skal have fundet Sted ved Kjøbenhavns Overformynderie, nedlagt særskilt Paastand om den Erstatning, som de Tiltalte enten i Forening eller hver for sig formeentlig ere pligtige at udrede. Derhos har

han paastaaet Overkrigs-Commissair Leisner, Capitain Beckmann og Cancellieraad Schiødt tilfundne at bøde deres tre Mark og at arbeide i Kjøbenhavns Tugthuus, de tvende førstnævnte efter Commissionens nærmere Bestemmelse og den Sidstnævnte for Livstid, samt afskediget Capitain Winther at bøde 2000 Rbd. S. V., den ene halve Part til Kongen og den anden halve Part til Uddeling til fattige Umyndige, Faderløse og Moderløse. Saa har han og paastaaet, at de Tiltalte, forsaavidt de have været arresterte, maatte tilpligtes, hver for sig, at udrede de i Anledning af deres Arrest medgaaede Omkostninger, men derimod in solidum dømte at betale alle øvrige af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder til Statscassen i Anledning af Sagens Undersøgelse af samme forskudsviis udbetalte 2500 Rbdlr. N. V., samt endelig til Actor et passende Sallarium.

Ved sit senere Indlæg af 12 Februari 1818 har han, næst at modificere enkelte af de nedlagte Erstatnings Paastande, udvidet sin Paastand i Henseende til Actionens Omkostninger derhen, at samtlige Tiltalte tilpligtes endvidere in solidum at erstatte Statscassen 1000 Rbd. N. V., som af samme forskudsviis er udbetalt for Forretninger henhørende til Sagens Oplysning, samt at de paa lige Maade tilpligtes til Overformynderiets Casse at betale 450 Rbdlr. N. V., som af denne ere betalte til Secretair Homan og Assistent Weinholdt for Revision af Leisners, Beckmanns og

Schiødt sequestrerte Bøger og Papirer. Endvidere har han paastaaet de Tiltalte tilpligtede at betale sig, forudden de i Anledning af Actionen havte Udgivter, i Sallarium 1000 Rbd. S. V. Saa har han ogsaa den 31 Decbr. 1818 fremlagt en Regning for Bekostningen med at lade hans tvende Indlæg reenskrive, hvilken Regnings Beløb 100 Rbd. N. V. han har paastaaet de Tiltalte tilpligtet at betale paa samme Maade, som de øvrige Actionens Omkostninger. Endelig har han paastaaet Procuratorerne Bierring og Haagen, for deres formeentlig utilbørlige og fornærmelige Skrivemaade, vedbørlig anseete.

For Overkrigs - Commissair Leisner har Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rets Procurator Bierring fremlagt Defensions Indlæg af 20de Februari 1817, 11 Juni 1818, 14 Januari og 11 Februari 1819. Hans Paastand gaaer ud paa, at Overkrigs-Commissair Leisner aldeles vorder frifunden for Actors Tiltale, og at de af Sidstnævnte om ham brugte ærenærgaaende Udtryk og Paastande vorde mortificerede.

Lige Paastand er for Capitain Beckmann nedlagt af Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rets Procurator Haagen, som for ham har indgivet Defensions Indlæg af 16 Mai 1817 og 3 Septbr. 1818.

Hoiesterets-Advocat Justitsraad Bilsted har ved Indlæg af 12 Juni 1817 paastaaet Capitain Winther for Actors formeentlig ubeføiede Tiltale frifunden,

hvortil han ved Indlæg af 1ste Octbr. 1818 har henholdt sig.

Høiesterets-Advocat Sporon, som har givet Møde for Tiltalte Cancellieraad Schiødt, har fremlagt Indlæg af 18 Decbr. 1817, 3 Decbr. 1818 og 4 Februari 1819, samt en Skrivelse fra Cancellieraad Schiødt af 25de s. M. og paastaaet, at Sagen for denne Tiltaltes Vedkommende enten afvises eller at han for Tiltale frifindes. Derhos har han nedlagt Paastand om Mortification paa de af Actor om Schiødt brugte ærenærgaaende Udtryk og Paastande.

Hvad nu den nævnte Afviisnings Paastand angaaer, da er samme grundet paa, at Schiødt ikke har havt noget offentligt Embede ved Overformynderiet, men ikkun været antaget af Overformynderne til at være dem behjelpelig ved Forretningernes Udførelse, hvorfor han formeentlig ikke skulde kunne drages til Ansvar for de Misligheder og Feil, som under Overformynderiets Bestyrelse maatte have fundet Sted.

Af den ved Advocat Sporons Indlæg af 18 Dec. 1817 fremlagte Gjenpart af en Skrivelse, dateret 4de April 1801, til Kjøbenhavns Magistrat fra de daværende Overmyndere Køble og Hvidberg sees, at Schiødt, som ifølge Skrivelsens Indhold og hans egen under Forhøret afgivne Forklaring, siden Aaret 1787 havde arbeidet i Overformynderie-Contoirets Forretninger, af forbemeldte Overformyndere, ved Fuldmægtig Severins dødelige Afgang, er blevet beskikket i dennes Sted,

hvorom ved Skrivelse er gjort Anmeldelse til Magistraten, uden at derpaa nogen Bekræftelse skal være meddeelt.

Ifølge de under Litr. B ad No. 34 acterte af de forhenværende Overformyndere Etatsraad Hammerich, Capitain Møller og Major Aagaard meddeelte Attester og de øvrige under Sagen fremkomne Oplysninger, erfares, at han siden, uden at meddeles nogen Constitution ved Tiltrædelse af nye Overformyndere, er vedblevet at forrette Fuldmægtigtjenesten og er blevet lønnet af de for Overformynderne reglementerte Indtægter.

Forsaavidt nu Actors Sigtelse mod Schiødt gaaer ud paa, at han, under Udførelsen af de ham, ved Kjøbenhavns Overformynderie betroede Forretninger, der efter hans eget, med andre under Forhøret afgivne Forklaringer samstemmende Opgivende, have bestaaet i at føre Bogholderiet, samt Correspondencen og bestyre Cassevæsenet, har gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold, maa han unægtelig, uden Hensyn til hvorledes hans Stilling ved bemeldte Indretning har været, af det Offentlige kunne drages til Ansvar. Heller ikke skjønnes det, at noget er til Hinder for, at han under denne Sag dømmes til Skades Erstatning, forsaavidt han maatte befindes ved Uorden og Skjødesløshed at have paaført Overformynderiet Tab. Det strider nemlig mod Grundsætningerne for Skades Erstatning i Almindelighed og det fælleds Ansvar, der paaligger flere, som ere deelagtige i Skadestilføielse, at den, der af en

andens Fuldmægtig er paaført Skade, blot skulde kunne holde sig til Principalen og ikke være beføiet til af Fuldmægtigen at fordre Erstatning. At den Skadelidte ved Lovgivningen er tillagt Ret til at holde sig til Principalen, er desuden ikke indført i Faveur af Fuldmægtigen. Naar altsaa Principalen, saaledes som i nærværende Sag, hvorunder Overformynderne i de hertil henhørende Tilfælde have paastaaet Cancelliraad Schiødt tilpligtet at udrede den Erstatning, som Overformynderiet maatte findes formedelst hans Forseelse at have Krav paa, selv ønsker, at Spørgsmaalet om Fuldmægtigens Forpligtelse til Skades Erstatning skal afgjøres under Sagen, kan der saameget mindre være noget imod at kjende derpaa. At man under en criminal Sag er ubeføiet til at indtale Erstatningen for en Skade, som ikke resulterer fra en Forbrydelse, kan ikke herimod komme i Betragtning, da den Skade, som i de omhandlede Tilfælde maatte befindes at have fundet Sted, er tilføiet en offentlig Indretning, og det Offentlige følgelig maatte være beføiet til at reise Sagen, om den endog blot gik ud paa Skades Erstatning. Paastanden om Afviisning kan derfor ikke tages til Følge.

I Henseende til de øvrige Tiltaltes Bestillingstid ved Overformynderiet bemærkes foreløbig, at Over-Krigs-Commissair Leisner den 11 Juni 1810 tiltraadte som yngst Overformynder og optraadte som ældst eller regnskabsførende Overformynder den 1 Januari 1812,

samt vedblev denne Bestilling til Udgangen af Januari 1814.

Capitain Beckmann blev yngst Overformynder den 1ste Januari 1812 og regnskabsførende Overformynder den 1ste Febr. 1814, paa hvilken Tid Capitain Winther blev yngst Overformynder og begyndte Sidstnævnte at fungere som regnskabsførende Overformynder den 27 Nov. 1815 i Anledning af at Beckmann, paa Grund af de under denne Sag anstillede Undersøgelser, var blevet belagt med persönlig Arrest.

At, der for Overformynderiets fælleds Bestyrelse maatte paaligge dem fælleds Ansvar, er en umiddelbar Følge af deres Bestillings Beskaffenhed.

Den anden Overformynders Med-Ansvarlighed bestyrkes desuden ved Lovens 3—18—5, hvorefter Efterkommeren (hvilket Udtryk efter Lovstedets tydelige Bestemmelse maa forstaaes om den som yngst indtrædende Overformynder) ikke maa behjelpe sig med den Afgaaedes Fortegnelse eller Underretning til nogen Uflittighed eller Uvidenheds Undskyldning, men skal selv være forpligtet til strax at indformere sig om alting. Hvortil kommer, at det, ved Cancelliets Skrivelse af 10 Marts 1798, kundgjort ved Raadstueplacaten af 13de s. M., er blevet bestemt, at alle Expeditioner og Forhandlinger fra Overformynderiet i Kjøbenhavn, til desto større Betryggelse for enhver Vedkommende, bør være forsynet med begge Overformynderes Underskrift, saafremt de skulle have Gyldighed, og

er det saameget uantageligere, at den anden Overformynders Underskrift, saaledes som under Sagen er anført, blot skulde tjene til Beviis for Expeditionens Ægthed, som Underskriften ikke gives som nogen Contra Signatur; en Formalitet, der ei heller er foreskrevet ved Forhandlinger, som udfærdiges af andre offentlige Bestillingsmænd. Vel har Justitsraad Bilsted, til hvis Procedure Procurator Haagen forsaavidt har henholdt sig, af den under Litr. G ad No. 23 acterte Gjenpart af det Kongelige danske Cancellies Skrivelse til Magistraten af 5 Octbr. 1816, villet udlede, at bemeldte Collegium i Henseende til et i Skrivelsen berørt Tilfælde havde antaget, at Overformynderne ikke skulde kunne drages til Ansvar for Handlinger, som vare foregaaede i de 2 første Aar efter deres Beskikkelse, i hvilken Tid Regnskabsvæsenet forestaaes af den ældre Overformynder; men heraf kan ikke sluttes noget, da det end ikke er oplyst, at det var den, da Skaden kan ansees at være indtruffen, regnskabsførende Overformynder, paa hvem fornævnte Collegium har antaget, at Ansvaret maatte hvile*). Da det imidlertid maatte

*) Det modsatte var netop Tilfældet. Den Mand, til hvem Cancelliet henviser, var, paa den omhandlede Tid, anden Overformynder; Aarsagen til at han ene blev nævnt, var, at første Overformynder forlængst var død, og Proclama i hans Boe udløben.

Udgiveren.

paaligge den regnskabsførende Overformynder at have Tilsyn med Cassebøgerne, der førtes i hans Navn, saa maa de Tab for Overformynderiet, som kunne ansees at resultere af Uorden i bemeldte Bøgers Førelse, ene falde ham til Last. Overeensstemmende hermed vil det, under Sagens Paakjendelse i det følgende, blive at afgjøre, hvorvidt Ansvar kan ansees at paahvile enten begge de Overformyndere, under hvis Administration de paaankede Misligheder og Feil have fundet Sted, eller en enkelt af dem.

Angaaende de Tiltaltes formeentlige Strafskyld har Actor handlet under 4 Poster.

Den første Straffepost

betreffer det Forhold, hvori Overkrigs-Commissair Leisner og Capitain Beckmann, samt tildeels Capitain Winther, som Stadens Overformyndere, og Cancellieraad Schiødt, som Bogholder ved Overformynderiet, skulle have gjort sig skyldige ved forskjellige til Kjøbenhavns Magistrat, i Henseende til Overformynderiets Tilstand, indgivne formeentlig urigtige Status og Indberetninger, om hvis Feil de sigtes for at have, deels været vidende paa den Tid, da de bleve indgivne, deels senere at have faaet Kundskab uden derom at gjøre behørig Anmeldelse til vedkommende Authoriteter.

De Omstændigheder, som i denne Henseende komme i Betragtning, ere i det væsentlige følgende:

Under 10 Febr. 1813 communicerede Kjøbenhavns Magistrat Overformynderiet en Skrivelse af 9de næstforhen fra det Kongelige danske Cancellie, ifølge hvilken, da det ansaaes vigtigt, at Overformynderiet snarest muligt opgjorde sin Status med Hensyn til den ved Forordningen af 5 Jan. s. A. befalede Forandring i Pengevæsenet, det efter Hs. Majestæts allernaadigste Befaling paalagdes Overformynderiet inden 8 Dage at afgive Oplysning om og naar det saae sig i Stand til saadan Opgjørelse og ved samme Leilighed at lade følge en summarisk Forklaring om, hvorvidt det var i Stand til at betale til enhver Umyndig, hvad denne i Capital eller Rente maatte tilkomme i Rigsbankpenge for den i Overformynderiet indsatte Capital efter det anordnede Omskrivningsforhold. I Anledning heraf afgave de daværende Overformyndere Leisner og Beckmann, under 17de s. M., en af Bogholderen conciperet Beretning til Magistraten, hvorved de, næst at love om 4 à 6 Uger eller ved Udgangen af den følgende Maaned, at afgive den æskede Forklaring, summarisk anførte, at de førend 10de September 1807 indkomne Umyndiges Midler beløb noget over 2,500,000 Rd. og at derfor havdes som Sikkerheds Beviis 1,110,000 Rd. i Panteobligationer under den almindelige Masse, 320,000 Rd. i Panteobligationer henhørende til enkelte Værgemaal, alle udstædte førend September 1807, samt af Kongelige Obligationer, Speciesactier m. m., i alt for omtrent 1,780,000 Rdlr., saa at, som det i

Beregningen hedder, der altsaa var et betydeligt Overskud i Kongelige Obligationer, som tilligemed de i Aarene 1808 til 1812 inclusive udstædte Panteobligationer circa 2,000,000 Rd. maatte tjene til Sikkerhed for de i bemeldte 5 Aar indkomne Arvemidler, der ogsaa omtrent vilde udgjøre 2,600,000 Rdlr. Hertil føiede de, at de ikke skjønnede andet, end at Overformynderiet, der havde Valuta i Hænde for de Umyndiges Midler, var i Stand til at fyldestgjøre de Umyndiges Fordringer i Henseende til Renten, og at de, hvad Capitalerne angik, ogsaa troede, at man vilde blive i Stand til at betale enhver sit efter Omskrivningsforholdet, især da der blandt de forend September 1807 indkomne Midler, vare endeel Fideicommis-Capitaler, som for bestandig skulle blive staaende, og det ikke kunde formodes, at de øvrige Umyndiges Midler skulde kunne udgaae paa engang eller snart efter hinanden, ligesom og Udbetalinger vel maatte skee efter den 26 §. af Frd. 5 Jan. 1813. Endelig bemærkede de, at et i Depositocassen optaget Laan, der ved Regnskabets Slutning 1806 var 396,000 Rd., aldeles var indfriet, og at der for et i Speciesbanken optaget Laan, stor 287,000 Rdlr. D. C., havdes et lige Beløb, der ikke var indbefattet under de forhen benævnte Kgl. Obligationer.

Efterat derpaa de under No. 6—28 fremlagte Actstykker, hvilke Cancellieraad Schiødt har vedgaaet at være, deels af ham conciperede, deels af andre Be-

tjente paa Overformynder-Contoiret forfattet efter hans Dictat eller givne Ordre, vare blevne færdige, opgjorde Cancellieraad Schiødt en Status, der af Overformynderne Leisner og Beckmann under 14 September 1813 blev indgivet til Magistraten, tilligemed en af dem underskreven og af Deputeret i det daværende Finants-Collegium Etatsraad og Ridder Kirstein, i Anledning af at det ved Kongelig Resolution af 5 Marts s. A. var bestemt at et af bemeldte Collegii Medlemmer skulde deeltage i Opgjørelsen af Overformynderiets Status, conciperet Forklaring.

Ifølge denne Status var Beløbet af samtlige til Overformynderiet i rede Penge indbetalte Arvemidler, omskrevne til Rigsbankpenge efter Indleveringens Datum: 2,598,871 Rbdlr. 12 ß., hvorimod Beløbet af Activerne ikkun var 2,426,522 Rbd., saa at der havdes en Underballance af 172,349 Rbdlr. 12 ß., der, fordeelt paa de anførte Passiva, omtrent vilde udgjøre $6\frac{1}{10}$ pro Cento, hvilket saaledes betragtedes som Maximum af det Tab, nogen kunde komme til at lide.

Angaaende Fordelingen af dette Tab udkom Placaten af 8 Marts 1814, hvorpaa der først blev begyndt paa Omskrivningen af Capitalerne i Hovedbøgerne.

Ny Designationer og Beregninger bleve derpaa ogsaa efter Cancellieraad Schiødts Foranstaltning, uden nogen dertil fra vedkommende Authoriteters Side given Anledning, paa Contoiret udarbeidede samt en anden Status opgjort, ifølge hvilken Passiva skulde beløbe til

2,650,089 Rbdlr. 1 Mk. 5 ß. og Activa ikkun til 2,050,127 Rbdlr. 1 Mk. 3 ß., saa at Underballancen blev 599,962 Rbd. 2 ß., altsaa 427,612 Rbdlr. 86 ß. større end under 14 Sept. 1813 var opgivet.

I Henseende til Fordelingen af dette Tab, blev Cancellieraad Schiødt ved en af Contoirets Betjente nemlig daværende Extraskriver, nu Fuldmægtig ved Raadstuens tredie Secretariats Contoir Hans Slud gjort opmærksom paa, at derved formeentlig maatte iagttages Hensyn til det kortere eller længere Tidsrum, hvori Capitalerne havde henstaaet i Overformynderiet, hvilket han billigede, og blev derefter, i Overeensstemmelse med et saadant Tids Princip, Rabatteringen tilført i Bøgerne og Conti afsluttede, ligesom ogsaa en Tabel blev ophængt paa Contoiret til Oplysning om hvad Tab Capitalerne leed efter den opgjorte Beregning, i hvilken Henseende bemærkes, at der ved Fordelingen af Tabet iagttoges en Progression fra 1½ p. C. til 34½ p. C. Uagtet den saaledes opgjorte Status var færdig i Juli Maaned 1814, er Magistraten, som ifølge Instrux af 28 Aug. 1795 §. 5 og Reskript af 31 Mai 1814 §. 19 var den Overformynderiet forordnede Øvrighed, dog ikke blevet underrettet om den, forend ved Overformynderne Beckmanns og Winthers Skrivelse af 11 Marts 1815, hvilken Skrivelse foranledigedes ved at Magistraten, som paa gjentagne Opfordringer til Overformynderne, at give Underretning om hvilke Regler der, i Henseende til Udlæg i Kongelige og Kon-

gelig garanterede Obligationer ved Overformynderiet fulgtes og at meddele en Fortegnelse over samtlige til den fælleds Masse henhørende Capitaler, paa hvilke det i Pl. 8de Marts 1814 ommeldte Tab blev at fordele, med tilføiet Forklaring om hvad Rabatten udgjorde for hver Capital især, ved bemeldte Overformynderes Skrivelse af 26 Jan. 1815 ikke havde faaet fyldestgjørende Oplysninger i disse Henseender, under 1 Marts næstefter havde paalagt Overformynderne uopholdelig at give en detailleret Forklaring om, hvorledes bemeldte Placat af dem var anvendt paa samtlige Overformynderiets Midler, samt hvorledes Renterne i Overeensstemmelse dermed bleve at beregne. Ifølge den af Fuldmægtig Glud eedelig afgivne Forklaring, har han, da Beregningerne til den sidstommeldte Status vare færdige, spurgt Cancellieraad Schiødt, om det ikke var bedst at indsende dem til Magistraten, eftersom der til deres Opgjørelse ikke havdes Authorisation, hvorpaa han ikke fik noget bestemt Svar. Ligeledes har daværende Contorist nu Fuldmægtig ved Raadstuens tredie Secretariats Contoir Wiborg eedelig forklaret, at han, da bemeldte Beregninger vare færdige, spurgte Capitain Beckmann, om det ikke var bedst at indsende dem til Magistraten til Approbation, og at Beckmann dertil svarede: at han ogsaa holdt det for det rigtigste. Cancellieraad Schiødt, ifølge hvis Udsigende baade Leisner og Beckmann, efterat han som ovenmeldt var blevet opmærksom paa en ved Opgjørelsen af den under

14 Septbr. 1813 indgivne Status begaaet Feil, er blevet underrettet om at Underballancen vilde udfalde høiere, end den var angivet, og som derhos har forklaret, at der mellem ham og Beckmann, som regnskabsførende Overformynder, har fundet en Conference Sted, hvis Resultat blev, at det ikke ansaaes nødvendigt, at anmelde for Magistraten, hvorledes den sidste Status var udfalden, har ikke benægtet, at Glud har udladt sig som oven er anført, men kun yttret, at han ikke kunde erindre det og derfor ei heller sige, om eller i saa Fald hvad han har svaret dertil. Leisner har benægtet, at have, enten medens han fungerede som Overformynder, af Schiødt modtaget nogen Underretning om at Underballancen vilde udfalde høiere end den ved Status af 14 Septbr. 1813 var angivet, eller senere at være bleven underrettet om at en saadan høiere Underballance var funden, hvorved dog maa bemærkes, at i det af ham i Juli Maaned 1815 indgivne Regnskab for Tidsrummet fra 1ste Jan. 1812 til 31 Jan. 1814, udviser Generalballancen en endnu større Underballance nemlig 624,991 Rbdlr. 58⅔ ß. Ligeledes har Beckmann benægtet, at Schiødt har givet ham en saadan Underretning og at have været tilstede ved de Arbeider, som fandt Sted forinden Status blev udarbeidet, eller at have havt Kundskab om den, førend den blev ham forelagt til Underskrift. Imidlertid har han vedgaaet, at han, af de til Magistraten indgivne Beretninger om forskjellige Værgemaal, fik Kundskab

om Rabatteringens Beskaffenhed, ligesom han og paa Spørgsmaal til Schiødt, om Aarsagen til de beregnede forskjellige Tabsprocenter, af denne blev gjort opmærksom paa den formeentlige Billighed i, at et saadant Forhold blev iagttaget. Han har ogsaa seet Contoirbetjentene at være beskjeftigede med Tilførslerne i Bøgerne og Afslutningen af Conti efter den etablerte Grundsætning, om hvis Rigtighed han iøvrigt, efter hans Sigende, ikke bar Tvivl. Derhos har han under Doms Sagen erkjendt, at han, da man var kommet til Resultatet, altsaa i Juli Maaned 1814, fik Kundskab om, at man havde beskjeftiget sig med dette Arbejde. Hvad angaaer Wiborgs Forklaring om den ham givne Advarsel, da har han ikke bestemt benægtet den, men kun yttret, at han ei erindrede saadant. Winther, om hvem det ikke er oplyst, at han har deeltaget i nogen Ventilation om at etablere en stigende Procent i Henseende til derefter at beregne det Tab, som skulde rabatteres, hvilket han har benægtet, har derhos yttret, at han først, da Indberetningen af 11 Marts 1815 blev ham forelagt til Underskrift, blev opmærksom paa, at Underballancen efter den sidste Status var betydelig større, end forhen var opgivet, og at det, saavidt han kunde erindre, var ved Omtale paa Contoiret, at han erfarede det. Endelig maa det bemærkes, at der, efter hvad der er oplyst, maa antages endog ved den sidst omhandlede Status, at have fundet betydelige Feil Sted, og at Underballancen efter

rigtig Opgjørelse udfalder circa 93,000 Rbd. høiere end den derved er angivet. Det er nemlig oplyst, at 5 Stykker Panteobligationer til et Beløb af 26,500 Rbd. S. V. ere anførte med et pari Beløb i Brandkasse-Obligationer, hvilke vare hine substituerede, hvorved Activernes Beløb urettelig er forøget med den nævnte Sum. Fremdeles er Underballancen blevet circa 30,000 Rbd. S. V. for liden, derved, at Passiva for Bidstrup Gods og det Nissenske Legat ikke ere tagne med, uagtet Activerne for samme ere anførte. Endelig er der ved urigtige Anførseler paa nogle Contoer opstaaet en Difference af 36,588 Rbd. 2 ß. S. V., der urettelig ere decourterte i Passivernes Beløb.

Actor, som har sigtet de Tiltalte for at have ved deres under denne Post berørte Forhold søgt at dølge Overformynderiets sande Tilstand for de forordnede Authoriteter, hvilket han har formeent bestyrkes ved at hensee til det Ophold, som har fundet Sted med Aflæggelsen af Overkrigs-Commissair Leisners Regnskab og den af Sidstnævnte, Beckmann og Winther, kort efterat den sidste Status var afsluttet, i Forening indgivne Begjering om at Leisners og Beckmanns Regnskaber maatte aflægges under et, har derfor paastaaet Leisner, Beckmann og Schiødt anseete med Straf af offentligt Arbeide og Winther med en Pengemulct, enhver efter Graden af hans Strafskyld.

Hensees nu til den under 17 Februari 1813 skete Indberetning, da indeholder den vel ikkun en foreløbig

Meddelelse; men, det er dog paafaldende, at der ved samme er givet en saa gunstig og fra den senere oplyste Tilstand af Overformynderiet aldeles afvigende Udsigt derover, samt at Activa ere angivne at overstige Passiva med 110,000 Rdlr. D. C. og det uagtet en betydelig Kassebeholdning af circa 268,000 Rdlr. D. C. til Udgang af 1812 ikke var medtagen. Heller ikke er nogen fyldestgjørende Grund derfor af Leisner, Beckmann eller Schiødt opgivet. Iøvrigt ere de, ved bemeldte Indberetning, for den yttrede Formening, at Overformynderiet vilde blive i Stand til at betale enhver sit, anførte Grunde, nemlig, at der blandt de førend September 1807 indkomne Midler vare endeel Fideicommis-Capitaler, som for bestandig skulde blive staaende, og at det ikke kunde formodes, at de øvrige Umyndiges Midler skulde udgaae paa eengang, af den Beskaffenhed, at deres Urigtighed (hvilken ogsaa saavel Schiødt, af hvem Indberetningen, som anført, er conciperet, som Leisner og Beckmann, der have underskrevet den, og af hvilke Sidstnævnte har udsagt, at han ikke har forvisset sig om Indholdens Rigtighed, men forladt sig paa Bogholderen, har erkjendt) var saa synlig, at det ikke kunde ventes, at der, i Betragtning af samme, skulde blive fæstet Lid til den givne Beretning, hvorfor det er antageligt, at urigtige Forestillinger, om hvad der tilsigtedes ved Opgjørelsen af Status, have foranlediget dette anførte ugrundede Raisonnement.

Betreffende dernæst den under 14 Septbr. 1813 opgjorte Status, da er der i den under No. 32 acterte Skrivelse fra Overformynderne Beckmann og Winther, dateret 11 Marts 1815, hvorved den sidste Status blev indsendt og som af Cancellieraad Schiødt er forfattet, opgivet 4 Grunde, som skulle have bevirket den derved anmeldte Forskjel i Henseende til Underballancen, af hvilke trende, under det optagne Forhør, af de Tiltalte, blandt hvilke Beckmann og Winther have yttret, at de i Tillid til Bogholderen have underskrevet bemeldte Actstykke, ere vedgaaede at være urigtige. Disse Grunde ere derhos af den Beskaffenhed, at det, efter de fremkomne Oplysninger, ikke synes rimeligt, at deres Urigtighed skulde være Følge af blot Feiltagelse. Saaledes er der først anført, at Grunden til, at den Kapital, der af Overformynderiet skulde tilsvares, ved Omskrivning var befundet at være 51,218 Rbdlr. større, end den forhen angivne, maatte søges i, at Overformynderiet havde betalt omtrent 100,000 Rdlr. D. C. af den ved Forordningen af 4 September 1809 paabudne 2 p. C. Skat med Kongelige Obligationer, og ved den første Opgjørelse omskrevet de Midler, der forhen havde staaet i disse Kongelige Obligationer og senere vare anbragte i Panteobligationer, fra 10 Marts 1810, altsaa til 50 p. C., hvilket ved Omskrivningen i Bøgerne fandtes urigtigt.

For det første har nu Schiødt maattet erkjende, at bemeldte Umyndiges Midler urigtigen ere anførte at

være ved den første Opgjørelse omskrevne efter det nævnte Forhold, eftersom Omskrivningen ikke fandt Sted førend i Aaret 1814, i hvilken Henseende han har yttret, at Meningen var, at de beregnedes saaledes og derfor betragtedes som omskrevne. Da han dernæst, i Anledning af hans, paa Spørgsmaal om hvorledes Oplysning erholdtes angaaende hvilke Umyndige tilhørende Kongelige Obligationer, der vare anvendte til 2 p. C. Skattens Betaling, afgivne Forklaring: at der ved ethvert Værgemaal i Hovedbogen; hvor der saaes at have været Kongelige Obligationer, som paa anden Maade, end ved Udtrækning eller Opsigelse fra den Kongelige Kasses Side vare udgaaede, skete Eftersyn i Kassebogen, hvormed confereredes Overformynder Kammerraad Jessens Regnskab, blev adspurgt: hvorledes det af Anførselerne paa Contoerne i Hovedbøgerne kunde erfares, af hvilken Grund Obligationerne vare udgaaede, da han selv forhen havde forklaret, at Udtrykkene: "indfriet" og "udgaaet" ved Indfrielse af offentlige Papirer og Salg af samme, brugtes som Synonymer? har han ikke herom kunnet give nogen Oplysning. Endelig er det med tvende under No. 71 og 72 acterte Specificationer, af hvilke den første viser, at det totale Beløb af hvad Overformynderiet i det Hele havde at tilsvare i 2 pro Cento Afgivten var 68,804 Rbdlr. 64 ß. og den anden at et Beløb af 64,502 Rbdlr. 11 ß. i Kongelige Obligationer med Renter er anvendt til Klarering af hiin Udgift, oplyst,

at den angivne Deel af den omhandlede Difference ikke kunde, saaledes som i Skrivelsen af 11 Marts 1815 er anført, komme til at udgjøre 51,218 Rbdlr.; men, i denne Henseende har Schiødt ikke vidst at anføre andet, end at det maa have været en Følge af, at de Beregninger, som lagdes til Grund, vare urigtige, hvilket paa den Tid, da Beretningen blev afgivet, ikke var blevet bemærket.

Herved bør endnu erindres, at naar den ovenberørte for Differencen angivne Grund var rigtig, kunde den allene medføre, at Passiva til 11 Septbr. 1807 maatte forøges med forbemeldte Sum 51,218 Rbdlr., men ved at sammenholde begge Status, findes det, at Passiva paa den sidste Status til denne Termin ere 174.112 Rbd. 1 Mk. 4 ß. større end de ere angivne paa den første Status, hvilken Forskjel er saameget mere paafaldende, som hele Differencen mellem Passiva paa den første og den sidste Status, med en ubetydelig Forskjel af 9 ß., netop udgjør den ovennævnte Sum 51,218 Rbdlr. Ei heller har han givet nogen Oplysning angaaende Oprindelsen til Uovereensstemmelsen imellem de øvrige til de forskjellige Terminer paa begge Status angivne Summer, af hvilke ingen er befunden at stemme, og hvilke Uovereensstemmelser dog ikke kunne hidrøre fra den ovenomhandlede Grund.

Den anden i Actstykket No. 32 paaberaabte Grund, at Overformynderiet ved Omskrivning af de i Juni Termin 1809, for Branderstatningen til de under det

fiendtlige Overfald 1807 Skadelidte af Brandforsikringen udstædte Obligationer, der ifølge Pl. i Marts 1814, bleve nedsatte 15 PC. i deres paalydende Sum, havde tabt 27,127 Rbd. S. V., er ej heller fuldkommen rigtig, da det er befundet, at 5 Stkr. Panteobligationer til Beløb 26,500 Rdlr. ere anførte tilligemed et pari Beløb i Brandcasse-Obligationer, der vare dem substituerte og saaledes en Gang formeget.

Betreffende den under tredie Afdeling i Actstykket No. 32 omforklarede Feiltagelse i Anledning af, at endeel til enkelte Værgemaal henhørende smaa Obligationer, for Beqvemmeligheds Skyld, vare blevne omverlede med store Obligationer, ved første Status at henføre 568,500 Rbdlr. i Obligationer, efter Fradrag af 180,848 Rbd. i Brandkasse-Obligationer, under den almindelige Masse, istedetfor at lade dem forblive under de enkelte Værgemaal, hvortil de før Omverlingen henhørte, da har Schiødt selv forhen tilstaaet, at saadan Omverling ikke kunde have nogen Indflydelse paa Grændselinien mellem hvad der henhørte under enkelte Værgemaal og under den almindelige Masse; efterdi en saadan tilbyttet stor Obligation ansaaes ligefuldt at henhøre til de enkelte Værgemaal, for hvis mindre Obligationer den var erhvervet. Derhos har han erkjendt, at den Periode i Forklaringen, at Ombytningen skete længe førend Overformynderiet kunde vide noget om Forordningen af 5 Jan. 1813, med Hensyn til at der ved denne Lovgivning ikke er gjort Forskjel paa

Obligationernes ulige nominal Sum, naar de ikkun isvrigt ere eensartede, har ingen Betydning, samt at Begreberne om Obligationernes Omverling og Arvelodbernes Frugtbargjørelse under den almindelige Masse ikke, saaledes som i denne Afdeling af Forklaringen skeet er, kunne bestaae med hinanden, eftersom Obligationerne allerede vare frugtbringende inden Omverlingen skete. Hans Anbringende om Feiltagelse i saa Henseende har saameget mindre nogen Rimelighed for sig, som der ifølge Copiebogens Udvisende først under 15de Septbr. 1813 er afgaaet en af Overformynderne Leisner og Beckmann underskrevet Begjering til det Kongelige Finantscollegium om at erholde 3 store Kongelige Obligationer à 50 000 Rbdlr., istedetfor mange smaae, og en Ombytning, der forlangtes den 15de, samt endog ikke før efter nogen Tids Forløb effectueredes, ikke kunde have Indflydelse paa hiin Status, som sluttedes den 14 Septbr. 1813; thi, den af Schiødt, efterat saadant var ham foreholdt, afgivne Forklaring, at der var taget Hensyn til andre forhen erhvervede Obligationer paa store Summer, hvortil han ogsaa har villet henføre Obligationer paa 10,000 og 5000 Rd. er, med Hensyn til hvad i den første Passus af meerbemeldte Actstykkes tredie Afdeling er yttret om Anledningen til Anskaffelsen af store Obligationer, samt da det med Kassebogen er oplyst, at Obligationer paa 10,000 og 5000 Rdlr. ere blevne afhændede, hvorfor det maa antages, at Obligationer, der ikke løb paa

høiere Beløb, ikke have været indbefattede under Benævnelsen af store Obligationer, uantagelig, og hans senere afgivne Forklaring, at Overformynderiet ogsaa havde Depositokasse-Obligationer paa 20,000 Rdlr., og en paa 23,800 Rdlr., kan saameget mindre hæve den ovenberørte Modsigelse, som Undersøgelses-Commissarierne have bemærket, at de, efter de Optegnelser hvoraf de vare i Besiddelse, ikke kunne antage, at Beløbet af Obligationer paa Summer, der ere større end 10,000 Rdlr. sammenlagt med Obligationen paa 50 600 Rdlr. udgjør mere end Halvdelen af det under Forklaringens tredie Afdeling angivne Beløb af store Obligationer, nemlig 321,583 Rdd., hvorimod ingen Erindring er skeet.

Det kan ei heller antages, at der, paa den i Beretningen under No. 3 anførte Maade, skulde være indkommen 321,583 Rdd. 5 ß. i Kongelige Obligationer under den almindelige Masse, uagtet de henhørte til enkelte Værgemaal; thi efter forrige Overformynder Capitain Møllers Regnskab udgjorde Beløbet af Kongelige Obligationer, der ansaaes at høre til den almindelige Masse, da Leisner i Jan. 1812 optraadte som regnskabsførende Overformynder . . 666,045 Rdlr.
hvorfra maa afdrages 4 Kongelige Obligationer, tilsammen . 287,000 Rdlr.
og de i Anledning af

Transport 287,000 Rdlr. 666,045 Rdlr.

Lateris 287,000 Rdlr. 666,045 Rdlr.

Brandskaden for Pante-Obligationer substituerte Brandkasse-Obligationer 211,025 —

498,025 —

om hvilke det er in confesso, at de urettelig ere henførte til den almindelige Masse, altsaa igjen . . . . . . 168,020 Rdlr.

Naar dertil lægges de efter en Opgave, som ikke speciel er modsagt, i Aaret 1812 flere kjøbte end solgte Kongelige Obligationer . . . . 88,259 —

udkommer 256,279 Rdlr.

hvilket Resultat endydermere viser Urigtigheden af den under bemeldte No. i Forklaringen til Status anførte Grund.

I Henseende til den fjerde i Actstykket No. 32 anførte Grund for en Deel af den større Underballance, at der nemlig, da Status af 14 Sept. 1813 blev opgjort, for flere Terminer skulde være anført for høit 54,812 Rdd 3 Mk. S. V. for Omskrivningen af de i Speciesbanken deponerte Panteobligationer, er det under Forhøret blevet Schiødt foreholdt, at den ikke havde mindste Grad af Sandsynlighed for sig, da man, som han selv forhen havde vedgaaet, paa Contoiret var i Besiddelse af en Designation, der angav deres paalydende Summer samt Debitorernes Navne og i Hen-

seende til deres Datum kunde erholde Underretning af Pante-Designationen. Han har derpaa yttret, at Feiltagelsen var indløbet derved, at Datum af adskillige Obligationer paa Pante-Designationen var urigtig anført. Da det imidlertid af en i Copiebogen indført Skrivelse dat. 4 Juni 1813 fra Leisner og Beckmann til Speciesbanken, saaes, at de havde indleveret Panteobligationer til Beløb 414,500 Rd. efter en vedfulgt Fortegnelse og derimod udbedet sig de for Laanet deponerte Kongelige og andre Obligationer, og det, eftersom Udlaanet af de i Speciesbanken som haandfaaet Pant vedlagte Panteobligationer, ifølge hvad der var oplyst, skete for at besørge dem forsynede med Omskrivnings Paategning, maatte antages, at de indleverte Panteobligationer vare omskrevne og Datum af de Obligationer, der bleve udleverte af samme, kunde sees, blev Schiødt adspurgt, hvorledes den foregivne Feiltagelse kunde forklares paa den af ham angivne Maade, især naar hensaaes til at den første Status ikke blev indgivet førend den 14 Sept. s. A. Han svarede dertil, at man ved Opgiørelsen af bemeldte Status rettede sig efter den opgjorte Pante-Designation, om hvis Rigtighed man den Gang ikke bar Tvivl, hvorfor den ikke blev confereret med de Panteobligationer, som fra Speciesbanken erholdtes udleverede; men, da det endelig blev ham betydet, at han forhen havde udsagt, at Actstykket No. 11, som udviser Summerne af Panteobligationer, henhørende under den almindelige Masse,

var forfattet efter Panteobligationerne, og at fornævnte hans afgivne Svar ikke bestod dermed, yttrede han, at han ikke saae sig i Stand til at forklare, hvorfra den omhandlede Feiltagelse reiste sig.

Forsaavidt det under Sagen er paaberaabt, at Etatsraad Kirstein, ifølge den Kongelige Resolution af 5te Martii 1813, skulde deeltage i Opgjørelsen af den omhandlede Status, og at han har conciperet den Forklaring, som fulgte med samme, bemærkes, at denne Embedsmand har udsagt, at han, ved Deeltagelsen i bemeldte Forretning, ikke var i Besiddelse af eller havde til Afbetjening de under No. 6-28 acterte Documenter, men, at ikkun Actstykket No. 68, der svarer til Conceptet No. 20 og indeholder den opgjorte Ballance, i Tabeller over de i rede Penge indkomne Arvemidlers Beløb, de under Overformynderiets almindelige Masse henhørende Kongelige og Panteobligationers Beløb, saavelsom Renterne af Værgemaals Summerne, samt af bemeldte Obligationer, blev ham forelagt, hvorefter han conciperede den medfulgte Forklaring, i hvilken han dog, da han ikke havde Underretning om hvor stort et Beløb af Kongelige Obligationer der angaves at være blandt den almindelige Masses Activer, lod denne Sum i Conceptet staae aaben.

Hensigten af hans Deeltagelse i ovenmeldte Arbeide maa, efter hans Forklaring, antages at have været, at veilede Overformynderne med Hensyn til den Indflydelse, Forandringen i Pengevæsenet havde havt paa

Overformynderiets Tilstand, og da de i Status af 14de Sept. 1813 indløbne Feil ikke grunde sig i en urigtig Forstaaelse af Forordningen af 5. Jan. 1813, kan den Deel, han har havt i Arbeidet, følgelig ikke tjene Overformynderne til Retfærdiggjørelse. Det maa ogsaa bemærkes, at saavel Status, som Forklaringen til den, blot er underskreven af Overformynderne.

Hvad iøvrigt angaaer Schiødts Udsigende under Præliminair-Forhøret, at Opgjørelsen af den sidste Status skete, fordi han ved, i Anledning af Omskrivningen, at gjennemgaae Bøgerne og de først forfattede Designationer, fandt Uovereensstemmelser imellem dem, hvortil han under det senere optagne Forhør, efterat han var bragt til at erkjende, at det ikke var Omskrivningen, som ledede til Opdagelsen af den under tredie Afdeling i Actstykke No. 32 ommeldte Feiltagelse, har føiet, at han alt i December 1813 var blevet opmærksom paa samme, skjøndt han paa den Tid ikke kunde see, hvormeget den vilde forøge Underballancen, da, eftersom han, hvem det er blevet betydet, at Differencen mellem Passiva i den første og den sidste Status, naar de under første Afdeling af Actstykket No. 32 ommeldte 51,218 Rbdlr., der støtte sig paa en særdeles Grund, ei medtages, ikkun bliver 9 ß., ikke har kunnet angive at have ved at gjennemgaae Bøgerne og de først forfattede Designationer fundet andre Uovereensstemmelser, end de, der skulle have foranlediget Differencen af nysmeldte Sum, synes det, som ogsaa af Underfø-

gelses-Commissarierne er bemærket, ikke at kunne omtvivles, at der maa have været en anden Aarsag til, at omgjøre et saa vidtløftigt Arbeide.

At Omskrivningen af Capitalerne i Hovedbøgerne saalænge er blevet udsat, har Schiødt angivet at være skeet, fordi han med Overformynderne var blevet enig om at oppebie Bestemmelsen for Tabsberegningen, hvorhos han, i Anledning af, at det er blevet ham betydet, at Omskrivningen og Tabsberegningen ikke stode i Forbindelse med hinanden, har yttret, at han ikke veed at forklare det paa anden Maade, end at man maae have havt en urigtig Forestilling om Forbindelsen mellem disse Gjenstande. Overformynderne Leisner og Beckmann, som have erkjendt, at Bestemmelsen om Tabsfordelingen ikke kunde have nogen Indflydelse paa Omskrivningen, have nægtet, at kunne erindre, at der er taget nogen Bestemmelse i fornævnte Henseende og har derhos Beckmann udsagt, at han ikke veed at angive nogen Grund, hvorfor Omskrivningen er blevet udsat.

Med Hensyn til den Beskyldelse, som Actor, for sin Sigtelse mod de Tiltalte, at de have gjort sig Umage for at fortie Overformynderiets sande Tilstand, har fundet i den ansøgte Combination af Leisners og Beckmanns Regnskaber, bemærkes, at uagtet bemeldte Overformyndere den 10de Decbr. 1813 havde tilskrevet Magistraten, at der efter Terminen strax skulde begyndes paa det Regnskab, Førstnævnte havde at aflægge,

saa er dog derpaa efter Schiødts Udsigende først begyndt i August eller Septbr. 1814, og have fornævnte Overformyndere, i Forening med den senere beskikkede Overformynder Capt. Winther, under 17 Aug. 1814, næst at bemærke, at der formedelst andre Forretninger indtil den Tid ikke var begyndt paa bemeldte Regnskab, anholdt om, at Magistraten vilde udvirke det Kongelige danske Cancellies Resolution for, at meerbemeldte Regnskab maatte aflægges under et, med det, som skulde afgives for den Tid, i hvilken Beckmann var regnskabsførende Overformynder. De Grunde, som i denne Skrivelse ere anførte for Udsættelsen med Regnskabets Forfattelse synes, efter hvad Undersøgelses-Commissarierne i saa Henseende have bemærket, ikke at have været fuldkommen stemmende med Sandheden, og for Begjeringen om Regnskabernes Combination var ingen Grund anført; men, efter Schiødts Udsigende under Forhøret, var den foranlediget ved, at det ansaaes at medføre større Beqvemmelighed for de Regnskabsførende og for Revisionen.

Leisner, Beckmann og Winther have udsagt, at de antog de for Udsættelsen med Regnskabets Affattelse opgivne Grunde, da de af Bogholderen for dem bleve fremsatte, for rigtige, og formente at de gave tilstrækkelige Motiver for Begjeringen om Combinationen af Regnskaberne; men, at de senere ved nøiere Overveielse have fundet, at der ikke til en saadan Combination var tilstrækkelig Anledning, og Førstnævnte har derhos

forklaret, at han for Beckmann og Schiødt har udladt sig om, at han ønskede sit Regnskab aflagt for sig selv, og at han, om det havde været muligt, gjerne vilde have det afsluttet saaledes, at den Deel af samme, der angik Administrationen indtil Forordningen af 5 Jan. 1813 udkom, afgaves særskilt. Efter Beckmanns Udsigende skal han ogsaa herom have udladt sig for ham. I September Maaned s. A. indgave Leisner og Beckmann en Begjering til Magistraten om indtil videre at erholde Dilation med Regnskabets Aflæggelse, hvortil Anledningen, efter hvad saavel de, som Schiødt, have udsagt, maa antages at have været, at det var bragt i Erfaring, at Ansøgningen om Combinationen ikke vilde blive bevilget. Den ansøgte Dilation blev forundt til 3 Maaneder fra 23 Septbr. 1814 af at regne. Under 7 Decbr. s. A. anholdt derefter Bechmann og Winther om fremdeles at forundes Dilation indtil Udgang af Mai Maaned 1815.

Efter Schiødts Forklaring har Leisner, skjøndt han ikke har underskrevet denne Begjering, dog været vidende om den; men han har benægtet det, og Beckmann og Winther have erklæret, den første, at han ikke erindrer at have talt med Leisner derom, og den sidste, at det er ham ubekjendt. Forsaavidt der ved denne Skrivelse, som Grund for Udsættelsen, var anført, at man, da den forrige Resolution indløb, var i Færd med at rabattere det i Anledning af Forordningen af 5 Jan. 1813 skete Tab paa samtlige i den almindelige

Masse deeltagende Umyndige og at dette Arbeide ikke kunde afbrydes, efterdi ellers alle Udbetalinger af Arvelodder vilde standses, og at man først for kort Tid siden var blevet sat i Stand til at begynde paa at skrive paa Regnskabet, har Schiødt, som har erkjendt, at der ved Udtrykket: "rabattere" ikke kunde forstaaes Rabatberegningernes Opgjørelse, hvilken alt var færdig i Juli Maaned 1814, men at derved maatte sigtes til dens Tilførsel i Bøgerne, redgaaet, at det ikke var nogen Nødvendighed at standse med Udbetalingen af Arvelodderne, om end Rabatteringen blev afbrudt, da man kunde, efter de vedtagne Grundregler, i de enkelte Tilfælde beregne Beløbet, uagtet ingen Rabatberegning endnu var tilført, ligesom og Udbetalingen paa denne Maade virkelig skete, førend Rabatten overalt i Bøgerne var tilført, samt i Henseende til den anden anførte Grund yttret, at Udtrykket: "kort Tid", som relativt, formentlig kunde bruges om Tidsrummet fra August eller Septbr. Maaned 1814 indtil 7de Decbr. s. A. Beckmann og Winther have ligefrem erkjendt de anførte Grunde for uantagelige.

Endelig anholdt Leisner og Beckmann, efterat Schiødt, paa Grund af den ved Revisions-Commissarierne begyndte Undersøgelse angaaende Overformynderiets Tilstand, var blevet heftet, under 31 Mai 1815 om endnu at erholde en passende Udsættelse med Regnskabets Aflæggelse; men, da det ved Undersøgelses-Commissariernes Erklæring, som i den Anledning af

det Kongelige danske Cancellie blev indhentet, og hvoraf under Litr. E ad No. 5 er fremlagt en Gjenpart, blev oplyst, at de derfor anførte Grunde vare utilstrækkelige, blev det Leisner under Tvang af en daglig Mulct paalagt, at aflægge Regnskabet, hvilket derpaa under 18 Juli 1815 af ham blev indsendt.

Henseer man nu til, at den sidste Status, hvorved Underballancen fandtes saa betydelig afvigende fra den under 14 Sept. 1813 indgivne, var opgjort paa den Tid, da Ansøgningen om Regnskabernes Forening indleveredes, saa giver unægtelig den Omstændighed, at herom hverken ved denne Leilighed eller ved de derefter indgivne Begjeringer om Udsættelse, skjøndt Omskrivningen og Rabatteringen omtaltes som Hindring for Regnskabets Aflæggelse, blev yttret noget, i Forbindelse med Betragtningen af, at der, uanseet den Anledning, som Magistratens Skrivelser af 7 Novbr. 1814 og 16 Jan. 1815, betreffende Oplysning om Beskaffenheden af Rabatteringen, gav, ikke er blevet meddeelt Magistraten Underretning om den senest opgjorte Status og den derved befundne større Underballance, som, efter hvad Schiødt og Beckmann have vedgaaet, maatte bevirke, at den ældre Status i det Hele blev kuldkastet, Grund til at antage, at Hensigten har været at skjule Overformynderiets sande Tilstand, hvilket bestyrkes derved, at endog ved den sidste Status er, som ovenbemærket, begaaet Feil, hvilke Schiødt, der iøvrigt har benægtet at have med Forsæt formindsket

Underballancen, *tildeels* selv har erkjendt at være meget paafaldende, og som have til Følge, at Underballancen endog udfalder circa 93,000 Rbdlr. S. V. større, end den ved *bemeldte* Status var opgivet til. At Schiødt *forsætlig* har begaaet disse Feil i den Hensigt, at formindske Underballancen, bestyrkes endvidere ved at hensee til, at han har erkjendt, at han, da Beregningerne til den anden Status bleve opgjorte, vidste, at Passiverne for Vidstrup Gods ikke vare medtagne, og i Anledning af Fuldmægtig Gluds eedelige Udsigende, at han paa den Tid udlod sig med at de vare beregnede under Passiverne for 1807, yttret, at han dermed har sigtet til, at han meente, at det kunde ballanceres med de Forandringer, som vare foregaaede i Designationerne over Passiva, hvor Kongelige Obligationer vare satte i Stedet for rede Penge, i hvilken Henseende han dog selv har erkjendt, at, da de Kongelige Obligationers Beløb var langt større, kunde det ikke gaae lige op, ligesom ogsaa Undersøgelses-Commissarierne have bemærket, at den angivne Grund er ufyldestgjørende, da man efter den endnu kunde have udeladt langt større Passiva, naar kun deres samlede Beløb var mindre end de Kongelige Obligationers.

Til de Tiltaltes Forsvar er vel under Sagen anført, at Magistraten, af de til samme fra Overformynderiet indgivne Beretninger, om hvorledes enkelte Umyndiges Arvelodder vare omskrevne, og andre Meddelelser, som fra Overformynderiets Side have fundet

Sted, efterat der var begyndt at gjøre Anvendelse af Principet om Tabs Fordelingen efter den antagne Progression, havde erholdt Kundskab om hvorledes Tabet rabatteredes; men, hverken viste disse i enkelte Tilfælde givne Beretninger Underballancens Størrelse og ei heller ere de affattede i den Hensigt, at erholde Bestemmelse for Rabatteringsmaaden. Under Forhøret har Beckmann ogsaa forklaret, at han ikke troer, at Magistraten er bleven meddeelt nogen Underretning om Rabatteringens Beskaffenhed tidligere end ved Overformyndernes Skrivelse af 26 Jan. 1815, og at han ikke erindrer, at Magistraten, førend den sidst opgjorte Status under 11 Marts 1815 blev indsendt, erholdt Underretning om den. Schiødt, der har vedgaaet dette, men derhos paaberaabt de ommeldte Indberetninger angaaende særskilte Værgemaal, har ogsaa erkjendt, at deraf ikke kunde erfares, efter hvilket Forhold Rabatten var opgjort. Hvad i Særdeleshed angaaer den Meddelelse, som fra Overformynderiets Side har fundet Sted ved Skrivelse til Magistraten af 26 Januari 1815, da har Magistraten i Skrivelse af 3 April 1815 til det Kongelige danske Cancellie blandt andet yttret, at der af den medfulgte Tabel ej kunde sees, om Rabatteringen var overeensstemmende med Pl. 8 Marts 1814, eftersom deri ikke meddeeltes Oplysning om Anvendelsen af denne Anordning paa de i samme bestemte Tilfælde, hvorfor nærmere Oplysning ved Skrivelse af 1ste s. M. æskedes af Overformynderiet, hvilket endelig

havde til Følge, at Status under 11te næstefter blev indgivet.

Da det nu maatte være Overformynderne bekjendt, at den under 14 Septbr. 1813 opgjorte Status var lagt til Grund for den fra det Kongelige danske Cancellie, i Henseende til Fordelingen af Tabet ved de under Overformynderiets almindelige Masse udlaante Capitaler indgivne Forestilling og den derefter emanerte Pl. 8 Marts 1814, og de endydermere af den dem under 10 Febr. 1813 communicerede Kongelige Resolution havde erfaret, at Opgjørelsen af Status og Oplysning om, hvorvidt Overformynderiet kunde fyldestgjøre de Umyndiges Krav, var anseet som en vigtig Gjenstand for Regjeringens Omhue, saa er det saameget mere strafværdigt, at der ikke er blevet givet de forordnede Authoriteter Oplysning om den udfundne større Underballance, hvorimod en Status, uden dertil erholdt Tilladelse, er blevet opgjort, og en Tabs Beregning, som ej havde Hjemmel i Lovgivningen, derefter forfattet, samt Afgjørelse med udtrædende Myndlinger i Overeensstemmelse dermed i mange Tilfælde iværksat.

At Cancellieraad Schiødt, under hvis Opsyn og Anviisning de Arbeider ere udførte, som have gaaet iforveien for Opgjørelsen af Status, og som selv har forfattet disse, virkelig har havt den Hensigt, at lægge Dølgsmaal paa Overformynderiets sande Tilstand, skjønnes, efter alt foranførte og med Hensyn til, at han, ved mangeaarige Forretninger paa Overformyn-

der-Contoiret, maa antages at have faaet nøiagtig Kundskab om Indretningens Tilstand, hvorfor det ikke er troligt, at de meget paafaldende Urigtigheder, som ovenfor ere berørte, have været Følger af Feiltagelse, ikke at kunne drages i Tvivl, og dette hans Forhold er af den Beskaffenhed, at hans Stilling, som privat Betjent, ikke kan frie ham for Ansvar.

Overformynderne Leisner, Beckmann og Winther, der ikke kunne agtes overbeviste, at have havt en saadan svigagtig Intention, men hvis Anbringende, at de have fæstet Liid til Bogholderen, dog ikke findes at tale til deres Fordeel, eftersom det ifølge deres Stilling paalaae dem som Pligt, at skaffe sig nøiagtig Kundskab om hvad der vedkom deres Embede og have Tilsyn med Bogholderens Handlinger, ere i flere af de forberørte Henseender befundne at have gjort sig skyldige i en strafværdig Efterladenhed.

Saaledes maa det imputeres Leisner og Beckmann, at Indberetningerne af 17 Febr. og 14 Septbr. 1813 have været saa upaalidelige, efterdi de herved begaaede Feil ikke havde kunnet finde Sted, naar der fra deres Side, under Udarbejdelsen af de Beregninger, som ved Opgjørelsen af Status bleve lagte til Grund, var udviist tilbørlig Opmærksomhed.

Hvad den Lovstridighed angaaer, at Afgjørelser med udtrædende Myndlinger ere iværksatte efter en uauthoriseret Status og Tabsberegning, da maa den vel især falde Beckmann til Last, eftersom han, medens

dette har fundet Sted, var regnskabsførende Overformynder, og han, som forhen anført, ikke bestemt har benægtet Fuldmægtig Wiborgs Forklaring at have advaret ham om Nødvendigheden af, at indhente Magistratens Authorisation, men allene anbragt, at han ei erindrede saadant, men Winther, der ved saadanne Afgjørelser har meddeelt sin Underskrift uden at forvisse sig om sammes Rigtighed, kan ei heller ansees brødefrie. Den Straf, som enhver af forbemeldte Tiltalte har forskyldt, vil, naar samtlige Sagens Poster ere gjennemgaaede, være at bestemme.

Under Sagens anden Straffepost paaanker Actor, at der i December 1812 og i Januari 1813, er i Overformynderiet modtaget endeel, af Debitorerne, uden foregaaende Opsigelse, indbetalte Capitaler, og at endog saadanne Indbetalinger have fundet Sted, efterat den ved Forordningen af 5 Jan. 1813 indførte Forandring i Lovgivningen om Pengevæsenet var blevet bekjendt, i hvilke Henseender han formener, at Leisner, Beckmann og Schiødt have gjort sig skyldige i lovstridig Adfærd.

Med Hensyn til de Indbetalinger, som have fundet Sted i Løbet af Dec. 1812 og Januari 1813, forinden Forandringen i Lovgivningen om Pengevæsenet blev kundbar, bemærkes, at, foruden 33 Debitorer, som, fra den 1ste til den 18de Dec. 1812, uden Opsigelse indfriede deres til Overformynderiet udstædte Panteobligationer til et Beløb af 279,600 Rdlr. D. C.

hvilke Indbetalinger bidroge til, at der, efter Fradrag af alle Udgifter, den 18. Dec. 1812 havdes en Kassebeholdning af 236,819 Rd. 57 ß., have 42 Pantedebitorer fra 19 Dec. bemeldte Aar til 12 Jan. 1813 incl., ligeledes uden foregaaende Opsigelse, friet sig for deres Gjeld til Overformynderiet til Beløb circa 370,000 Rd. D. C., hvorfor ogsaa Kassebeholdningen den 31 Dec. 1812 var 268,767 Rdlr. 73 ß. D. C. og den 16 Jan. 1813 340,302 Rd. 68 ß.

Da Forordningen af 5 Jan. 1813 ikke kunde være bekjendt paa den Tid de sidstmeldte Indførelser skete, og det ved Overformynderiet stedse har været Brug og ikke ved Lovgivningen er forbudt at modtage Capitaler uden Opsigelse, hvilket og paa samme Tid er skeet af Bestyrerne for flere andre offentlige Kasser, saa have de vedkommende Tiltalte formeent, at det ved ovenmeldte Capitalers Modtagelse foranledigede Tab, maa betragtes som et Tilfælde, hvori de ere brødefrie. De have tillige søgt at vise, deels at de ikke kunne siges, mod Lovgivningens Forbud, at have indesiddet med de Umyndiges Midler, eftersom Indretningen ved Overformynderiet medførte, at de Summer, som indkom ved Indfrielser af Obligationer, da Forordningen af 5 Jan. 1813 emanerede, vare frugtbringende under Overformynderiets almindelige Masse til Juni 1813, af hvilken Grund Overformynderne, uagtet der, naar Obligationerne lød paa Opsigelse og denne ei havde fundet Sted, ikke var nogen Forpligtelse for dem til

at modtage Capitalerne, formeentlig kunde, eftersom dette saaledes intet Rentetab medførte, ansee sig berettigede til at indvilge i Indfrielserne, deels at Overformynderiet derved blev sat i Stand til, at frigjøre sig for en Gjeld til Depositokassen, som ellers var gaaet over til Sølvværdie efter nominal Beløbet, og at der var eller ventedes at blive Brug for de saaledes modtaghe Capitaler. Men det er ved Sogens Acter og de paagjeldende Tiltaltes egen Tilstaaelse bragt til Visshed, at den betydelige Indfrielse af Capitaler, der ved Overformynderiet fandt Sted efter 11 Dec. Termin 1812, har, da den foregik, været lovstridig, og af dem er bleven tilladt og iværksat, uagtet de selv forestillede sig, at deraf kunde flyde Tab for Overformynderiet.

Det bemærkes i saa Henseende, at ligesom Schiødt har forklaret, at der allerede i Dec. Maaned 1812 blev talt om en Forandring i Pengevæsenet, og at det af Debitorernes idelige Tilbud om, at indfrie deres Panteobligationer, kunde sluttes, at de frygtede for, at den Anordning, som sagdes at skulle udkomme, vilde være dem til Skade, saaledes har Leisner ogsaa vedgaaet, at han havde fundet Grund til at formode, at adskillige alt i December Maaned 1812 forestillede sig, at der vilde udkomme en Forordning angaaende Forandring i Pengevæsenet, skjøndt de ikke havde speciel Kundskab om dens Indhold.

Det maatte unægtelig ogsaa være paafaldende, at nogle Debitorer kort efter at deres Gjeld var stiftet

og endeel faa Dage efter at de i Decbr. Termin 1812 havde erlagt det forløbne Halvaars Renter af de Capitaler, som de vare skyldige til Overformynderiet, saaledes som Indtægts-Kassebogen oplyser, indfandt sig og forlangte at indfrie deres Obligationer.

Da nu Leisner derhos har erkjendt, at han søgte at frigjøre sig for sin Gjeld til Overformynderiet, fordi han frygtede, at den, efter Forandringen i Pengevæsenet, vilde blive byrdefuld for ham, saa skjønnes deraf, at han maa have indseet, at Overformynderiet udsattes for Tab ved hine ubetimelige Indfrielser.

Beckmann, som ligeledes har vedgaaet, at der længe før Forordningen udkom var megen Tale om samme og den Forandring, som derved skulde skee i Pengevæsenet, har derhos yttret, at det, at mange Debitorer, førend Forordningen udkom, stræbte at frigjøre sig for deres Laan, unægtelig viste, at de vare frygtsomme for, at Forordningens Bestemmelser skulde blive dem til Skade, og endvidere ligesom Leisner vedgaaet at have frigjort sig for sin Gjeld til Overformynderiet paa Grund af den Forestilling, som han havde fælleds med andre Debitorer, at det var fordeelagtigt, at afgjøre sin Gjeld, fordi Forordningen om Pengevæsenet formeentlig vilde blive Debitorerne til Skade.

Da det nu af en saadan Forestilling om at det var Overformynderiets Debitorer tjenligt, at frigjøre sig for Gjelden, hvilken Forestilling efter de fornævnte

tvende Tiltaltes Erkjendelse var saa virksom hos dem, at den bestemte dem til at handle paa lige Maade, maatte skjønnes, at Overformynderiet ved Indfrielserne udsattes for Tab, saa vidner Modtagelsen af disse Capitaler og Indfrielsen af deres egne Obligationer om, at de have søgt at fremme eget og andres Beḣste med Tilsidesættelse af Overformynderiets Interesse; men, endog uden Hensyn hertil var Capitalernes Modtagelse i det omhandlede Tidsrum fra Bestyrernes Side ulovlig. Det er nemlig ved Anordningerne og in specie ved Forordningen angaaende Umyndiges Midler af 31 Aug. 1774 forbudet Bestyrerne af saadanne Midler at indesidde med dem, ved hvilket Forbud det af denne Anordnings Bestemmelser og Præmisser er klart, at der ikke sigtes til Rentetab; men, at det er givet for at afværge Capitaltab. Overformynderne maatte altsaa være uberettigede til uden Nødvendighed at modtage de efter Terminen uden Opsigelse tilbudne Capitaler, forsaavidt der ei var Brug for dem, om de end ligefuldt svarede Renter af dem. Hvad dernæst angaaer, at intet Rentetab ved saadanne ubetimelige Modtagelser af Capitaler, af den oven anførte Grund, skulde være at befrygte, bemærkes, at det, med Hensyn til Overformynderne Leisners og Beckmanns Yttring i Skrivelse af 11 Febr. 1813 (indført i Extract af Brev-Copiebogen, som er fremlagt under No. 97, S. 22-25) hvorved de næst at forlange Magistratens Resolution om Udlaan af Umyndiges Midler burde skee i Sølv-

værdie eller i Navneværdie, tilkjendegavt, at de havde endeel Penge i Kassen, som de ønskede gjorte frugtbringende, saasnart som muligt, paa det de Umyndige kunde faae Renter af deres Capitaler, maa antages, at de Umyndige ikke vare sikkrede for, at erholde fulde Renter af deres Capitaler, naar disse ikke strax kunde erholdes udlaante.

Betræffende dernæst, at Overformynderiet ved de modtagne Capitaler er blevet sat i Stand til, at frigjøre sig for sin Gjeld til Depositokassen, hvilken vilde være gaaet over til Rbpenge S. V. Daler for Daler, da bemærkes, at denne Gjeld, som er opgivet at have med Renter beløbet til 123,082 Rdlr. 64 ß., men som, efter hvad der under 31te Erstatningspost er oplyst, har været 10,000 Rd. mindre, og hvorpaa den sidste Afbetaling skete den 6 Jan. 1813, alt kunde have været betalt i December Termin 1812, eftersom der den 31 Dec. havdes en Beholdning af 150,303 Rdlr. 12 ß. D. C. og den 18de samme Maaned en Beholdning af 236,819 Rd. 57 ß.

Den Deel af denne Beholdning, der behøvedes til at afgjøre Gjelden til Depositokassen, kunde følgelig været anvendt dertil, hvori Udbetalingen af Arvelodder og Renter ikke kunde være til Hinder; thi, af det ved Procurator Bierring, under No. 22 fremlagte Bilag, atteret under Litr. X ad. No. 21, sees det, at de fra 21 Decbr. 1812 og til 16 Jan. 1813 incl. indbetalte Renter og Arvelodder have, efter Fradrag af i samme

Tid udbetalte Renter og Arvelodder endog levnet et Overskud af 29,422 Rd. 47 ß. Det maa derfor ogsaa antages, at de fra 18 Decbr. 1812 til 12 Jan. 1813 mod Panteobligationer udlaante 147,000 Rdlr. D. C. kunde have været udredede af Kassebeholdningen og andre Indtægter, skjøndt Gjelden til Depositokassen var betalt og de efter Terminen indbetalte uopsagte Capitaler ei vare mòdtagne. Om nu end Overformynderne vare beføiede til i den her omhandlede Tidspunct at modtage Capitaler, naar de igjen besørgede dem udsatte (hvilket de i al Fald paa Grund af det oven omhandlede ulovlige Motiv til Modtagelsen ikke vare) saa maatte de dog være uberettigede til at modtage dem, naar de ei havde Sikkerhed for lovlig Anvendelse af dem, hvilket den betydelige Kassebeholdning, der har været i det ovenmeldte Tidsrum, afgiver Beviis paa, at de have været ubekymrede for. I saa Henseende bemærkes det endydermere, at, uagtet der fra den 18 Decbr. 1812 til den 12 Jan. 1813 er mod Panteobligationer udlaant de forommeldte 147,000 Rdlr. D. C. og derhos andre Laan, udenfor de angaaende Udsættelsen af Umyndiges Midler givne Forskrifter, i samme Tidsrum have fundet Sted, som den 6te og 8 Jan. 1813 til Major Aagaard 30,000 Rdlr. og til Cancellieraad Schiødt 19,000 Rdlr., begge mod Vexelobligation, saa er dog efter Fradrag heraf, samt af Beløbet af Gjelden til Depositokassen og andre Udgifter, Kassebeholdningen saaledes tiltagen, at den den 16 Jan.

1813 var 340,302 Rd. 68 ß. D. C. Vel have ogsaa andre Aarsager end Capitalers Modtagelse bidraget til Kassebeholdningens Forøgelse, men dette kan ikke retfærdiggjøre den unødvendige og lovstridige Modtagelse af Capitaler.

Fremdeles er det vel ogsaa paaberaabt, at Overformynderne havde troet at have Anvendelse for de modtagne Capitaler, da endeel havde meldt sig om Laan mod Prioriteter, men som senere udeblev, hvilket formeentlig var en Følge af den med Pengevæsenet iværksatte Forandring. Hertil kan imidlertid saameget mindre tages Hensyn, som der aldeles intet er fremkommet til Beviis for, at Overformynderne til den omhandlede Tid havde modtaget saadanne Begjæringer om Laan. Desuden er det upaatvivleligt, at Bestyrelsen ikke kunde være forpligtet til at præstere endog udlovede Udlaan, naar Kassebeholdningens Beskaffenhed ei tillod det. Endvidere er anført, at det ved Revisionen af Regnskabet var antaget, at de i Overformynderiet indsatte Capitaler uden Opsigelse skulde udbetales til Myndlingerne, naar de opnaaede Myndigheds Alderen, og at der desaarsag ved de forbemeldte Indstrielser kunde tages Hensyn til at forskaffe de fornødne Penge til saadanne Udbetalinger; men, herpaa kan ei heller reflecteres, da der, med Hensyn til at Overformynderiets Midler efter Lovgivningens Forskrifter skulle være udsatte mod Pant i faste Eiendomme, naar de til saadanne Udbetalinger fornødne Capitaler

ikke våre forhaanden, ei kunde paaligge Overformynderne Forpligtelse til tidligere at forskaffe samme, end de efter Opsigelse til Debitorerne kunde erholdes, og det, af Erklæringer som Leisner og Beckmann under 23 April 1812, samt 17 og 31 Oct. s. A. have afgivet til Magistraten, sees, at saadant ei heller er blevet iagttaget; men, at slige Udbetalinger tildeels ere blevne udsatte til den næste Termin, ligesom ogsaa Beckmann og Winther i tvende Erklæringer af 28 Juli 1814 angaaende Ansøgninger om Udbetalinger af Arvemidler, have yttret, at der ikke havdes noget imod det ansøgte, naar Overformynderiet erholdt Penge til at udrede Summerne med.

Som Grund for Capitalernes Modtagelse har vel Schiødt ogsaa først yttret, at de kunde gjøres frugtbringende i Kongelige Obligationer; men, han har derhos erkjendt, at dette fra Begyndelsen af Januari 1813 ei kunde skee, da de Kongelige Obligationer vare stegne over Nominalbeløbet. Naar et høiere Beløb nemlig var blevet anført i Kassebogen, var det blevet at ansee som Handel med Obligationer, hvilken ikke kunde være tilladelig. At Capitaler forhen ved Overformynderiet ere uden Opsigelse blevne modtagne og at Bestyrerne for andre offentlige Kasser i den Tidspunct, hvorom her handles, have modtaget uopsagte Capitaler, kan hverken i og for sig eller med Hensyn til de færdeles Omstændigheder, hvorunder de her paagjeldende

Overformyndere have handlet, tjene til Retfærdiggjørelse for disse.

Efter alt foranførte maa de fra Udløb af Decbr. Termin 1812 indtil Emanationen af Frd. af 5 Jan. 1813 indbetalte Capitaler ansees at være uden Nødvendighed modtagne, og er det saameget mere paafaldende, at fornævnte Overformyndere Leisner og Beckmann have forholdt sig som forommeldt, da de saavel i en Beretning til Magistraten angaaende Bestyrelsen af Overformynderiet. dat. 21 Febr. 1812, som i Erklæringer af 16 Novbr. 1812 og 10 April 1813 have erkjendt deres Forpligtelse til at bevare de for de Umyndiges Midler indkomne Panteforskrivelser.

I Henseende til de Indfrielser, som skulle have fundet Sted, efterat Forordningen af 5. Jan. 1813 var blevet bekjendt, da har Schiødt forklaret, at det i adskillige Tilfælde, efterat der paa Overformynder Contoiret var erholdt Kundskab om bemeldte Forordning, hvilket efter hans Udsigende er skeet en Onsdag, saavidt han erindrer den 13de s. M. (fra hvilken Dag den ogsaa, ifølge hvad i en i Collegialtidende for 1817, S. 741-49 indført Beretning er yttret, var almindelig bekjendt) er blevet tilladt Debitorerne at afgjøre deres Forpligtelser til Overformynderiet uden Hensyn til Forordningens Forskrifter. og at dette samme Dag, da Fordn. blev kundbar, som Kassebogen udviser. har fundet Sted med Obligationer, udstedte af Overformynderne Leisner og Beckmann til Overformynderiet, i hvilken

stőste Henseende han dog senere har yttret, at han vel ikke erindrede rettere, end at disse Obligationer bleve indfriede, efterat man paa Contoiret var kommet til Kundskab om Forordningen, men at han dog ikke kunde sige det med Bestemthed, da han ikkun mindes, at Klokken var omtrent 11 eller 11½ Formiddag, da Kundskab om Forordningen, som blev bragt paa Overformynder-Contoiret, erholdtes, men at han ikke huskede Klokkeslettet, da de ommeldte Indfrielser skete; hvorved dog maa bemærkes, at han havde tilføiet sit første Udsigende, at han ikke fandt Anledning til at gjøre Erindring imod bemeldte Overformyndernes Foretagende, da det ene var dem, som kunde fatte Beslutningen derom, og derfor maatte staae til Ansvar, til hvilken Erindring der ikke skjønnes at kunne have været nogen færdeles Grund, naar Indfrielsen havde fundet Sted paa en Tid, da Forordningen endnu ikke var bekjendt.

I Leisners Kassebog Litr. A, hvoraf Extrakt er fremlagt under No. 98, findes under 13 Jan. 1813 anført, at Beckmann har indfriet en simpel Obligation med 4256 Rdlr. D. C., derefter at han har indfriet en Obligation med 12,000 Rdlr. D. C. og Leisner at have indfriet en Obligation af et lige Beløb.

Den af Beckmann saaledes indfriede simple Obligation, var, ifølge de tilveiebragte Oplysninger, udstedt den 12 Juni 1799. Den anden af Beckmann indfriede Obligation var, ifølge Indholden af den, under No. 131, i den bekræftede Designation over

adskillige af Kiøbenhavns Overformynderie fra 1ste Dec. 1812 til 31 Januari 1814 modtagne Capitaler, der er acteret under No. 76, indførte Attest, en den 24 April 1800 udstædt, paa ½ Aars Opsigelse lydende, Panteobligation, hvorved Overformynderiet var givet Prioritet i hans Huus No. 46 paa Amagertorv, og ved den af Leisner indfriede Obligation, som, efter Attesten No. 132 i bemeldte Designation, var dateret den 4 April 1812 og ligeledes lød paa ½ Aars Opsigelse, var givet Prioritet i en ham tilhørende Landeiendom i Bryggervangen.

Saavel Leisner som Beckmann har under Sagens Procedure ladet benægte, at de have havt Kundskab om Forordningen, da disse Indfrielser skete, hvilket de have tilbudet med Eed at bekræfte, og de have ligeledes nægtet, at Indfrielserne have fundet Sted paa den i Kassebogen anførte Dag, i hvilken Henseende Beckmann har paaberaabt, at der paa den af ham indfriede Panteobligation, som under Sagen er fremlagt, af Leisner er givet Qvittering, dat. 4 Jan. 1813, ligesom ogsaa den af Leisner indfriede Panteobligation, af Anførselen under No. 132 i den forbemeldte Designation, sees at være paategnet Qvittering af samme Datum.

Hvad nu disse Qvitteringer betræffer, da ere de, ifølge Schiødts Udsigende, antidaterede. Dette bestyrkes ogsaa ved Fuldmægtig Wiborgs afgivne Vidnesbyrd om at han nogle Gange i Januari har, efter Ordre af Leisner, hvilket dog denne ikke har villet ved-

gaae, antidateret de Qvitteringer, som bleve givne paa indfriede Panteobligationer.

I Henseende til Indfrielsen af den paa Designationen No. 76 under No. 126 anførte den 28. Decbr. 1804 af Christian Augustinus udstædte Obligation er det endog fuldkommen beviist, at Antidatering af Qvitteringen har fundet Sted; thi, uagtet en, ved det af Commissionen optagne og under Q ad. No. 21 i Udskrift acterte Forhør, fremlagt Opsigelse af Obligationen til Udbetaling i Juni Termin 1813, har Datum den 6 Jan. bemeldte Aar, er dog den Obligationen, hvis Indfrielse ifølge Kassebogen har fundet Sted den 13de s. M., paategnet Qvittering til Udslettelse af Pantebogen dateret 31 Dec. 1812.

Den af Beckmann under Forhøret, hvorved han nægtede at kunne erindre Dagen, da Indfrielserne skete, eller om han paa den Tid kjendte Forordningen, hvilket han dog yttrede, at han bestemt troede ikke var Tilfældet, tillige afgivne Forklaring, at han, i Henseende til de øvrige Indfrielser, som ifølge Kassebogen skulle have fundet Sted til samme Tid eller længere hen i Januari Maaned 1813, fandt det tvivlsomt om de burde finde Sted og talte derom med Leisner, som svarede: at det var grundet paa ældre Løfter, synes ei heller at kunne forklares uden som en Følge af, at han var blevet vidende om den med Pengevæsenet foregaaede Forandring.

Fremdeles giver Beckmanns Forklaring om, at Schiødt har udladt sig for ham med, at han, da det Laan, for hvilket den simple Obligation til Overformynderiet var udstædt, var optaget mod haandfaaet Pant i Annuiteter, udstædte i Anledning af Ildebranden 1795, nu kunde frigjøre sig for denne Gjeld, uden nøget Tab for Overformynderiet, hvorved sandsynligviis maa være sigtet til Bestemmelserne i Forordningen 5 Jan. 1813 §. 14 og 15, om Kongelige Obligationers Overgang til S. V. Daler for Daler, Formodning om, at dette Lovbud paa den Tid maa have været bekjendt. Paa den anden Side tjener derimod det af Fuldmægtig Birch ved Møde for Commissionen den 1ste Mai 1817 afgivne Vidnesbyrd, til noget at bestyrke, at Beckmann ikke har havt Kundskab om meerbemeldte Forordning, da Indfrielsen af denne hans Gjeld til Overformynderiet skete; men om dette end antages, saa maa han dog, i Medfør af hans Vedgaaelse af, at samme er iværksat paa Grund af, at han havde den Forestilling fælles med andre Debitorer, at det var fordeelagtigt, at afgjøre sin Gjeld, eftersom den forventede Forandring i Pengevæsenet formeentlig vilde blive til Skade for Debitorerne, ansees at have giort sig skyldig i Utroskab med Overformynderiet, og er det saameget mere øiensynligt, at han for egen Fordeels Skyld har tilsidesat den pligtskyldige Omhue for den Indretning, der var betroet til hans Bestyrelse, som han har erkjendt, at han har staaet i den Forme-

ning, at det altid stod ham, som Overformynder, aabent, at faae et nyt Laan, hvorom han ogsaa for Leisner, efter dennes Udsigende, skal have udladt sig. Heraf skjønnes nemlig, at han har meent, at kunne, uden Hensyn til Overformynderiets Tarv, benytte sin Stilling, som sammes Bestyrer, til sin private Fordeel.

Den af Leisner under Forhøret fremførte Benægtelse af, at nogen Indfrielse, efterat Forordn. 5 Jan. 1813 var blevet kundbar, har fundet Sted, uden at Forordningens Forskrifter ere blevne iagttagne, er svækket ved hans Vedgaaelse af Beckmanns Forklaring om, at Indfrielsen af Sidstnævntes Panteobligation og en af Missions-Collegiet udstædt Obligation var grundet paa ældre Løfter, hvortil han har føiet, at det ogsaa har været Tilfældet med andre.

Han har derhos, som ovenmeldt, tilstaaet, at han søgte at frigjøre sig for sin Gjeld til Overformynderiet, fordi han frygtede, at den, efter Forandringen med Pengevæsenet, vilde blive byrdefuld for ham, hvorved han har lagt den samme Egennyttighed og Utroskab med Overformynderiet for Dagen, som Beckmann, ifølge det ovenanførte, har udviist. Hvad han under Doms-Sagen til sit Forsvar i denne Henseende har anført, er af den Beskaffenhed, at dertil aldeles ikke kan tages Hensyn. Iøvrigt bør det endnu, som et Beviis paa, at Leisner og Beckmann, ved disse Indfrielser, ene have havt deres egen Fordeel for Øine, be-

mærkes, at uagtet det ansaaes fordeelagtigst for Overformynderiet, at Indbetaling af de Capitaler, i hvis Modtagelse der indvilgedes, skete med Kongelige Obligationer, hvorfor, efter Leisners Udsigende under Forhøret, da Gjelden til Depositokassen var betalt, blev besluttet ikkun at tage Betaling i disse Effecter, ligesom der ogsaa sees at være, af dem, som i Januari 1813 tilbød at indfrie deres Gjeld til Overformynderiet, i Almindelighed krævet saadan Betaling, har dog baade Leisner og Beckmann, for de af dem indfriede Obligationer, kun givet Contanter i Betaling.

I Henseende til enkelte af de øvrige Indfrielser, som, efter Kassebogens Udvisende samme Dag, have fundet Sted, er der ogsaa Formodning for, at Forordningen paa den Tid har været Overformynderne Leisner og Beckmann bekjendt.

Betræffende i Særdeleshed — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Iøvrigt bemærkes i Almindelighed med Hensyn til Kassebøgerne, at da de føres i den regnskabsførende Overformynders Navn, tildeels i det Øiemed at tjene til Oplysning om Cassens Tilstand til enhver Tid, saa maa de og afgive Beviis, saavel imod som for ham, naar der spørges om Tiden, da en Transaction er foregaaet, og den Omstændighed, at deri findes enkelte

beviiste Urigtigheder, kan saameget mindre udenfor de Tilfælde, hvori de ere befundne, betage Kassebøgerne al Troværdighed, som det efter de fremkomne Oplysninger maa antages, at de i Almindelighed rigtigen angive den Tidspunct, hvorpaa de deri anførte Handlinger ere foregaaede, hvilket de og bør, naar de skulle svare til deres Bestemmelse. Naar Kassebøger, paa Grund af enkelte Urigtigheder deri, ikke forresten skulde kunne bruges som Beviis, vilde ogsaa dette tjene til i betydelig Grad at beskytte den utroe Regnskabsbetjent. Vel er det tillige paaberaabt, at Kassebogen paa nogle Steder ikke er ført i chronologisk Orden, men, skjøndt dette viser, at Anførselen i Kassebogen undertiden ikke er skeet samme Dag, som Transactionerne ere foregaaede, hvilket er urigtigt, vidner det dog tillige om, at saavel Schiødt, som andre af Contoirets Betjente, der have havt noget at tilføre disse Bøger, har villet henføre enhver Forhandling til den Dag, da den var passeret; thi, hvis man intet Hensyn havde taget dertil, var der ikke noget i Veien for at iagttage Tidsfølgen.

Under 23de s. M. er, efter Udvisende af Kassebogen A, den Lovstridighed begaaet, at det er blevet tilladt Simon Hallager at indfrie sin Vexelobligation med 140 Rdlr. D. C.

Dernæst findes i bemeldte Kassebog, under 25de s. M. — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Blandt de Indfrielser, som derefter i Kassebogen ere anførte, og om hvilke nærmere vil blive Tale under anden Erstatningspost, har Actor i Særdeleshed ved en under 23de April 1813 i Kassebogen anført Afgjørelse med en Mand ved Navn Søren Schmidt sigtet Leisner for at have gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold.

De Omstændigheder, som herved blive at bemærke, ere i det væsentlige følgende:

Af Anførselen under No. 154 i Designationen No. 76 erfares: at en af Søren Schmidt den 20 Febr. 1810 udstædt Obligation, hvorved Overformynderiet, for den paalydende Sum 6000 Rdlr. var givet Pant i Gaarden No. 149 i Fortunstrædet, og som løb paa ½ Aars Opsigelse, efter Qvittering af 17 April 1813, uden foregaaende Opsigelse er indfriet med 3000 Rbd. S. V., hvortil den var omskreven og derefter af Pantebogen udslettet den 3die Mai s. A.

I Kassebogen findes den imidlertid under 23 April 1813 kun ført til Indtægt med 1000 Rbdlr. N. V., hvorfor er anført ½ Aars Renter 20 Rbdlr.

Schiødt har i denne Henseende under Forhøret forklaret, at Leisner i April Maaned 1813 paa Con-

toiret overleverede ham 1000 Rbdlr., som Beløbet af denne Obligation, fordi den, som han yttrede, skulde have været indfriet i December 1812 og at Leisner vedblev dette, uagtet han gjorde ham opmærksom paa, at Obligationen var omskrevet til 3000 Rbd. S. V.

Efterat Leisner, som i Anledning heraf under Forhøret blev examineret, først havde yttret, at han vel erindrede at denne Indfrielse havde fundet Sted, men ikke Maaden, hvorpaa den skete, og at han fandt det rimeligt, at man havde modtaget det samme Beløb, hvormed den i December 1812 kunde været indfriet, fordi Debitor alt den Gang havde meldt sig for at indfrie Obligationen, hvortil han føiede, at han ikke kunde forklare sig, hvorledes Indfrielsen var skeet paa den anførte Maade, naar Obligationen var omskreven til 3000 Rbd. S. V., samt at han ikke kunde erindre, at have leveret Schiødt 1000 Rbdlr. N. V. til Indfrielse af Obligationen, eller brugt den af Schiødt omforklarede Udladelse, ei heller at Schiødt havde gjort ham opmærksom paa Omskrivningen, vedgik han dog senere, under Confrontation med Schiødt, dennes Forklaring, dog med den Bemærkning, at Obligationen, da han leverede de 1000 Rbdlr. til Schiødt, ikke var omskreven; men, at det af Schiødt blev yttret, at den skulde omskrives, hvilket han ikke meente var nødvendigt, da Indbetalingen, efter hans Udsigende, havde fundet Sted, førend Forordningen 5 Jan. 1813 ud-

kom, men hvilket han havde forglemt at lade anføre i Kassebogen.

Beckmann har nægtet, at vide Grunden til at Indfrielsen er skeet paa den anførte Maade, og derhos yttret, at hverken Leisner eller Schiødt, enten paa den Tid Indfrielsen skete eller senere, har talt til ham derom.

Den ommeldte Debitor Søren Schmidt, der ved Døden er afgaaet, er ikke blevet afhørt.

Under Doms Sagen har Leisner angivet, at han af Schmidt, enten i Slutningen af Decbr. 1812 eller i Begyndelsen af Januari 1813, længe førend der havdes Kundskab om Forordningen, modtog 6000 Rd. D. C., tilligemed ½ Aars Renter til 11 Juni 1813, for dermed at klarere Gjelden efter den ommeldte Panteobligation, og at han strax nedlagde Pengene i Kassen; men forglemte at indføre det i Kassebogen, hvilken Forsømmelse han først blev opmærksom paa, da Schmidt meldte sig med et Interimsbeviis for at faae Obligationen qvitteret extraderet, hvorefter Obligationen, som allerede forhen var givet Omskrivnings Paategning, blev udtaget og Anførselen i Kassebogen skete under samme Datum, da Obligationen qvitteret gik ud af Overformynderiet. Foruden at nu dette Anbringende, med Hensyn til Leisners ustadige Forklaringer under Forhøret, og da det hverken bestaaer med hans Vedgaaelse af at han først i April Maaned 1813 leverede Schiødt de 1000 Rbdlr., eller med hans Erklæring at

Obligationen ikke var omkreven, ikke fortjener Troværdighed, er det ogsaa aldeles uantageligt, at den ommeldte Sum i saa lang Tid skulde have været i Kassen, uden at det ved Kassestemning, som i dette Tidsrum i det mindste 2 Gange har fundet Sted, var blevet opdaget, at der havdes et saadant Beløb over den Beholdning, som Kassebøgerne udviste, at der skulde være.

Vel er der af Leisners Sagfører i denne Henseende erindret, at Beholdningen ved Kassestemning ikke blev eftertalt, da Indtægts og Udgifts Kassebøgerne ikkun bleve confererte, og Beholdningen derefter anført; men dette stemmer ikke med Leisners eget Udsigende under Forhøret, at der ikke hver Gang naar Stemningen skete blev efterseet om Kassen havde den Beholdning, som ifølge Kassebogens Udvisende skulde være i samme, hvoraf sees, at det ikke stedse er blevet undladt, ligesom han ogsaa har yttret, at Kassen i Terminen hver Dag blev efterseet, for at erfare om Beholdningen stemte med Kassen, og naar Kassen kun een Gang i det ommhandlede Tidsrum var blevet eftertalt, maatte Overskuddet af den nævnte Sum, hvis den virkelig havde været i Kassen, være blevet bemærket; thi at den Maade, hvorpaa Kassebøgerne ere førte, skulde gjøre Kassestemning umuelig, kan ikke antages, da man, om end enkelte Forhandlinger ikke endnu vare indførte deri, kunde fra den holdte Kladebog og andre Optegnelser, derom hente den fornødne Oplysning. Det røber ogsaa mala fides ved denne Transaction, at

Qvitteringen blev stilet som om Betalingen var erlagt med 3000 Rbd. S. V.

I Betragtning af det foranførte, kan der ikke reflecteres paa Leisners Tilbud med Eed at bekræfte, at ingen Bedragelighed ved Indfrielsen fra hans Side har fundet Sted og at han ingen Douceur har modtaget i Anledning af Afgjørelsen; men han maa med Hensyn til samme ansees overbeviist om Utroskab mod Overformynderiet.

For de under denne Post Overformynderne Leisner og Beckmann overbeviiste lovstridige Handlinger har Actor formeent dem at være qvalificerte til at ansees med at bøde deres 3 Mk. efter Lovens 3—17—24 og desuden at tilfindes Straf af offentligt Arbeide, med hvilken Straf han ogsaa har paastaaet Schiødt, som formeentlig deelagtig i Overformyndernes ulovlige Forhold, anseet.

Da imidlertid Beslutningen om Modtagelsen af Capitalerne, efter hvad der under Forhøret er vedgaaet, blev taget af Overformynderne, af hvem ogsaa de indfriede Obligationer bleve qvitterede til Udslettelse, saa kunne ogsaa de allene drages til Ansvar for hvad herunder er paaanket.

Schiødt, der, ved tildeels at modtage de indbetalte Capitaler og derom gjøre Tilførsel i Kassebøgerne, ikkun har handlet som Overformyndernes Fuldmægtig, og iøvrigt i foranførte Henseende ikke er overbeviist

noget lovstridigt Forhold, vil derfor under denne Post ikke være at ansee med Straf.

Sagens tredie Straffepost er afdeelt i 21 Puncter, af hvilke den første betræffer, at Overformynderne Leisner og Beckmann, deels uden foregaaende Opsigelse før 11 Juni Termin 1813, deels efter Opsigelse, men efter Udløb af bemeldte Termin, have modtaget mange af de til Rigsbankpenge S. V. overgaaede Capitaler.

Uden foregaaende lovlig Opsigelse, er, ifølge Udvisende af Dessignationen No. 76, den 9 og 28 April samt 8 Juni 1813, modtaget Beløbet af 3 Panteobligationer tilsammen 8875 Rbd., hvortil endnu kommer den under anden Straffepost omhandlede, den 23 April f. A. passerte Indfrielse af Søren Schmits Panteobligation for 3000 Rbdlr. S. V. Ligeledes er det oplyst, at Indfrielser for et Beløb af 18,800 Rbd. S. V., der vare opsagte til Udbetaling i Juni Termin 1813, have fundet Sted efter Terminens Udløb, altsaa paa en Tid, da Overformynderne, de passerte Opsigelser uagtet, kunde have nægtet, at tilstæde Indfrielserne.

Ligesom nu Overformynderne, efter hvad i det foregaaende er antaget, ikke vare berettigede til, udenfor de i Overeensstemmelse med Lovgivningen i Obligationerne foreskrevne Betingelser, at lade Debitorerne frigjøre sig for deres Gjeld til Overformynderiet, naar det skjønnedes eller maatte kunne indsees, at Indretningen derved udsattes for Tab og der ikke havdes

Brug for de modtagne Capitaler, saaledes maatte Jagttagelsen af de til udlaante Capitalers Betryggelse foreskrevne Indskrænkninger, i lige Grad skjønnes fornøden, efterat Forandringen i Pengevæsenet havde fundet Sted, da ubetimelig Modtagelse af Capitalerne, med Hensyn til den indførte Sølvværdie, kunde have til Følge, at de indkomne Summer ikke kunde blive gjort frugtbringende efter et ligesaa fordeelagtigt Forhold, som det, hvorefter de forinden Indfrielsen havde været udsatte, og var det let at indsee, at Modtagelsen af Capitaler i Tidsrummet fra Frd. 5 Januari 1813 var emaneret, indtil Coursen første Gang blev sat den 1ste August s. A., eftersom Indbetalingen kunde skee efter Pari Forholdet mellem Sølvværdie og Navneværdie, maatte medføre Tab for Overformynderiet, naar Capitalerne ikke kunde erholdes gjorte frugtbringende i Sølvværdie, forinden Bankcoursen blev sat, da det, efter de foreskrevne Regler for dens Sættelse, maatte forudsees, at den ei blev noteret pari, og at følgelig de efter pari Forholdet modtagne Capitalers Sølvværdiebeløb vilde, formedelst deres ubetimelige Modtagelse, blive formindsket. Hertil kommer, at Overformynderne Leisner og Beckmann i Skrivelse til Magistraten af 26 Juni 1813 have yttret, at ikkun faa havde modtaget Laan af Overformynderiet og at næsten ingen Umyndig havde villet modtage sine Arvemidler, hvorfor de havde en betydelig Sum pr. Kasse, som de endnu meente vilde voxe, af hvilken Aarsag de anmodede

Magistraten om at udvirke, at 50,000 Rbdlr. maatte blive modtagne enten i den Kongelige Kasse eller et andet Sted; ligesom de ogsaa i en Erklæring af 10 April 1813 betræffende en indgiven Begjæring om Tilladelse til at indfrie en omskreven Capital med Kongelige Obligationer, ved at erklære sig imod at antage Kongeligt Obligationer i Betaling for Gjelden, have selv tilkjendegivet, at de ikke ansaae sig berettigede til at modtage denne Capital, uden efter foregaaende Opsigelse.

Imidlertid kunne Overformynderiets Interessentere ikkun ansees at være paaført Tab herved, forsaavidt de modtagne Capitaler ei igjen ere udlaante under Pari Forholdet mellem Sølv og Navneværdie, der er oplyst at være Tilfældet med den i Designationen No. 76 Pag. 57 under No. 174 anførte Capital stor 1575 Rbd., som Peter Møller skyldte efter Panteobligation af 3 Dec. 1810, hvilken han efter Qvittering af 8 Juni 1813 og Anførsel i Kassebogen under samme Datum har indfriet uden Opsigelse; thi de betydelige Kassebeholdninger, der have været fra Juni Maaneds Begyndelse og til dens Udgang, vise, at de i denne Maaned modtagne Capitaler ei kunne betragtes, som igjen udlaante. Derimod maa det antages, at de forinden Marts Maaneds Udgang modtagne Capitaler, igjen ere udlaante under hiint Pari-Forhold, efterdi der den 31de Marts kun havdes en Beholdning af 2579 Rbdlr. 21 ß., og der findes ei heller tilstrækkelig Grund til at belaste de vedkommende Tiltalte med det

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Blandt de Indfrielser, som derefter i Kassebogen ere anførte, og om hvilke nærmere vil blive Tale under anden Erstatningspost, har Actor i Særdeleshed ved en under 23de April 1813 i Kassebogen anført Afgjørelse med en Mand ved Navn Søren Schmidt sigtet Leisner for at have giort sig skyldig i svigagtigt Forhold.

De Omstændigheder, som herved blive at bemærke, ere i det væsentlige følgende:

Af Anførselen under No. 154 i Designationen No. 76 erfares: at en af Søren Schmidt den 20 Febr. 1810 udstædt Obligation, hvorved Overformynderiet, for den paalydende Sum 6000 Rdlr. var givet Pant i Gaarden No. 149 i Fortunstrædet, og som lød paa ½ Aars Opsigelse, efter Qvittering af 17 April 1813, uden foregaaende Opsigelse er indfriet med 3000 Rdd. S. V., hvortil den var omskreven og derefter af Pantebogen udslettet den 3die Mai s. A.

I Kassebogen findes den imidlertid under 23 April 1813 kun ført til Indtægt med 1000 Rbdlr. N. V., hvorfor er anført ½ Aars Renter 20 Rbdlr.

Schiødt har i denne Henseende under Forhøret forklaret, at Leisner i April Maaned 1813 paa Con-

toiret overleverede ham 1000 Rbdlr., som Beløbet af denne Obligation, fordi den, som han yttrede, skulde have været indfriet i December 1812 og at Leisner vedblev dette, uagtet han gjorde ham opmærksom paa, at Obligationen var omskrevet til 3000 Rbd. S. V.

Efterat Leisner, som i Anledning heraf under Forhøret blev examineret, først havde yttret, at han vel erindrede at denne Indfrielse havde fundet Sted, men ikke Maaden, hvorpaa den skete, og at han fandt det rimeligt, at man havde modtaget det samme Beløb, hvormed den i December 1812 kunde været indfriet, fordi Debitor att den Gang havde meldt sig for at indfrie Obligationen, hvortil han føiede, at han ikke kunde forklare sig, hvorledes Indfrielsen var skeet paa den anførte Maade, naar Obligationen var omskreven til 3000 Rbd. S. V., samt at han ikke kunde erindre, at have leveret Schiødt 1000 Rbdlr. N. V. til Indfrielse af Obligationen, eller brugt den af Schiødt omforklarede Udladelse, ei heller at Schiødt havde gjort ham opmærksom paa Omskrivningen, vedgik han dog senere, under Confrontation med Schiødt, dennes Forklaring, dog med den Bemærkning, at Obligationen, da han leverede de 1000 Rbdlr. til Schiødt, ikke var omskreven; men, at det af Schiødt blev yttret, at den skulde omskrives, hvilket han ikke meente var nødvendigt, da Indbetalingen, efter hans Udsigende, havde fundet Sted, førend Forordningen 5 Jan. 1813 ud-

som, men hvilket han havde forglemt at lade anføre i Kassebogen.

Beckmann har nægtet, at vide Grunden til at Indfrielsen er skeet paa den anførte Maade, og derhos yttret, at hverken Leisner eller Schiødt, enten paa den Tid Indfrielsen skete eller senere, har talt til ham derom.

Den ommeldte Debitor Søren Schmidt, der ved Døden er afgaaet, er ikke blevet afhørt.

Under Doms Sagen har Leisner angivet, at han af Schmidt, enten i Slutningen af Decbr. 1812 eller i Begyndelsen af Januari 1813, længe førend der havdes Kundskab om Forordningen, modtog 6000 Rd. D. C., tilligemed ½ Aars Renter til 11 Juni 1813, for dermed at clarere Gjelden efter den ommeldte Panteobligation, og at han strax nedlagde Pengene i Kassen; men forglemte at indføre det i Kassebogen, hvilken Forsømmelse han først blev opmærksom paa, da Schmidt meldte sig med et Interimsbeviis for at faae Obligationen qvitteret extraderet, hvorefter Obligationen, som allerede forhen var givet Omskrivnings Paategning, blev udtaget og Anførselen i Kassebogen skete under samme Datum, da Obligationen qvitteret gik ud af Overformynderiet. Foruden at nu dette Anbringende, med Hensyn til Leisners ustadige Forklaringer under Forhøret, og da det hverken bestaaer med hans Vedgaaelse af at han først i April Maaned 1813 leverede Schiødt de 1000 Rbdlr., eller med hans Erklæring at

Obligationen ikke var omkreven, ikke fortjener Troværdighed, er det ogsaa aldeles uantageligt, at den ommeldte Sum i saa lang Tid skulde have været i Kassen, uden at det ved Kassestemning, som i dette Tidsrum i det mindste 2 Gange har fundet Sted, var blevet opdaget, at der havdes et saadant Beløb over den Beholdning, som Kassebøgerne udviste, at der skulde være.

Vel er der af Leisners Sagfører i denne Henseende erindret, at Beholdningen ved Kassestemning ikke blev eftertalt, da Indtægts og Udgifts Kassebøgerne ikkun bleve confererte, og Beholdningen derefter anført; men dette stemmer ikke med Leisners eget Udsigende under Forhøret, at der ikke hver Gang naar Stemningen skete blev efterseet om Kassen havde den Beholdning, som ifølge Kassebogens Udvisende skulde være i samme, hvoraf sees, at det ikke stedse er blevet undladt, ligesom han ogsaa har yttret, at Kassen i Terminen hver Dag blev efterseet, for at erfare om Beholdningen stemte med Kassen, og naar Kassen kun een Gang i det omhandlede Tidsrum var blevet eftertalt, maatte Overskuddet af den nævnte Sum, hvis den virkelig havde været i Kassen, være blevet bemærket; thi at den Maade, hvorpaa Kassebøgerne ere førte, skulde gjøre Kassestemning umuelig, kan ikke antages, da man, om end enkelte Forhandlinger ikke endnu vare indførte deri, kunde fra den holdte Kladebog og andre Optegnelser, derom hente den fornødne Oplysning. Det røber ogsaa mala fides ved denne Transaction, at

Qvitteringen blev skrevet som om Betalingen var erlagt med 3000 Rbd. S. V.

I Betragtning af det foranførte, kan der ikke reflecteres paa Leisners Tilbud med Eed at bekræfte, at ingen Bedrageligheд ved Indfrielsen fra hans Side har fundet Sted og at han ingen Douceur har modtaget i Anledning af Afgjørelsen; men han maa med Hensyn til samme ansees overbeviist om Utroskab mod Overformynderiet.

For de under denne Post Overformynderne Leisner og Beckmann overbeviiste lovstridige Handlinger har Actor formeent dem at være qvalificerte til at ansees med at bøde deres 3 Mk. efter Lovens 3—17—24 og desuden at tilfindes Straf af offentligt Arbeide, med hvilken Straf han ogsaa har paastaaet Schiødt, som formeentlig deelagtig i Overformyndernes ulovlige Forhold, anseet.

Da imidlertid Beslutningen om Modtagelsen af Capitalerne, efter hvad der under Forhøret er vedgaaet, blev taget af Overformynderne, af hvem ogsaa de indfriede Obligationer bleve qvitterede til Udslettelse, saa kunne ogsaa de allene drages til Ansvar for hvad herunder er paaanket.

Schiødt, der, ved tildeels at modtage de indbetalte Capitaler og derom gjøre Tilførsel i Kassebøgerne, ikkun har handlet som Overformyndernes Fuldmægtig, og iøvrigt i foranførte Henseende ikke er overbeviist

noget lovstridigt Forhold, vil derfor under denne Post ikke være at ansee med Straf.

Sagens tredie Straffepost er afdeelt i 21 Puncter, af hvilke den første betræffer, at Overformynderne Leisner og Beckmann, deels uden foregaaende Opsigelse før 11 Juni Termin 1813, deels efter Opsigelse, men efter Udløb af bemeldte Termin, have modtaget mange af de til Rigsbankpenge S. V. overgaaede Capitaler.

Uden foregaaende lovlig Opsigelse, er, ifølge Udvisende af Designationen No. 76, den 9 og 28 April samt 8 Juni 1813, modtaget Beløbet af 3 Panteobligationer tilsammen 8875 Rbd., hvortil endnu kommer den under anden Straffepost omhandlede, den 23 April f. A. passerte Indfrielse af Søren Schmits Panteobligation for 3000 Rbdlr. S. V. Ligeledes er det oplyst, at Indfrielser for et Beløb af 18,800 Rbd. S. V., der vare opsagte til Udbetaling i Juni Termin 1813, have fundet Sted efter Terminens Udløb, altsaa paa en Tid, da Overformynderne, de passerte Opsigelser uagtet, kunde have nægtet, at tilstæde Indfrielserne.

Ligesom nu Overformynderne, efter hvad i det foregaaende er antaget, ikke vare berettigede til, uden for de i Overeensstemmelse med Lovgivningen i Obligationerne foreskrevne Betingelser, at lade Debitorerne frigjøre sig for deres Gjeld til Overformynderiet, naar det skjønnedes eller maatte kunne indsees, at Indretningen derved udsattes for Tab og der ikke havdes

Brug for de modtagne Capitaler, saaledes maatte Jagttagelsen af de til udlaante Capitalers Betryggelse foreskrevne Indskrænkninger, i lige Grad skjønnes fornøden, efterat Forandringen i Pengevæsenet havde fundet Sted, da ubetimelig Modtagelse af Capitalerne, med Hensyn til den indførte Sølvværdie, kunde have til Følge, at de indkomne Summer ikke kunde blive gjort frugtbringende efter et ligesaa fordeelagtigt Forhold, som det, hvorefter de forinden Indfrielsen havde været udsatte, og var det let at indsee, at Modtagelsen af Capitaler i Tidsrummet fra Frd. 5 Januari 1813 var emaneret, indtil Coursen første Gang blev sat den 1ste August s. A., eftersom Indbetalingen kunde skee efter Pari Forholdet mellem Sølvværdie og Navneværdie, maatte medføre Tab for Overformynderiet, naar Capitalerne ikke kunde erholdes gjorte frugtbringende i Sølvværdie, forinden Bankcoursen blev sat, da det, efter de foreskrevne Regler for dens Sættelse, maatte forudsees, at den ei blev noteret pari, og at følgelig de efter pari Forholdet modtagne Capitalers Sølvværdiebeløb vilde, formedelst deres ubetimelige Modtagelse, blive formindsket. Hertil kommer, at Overformynderne Leisner og Beckmann i Skrivelse til Magistraten af 26 Juni 1813 have yttret, at ikkun faa havde modtaget Laan af Overformynderiet og at næsten ingen Umyndig havde villet modtage sine Arvemidler, hvorfor de havde en betydelig Sum pr. Kasse, som de endnu meente vilde voxe, af hvilken Aarsag de anmodede

Magistraten om at udvirke, at 50,000 Rbdlr. maatte blive modtagne enten i den Kongelige Kasse eller et andet Sted; ligesom de ogsaa i en Erklæring af 10 April 1813 betræffende en indgiven Begjæring om Tilladelse til at indfrie en omskreven Capital med Kongelige Obligationer, ved at erklære sig imod at antage Kongelige Obligationer i Betaling for Gjelden, have selv tilkjendegivet, at de ikke ansaae sig berettigede til at modtage denne Capital, uden efter foregaaende Opsigelse.

Imidlertid kunne Overformynderiets Interessentere ikkun ansees at være paaført Tab herved, forsaavidt de modtagne Capitaler ei igjen ere udlaante under Pari Forholdet mellem Sølv og Navneværdie, der er oplyst at være Tilfældet med den i Designationen No. 76 Pag. 57 under No. 174 anførte Capital stor 1575 Rbd., som Peter Møller skyldte efter Panteobligation af 3 Dec. 1810, hvilken han efter Qvittering af 8 Juni 1813 og Anførsel i Kassebogen under samme Datum har indfriet uden Opsigelse; thi de betydelige Kassebeholdninger, der have været fra Juni Maaneds Begyndelse og til dens Udgang, vise, at de i denne Maaned modtagne Capitaler ei kunne betragtes, som igjen udlaante. Derimod maa det antages, at de forinden Marts Maaneds Udgang modtagne Capitaler, igjen ere udlaante under hiint Pari-Forhold, efterdi der den 31de Marts kun havdes en Beholdning af 2579 Rbdlr. 21 ß., og der findes ei heller tilstrækkelig Grund til at belaste de vedkommende Tiltalte med det

her omhandlede Courskab i Anledning af Capitalers Modtagelse i April Maaned. Om Mai Maaned er der forsaavidt under Sagen ikke Spørgsmaal.

Hvad de efter Udløb af Juni Termin modtagne Capitaler angaaer, da er det vel oplyst, at Terminsforretningerne ved Overformynderiet ikke blive tilendebragte i den lovbestemte Tid; men, dette kan ikke tjene til Undskyldning i fornævnte Henseende, efterdi Overformynderne, uanseet en saadan Brug, maatte i Omstændighederne finde Opfordring til at benytte den Ret, som Lovgivningen hjemlede til at nægte Modtagelsen af Capitaler, hvis Indbetaling blev tilbudet efter Udløb af den lovbestemte Termin. Det fortjener ogsaa herved at bemærkes, at Schiødt i en Skrivelse af 29 April 1813 til Fuldmægtig Brasch, i Anledning af en af denne tilbuden Indbetaling, har yttret, "at han af Overformynderne havde erholdt den Resolution, at naar Capitalen blev erlagt præcise i Terminen, det er inden den 19 Juni, da havde de intet imod at modtage den, men at de efter benævnte 19 Juni ikke vilde modtage den uden efter foregaaende Opsigelse til 11 Decbr. Termin", med Hensyn til hvilken Resolution Leisner og Beckmann ikke have vidst at angive nogen særdeles Anledning.

Forsaavidt det er paaberaabt, at de modtagne Capitaler igjen ere blevne udlaante, bemærkes, at der fra 10 April til 1 Julii ikkun er udlaant 27,450 Rbd. og at Kassebeholdningen den 9 Juni var 43,601 Rbd.

21 ß., samt derefter steeg saaledes, at den den 24de s. M. var 107,021 Rbdlr. 76 ß. og den 31 Juli næstefter beløb til 162,872 Rbd. 43 ß.

Uagtet det nu iøvrigt er unægteligt, at Overformynderne, naar Kassebeholdningen paa lovmedholdelig Maade var fremkommen, ikke kunde drages til Ansvar for, at de saaledes før Bankcoursens Sættelse indkomne Penge ikke bleve anvendte til Udlaan som rede Valuta for Rbpenge S. V. efter deres ved Frd 5 Jan. 1813 bestemte Værdie, ligesom ogsaa en Overformynderiet den 23 Juni 1813 communiceret Skrivelse af 22de næstforhen fra det Kongelige danske Cancellie til Magistraten, indeholder, at naar ingen vilde modtage Penge til Laan efter det nævnte Forhold, maatte Udlaanene skee saaledes, at Debitor forpligtede sig til, for den bekomne Sum, at betale saameget i Rbpenge S. V., som denne efter den Cours der blev sat den 1 August, vilde udgjøre i S. V., saa maa det paa den anden Side tilregnes dem, at de, ved at indvilge i Indbetalinger, som de efter Lovgivningen kunde og burde have modsat sig, have foraarsaget, at Capitalerne ere indkomne paa en Tid, da der var Pari Forhold mellem S. V. og N. V., og derimod udlaante efter en Cours af 375%, hvilket har foraarsaget et betydeligt Tab for Overformynderiet. Da det nu var aabenbart, at Capitalernes Modtagelse vilde medføre Tab og Omstændighederne ingen Anledning give til at betvivle, men endog bestyrke, at Overformynderne have været vidende

om deres Ret til at nægte den, naar den begjertes udenfor de i Loven og Obligationerne foreskrevne Betingelser, saa er det antageligt, at Overformynderne have villet begunstige vedkommende Debitorer paa Indretningens Bekostning.

Den anden Punct betræffer Overformynderernes formeentlig urigtige Forhold med at modtage Capitaler tilbage, som vare udbetalte kort før eller kort efter at Forordningen af 5 Januari 1813 udkom, og i Henseende til hvilke Overformynderiet saaledes maatte antages at have afgjort sin Forpligtelse til Vedkommende.

Forsaavidt nu angaaer, at den Ane Cathrine Nørløw tilfaldne Arv, for hvis Modtagelse under 20 Jan. 1813 af Lands- Over- samt Hof- og Stads-Rettens Skiftecommission var qvitteret, under 5 April 1815 er taget tilbage, da findes ikke noget at kunne lægges Overformynderne til Last, efterdi de, ifølge Udvisende af det ved Procurator Haagens Indlæg af 16 Mai 1817 under Litr. C fremlagte og acterte Bilag, have af Magistraten dertil været bemyndigede.

Dernæst er det oplyst 1) at en Student Envold Gottlieb Karup tilhørende Arv den 23 Jan. 1813 er bleven udbetalt med 2720 Rdlr. D. C.; men den 26 Marts 1814 igjen taget til Indtægt med 427 Rdd. 2 Mk. 7 ß., hvorefter den den 18 Oct. 1814 er udbetalt med 650 Rd. i Kgl. Obligationer og 1319 Rdd. 2 Mk. 2 ß. S. V. i Afregningsbeviser, foruden 36 Rbdlr.

5 Mk. 7 ß. i Renter; 2) at Bodil Johansdatters Arv den 27 Januar 1813 er udbetalt med 1000 Rdlr. D. C., samt oplagte Renter 136 Rd.; men den 31te Marti 1814 igjen taget tilbage med 193 Rbd. 5 Mk. 6 ß. og den 15 Oct. 1814 atter udbetalt med 250 Rdlr. i Kongelige Obligationer og 513 Rbdlr. 5 Mk. 5 ß. S. V. i Afregningsbeviis; 3) at en Christense Lund tilhørende Capital den 27 Jan. 1813 er udbetalt med 8668 Rdlr. 1 Mk. 8 ß. D. C., samt Renter 489 Rdlr. 13 ß. D. C.; men den 31 Marts 1814 taget tilbage med 1500 Rbd. 3 Mk. og under 18 Octbr. 1814 atter udbetalt med 2100 Rdlr. i Kongelige Obligationer og 4175 Rbdlr. 4 Mk. 14 ß. S. V. i Afregningsbeviis, foruden contant betalte 199 Rbdlr. 1 Mk. i Renter. Vel havdes der nu ikke, saaledes som i det førstnævnte Tilfælde, nogen Bemyndigelse til at tage disse Capitaler, for hvis Udbetaling der af Lands-Over- samt Hof- og Stads-Rettens Skiftecommission, efter hvis Reqvisition den var skeet, var erholdt Qvittering, tilbage; men, da de Vedkommende ei kunde ansees at være skete fyldest ved den først givne Betaling i Dansk Courant, og der i disse Tilfælde ikkun var Spørgsmaal om at eftergive en ved en feilagtig Afgjørelse opnaaet Fordeel, saa have Overformynderne vel handlet urigtigt i at modtage Capitalerne tilbage, men det skjønnes dog ikke, at de herfor kunne drages til Ansvar.

Hvad angaaer at et af Oberst Würtzen den 24 Dec. 1812, under hvilken Datum han erholdt Be-

løbet af sine Børns Arvemidler udbetalt med 14,421 Rb. 5 ß. for en lige Sum udstædt Skadesløsbrev, hvorved endeel Statspapirer bleve deponerte til Sikkerhed for Beløbet, er den 6 Marts 1813 blevet indfriet med 2420 Rbd. 1 Mk. N. V., da sees af Actors Yttring i Slutningen af Indlægget af 9 Mai 1816, at den foretagne Transaction formeentlig ikke har forpligtet Overformynderiet til at tilsvare Arvemidlerne i Forhold til de Tidspuncter, de først ere indkomne, hvilket formodes, at blive Gjenstand for Afgjørelse under en særskilt Sag. Naar nu den af Oberst v. Würtzen skete Indbetaling alene var at betragte som en ny Indsættelse af hans Børns Arvemidler, der skulde være uden Indflydelse paa den foregaaende, saa maa det antages, at disses Modtagelse ikke kunde drage Straf til Følge, ligesom ej heller Skades Erstatning for Tiden er paastaaet, og der findes derfor ikke Anledning til at bestemme noget i Henseende til det af vedkommende Tiltalte ved denne Leilighed brugte Forhold; thi om det Ansvar, som Vedkommende maatte have paadraget sig ved at lade Oberst v. Würtzen indfrie sit Skadesløsbrev efter Indløsnings-Forholdet, vil nærmere blive at handle under 2den Punct af 7de Erstatningspost.

Under tredie Punct føres Anke over, at der ikke er foretaget Omskrivning paa alle private Gjeldsbreve, som vare udstædte førend Forordningen

5 Januari 1813 udkom og paa den Tid endnu uindfriede, hvorved Overformynderiet har lidt Tab.

Dette har fundet Sted med en Vexelobligation, som Cancellieraad Schiødt, efter Udgifts-Kassebogen (No. 99 P. 24) den 8 Jan. 1813, mod en til haandfaaet Pant overleveret af Iver Petersen udstædt Panteobligation, har udstædt for 19,000 Rd. D. C. og som ifølge Indtægts-Kassebogen (Extr. No. 98 P. 40) er indfriet den 6 Martz s. A. med 1366 Rbd. 64 ß. N. V., (altsaa endog beregnet efter Indløsningsforholdet med 1800 Rbd. for lidet, hvorom nærmere bliver at handle under 4 Straffeposts 1ste Punct) samt ligeledes med en af Major Aagaard, ifølge Udgifts-Cassebogen (Extr. No. 99 P. 22) den 6 Jan. 1813 for 30,000 Rdlr. D. C., med Sikkerhed i en Panteobligation, udstædt Vexelobligation, som efter Indtægs-Kassebogen (Extr. 98 P. 40) er den 16 Febr. 1813 indfriet med 5000 Rbd. N. V.

Hertil henhører ogsaa — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Fremdeles handles der under denne Post om en simpel Obligation, udstædt af Jens N. Schou den 31 Juli 1801. Denne Obligation var efter det af Capellan til Holmens Menighed Hr. Andreas Holm

afgivne Vidnesbyrd, indleveret til Overformynderiet af ham, som Lavværge for Inspecteur Petersens Enke Maren Groth, til hvem den var udstædt, og Hensigten af Indleveringen var, at hun kunde faae Obligationen, som i den Anledning blev transporteret til hendes Datter Jacobine Petersen, betalt af dennes i Overformynderiet indestaaende Arvemidler. Efter Leisners originale Udgifts-Kassebog er denne Indlevering skeet den 12 Marts 1812, paa hvilken Dag Obligationens Beløb er anført til Udgift med 300 Rd., og efter Indtægts-Kassebogen (Extr. No. 98 P. 43) er den under 2 Juni 1813 anført som indgaaet med 41 Rbd. 64 ß., altsaa endog naar Indløsningsforholdet kunde tages til Følge, med 8 Rbd. 2 Mk. for lidet, i hvilken Henseende bemærkes, at Schiødt vel har yttret, at han ikke erindrer rettere, end at den udbetalte Sum kun var 250 Rd., ligesom ogsaa Præsten Holm har udsagt, at han ikke erindrer, om Obligationens Beløb var 300 Rd., men at det dog efter Anførselen i Leisners Udgifts-Kassebog under 12 Marts 1812, hvor det hedder: "Maren sal. Groth overdraget til hendes Datter Jacobine Petersen en af Jens Larsen Schou udstædt Obligation paa 300 Rd.", maa antages at den har lydt paa denne Sum.

At Afgjørelsen har fundet Sted med Værgen kan ikke frie vedkommende Overformynder for Ansvarlighed i denne Henseende til Myndlingen, af hvis Midler Betalingen for den transporterte Obligation er bleven

erlagt og som ved dens Tilbagetagelse har faaet ringere Valuta, end der efter Obligationen havdes Krav paa.

Endvidere har — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Endelig henhører under denne Punct Nicolai Berthelsens Indfrielse af et af ham, under 8 Januari 1813, udstædt Skadesløsbrev, stort 10,406 Rdlr. 66 ß. D. C., paa Grund af hvilket han, ifølge den i Actstykket Litr. M P. 10-11 indførte Udskrift af Hovedbogen No. 20 Pag. 301 og No. 22 P. 172, var Debitor til Mariane Caroline Tolderlund for 5203 Rd. 33 ß. og til Oline Hansine de Place for en lige Sum, og som efter Udvisende af Indtægts-Kassebogen er indfriet den 22 Juni 1813 med 1734 Rbd. 35 ß., hvilket var urigtigt, da det ifølge dets Datum skulde været omskrevet à 20 pC. til 2081 Rbd. 32⅖ ß. At der for den Mariane Caroline Tolderlund tilkommende Halvdeel, af Hørkræmmer Jacobsen, med hvem hun har indladt sig i Ægteskab, saaledes som den af Advocat Sporon under No. 35 fremlagte Copie, acteret under Litr. JJ ad. No. 34, udviser, er givet Afkald, kan ikke fritage Overformynderne for Ansvar, da Afkaldet indeholder den Urigtighed, at Omskrivningen var skeet efter Forordningen 5 Jan. 1813 og det saaledes er uantageligt, at Udstæderen har villet renuncere paa nogen ham

tilkommende Ret, ligesom ogsaa Feil af denne Beskaffenhed, ifølge Indholden af det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 17 April 1817 i Udskrift fremlagt under Litr. Y, uanseet Afkald ere meddeelte, skulle rettes. Forsaavidt det til Undskyldning for nogle af de under denne Post berørte feilagtige Afgjørelser er paaberaabt, at de have været grundede i Misforstaaelse af Lovgivningen, bemærkes, at det maatte ansees som Pligt for Indretningens Bestyrere, at indhente Oplysning fra de forordnede høiere Autoriteter, forinden der skete Anvendelse af Bestemmelser i Lovgivningen, som ansaaes tvivlsomme. Om iøvrigt end Feilene ere begaaede af Bogholderen, maa de dog tilregnes Leisner, der maa staae til Ansvar for sin Fuldmægtigs Handlinger og som regnskabsførende Overformynder skulde have Opsyn med ham, hvoraf følger, at han ved at forsømme dette har gjort sig skyldig i Uslid. Desuden har Leisner, efter hvad der er oplyst, forinden Afgjørelsen med Major Aagaard fandt Sted, givet sit Samtykke til den og intet foretaget, hvoraf kunde sees, at han misbilligede de andre Afgjørelser, hvorom Kassebogen maatte give ham Kundskab.

Den fjerde Punct angaaer, at der af Overformynderiets Midler skal, især mellem Terminerne, være gjort Udlaan mod haandfaaet Pant.

Schiødt, som har bemærket, at saadanne Laan, saalænge han kan erindre, have været i Brug ved Overformynderiet, har derhos yttret, at Overformyn-

derne ikke havde særlige Fordele af disse Laan, men af de Umyndige, af hvis Midler Udlaanene skete, erholdt de Renter, som for samme kom ind, samt med den under Litr. KK ad. No. 34 acterte Extract af Kassebøgerne oplyst, at der i disse er skeet Anførsel angaaende de af saadanne Laan erlagte Renter. Han har imidlertid vedgaaet, at derom intet blev anført i Regnskabet, da Laanene besørgedes indfriede og Pengene paa behørig Maade udsatte, forinden Regnskabet skulde aflægges. Leisner, som ligeledes har erkjendt, at de omhandlede Udlaan have fundet Sted, har tillige yttret, at derved havdes den Fordeel, at der undertiden erholdtes Renter af Capitalen fra en tidligere Tidspunct, end den, fra hvilken der af samme skulde svares de Umyndige Renter, samt at der ogsaa, forsaavidt Udlaan skete paa Vexelobligation, erholdtes 1 pC. mere.

Disse Renter, som saaledes formeentes at være de Umyndige uvedkommende, kaldtes Overskudsrenter og ansaaes at komme Overformynderne tilgode, under den Forudsætning, at der svaredes Renter af Capitalen fra de vedtagne Udsættelses-Terminer.

I Regnskaber blev saadant ikke omtalt, da det, af den anførte Grund, formeentes at være de Umyndige uvedkommende.

Beckmann har under Forhøret forklaret, at han ikke har havt Kundskab om, at disse Udlaan have fundet Sted og saaledes ei heller kjendte noget til de af Leisner omforklarede Overskudsrenter. Den første Deel af

denne Benægtelse maa han imidlertid under Proceduren ansees at have deseroret.

Ligesom nu saadanne Laan ikke kunne bestaae med Anordningerne angaaende Udsættelsen af Umyndiges Midler, saaledes have og Bestyrerne havt Leilighed til af dem at forskaffe sig privat Fordeel. Der har saaledes ved sammes Optagelse fundet en Misbrug Sted.

Blandt de Udlaan, som have fundet Sted imellem Terminerne, har Actor under denne Straffeposts 5te Punct omhandlet tvende, hvorved formeentlig Overformynderiets Interesse til Fordeel for Laantagerne er blevet tilsidesat.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Efter alt foranførte og i Særdeleshed den af Leisner selv, i Henseende til det N. N. tilstaaede Laan, afgivne Forklaring, er der megen Grund til at antage, at han i de foranførte Henseender har tilsidesat sine Pligter mod Overformynderiet ved at vise Billighed mod fornævnte Debitorer til Skade for Indretningen. Hensees nu derhos til, at naar Pengene saaledes stode ude hos Navneværdie Debitorer, kunde de, som imidlertid vilde have de, i den Tidspunct, hvorom her er handlet, fordeelagtige faste Sølvværdie Laan, ikke er-

holde disse og at den ringe Beholdning, der var ultimo Marts 1813, bestyrker, at Pengene, hvis de havde blevet i Kassen, kunde været udlaante som S. V., saa findes disse Transactioner at maatte lægges Leisner til Last.

Beckmann, som paa den Tid, da det omhandlede passerede, var yngst Overformynder, er, mod sin Benægtelse, ikke overbeviist, at have været vidende om meerbemeldte Lufters Meddelelse, og Schiødt kan ei heller ansees overbeviist om nogen saadan Deeltagelse i det omhandlede Forhold, som kan virke Ansvar.

Siette Punct — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Under syvende Punct ankes over Tilsidesættelse af Overformynderiets Interesse, derved, at Overformynderne Overkrigs-Commissair Leisner og Capitain Beckmann i Anledning af en ved Skrivelse af 30 Sept. 1813 ansøgt Tilladelse om at maatte modtage indtil Beløbet af 50,000 Rbd. S. V. af de, førend Forordningen af 14 Sept. 1813 blev bekjendtgjort, opsagte Capitaler, ikke have opfyldt deres i bemeldte Skrivelse givne Løfte, at ville sørge for at Modtagelsen skulde angaae de gamle Prioriteter, der ikke gave mere end 2 pC. Renter, for at andre 2 pC. kunde indvindes, hvilket Løfte formeentlig blev Betingelsen for det Kongelige danske Cancellies Samtykke i Skrivelsen af 23 Oct. 1813.

Det er oplyst, at der ved bemeldte Leilighed kun er modtaget 9000 Rbdlr. af Prioriteter til den anførte Rente. Ligesom imidlertid Overformynderne, hvis Begjæring i forbemeldte Skrivelse egentlig gik ud paa, at erholde Tilladelse til at disponere over 50,000 Rbd. S. V. af de opsagte Capitaler, deri blot have yttret, at de fornemmelig vilde tage Hensyn til at erholde indbetalt af de gamle udestaaende og opsagte Prioriteter, saaledes indeholder det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 23 Oct. 1813 allene Approbation af den skete Indstilling. Da nu endeel af de Debitorer, hvis Prioritets Gjeld var ældre end 11 Sept. 1807, efter hvad der maa ansees oplyst, toge deres Opsigelser tilbage, hvilket gav Anledning til, at der, for at udbringe den nævnte Sum, som efter Skrivelsens Indhold behøvedes til ansøgte Laan og Arvemidlers Udbetaling, blev taget Capitaler fra en silbigere Tidspunct, saa skjønnes det ikke, at nogen af bemeldte Tiltalte i foranførte Henseende have gjort sig skyldige til Straf.

Den ottende Punct gaaer ud paa, at Leisner, som regnskabsførende Overformynder, og Schiødt, som Bogholder, have taget uhjemlede og ulovlige Sportler saavel ved Udlaan, som ved Omsætninger.

Forsaavidt Procurator Bierring paa Leisners Vegne og Advocat Sporon for Schiødts Vedkommende har erindret, at Actor, ved sin Anke i denne Henseende, formeentlig har overskredet sin Competence, bemærkes, at da berørte Forhold af Actor er paatalt med Hensyn

til den Forbindelse, hvori det formeentlig staaer med hvad der imputeres de Tiltalte, i Henseende til Modtagelsen af Capitaler og sammes Udlaan, saa maa det ansees at ligge inden for Sagens Grændser.

Betreffende nu det ovenmeldte Forhold, da har Schiødt forklaret: at han, ved Expedition af Panteobligationer, har, naar det var et nyt Udlaan, forlangt 1 pC., og naar det var en Omsætning ½ pC., hvilke Indtægter han deelte med Fuldmægtig Birch. Undertiden blev der ved ny Udlaan givet større Douceurer.

Medens Leisner var regnskabsførende Overformynder maatte han dele med ham, og deelte dernæst, efter hans Sigende, den anden halve Deel med Birch.

Leisner har udsagt, at han, efter Aftale med Overformynder Capt. Beckmann, deelte det af Schiødt omforklarede Gebyr for Expeditionen af Panteobligationer med Sidstnævnte, for, efter hans Anbringende, at benytte denne Indtægt til at understøtte Betjenterne ved Contoiret. Beckmann har imidlertid nægtet, at Leisner har gjort den omforklarede Aftale med ham; men yttret, at han har talt til ham om, at han vilde anvende den ½ pC., som han oppebar, til Douceur for Betjenterne, uden at det dog er ham bekjendt, om de have faaet noget deraf.

Fuldmægtig Birch har forklaret, at der i Almindelighed ved Udfærdigelsen af Panteobligationer blev, under Benævnelse af "for Expeditionen" erlagt ½ pC.,

hvilket af Schiødt blev anført paa Optegnelsen over Omkostningerne, med mindre de Vedkommende vare Schiødt bekjendte, da han i saa Fald intet anførte paa Optegnelsen, men modtog, hvad de frivillig ydede ham.

Af hvad Schiødt saaledes modtog gav han, efter Birchs Sigende, denne undertiden en Douceur. Secretair og Bogholder Vogt har imidlertid i det af Advocat Sporon under No. 3 i Udskrift fremlagte her ved Commissionen optagne Forhør, som er acteret under Litr. C ad. No. 34, forklaret, at han af Cancellieraad Schiødt har hørt, at Birch altid har modtaget Halvdelen af den ½ pC., som Schiødt for Expeditionen oppebar og tillige seet, at Birch har af Schiødt, naar Regnskabet var opgjort, modtaget bemeldte Halvdeel af den oppebaarne Sportel.

Afdøde Contorist Heckmann har under det ved det criminelle Kammer optagne Forhør yttret, at det var ham bekjendt, at Schiødt har, saavel ved Udstædelsen af Afkald, som ved Omsætninger af Pantegjeld og især ved ny Udlaan, modtaget af Vedkommende Douceurer af forskjellig Størrelse, der især i Tilfælde af sidste Slags beløb sig til flere 100 Rdlr., samt at Leisner har beregnet sig 1 pC. ved Panteobligationers Udstædelse, i hvilken Henseende dog maa bemærkes, at Secretair Vogt, Fuldmægtig Birch og Fuldmægtig Wiborg, under det ovenmeldte sub Litr. C ad. 34 i Udskrift acterte Forhør, have forklaret, at der imellem det Værelse, hvori Heckmann havde sin Plads, og Cancel-

lieraad Schiødts Contoir var et Værelse, og at Heckmanns Plads var saaledes, at han paa denne ikke kunde see eller høre, hvad der i Schiødts Contoir passerede.

Henseés nu til at det, ved Anordningerne, var fastsat, hvor meget der ved Overformynderiet skulde erlægges i Administrations-Omkostninger, saa skjønnes Leisner at have forseet sig ved, ifølge hans ovenmeldte Forklaring, at lade, uden for den lovbestemte Betaling, for Expeditionen af Panteobligationer, den nævnte Douceur erlægge.

Om iøvrigt den uhjemlede Indtægt Leisner paa ovenanførte Maade har forskaffet sig, har tillige været Bevæggrund for ham til at tilstæde endeel af de Indfrielser, hvorom der er handlet i anden Straffepost og nærværende Straffeposts 1ste Punct, kan ikke ansees beviist.

Schiødt findes, efter hans Stilling som privat Betjent ved Overformynderiet, ikke at kunne, for disse Douceurers Oppebørsel, belægges med Straf.

Den niende Punct angaaer, at der, under Navn af Deposita, er til Overformynderiet skeet Laan, af hvilke der er blevet svaret Renter, hvormed Indretningen formeentlig urettelig er blevet belastet.

Schiødt har vel under Forhøret udsagt, at saadanne i Kassebøgerne forekommende Deposita, hvoraf Renter ere svarede, skete, naar Overformynderiet var i Pengeforlegenhed i Anledning af Arvelodders Udbeta-

ling, men derhos selv erkjendt, at endeel af disse Deposita maae være foretagne for at faae Contanter til dermed at tilfredsstille Laansøgeres Trang, og vedgaaet, at han ved de fra hans Side til Overformynderiet skete Deposita har havt til Hensigt, at gjøre Capitaler frugtbringende, som han for Øieblikket ikke havde Brug for. Hvorhos han har bemærket, at da Leisner af Kassen forud har modtaget den Capital, som af Overformynderiet var lovet ham til Priqritet i hans Gaard og Beckmann ligeledes af Kassen har modtaget Afdrag paa den Capital, som han havde ansøgt om at faae tillaans af Overformynderiet, (hvorom i følgende Punct nærmere handles), saa kan deraf være fulgt, at Overformynderiet har maattet optage Laan for at dække andre Udgifter.

Leisner har yttret, at han ikke veed hvad Hensigten har været med de ved Overformynderiet brugelige Deposita, især da deraf er svaret Renter, hvormed Overformynderiet er blevet bebyrdet paa Tider, da der ikke var Pengeforlegenhed, samt tilkjendegivet, at han selv enkelte Gange, paa Bogholderens Forlangende, har leveret denne nogle Summer, naar han sagde at behøve dem til Udgifters Bestridelse, men aldrig forlangt Renter af saadanne Summer, hvorved dog maa bemærkes, at Undersøgelses-Commissarierne have erindret, at i det hele Tidsrum Leisner har været Overformynder, forekommer hans Navn ikke en eneste Gang, som den der har forstrakt Overformynderiet Penge.

Beckmann, hvis Indtægts-Kassebog viser, at der, fra 8 Juni 1814 til 25 April 1815 er modtaget Deposita for circa 50,000 Rbdlr. under forskjellige Anførseler, hvoriblandt hans eget Navn forekommer 4 Gange for et Beløb af 7000 Rbdlr., samt af hvis Udgifts-Kassebog sees, at der af adskillige af saadanne Deposita er svaret en høiere Rente end 4 pC., saasom 5-10 pC., har dog under Forhøret benægtet, at være vidende om Hensigten med saadanne byrdefulde Depysita, samt bemærket, at han, af de ved ham deponerte Capitaler, hvilke Schiødt havde erklæret, at Overformynderiet var i Forlegenhed for, ikkun een Gang har taget Renter, nemlig af en Capital stor 4000 Rbdlr., som en Enke, efter hans Yttring, havde anmodet ham om, at besørge udsat for sig: At han ikke undersøgte, om Pengeforlegenheden i saadanne Tilfælde virkelig fandt Sted, har han vedgaaet, sigende, at denne Oplysning paa Grund af den Tillid, der havdes til Bogholderen, ikke blev forlangt. Til at optage deslige Laan have Overformynderne ikke havt Hjemmel i Anordningerne. Overformynderiet var nemlig ikke forpligtet til uden Ophold at forskaffe de myndig blevne Arvinger deres Arvelodder, efterdi Capitalerne skulde være udsatte mod Pant i faste Eiendomme og følgelig maatte antages ikke at kunne erholdes uden efter Opsigelse til Debitorerne. Af de under 2den Straffepost anførte Erklæringer dateret 23 April 1812, 17 og 31 Oct. s. A. og 28 Juli 1814, sees ogsaa at Overformynderne ikke

dertil have troet sig forpligtede. Forsaavidt der iøvrigt til Beviis for Lovligheden af at optage Laan i Anledning af Udbetalinger til Umyndiges Tarv er paaberaabt, at dette har Hjemmel i Cancelliets Skrivelse af 13 Mai 1813 bemærkes, at denne Skrivelse er meddeelt som Svar paa en af Overformynderne under 17 Febr. s. A. indgiven Forespørgsel, hvorledes der skulde forholdes med Capitalers Udbetaling fra Overformynderiet, hvilken maa antages, at være foranlediget ved Forestillingen om de Vanskeligheder, som Forordningen af 5 Jan. 1813 især med Hensyn til den Debitorerne forundte Indult med Betalingen medførte i fornævnte Henseende og at det maatte ansees gavnligt for Overformynderiet paa den Tid at frigjøre sig for den til Rigsbankpenge S. V. omskrevne Gjeld, da den kunde betales efter Pari Cours mellem S. V. og N. V., saa at derved kun er viist, at Laan kunde benyttes, naar rede Penge manglede til Udbetalinger, der om de end ikke vare nødvendige, dog kunde betragtes som hensigtsmæssige for Indretningen. At Laan ikke burde optages for at tilfredsstille Laansøgeres Trang, af hvilken Aarsag endeel af bemeldte Deposita, efter Schiødts ovenanførte Forklaring skulle være modtagne, følger af sig selv.

Forsaavidt deslige Laan imidlertid have fundet Sted paa Tider, naar Overformynderiet havde tilstrækkeligt Brug for dem, og der da tillige ikke deraf er svaret høiere end 4 pC. Rente, findes det ikke at det brugte Forhold kan drage Straf efter sig, siden det i saa

Fald var uskadeligt for Indretningen. Med Hensyn til de Oplysninger, der ved det af Procurator Bierring under No. 41 fremlagte og under Litr. PP ad No. 21 acterte Bilag ere tilveiebragte om Kassens Tilstand paa de Tider, da de paaankede Laan ere modtagne, medens Leisner var regnskabsførende Overformynder, sammenholdte med Udgifts-Kassebogen, findes det derfor ikke, at Ansvar kan være at paalægge ham for Modtagelsen. Derimod kan han tildeels ikke frikjendes for at have efterladt Tilbagebetalingen, naar der ei længere var Brug for Pengene. I Henseende til de medens Beckmann var regnskabsførende Overformynder modtagne Deposita bemærkes, at deslige Laan have fundet Sted paa Tider, da Kassen havde betydelige Beholdninger, og altsaa unødvendigen bebyrdedes med at svare Renter af disse Penge, hvilket Tab for Kassen er blevet forøget derved, at høiere end ordinaire Renter ere godtgjorte enkelte af Creditorerne. Den saaledes foraarsagede Renters Udgift beløber til 1665 Rbdlr. N. V., hvoriblandt til Beckmann selv af 4000 Rbdlr. i Renter 66 Rbd. 4 Mk. Af de øvrige 3000 Rbdlr., som han under sin Administrations Tid har deponeret, sees han ikke, efter Kassebogens Udvisende, at have faaet Rente; men i Aaret 1812 har han oppebaaret ¼ Aars Renter af deponerte 2000 Rdlr., saa at hans Anbringende om ikkun af et Depositum at have oppebaaret Renter, er urigtigt. Strafværdigheden af hans Forhold med de under hans Administrations Tid modtagne Deposita

forøges iøvrigt, naar hensees til, at han, som under følgende Punct skal oplyses, selv har havt en betydelig Sum af Overformynderiets Kasse til privat Brug, uden deraf at svare Renter, og at ligeledes Leisner og Schiødt have, uden Renters Svarelse, havt store Summer af Overformynderiets Midler til Brug.

Winther, som har forklaret, at han ikke har vidst af, at Deposita ere modtagne, findes i Betragtning af, at han har været yngst Overformynder paa den Tid, da de have fundet Sted, og det ikke kan ansees beviist, at han har underskrevet de for saadanne Laan meddeelte Tilstaaelser, ikke at kunne drages til Ansvar derfor.

Schiødt har vel, efter hans egen anførte Forklaring, ved de fra hans Side skete Deposita, blot tilsigtet egen Fordeel; men hans Stilling, som privat Betjent, medfører, at dette Forhold ikke kan paadrage ham Straf.

Under den tiende Punct er det oplyst, at Overkrigscommissair Leisner, efterat han var aftraadt fra Bestyrelsen af Overformynderiet, har forud erholdt udbetalt et Laan af 16,000 Rbdlr. Sølvværdie eller 30,000 Rbd. Navneværdie, for hvilket han først under 9 Juni 1814 udstædte sin Panteobligation, samt endog 2000 Rbdlr. mere, end Laanet beløb til, hvilken sidstnævnte Sum han formeente at ville ved Liqvidation med Beckmann, der var tiltraadt som regnskabsførende Overformynder, komme tilgode; men som dog af ham,

forinden Opgjørelsen af hans Regnskab, ere blevne tilbagebetalte.

Beckmann, som først under Forhøret havde yttret, at denne Transaction allene havde fundet Sted med Schiødt, og at han ikke havde været i Besiddelse af noget derfor af Leisner meddeelt Beviis, med Tilføiende, at Leisner havde sagt ham, at han skulde have Penge af Schiødt, og at det forekom ham, at Leisner yttrede, at han havde udstædt et Beviis til denne, har senere, under Confrontationen med Schiødt, som har benægtet, at bemeldte Transaction har fundet Sted med ham, forandret sin Forklaring derhen, at det forekom ham, at Leisner havde talt til ham om Forskuddets Udbetaling; men, at han ikke erindrede, at noget Beviis havde været udstædt til ham af Leisner.

Sidstnævnte har udsagt, at han ikke erindrede rettere, end at Beviserne for de ham successive forstrakte Summer bleve leverte til Schiødt, af hvem ogsaa Udbetalingen skete; men Schiødt er vedblevet, at Beviserne bleve leverede til Overformynderne, og at de, ved Kassens Opgjørelse, stedse betragtedes som rede Penge, beroende i Overformyndernes Kasse, hvilket han har villet bevise deraf, at Leisner, der, som ovenanført, havde modtaget 2000 Rbd. mere, end Laanet beløb sig til, indbetalte denne Sum omtrent i April Maaned 1815, efterat Panteobligationen alt var udstædt i Juni 1814, og at Beckmann da leverede Schiødt Beviset for de 2000 Rbd., for at modtage denne Sum til

Brug ved Udbetalinger. Efter Leisners Sigende troer han ikke, at der har været udstædt noget særskilt Beviis for den sidste Sum, da den formeentlig har været anført paa det Stykke Papiir, hvorpaa Beviserne for de øvrige forskudsviis udbetalte Summer vare skrevne, og hvilket ved Panteobligationens Udstædelse blev ham extraderet, uden at noget nyt Beviis for den overskydende Sum af ham blev udstædt, da han, som ovennævnt, formeente at komme den tilgode i anden Henseende. Sikkerhed har han vedgaaet ikke at have stillet for de modtagne Summer.

Forsaavidt han har yttret ikke med Vished at kunne erindre, om han deraf har svaret Renter eller ikke, bemærkes, at efter Schiødts Forklaring, de udenfor de sædvanlige Regler optagne Laan ikke bleve anførte i Kassebogen, og at det deraf er en Følge, at Renter af samme ikke ere svarede.

Frembeles har Schiødt forklaret, at han, paa en Tid, da Undersøgelsen af de befalede Commissarier var begyndt, nedlagde i Overformyndernes Kasse et Beløb af 31,500 Rbd. af ham tilhørende Obligationer, og at han paa disse med den regnskabsførende Overformynder Capitain Beckmanns Vidende, erholdt af Kassen 14,000 Rbd. N. V., hvilke han dog efterhaanden skal have tilbagebetalt. I denne Henseende har Beckmann udsagt, at Schiødt omtrent i Marts Maaned 1814 viste ham en Pakke Obligationer, der ved Eftersyn befandtes transporterte til Overformynderiet, dog ikke

af Schiødt selv, og at Sidstnævnte yttrede, at han leverede disse Obligationer til Overformynderne for derfor at faae Godtgjørelse, samt, at han paa hans Forlangende gav ham et Beviis for disse Obligationer, hvilket det forekommer ham omtrent lød paa den ovennævnte af Schiødt opgivne Sum; men, at han senere, da han ikke fandt Anledning til at Schiødt, som selv havde Overformynderiets Obligationer i sin Bevaring, skulde have et saadant Beviis ihænde fra ham, forlangte og erholdt det tilbage. Ligeledes har han vedgaaet at have været vidende om, at Schiødt, efter dennes eget Sigende, paa bemeldte Obligationer erholdt en Sum af Overformynderiets Midler, hvis Størrelse han dog ikke har vidst at opgive og som Schiødt, da Beviset for Obligationerne blev ham extraderet, sagde at han igjen havde indbetalt. Naar bemeldte Beviis blev extraderet har han yttret, ikke nøie at kunne erindre; men, dog udsagt, at Undersøgelsen ved Commissarierne endnu ikke havde sin Begyndelse.

Endelig er det under denne Punct oplyst, at Beckmann har af Overformynderiets Kasse, mod en deri efter hans Opgivende nedlagt Seddel, udtaget og i nogle Maaneder havt til Brug 13,000 Rbdlr., som han i Aaret 1814 ansøgte Magistraten om at erholde til Laan paa Prioritet i sit Huus, men hvilket Udlaan ikke blev bevilget, uden at han for bemeldte Sum har stillet Sikkerhed eller deraf svaret Renter.

Beckmann, der, efter sin Stilling, som regnskabsførende Overformynder, paa den Tid de omhandlede Foretagender have fundet Sted, ene derfor kan blive ansvarlig, findes i fornævnte Henseender i høi Grad at have tilsidesat de Pligter, som paalaae ham med Hensyn til Overformynderiet; thi, foruden at de for Udlaan af denne Indretnings Midler foreskrevne Regler derved aldeles ere tilsidesatte, hvorved Indretningen har været udsat for Tab, ligesom Renter ei heller ere blevne Overformynderiet svarede af de ommeldte Capitaler, sees ogsaa disse tildeels at have været ude af Overformynderiets Kasse i Tidsrum, da der for de under foregaaende Punct omhandlede Deposita er svaret Renter.

Den ellevte Punct, angaaende at det i forskjellige Tilfælde skulde være undladt i Kassebøgerne at indføre de ved Værgemaalene indkomne Capitaler efter Anmeldelser fra vedkommende Skifteforvaltning, maa, efter hvad Actor har erkjendt, ansees berigtiget og det vil derfor ikke være nødvendigt at gjennemgaae samme.

Under den 12te Punct er det godtgjort, at ikke ubetydelige Feil ere begaaede ved Optællinger i Leisners og Beckmanns Kassebøger, saa at der i Udgifts-Kassebøgerne er anført baade for meget og for lidet til Udgift, ligesom der i Indtægts-Kassebøgerne er anført baade for meget og for lidet til Indtægt, hvorved Overformynderiet er paaført Tab, hvilket under 13de og 16de Erstatningspost nærmere vil blive oplyst.

Schiødt, hvem det var betroet, at gjøre Udbetalinger af de Penge, som til ham bleve indbetalte eller han af Overformynderne modtog, har forklaret, at naar Opsummeringen i Kassebøgerne skulde skee, foretog han det enten selv eller og han lod det besørge ved en af Contoirbetjentene og efterſaae det derpaa selv. Stemningen af Kassebøgerne med Kassen, som skete ved at fradrage Udgiften fra Indtægten, hvoraf erfaredes hvormeget Beholdningen skulde udgjøre, blev foretaget af ham i Forbindelse med Overformynderne, i Terminen hver Dag og udenfor Terminen efter længere eller kortere Tidsrum.

Imidlertid har han vedgaaet, at Kassen adskillige Gange ikke er blevet stemt med Kassebogen, uagtet der i denne er anført Beholdningen. Paa det til ham i Anledning heraf fremsatte Spørgsmaal, hvor den Saldo er blevet af, som ved Liqvidation af de befundne urigtige Anførseler falder ud til Skade for Overformynderiets Kasse, har han intet vidst at svare, og da det i Anledning af hans ved den Leilighed fremførte Yttring om, at han havde af sine egne Penge i den samme Kasse, hvori de Overformynderiet tilhørende vare, men dog adskilte fra samme, var ham foreholdt, at han, eftersom den opdagede Mangel saaledes ikke kunde være en Følge af Vanskeligheden i Adskillelsen, maatte have taget af Overformynderiets Penge til eget Brug, uden derover at gjøre behørig Optegnelse, har han maattet tilstaae, at han enkelte Gange har af

Overformynderiets Penge taget til eget Forbrug paa nogle Dage Summer, som, efter hans Sigende, altid vare under 1000 Rdlr., yttrende derhos, at han til andre Tider har forstrakt Overformynderiet Penge paa kort Tid, uden at det er bl[illegible]t anført i Kassebogen. Da der nu tillige i Tilfælde, hvor Feil i Opsummeringerne ere befundne, sees at være skeet Forandringer i enkelte af de anførte Summer, der medføre en anden Totalsum, end der er udført, hvorimod denne udkommer, naar der ikke tages Hensyn til Rettelsen, hvilket giver Grund til at antage, at den maa være skeet, efterat Opsummeringen har fundet Sted, saa har man Føie til at mistænke ham for, at han har tilvendt sig de manglende Summer og ved urigtige Anførseler i Bøgerne søgt at dølge Manglerne. Imidlertid kan fuldkomment Beviis [illegible]r at det under denne Punct berørte Tab er en Følge af et saadant bedrageligt Forhold ikke ansees tilveiebragt. Om et enkelt Tilfælde, som hermed staaer i Forbindelse, vil nærmere blive handlet i 4de Straffepost's 4de Punct. Hans Forhold [illegible] at udtage Penge af Kassen til eget Forbrug kan i og for sig ikke paadrage ham Straf, da han for den ham betroede Kassebeholdning ikkun havde at aflægge Regnskab til Overformynderne, til hvem det følgelig ogsaa ene stod at drage ham til Ansvar i saa Henseende.

Leisner har, efterat være gjort opmærksom paa de i Kassebøgerne befundne Feil af den ovenmeldte Be-

skaffenhed, erkjendt, at det adskillige Gange har været Tilfældet, at Kassen ikke er blevet stemt med Kassebogen, uagtet der i denne er anført Beholdningen. Af Beckmann er det ligeledes vedgaaet, at der, ved Kassebøgernes Stemning med Kassen, ikke blev eftertalt, hvormeget Schiødt havde i Kassen; men, han opgav kun Summen, ligesom det samme skete af Fuldmægtig Birch for de Summer, som han havde under Hænder, hvoraf fulgte, at Schiødt selv kunde stemme Kassen, naar han vidste hvormeget der var i Overformynderiets Kasse, til hvilken den regnskabsførende Overformynder havde Nøglen. I Betragtning heraf maa det lægges Overformynderne Leisner og Beckmann til Last, at de have ladet det mangle paa tilbørligt Opsyn med Kassebøgerne, der førtes i deres Navn, og Eftersyn ved Kassestemningen.

Den trettende Punct betræffer, at Schiødt har af Overformynderne Leisner og Beckmann været betroet betydelige Summer af hvad der i Overformynderiet indkom, og at hermed skal være disconteret.

Efter Leisners og Beckmanns Forklaringer bleve de rede Penge, som indkom enten for Capitaler eller Renter, i Terminstiden, enten samme Dag, eller i det seneste næste Dag leverte til Bogholderen, som stedse yttrede, at han havde Brug for samme til fornødne Udbetalinger, og ikkun i enkelte Tilfælde kunde der beholdes nogle Summer tilbage i Overformynderiets Kasse, naar der ikke strax var Brug for dem.

Udenfor Terminen modtog Bogholderen de Pengesummer, som kom ind, saavel Capitaler, som Renter, for hvilke han meddeelte Qvitteringer, der dog, forsaavidt Capitalerne angik, ikkun udstædtes ad interim. Senere har imidlertid Leisner, efterat være gjort opmærksom paa de store Kassebeholdninger, som have fundet Sted i December 1812, Januari og Juli 1813, og adspurgt, om Overformynderne have ladet Bogholderen have saa store Summer i Kassen, forandret sin Forklaring og sagt, at Pengene ogsaa tildeels beroede i Overformyndernes Kasse, yttrende, at han ved sin første Forklaring ikke sigtede til Tidspuncter, hvor der skal have været saa store Beholdninger, med Hensyn til hvilke han iøvrigt har udladt sig med den Formodning, at Schiødt privat kan have udlaant Capitalerne.

Beckmann har ikke vidst at give Oplysning, om fornævnte store Kassebeholdninger have beroet i Bogholderens Kasse, men angaaende den Tid, i hvilken han har været regnskabsførende Overformynder, forklaret, at en Deel af Beholdningen har lagt i Overformyndernes egen Kasse og en Deel været betroet Bogholderen.

Leisner har endvidere, under sin først afgivne Forklaring, erklæret, at Schiødt ingensinde har aflagt Regnskab til ham for hvad der har været ham betroet, og at der ikke har fundet nogen Opgjørelse Sted mellem dem i saa Henseende. At herved, saaledes som under

Doms Sagen er ytret, kun skulde være sigtet til Opgjørelsen af Leisners Regnskab for den Tid, han havde været regnskabsførende Overformynder og hvilket paa Overformynder-Contoiret blev forfattet, er, efter Indholden af den forbemeldte Udladelse og Sammenhængen i hvilken den blev fremført, aldeles uantageligt.

Omendskjøndt der nu ikke er tilveiebragt Beviis for at de til Overformynderiet indkomne Capitaler ere anvendte til private Udlaan, saa maa dog fornævnte Overformyndere og i Særdeleshed Leisner, efter deres egen afgivne Forklaring, ansees ikke at have brugt fornøden Forsigtighed til Forebyggelse af en saadan Misbrug og til de dem anbetroede Midlers Sikkerhed.

Under fjortende Punct er det oplyst, at Schiødt af Leisner under hans Administrationstid fra 11 Juni 1810 til 31 Jan. 1814, og ligeledes i Beckmanns Administrationstid indtil Schiødt blev arresteret, har været betroet Nøglen saavel til det Skab, hvori de Kongelige Obligationer vare henlagte, som til det, hvori de private bevaredes.

Den Uforsigtighed, som bemeldte Overformyndere herved have udviist i Henseende til Bevaringen af disse Overformynderiets vigtige Eiendele, er saameget større, som det ved Revision er befundet, at endeel af de Kongelige Obligationer ikke have havt Paategning at tilhøre Overformynderiet; men lydt paa Ihændehaveren, hvoraf Misbrug maatte være at befrygte.

Hvad Procurator Bierring under denne Punct har bemærket i Henseende til Indretningen af Overformynderiets Locale skjønnes ikke at kunne tjene til Beviis for, at Magistraten har sanctioneret den Tillid, som Overformynderne i denne Henseende have viist Bogholderen.

Om og hvorvidt noget Tab herved er foraarsaget, vil blive at undersøge i 4de Straffeposts 5te og 6te Punct, samt under 27de og 28de Erstatningspost.

Betræffende det under femtende Punct omhandlede Kjøb og Salg af Kongelige og andre offentlige Papirer, da findes Overformynderne Leisner og Beckmann, hvem det er lagt til Last, ikke med Hensyn til samme skyldige til Straf.

Lovgivningens Bestemmelser om, at Umyndiges Midler, naar de ikke kunde erholdes udsatte mod sikkert Pant, vilde blive modtagne i den Kongelige Kasse, kunde nemlig foranledige, at det ansaaes tilladeligt, at indkjøbe saadanne offentlige Papirer, der løde paa dansk Courant, og at det har været en almindelig antaget Mening, at Kongelige Obligationer kunde tages i Betaling ved Indfrielse af Gjeld, som skyldtes til offentlige Stiftelser, giver Cancellie-Circulairet af 18 Mai 1813 (Collegial-Tidenden for bemeldte Aar Side 369), hvorved det blev tilkjendegivet Overøvrighederne, at Kongelige Obligationer eller andre rentebærende Statspapirer af offentlige Midlers Bestyrere ikke ubetinget kunde antages som Betalingsmiddel, Grund

til at antage. Efter den Forestilling, som en lang Tid var herskende, at offentlige Papirer, som lode paa Dansk Courant, vare lige med rede Penge, kunde det ei heller ansees skadeligt, at omsætte dem til rede Penge, især da de den Gang vare opsigelige. Den ved Advocat Sporons Indlæg af 18 Dec. 1817 under No. 43 fremlagte Copie af Cancelliets Decision paa Antegnelserne i Regnskabet til 11 Juni 1806 dens 61de Post, acteret under Litr. RR ad 34, viser derhos, at endog Afstaaelser af benævnte offentlige Papirer indkomme ved enkelte Værgemaal, ikke er blevne misbilligede; men, at det kun er paalagt Overformynderne at tilsvare Myndlingerne, ved hvis Værgemaal de vare indkomne, 4 pC., som deraf kunde erholdes, hvorimod Panteobligationer paa den Tid Afstaaelsen skete, paa Grund af den da bestaaende ¼ pC. Skat, ikkun gav 3¾ pC. Iøvrigt bemærkes, at Schiødt, hvem den skete Omsætning med de foromhandlede Effecter ligeledes er lagt til Last, maatte, ifølge sin Stilling, i al Fald være fri for Ansvar i saa Henseende.

De under sextende Punct oplyste Feil ved Tilførselerne paa Conti i Hovedbøgerne, hvor der mangler Oplysning om foregaaede Forandringer, Indfrielser, Salg o. s. v., saa at paalibelig Kundskab om Capitalernes Beskaffenhed, ikke deraf kan erholdes, samt urigtige Omskrivninger af Capitalerne, i hvilken Henseende bemærkes, at der er fulgt den Regel, at, naar der ved enkelte Værgemaal havde været Kongelige

Obligationer, som uden at være opsagte fra den Kongelige Kasses Side eller udtrukne, vare udgaaede, nemlig ved Salg, er Obligationernes Beløb omskrevet til Daler for Daler, uagtet vedkommende Umyndige dog ikkun havde Krav paa det indleverte Beløb i Kongelige Obligationer, hvilket med Hensyn til disse Effecters ringere Værdie end Rigsbankpenge S. V. kunde have foraarsaget betydeligt Tab for Overformynderiet, maa især tilregnes Schiødt, hvem det, efter hans Stilling ved Contoiret, maatte paaligge at holde Bøgerne i tilbørlig Orden; men, som, da han ikke er overbeviist om at disse Feil ere begaaede i nogen svigagtig Intention, ei derfor kan være at ansee med Straf.

Beckmann har imidlertid ogsaa gjort sig skyldig i Uslid, ved, efter hans Tilstaaelse under Forhøret, ikke at have Tilsyn med Bogholderen og de øvrige Contoirbetjente i Henseende til Omskrivningens og Rabatteringens rigtige Behandling i Overeensstemmelse med Anordningerne og ei heller at underrette sig om Anledningerne til de af Bogholderen og Betjentene foretagne mange Rettelser og Forandringer i Omskrivnings- og Rabat-Forklaringerne.

Den syttende Punct angaaer den formeentlig urigtige og uefterrettelige Maade, paa hvilken Afkald til vedkommende Myndlinger ere forfattede, samt de, som en Følge deraf indløbne Feil til Tab enten for Overformynderiet eller de Umyndige.

Den foreløbig gjorte Erindring, at Actor skulde være incompetent til at paatale de herunder omhandlede Transactioner, da de vedkomme Private, som ikke derover have ført Klage, maa bortfalde, deels med Hensyn til, at det, i Overeensstemmelse med hvad der er yttret i den ved Actors Indlæg af 12 Febr. 1818 under Litr. Y fremlagte og under Litr. G ad No. 35 acterte Extract Udskrift af det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 17 April 1817, maa antages, at de Interessentere, som, af Mangel paa Kundskab om Overformynderjets Tilstand, have, skjøndt der er givet dem ringere eller mindre Valuta, end dem tilkom, meddeelt Afkald, ere berettigede til at paastaae den med dem opgjorte Beregning omgjort og det muligen for lidet erholdte betalt, deels, fordi Justitien, om end de fornærmede tie, maa være berettiget til, at faae paakjendt, om noget urigtigt i saa Henseende er begaaet.

Det første af de Tilfælde, i Henseende til hvilke Actor har bemærket, at urigtig Afgjørelse skulde have fundet Sted, er, at en Capital, som Enken Catharine Magdalene Michelsen havde indestaaende i Overformynderiet, og som var indkommet i en saakaldet Canalobligation paa 100 Rdlr., ifølge et under 30 Januari 1813 udstædt Afkald, kun er udbetalt med 100 Rdlr. Dansk Courant.

Denne Afgjørelsesmaade var, efter hvad under Sagen er anført, grundet paa, at den Enken Michelsen tilhørende Canalobligation, da Forordningen af

5 Jan. 1813 udkom, forlængst var udgaaet af Overformynderiet, hvorfor Betalingen, naar denne, paa den Tid Afkaldet blev udstædt, krævedes, formeentlig ifølge Forordningens 28 §. ikkun var at tilsvare efter Indløsningsforholdet.

Da der imidlertid i et saadant Tilfælde, uanseet den iværksatte Realisation, som med Hensyn til hvad under 15de Punct af denne Straffepost er anført, maa ansees undskyldelig, havdes Krav paa en Obligation af lige Beskaffenhed, som den, hvormed Capitalen i Overformynderiet var indkommen, saa er det vist nok at formode, at ikkun Vedkommendes Uvidenhed om hvad de havde Ret til at fordre, har foranlediget en saadan Afgjørelsesmaade, der ikke burde have fundet Sted, uden det udtrykkelig blev erklæret, at Betaling strax krævedes.

Dernæst har Actor bemærket, at Grovsmedsvend Wilhelm Lund, som i Overformynderiet havde indestaaende en Arvecapital, bestaaende i en af hans Moder Serene, afgangne Styrmand Lunds Enke den 18 Dec. 1794 for 100 Rdlr. til ham udstædt Panteobligation, ifølge Afkald af 3 Marts 1813, kun har erholdt udbetalt 16 Rbd. 4 Mk.

Det er oplyst, at der ved bemeldte Panteobligation, hvoraf Udskrift er acteret under Litr. Z ad No. 50, var givet tredie Prioritet i Huset No. 292 ved Nørrevold, som, efter hvad uimodsagt er avanceret, er afbrændt, hvorfor den under 30 Juni 1809 blev

indfriet med en i Anledning af Branden udstædt Brandkasse-Obligation, som senere skal være udgaaet. I Henseende til denne Afgjørelse gjelder saaledes det samme, som angaaende det førstnævnte Tilfælde er anført.

Fremdeles er det af Actor bemærket, at Ingeborg Christence Evalds broderlige Arv, der var omskrevet til 345 Rbdlr. 1 Mk. 4 ß. S. V., er hende, efter en Tilførsel i Hovedbogen No. 18 Pag. 352, udbetalt med D. C. 431 Rd. 3 Mk. 1 ß. eller 71 Rbdlr. 5 Mk. 8 ß. N. V. mod hendes og Værges Qvittering af 27 April 1814. Forordningen af 5 Jan. 1813 §. 28 er vel ogsaa nævnt som Hjemmel for denne Afgjørelse; men, efter Fordringens Beskaffenhed, er det ikke troligt, at det har været Vedkommende bekjendt, hvad de havde Ret til at fordre.

Endelig er det ogsaa en urigtig Afgjørelse som har fundet Sted med en Ane Cathrine Winther tilhørende Capital, som, uagtet den var indbetalt med en Andeel i en Kongelig Creditkasse-Obligation stor 500 Rdlr. for 400 Rdlr. og med 74 Rdlr. 3 Mk. 4 ß. contant i D. C., for det hele Beløb er omskrevet til 100 pC. og rabatteret samt udbetalt med Afregnings-Beviser, som om den havde bestaaet i rede Penge.

Foranførte feilagtige Afgjørelser have deres Grund i den Uflid, hvori Overformynderne Leisner og Beckmann, som regnskabsførende Overformyndere, have gjort sig skyldige. Den sidstnævnte Afgjørelse maa

tillige tilregnes Capitain Winther, af hvem Afregnings-Beviset maa være underskrevet.

Under den attende Punct ankes over, at endeel Arvemidler ere urettelig udbetalte med $\frac{1}{3}$ Deel i Kongelige Obligationer, efterat det var bragt i Erfaring, at den almindelige Masse ikke eiede et saa stort Beløb i Obligationer, at disse kunde gives efter bemeldte Forhold.

I denne Henseende bemærkes, at efterat den uden Authorisation forfattede Status, saaledes som under første Straffepost er anført, var blevet færdig i Juli Maaned 1814, blev der i Henseende til de udgaaede Interessentere, som, ifølge Placat af 8 Marts 1814 §. 4, skulde ved Udbetaling af deres Capitaler have en forholdsmæssig Deel udlagt i de til den fælleds Masse henhørende Kongelige og Kongelig garanterede Obligationer, iagttaget den Proportion, at der blev givet $\frac{1}{3}$ i saadanne Effecter. Ved den under 11 Marts 1815 af Beckmann og Winther til Magistraten skete Indberetning angaaende den forbemeldte Status, yttredes, at fornævnte Proportion var iagttaget, men, at den var feilagtig og at ikkun $\frac{1}{19}$ Deel kunde blive at udbetale med Kongelige Obligationer, samt at Feilene skulde blive rettet, da de udgaaede Arvelodder ikke vare mange. Disse have imidlertid, efter hvad der under Sagen er oplyst, beløbet til circa 140, og efter en af Advocat Sporon under No. 46 fremlagt og under Litr. UU ad No. 34 acteret Optegnelse, har Antallet

af de Afkald, hvorved Kongelige Obligationer efter det anførte Forhold ere givne i Betaling, været 72.

Da det, efterat den sidste Status var opgjort, maatte sees, i hvilket Forhold den almindelige Masses Activer i Kongelige Obligationer stod til dens Panteobligationer, saa følger deraf, at det, da det første Afkald, hvorved den opgjorte Tidsberegning blev lagt til Grund, udstædtes, som var den 29 Juli 1814, maatte bemærkes, at der ikke havdes Kongelige Obligationer for et saadant Beløb, at Betalingen kunde skee med $\frac{1}{3}$; dette har ogsaa Schiødt vedgaaet, men angivet at have staaet i den Formening, at den 4de §. i Pl. af 8 Marts 1814 skulde forstaaes saaledes, at den der omhandlede forholdsmæssige Deel skulde beregnes af Capitalerne og ikke af de Kongelige Obligationers Beløb, hvilket han og har anført til Undskyldning for, at det i Skrivelsen af 26 Jan. 1815, hvorved Magistraten blev underrettet om, at Udbetalingen var skeet med $\frac{1}{3}$ i Kongelige Obligationer, ikke tillige bemærkedes, at denne Afgjørelsesmaade var feilagtig.

Udtrykkene i bemeldte Lovbud skjønnes imidlertid ikke at kunne give Anledning til en saadan Misforstaaelse, efterdi derved tydelig er bestemt, at den Andeel, som skulde udbetales i Kongelige Obligationer, skulde bestemmes i Forhold til det Beløb, der henhørte under Overformynderiets fælles Masse og da denne ved den sidste Status var opgjort til $\frac{1}{15}$ Deel, saa havdes der ikke Føie til at foretage Udlodningen efter det For-

hold af Obligationer, som var opgivet ved den første Status, der ved den senere opgjorte var kuldkastet. Det maatte ogsaa, ved at hensee til, hvad der efterhaanden medgik til Udbetalingerne, let skjønnes, at hiin Beholdning af Kongelige Obligationer, som den almindelige Masse antoges at eie, ikke kunde være tilstrækkelig, naar enhver Udgaaende, som ellers skulde have rede Penge eller Afregningsbeviis, tildeeltes $\frac{1}{3}$ i Kongelige Obligationer. Iøvrigt er det af Undersøgelses-Commissarierne oplyst, at den almindelige Masse ikke eier et større Antal af Obligationer, end at de udtrædende Myndlinger kunne erholde $\frac{1}{28}$ Deel i Obligationer, saa at endog den substituerte Proportion af $\frac{1}{19}$ er urigtig. Dernæst maa det bemærkes, at, uagtet Schiødt, efter hans eget Sigende, i Februari 1815 fik Kundskab om, at han havde misforstaaet Pl. 8 Marts 1814, er der dog efter den Tid udstædt Afkald, hvori den urigtige Proportion er fulgt, hvilket har været Tilfældet med et den 15 Marts 1815 dateret og under 10 April s. A. expederet Afkald. Den under Doms Sagen fremførte Erindring, at dette Afkald formeentlig skulde være expederet af Fuldmægtig Birch, kan ikke tjene til Undskyldning for Schiødt, som har vedgaaet at han havde Bestyrelsen og Expeditionen af Afkald. Vel er den, til Skade for vedkommende udgaaede Interessentere foretagne uforholdsmæssige Udlodning i Kongelige Obligationer, en saa aabenbar Urigtighed, at den hos Schiødt, til hvem Expeditionen af Afkald,

som ovenanført, var særligen anbetroet, ikke synes at kunne forklares af Misforstaaelse eller Skjødesløshed, men der kan dog ikke ansees at være tilvejebragt tilstrækkeligt Beviis for, at han hermed har forbunden nogen svigagtig Hensigt.

Uagtet disse Affald, ligesom Affald i Almindelighed, ere expederte af ham paa egen Haand, har han dog, efter hans Udsigende, desangaaende talt med den regnskabsførende Overformynder Capitain Beckmann og det saavel kort før Brevet af 26 Jan. 1815, hvorved Magistraten først blev givet Underretning om at ⅓ Deel i Kongelige Obligationer var givet i Betaling, forelagdes ham til Underskrift, som da det første Affald, hvorved en saadan Proportion blev fulgt, skulde udstædes.

Beckmann har i Anledning heraf yttret, at han vel ikke bestemt kunde erindre, at Schiødt havde givet ham saadan Underretning eller naar det er skeet; men, at han finder det rimeligt, at Underretning herom ser ham meddeelt, forinden Afregningsbeviset henhørende til det første Affald, hvorved meerbemeldte Proportion blev iagttaget, forelagdes ham til Underskrift.

Han har derhos vedgaaet, at han ikke har gjort sig bekjendt med Forholdet mellem den almindelige Masses Kongelige Obligationer og dens øvrige Activer, hvorved han vilde have indseet, at det var urigtigt, at gjøre Udbetaling med ⅓ i Kongelige Obligationer.

Da det nu især paalaae ham, som regnskabsførende Overformynder, at paasee Udbetalingernes Rigtighed, saa har han unægtelig herved udviist en strafværdig Ligegyldighed i sin Embedsførelse.

Winther, som har vedgaaet at have meddeelt sin Underskrift paa Afregningsbeviser, uden at undersøge, efter hvilket Forhold Betalingen skete med Kongelige Obligationer, hvilket han urettelig formeente at være sig som yngst Overformynder uvedkommende, maa derved ogsaa ansees overbeviist om Afslib, skjøndt i en mindre Grad.

Under den nittende Punct er det oplyst, at mange og betydelige Raderinger i Hovedbøgerne have fundet Sted og Schiødt har vedgaaet, at de tildeels ere iværksatte før, at det Tilførte kunde svare til senere foretagne Handlinger.

Især fortjener herved at bemærkes hans Forklaring angaaende Rettelsen i Hovedbogen No. 20 P. 155 under Contoen for N. N. Legat. Han har nemlig udsagt, at da man fandt, at Legatet havde lidt saa betydelig ved Omskrivningen, og man kunde vente, at de vedkommende Rentetagere vilde besvære sig derover, saa foranledigede det, at man anførte flere Brandkasse-Obligationer, end der, efter den Valuta, som for den indfriede N. N. Obligation var givet, kunde tilkomme Legatet, og at Udtrykkene: "diverse Obligationer" derfor bleve brugte. Han har derhos vedgaaet, at det Beløb i Brandkasse-Obligationer, som overstiger det,

der ved dette Værgemaal var indkommet i saadanne Obligationer, skulde tages af den almindelige Masse og erkjendt, at han ikke havde nogen Authorisation til at stille den almindelige Masse ved en saa stor Deel af dens Activer. For dette Forhold, der er svigagtigt, i det derved tilsigtedes, at benytte den almindelige Masses Midler til at tilfredsstille det enkelte Værgemaals Interessentere, fra hvis Side Klage var at befrygte, og som vare i Stand til at oplyse deres Krav, hvorimod Interessenterne i den almindelige Masse ikke kunde kjende den ved Massens utilbørlige Forringelse dem tilføiede Fornærmelse, maa Schiødt ansees skyldig til Straf.

Beckmann, som regnskabsførende Overformynder, maa det tilregnes som Uflid, at han har ladet det mangle paa Tilsyn med, hvorledes Bøgerne bleve førte, hvorved han i det mindste havde bidraget sit til at forebygge saadanne Uordener.

Under tyvende Punct er Beckmann overbeviist at have forseet sig, ved, uden Authorisation, under Benævnelse af Contoir-Udgifter, at udtage af Kassen et Beløb af 7500 Rbd., som dog senere skulle være refunderede Kassen samt Forskud til Bestridelse af andre Udgifter.

Vare Indtægterne, som han har anført, ikke tilstrækkelige til Udgifternes Bestridelse, saa maatte han derom have giort Anmeldelse til Magistraten, for at denne Authoritet kunde tage en Bestemmelse til at

afhjelpe saadan Mangel. For de Tidsrum, i hvilke der er udtaget mere end Udgifterne beløb sig til er Kassen paafört et Rentetab.

Den een og tyvende Punct betræffer at der i Januari Maaned 1813 skal have fundet Salg af Kongelige Obligationer Sted for Pari Beløbet, uagtet deres Priis paa den Tid var steget over samme. Actor har bemærket, at der fra 2den til 13de Januari 1813 er solgt Kongelige Obligationer til et Beløb af 30.500 Rdlr. og til den 20de s. M. for 6000 Rdlr., hvoraf for 1000 Rdlr. til Overformynderen Overkrigs-Commissair Leisner; men, det maa i Henseende til Afhændelserne for det førstnævnte Beløb, bemærkes, at de have fundet Sted den 2den og 4de i bemeldte Maaned, paa hvilken Tid Prisen paa Kongelige Obligationer, ifølge en af Vexelmægler Fonseca under 24 Nov. 1815 meddeelt Attest, ikke var over Obligationernes Paalydende, og at der i samme Tidsrum er indkommet Obligationer for et større Beløb, saa at derfor, i Henhold til hvad der er yttret i denne Straffepostts 15de Punct, ikke kan finde noget Ansvar Sted.

Hvad dernæst angaaer det anførte Beløb af 6000 Rbdlr. i Kongelige Obligationer, da er derunder indbefattet en Obligation paa 5000 Rdlr., hvilken er udgaaaet til Cancellieraad og Procurator Wisse, men som efter hans under Forhøret eedelig afgivne Forklaring er betalt med 4550 Rd. i Kongelige Obligationer og 990 Rdlr. i Penge. Vel er der nu i Udgifts-Kas-

sebogen under 15 Jan. 1813 kun anført, at der er kjøbt af ham Kongelige Obligationer for 4550 Rdlr., uden at Kassebogen giver nogen Oplysning om, at der for den øvrige Deel af den Obligations Beløb, for hvilken disse Obligationer skulle være overdragne, er givet Vederlag efter Prisen paa den Tid; men, da bemeldte Anførsel, i Forbindelse med Cancellieraad Wilses Forklaring, giver Grund til at antage, at en Ombytning af Obligationer i dette Tilfælde virkelig har fundet Sted, saa kan Overdragelsen af bemeldte Obligation paa 5000 Rdlr. ikke medføre criminelt Ansvar. Erstatningen for bemeldte Afgjørelse med Cancellieraad Wilse vil blive omhandlet i 4de Punct af 2den Erstatningspost.

Ifølge Leisners Anbringende har der ogsaa i Henseende til en saakaldet Kaperobligation paa 1000 Rd., som han den 20 Jan. 1813 i Indtægts-Kassebogen er anført som Kjøber af, fundet en Omsætning Sted med 2 Kongelige Obligationer, tilsammen paa 1000 Rdlr., som Overformynderiet ifølge Udgifts-Kassebogen under 2den s. M. har afkjøbt ham. Indgang og Udgang af disse Obligationer skal nemlig ved Uorden i Kassebøgerne være anført under forskjellige Dage.

Nu er dette vel med Hensyn til den betydelige Forskjel i Henseende til Tiden, paa hvilken disse Handeler i Kassebøgerne ere anførte at være passerede, kun lidet troligt, ligesom det ogsaa maa bemærkes, at Kongelige Obligationer den 2 Jan. 1813, da Afhændelsen

til Overformynderiet efter Kassebogen skal være passeret, efter Udvisende af fornævnte Attest, stode pari, og derimod den 20de næstefter bleve betalte med 250 à 260 pr. %. Da det imidlertid er oplyst, at der i Indtægts- og Udgifts-Kassebøgerne findes Uovereensstemmelse i Henseende til de Datoer, under hvilke Obligationer, hvormed blotte Omsætninger have fundet Sted, ere indkomne og udgaaede, saa findes det ikke, at forbemeldte Anførsel i Indtægs-Kassebogen kan afgive fuldt Beviis imod Leisner, forsaavidt han sigtes til Strafs Lidelse. I Henseende til, at han, i Indtægts-Kassebogen under 25 Jan. 1813 er anført, at have kjøbt en Kaperobligation paa 500 Rdlr., der er udført med et lige Beløb, skjøndt den, efter ovenmeldte Attest, maa paa den Tid omtrent have gjeldt det samme som den 20de næstforhen, bemærkes, at han, efter Udgivts-Kassebogen, under 24de s. M. er anført, at have solgt til Overformynderiet en Østersøisk Obligation paa 75 Rd. og tvende Depositokasse-Obligationer, tilsammen til Beløb 300 Rd., for 375 Rd., der maa antages, at staae i Forbindelse med det fornævnte Kjøb, og da derved tillige er anført, at ham er godtgjort ½ Aars Rente af 550 Rd., hvilket sees af den under Litr. W ad No. 44 acterte Extract af Udgifts-Kassebogen, og giver Grund til at troe, at han har indleveret Obligationer for dette Beløb, men hvorom Kassebogen dog ikke giver videre Oplysning, saa maa dens Troværdighed ogsaa i dette Tilfælde ansees saaledes svækket, at

han ikke ved Anførselen om Kjøbet af bemeldte paa 500 Rdlr. lydende Obligation kan ansees overbeviist at have brugt den uredelige Omgang, som ellers derved maatte være godtgjort.

Under den fjerde Straffepost er Cancellieraad Schiødt af Actor sigtet for flere mod Overformynderiet begaaede grove Bedragerier, hvorom er handlet under 7 forskjellige Puncter.

Den første Punct angaaer Indfrielsen af et Schiødt mod Vexelobligation af Overformynderiet givet Laan til Beløb 19,000 Rdlr. D. C., hvorved han formeentlig har bedraget Overformynderiet for 1800 Rbdlr.

I denne Henseende blive følgende Omstændigheder at bemærke.

Efter Leisners Udgifts-Kassebog har Schiødt den 8 Jan. 1813 af Overformynderiet erholdt 19,000 Rd. D. C. til Laan paa Vexelobligation mod haandfaaet Pant af en af Iver Petersen udstædt Panteobligation. I Indtægs-Kassebogen er under 6 Marts 1813 anført, at han har indfriet sin Vexelobligation med 1366 Rbd. 64 ß. N. V., altsaa, naar der endog blot regnes efter Indløsningsforholdet, med 1800 Rbd. mindre, end der burde været betalt.

Ved at eftersee denne Anførsel i den originale Kassebog, betegnet med Litr. A P. 176, findes Summen ved Radering at være forandret, hvilken Forandring Schiødt under Forhøret har vedgaaet at være

foretaget ved ham, hvorhos han har erkjendt, at der, førend Raderingen skete, har staaet 3166 Rbdlr. 64 ß., hvilket ogsaa kan skjønnes.

Dernæst maa det bemærkes, at der i Udgifts-Kassebogen, betegnet med Litr. B P. 252, under 3die Sept. 1813, findes anført med Schiødts egen Haand: "Pag. 176 Indtægten formeget optalt 1800 Rbdlr."

Ligesom nu denne Sum er identisk med den, der mangler for at svare til hans forbemeldte Gjeld efter Indløsningsforholdet, efter hvilket flere Gjeldsbreve sees paa den Tid at være indfriede, saaledes maatte ogsaa den Omstændighed, at der paa denne Side ikkun findes faa Poster, gjøre det uantageligt, at en saadan Feil skulde være begaaet af Uagtsomhed. Schiødt vedgik ogsaa selv under Forhøret, at det var besynderligt, at feil Optælling først skulde bemærkes saalænge efter, da Kassebogen imidlertid var blevet stemmet flere Gange.

Da han, efterat have forklaret, at den forommeldte Vexelobligation var indfriet den 6 Marts 1813, blev adspurgt om Maaden, hvorpaa Afgjørelsen var skeet, svarede han først, at han ikke erindrede det; dernæst, da Anførselen i Kassebogen, Indfrielsen betræffende, blev betydet ham, at han maaskee havde betalt den Sum, som efter bemeldte Anførsel manglede i Beløbet, med Kongelige Obligationer. Dette vedblev han, uagtet det blev ham foreholdt, at Kassebøgerne intet indeholdt derom, og at det, efter Reglerne for

Kassebøgernes Førelse, var aldeles nødvendigt, at de, hvis Afgjørelsen paa den Maade var skeet, skulde udvise det, eftersom den manglende Sum ellers ikke kunde antages at være kommet Kassen til Indtægt. Da Misligheden af denne Afgjørelse paa ny blev ham foreholdt, yttrede han, at han havde betalt den efter Kassebogen manglende Sum med en Kongelig Obligation, dateret 11 Decbr. 1801, som han efter medio Marts 1813 kjøbte af en Mand af den mosaiske Troesbekjendelse navnlig Hartvig; men, hvilken Obligations Nummer han af Mangel paa en Designation, som ikke strax kunde findes, sagde da ei at kunne opgive, hvorimod han under Doms Sagen har angivet det at have været No. 1590, lydende paa 5000 Rdlr. Som Grund, hvorfor han ikke anførte den i Kassebogen, har han angivet, at han troede, at al Handel med Kongelige Obligationer maatte ophøre, efterat Forordningen af 5 Jan. 1813 var udkommet, hvorfor han valgte den Maade, at forandre Summen paa den indfriede Vexelobligation, som var taget til Indtægt, men overlod Overformynderiet bemeldte Obligation for de 1800 Rbd., som ifølge deraf blev til Rest paa Vexelobligationen.

Vexelerer Isaac Hartvig, af hvem Schiødt havde opgivet, at have kjøbt den ommeldte Obligation, er under det ved Commissionen optagne Forhør, hvoraf Udskrift er acteret under Litr. C ad 34, blevet afhørt, men har forklaret, at han ikke kunde erindre, om han havde solgt den til Schiødt, til hvem

han end ikke erindrede nogensinde at have solgt nogen Obligation.

Hvad Schiødt iøvrigt under Sagen har fremført til Oplysning om, at meerbemeldte Obligation, om hvilken han har bemærket, at den ikke findes i Kassebøgerne anført, at være kjøbt, og at Overformynderne, efter Udvisende af den under Litr. Ö ad No. 50 acterte Attest, i Dec. Termin 1813 have hævet Renter af den, af ham skulde være givet til Betaling for den Sum, som efter den af ham foretagne Radering kom til at mangle i Beløbet af den indfriede Vexelobligation, kan saameget mindre tjene til Beviis herfor, som han selv havde Nøglen til Skabet, hvori Kongelige Obligationer opbevaredes, og han har vedgaaet, at det ikke var muligt med nogen Bestemthed at vide, hvor stort et Beløb af Kongelige Obligationer der skulde være ved Overformynderiet, hvoraf følger, at en Obligation, om hvilken det ei kan oplyses paa hvad Maade den er indkommet i Overformynderiet, men, som efter hans eget Opgivende, at der angaaende Ombytninger af Obligationer ikke altid blev gjort Tilførsel i Kassebøgerne, (cfr. denne Straffepostis 6te Punct) kan være erhvervet mod Afstaaelse af en anden Obligation, let kunde angives at være brugt som Betalingsmiddel, uden at Urigtigheden deraf kunde godtgjøres. Hertil kommer, at Schiødt ikke har kunnet opgive nogen Grund, der kunde bevæge ham til, naar han allerede den 6 Marts 1813 havde afgjort den her omhandlede

Deel af sin Gjeld med 10,800 Rdlr. Dansk Cour. eller 1800 Rbd., istedet derfor at lægge en Obligation, som han senere vil have kjøbt for omtrent 11,250 Rdlr. D. C. eller 1875 Rbdlr., hvorhos bemærkes, at hvis Obligationen paa den Tid, dens foregivne Indlevering af ham skete, ikke var af 1800 Rbdlrs. Værdie, har han bedraget Overformynderiet ved at tilvende sig et saadant Beløb for den, og var den af større eller lige Værdie, er det uantageligt, at han, til Tab eller ingen Nytte for sig, skulde have foretaget en Transaction, han ansaae utilladelig, og som skulde skjules ved Radering og urigtig Tilførsel i Bøgerne.

Hensees altsaa til at Schiødt har vedgaaet, at have, efterat Opsummeringen i Indtægts-Kassebogen Pag. 176 havde fundet Sted, ved Radering forandret den, som Beløbet af meerbenævnte hans Laan først udførte Sum 3166 Rbdlr. 64ß., til 1366 Rbd. 64ß. og under 3 Septbr. 1813 i Udgifts-Kassebogen anført den Usandhed, at der paa den ovenanførte Side i Indtægts-Kassebogen var opsummeret 1800 Rbdlr. for meget, uden at han til en saadan Forandring har kunnet anføre nogen antagelig Grund, samt at han ikke har kunnet godtgjøre, at han har afgjort den Deel af Laanet, for hvilken han, efterat Rettelsen var skeet, maatte ansees som Debitor, og endelig til hans vaklende og ubestemte Forklaring under Forhøret, saa skjønnes det ikke at kunne drages i Tvivl, at han har

bebraget Overformynderiet for den anførte Sum 1800 Rbdlr.

Overformynderne findes under denne Punct, med Hensyn til Maaden, hvorpaa Bedrageriet er udøvet, ikke at have gjort sig skyldige i saadan Forsømmelse af de dem paaliggende Pligter, at de derfor bør ansees med Straf; imidlertid maatte dog Leisner, ved Eftersyn af Kassebogen, hvortil han, som regnskabsførende Overformynder, var pligtig, kunne have opdaget det.

Den anden Punct gaaer ud paa, at Schiødt skal have underslaaet Beløbet af en af Capitain ved Brandcorpset Tømmermester Peter Gerbrandt Petersen indfriet Obligation, dateret 29 December 1809 paa 3000 Rdlr. Dansk Courant, der var omskrevet til 1500 Rbd. Sølvværdie.

Angaaende bemeldte Indfrielse findes i Leisners Indtægts-Kassebog eller Litr. A P. 176 under 6 Marts 1813 i tvende tilsatte Linier, følgende Anførsel: "Peter G. Petersens Obligation paa 1500 Rbdlr. indfriet med Kangelige Obligationer af lige Beløb." Dette Beløb er imidlertid ikke udført i Rubrikken.

Schiødt, med hvis Haand dette er skrevet, har under Forhøret forklaret, at han tilføiede denne Bemærkning i Kassebogen, efterat Obligationen ved den af Undersøgelses-Commissarierne anstillede Revision var savnet, og han var kommet til Kundskab om, at Indfrielsen skulde være skeet paa den Maade.

Senere blev det imidlertid ved Capt. Petersens Forklaring oplyst, at bemeldte Obligations Beløb var indfriet paa den Maade, at da Smeden Johan Peter Lytken mod første Prioritet i No. 368 i Prindsensgade ved Nyboder, hvilken Gaard Petersen havde været Eier af, og hvori han havde Prioritet, i Marts Maaned 1813 af Overformynderiet skulde have et Laan af 8000 Rbdlr., hvorved han vilde indfrie de ældre Prioriteter, blev Petersens Obligation, der, som anført, var omskrevet til 1500 Rbd. S. V., brugt til Liquidation, saa at Overformynderiet kun udbetalte Lütken 6500 Rbd.

Beløbet af Petersens Obligation maatte saaledes ansees at være indkommet med rede Penge. I Anledning heraf har Schiødt udsagt, at Anførselen i Kassebogen under 6 Marts 1813 skete paa en Tid, da han ikke længer erindrede Afgjørelsesmaaden, og at han anførte, at Betalingen var skeet med Kongelige Obligationer, fordi han troede, at det havde været Tilfældet, hvorhos han yttrede, at det af Fuldmægtig Birch, af hvem der paa Pante-Designationen ved Petersens Obligation er anført, at den den 6 Marts 1813 var indfriet, var ham sagt, at Indbetalingen var skeet paa denne Maade; men, Fuldmægtig Birch har nægtet, at kunne erindre, at han har talt til Schiødt om denne Afgjørelse, hvorimod han har yttret den Formening, at Schiødt mundtlig maa have sagt ham, at Obligationen var gaaet ud, samt Tiden naar det var skeet.

Efter Petersens Udsigende i det under Litr. C ad 34 i Udskrift acterede ved Commissionen optagne Forhør er Tilbudet om at lade den Sum 1500 Rbd. S. V., som han efter meerbenævnte Panteobligation var Overformynderiet skyldig, afgaae i det Beløb, som han i Anledning af hans Prioritet i Lytkens Gaard skulde have udbetalt af det Laan, der var Lytken tilstaaet, naar Overformynderiet extraderede ham fornævnte til 1500 Rbdlr. S. V. omskrevne Obligation, skeet til Leisner, som erklærede sig tilfreds med denne Afgjørelsesmaade, hvorefter han hos Schiødt erholdt Obligationen extraderet og tillige i Penge udbetalt det Beløb, som han i Anledning af sin Prioritet i Lytkens Gaard havde tilgode efter Afkortning af ommeldte 1500 Rbd.

Afgjørelsen fandt saaledes Sted med Schiødt selv, og det er derfor ikke sandsynligt, at han hos Birch, som ikke havde havt dermed at bestille, har søgt Oplysning desangaaende, eller at Anførselen i Kassebogen har været grundet paa dennes Udsigende.

Da nu de 1500 Rbd. S. V., som Overformynderiet havde tilgode hos Petersen og som brugtes til for en Deel at betale Laanet med, ikke ere førte til Indtægt i Rubrikken, men kun ante lineam, hvor de ikke bidrage til at forøge Indtægten, og Beløbet af Lytkens Panteobligation er ført til Udgift med 8000 Rbdlr. S. V., saa har Overformynderiet, som, ved Udbetaling af bemeldte 8000 Rbd. S. V., kun erholder denne

Sum, der i rede Penge maa ansees udgaaet, tilbage, ikke faaet Betaling for Petersens Panteobligation.

Vel er der nu mod Schiødt, som ved dette sit Forhold har bevirket, at Beholdningen er anført 1500 Rbdlr. S. V. mindre, end den vilde have udfaldet, hvis Tilførselen havde været rigtig, grundet Mistanke, at han derved har havt en svigagtig Intention, og at han, da han havde Kassen under Hænder, selv har tilvendt sig meerbemeldte Sum; men, da det berørte Tilfælde dog er af den Beskaffenhed, at det ikke udelukker Muligheden af, at en Feiltagelse kan have fundet Sted, saa skjønnes der ikke, at være tilstrækkelig Grund til i saa Henseende at ansee ham strafskyldig.

Leisner og Beckmann have ikke vidst at give Forklaring om, hvor Beløbet af Petersens Panteobligation var ført til Indtægt. Førstnævnte, hvem det, som paa den Tid regnskabsførende Overformynder, paalaae at have Opsyn med Tilførselerne i Kassebøgerne, har saaledes i fornævnte Henseende ikke iagttaget sine Pligter.

Under den tredie Punct er det oplyst, at Schiødt i Anledning af Salg, som under 24 Decbr. 1812 har fundet Sted af Kgl. Obligationer, har til Tab for Overformynderiet i Kassebogen anført 2000 Rd. D. C. for lidet.

Extracten No. 98 P. 25 viser nemlig, at der i Indtægts-Kassebogen under 24de December 1812 er anført:

Afstaaet til Bohnum:

4 Huuseier Creditkasse-Obligationer, nemlig No. 3643, 5674, 7737 og 8512 à 500 Rdlr. er . 1000 Rd.
og Pag. 26 at der undet samme Datum er anført:

Afstaaet til Hartvig:

3 Finants-Obligationer . . . 700 Rd.
2 Dito No. 2126 og 2490 à 1000 R. 1000 —
——————1700 Rd.

Disse Anførseler vise, at der ved enhver af dem er beregnet 1000 Rd. D. C. for lidet.

Vel har Schiødt, som har skrevet det Tilførte, under Forhøret yttret den Formening, at Obligationernes paalydende Sum, ved en Feiltagelse, maatte være anført for høit; men, i Henseende til den førstnævnte Tilførsel er det ved en af Etatsraad Holm under 7 Nov. 1815 meddeelt Attest, oplyst, at de Huuseier Creditkasse-Obligationer. som have de ovenanførte Nummere, lyde hver paa 500 Rdlr. Angaaende den sidste Anførsel er der tilveiebragt en Attest fra Statsgjelds-Contoiret af samme Datum, hvoraf erfares, at der gives tvende Kongelige Obligationer, hver paa 1000 Rd. af No. 2126 og 2490, som den 30 Dec. 1812, (altsaa silldigere, end de nævnte Obligationers Udgang af Overformynderiet) ere antegnede som Grevinde Rosen-

crone tilhørende, samt at der paa 500 Rdlr. er under No. 2126 udstædt en Kongelig Creditkasse-Obligation, under No. 2490 en Obligation af det Kongelige Finants-Collegium, samt endelig under No. 2126 en Obligation af den Kongelige Skatkammer-Administration, af hvilken sidste dog Renterne indtil 11 Decbr. 1814 ere udbetalte af Wiborg Amtstue.

Den førstanførte Attest godtgjør saaledes, at den nævnte Feiltagelse ikke kan have fundet Sted i Henseende til Huusbeier Creditkasse-Obligationerne.

Med Hensyn til Indholden af den sidstanførte Attest har Schiødt bemærket, at No. 2126 mueligen har været en Kongelig Creditkasse-Obligation, som ved en Feiltagelse er blevet benævnt Finants-Obligation; men, da de særskilt anførte Obligationer No. 2126 og 2490, lydende paa 500 Rdlr., ikke ere eensartede, saa er det ikke antageligt, at disse 2 Obligationer, i Kassebogen, hvor enhver Kongelig Obligation ellers benævnes med dens særegne Navn, skulde være anført som Finants-Obligationer, hvilken Benævnelse ikke passer paa og ei heller pleier at bruges om Kongelige Creditkasse-Obligationer. Den i Attesten sidst anførte Obligation, kan, ifølge den samme vedføiede Bemærkning, ikke have været iblandt de ommeldte afstaaede Obligationer.

Schiødt har ogsaa erkjendt, at Kassen, efter de oplyste Omstændigheder, maa have lidt et Tab af 2000 Rd. D. C.; men han har forsikkret, at han ikke

med Forsæt har tilført de nævnte Afskaaelser af Obligationer urigtig. Hensees nu til, at Obligationernes Paalydende i Kassebogen er vedføiet, hvorved Anførselernes Urigtighed let maatte opdages, saa skjønnes der ei heller, at være tilstrækkelig Grund til, at antage, at han i den omhandlede Henseende har havt svigagtig Intention.

Leisner, som har forklaret, at det under denne Punct omhandlede har været ham ubekjendt, er saaledes ogsaa i denne Henseende overbeviist om at have ladet det mangle paa pligtigt Tilsyn.

Den fjerde Punct angaaer, at Schiødt, ved i Beckmanns Udgifts-Kassebog for 1814, P. 138, b, under 30 Decbr., at anføre Lovsons Legats Renter med 1452 Rbd. 3 Mk 7 ß. og siden ved Udradering forandre denne Sum til 452 Rbd. 3 Mk. 7 ß. som de efter den af Actor under Litr. H fremlagte Qvittering udgjøre, formeentlig har bedraget Overformynderiets Kasse for 1000 Rbd. N. V.

Det bemærkes, at Schiødt, da det under Forhøret blev ham foreholdt, at ovenberørte Renter saaes paa det anførte Sted i Kassebogen at have været anførte med 1000 Rbdlr. mere, end de udgjorde, hvilket havde givet Anledning til en Opsummering af 21,468 Rbdlr. 2 Mk. 10 ß. (egentlig skulde det være 1 Rbd. mere) og at Tallet 1 af Rentebeløbet var udraderet, uden at Sidens Hovedsum var blevet forandret, hvoraf for Overformynderiets Kasse fulgte et Tab af

1000 Rbdlr., eller, med Hensyn til den i Parenthesen bemærkede 1 Rbd., egentlig 999 Rbd., vedgik, at han havde foretaget Raderingen, og vidste ikke at forklare Feilen paa anden Maade, end at det maatte være forglemt, at anføre den manglende Sum til Indtægt. Senere har han under Forhøret, da det blev ham foreholdt, at det maatte opdages ved Kassestemningen, yttret, at en saadan Feil let kunde indtræffe, da han i Kassen havde saamange andre Penge, der ikke vedkom Kassebeholdningen, som Ind- og Udskrivningspenge, til stemplet Papiir, for Læsninger af Panteobligationer m. v.; men, det er i denne Henseende blevet ham betydet, at da han selv har forklaret, at de Penge, som tilhørte Overformynderiet, laae for sig selv, saa kunde Sammenblandelsen ikke foranledige nogen Feiltagelse ved Kassestemningen, ligesom ogsaa Undersøgelses-Commissarierne have bemærket, at en virkelig Stemning af Kassen med Kassebogen, hvilken Forretning maatte antages, at have fundet Sted i det mindste til hans egen Underretning, ikke kunde tænkes muelig, uden under den Forudsætning, at han, i det Dieblik Stemningen foretoges, har vidst, hvormange Penge der tilhørte Overformynderiet og hvormange der vedkom Overformyndernes eller hans private Interesse allene.

Da iøvrigt Feil, som bleve begaaede ved at opsummere for meget til Udgift, efter den af ham og Contoirbetjenterne afgivne Forklaring, naar den anførte

Totalsum ikke blev forandret ved Radering, bleve berigtigede, ved at anføre Differencen til Indtægt, saa maa han ved sin Forklaring om, at det var blevet forglemt, at anføre den manglende Sum til Indtægt, ansees at have erkjendt, at Siden var opsummeret paa den Tid, da han foretog Rettelsen; thi, dersom Feilen, saaledes som under Doms Sagen af ham er yttret, strax var blevet bemærket og rettet ved Udradering af Et Tallet, saa kunde der ikke været Anledning til at beregne den til Udgift formeget anførte Sum til Indtægt, efterdi selve Forandringen af den udførte Sum da medførte, at der ikke kom mere til Udgift, end der virkelig skulde, og det kunde altsaa under en saadan Forudsætning ikke forklares, hvorledes han kunde forestille sig, at Feilen var en Følge af, at den manglende Sum ikke var ført til Indtægt.

Det er ogsaa meget uantageligt, at den, der opsummerede Siden, hvis Raderingen paa den Tid havde fundet Sted og Et Tallet i den anførte Sum saaledes var udtaget, desuagtet skulde have optalt, som om det havde staaet der, saameget mere, som Et Tallet sees at være saa aldeles udtaget, at der ikke er andet Spor deraf tilbage, end en Prik, som har været sat over det.

Desuden har han forklaret, at han, naar Opsummeringen besørgedes ved nogen af Contoirbetjenterne, selv eftersaae den, for at forvisse sig om Rigtigheden.

Ligesom nu Feilen, hvis den var grundet i urigtig Optælling, herved maatte være opdaget, saaledes maatte i alt Fald Kassens Stemning, om det end forhen var overseet, have ledet til Opdagelsen, og efter Udgifts-Kassebogens Udvisende P. 141, hvor Beholdningen ved Udgang af Aaret 1814 er anført, har en saadan Stemning den 31 Decbr. bemeldte Aar fundet Sted.

Ifølge det anførte kan der altsaa ikke tages Hensyn til Schiødts fornævnte Anbringende under Doms-Sagen; men han maa antages, at have iværksat Forandringen af den Sum, hvorved Løvsons Legats Renter var udført, efterat Totalsummen af samtlige paa den Side i Kassebogen anførte Summer var tilført. Da han nu ikke tillige har forandret Totalsummen, og han ei heller har berigtiget Feilen ved Anførsel paa den ovennævnte Maade i Indtægts-Kassebogen, uagtet det er unægteligt, at Overformynderiet maatte lide Tabet af den manglende Sum, hvis Feilen ikke paa en af disse Maader blev rettet, saa maa Schiødt, der, som alt under 3die Straffepost's 12te Punct er bemærket, har havt Kassen under Hænder, og ikke har givet nogen Forklaring om, hvor den Saldo er blevet af, som ved Liqvidation af saadanne befundne urigtige Anførseler falder ud til Skade for Overformynderiets Kasse, ansees overbeviist, at have bedraget Overformynderiet for den under denne Punct omhandlede Sum.

Beckmann, som i Aaret 1814 var regnskabsførende Overformynder, har forklaret, at han, efterat Schiødt var arresteret, har opdaget den paaankede Mislighed, hvilken ogsaa efter hans Formening hidrører derfra, at Udraderingen af Et Tallet er skeet efterat Siden var opsummeret. Vel maatte han nu, ved jevnligt Tilsyn med Kassebogen, tidligere have opdaget den begaaede Mislighed, men, med Hensyn til Maaden hvorpaa Kassen er paaført meerbemeldte Tab, kjønnes det ikke, at han i denne Henseende kan ansees skyldig i saadan Forsømmelse af sine Pligter, at han derfor bør ansees med Straf.

Under 5te Punct sigtes Schiødt for at have forsveget Overformynderiets almindelige Masse for en betydelig Sum i Brandkasse-Obligationer, hidrørende fra den ved Bombardementet i Aaret 1807 foraarsagede Skade.

Da Overformynderne Beckmann og Winther i den under 11 Marts 1815 indgivne Status, som refererede sig til den Tidspunct, da Forordn. af 5 Jan. 1813 emanerede, havde angivet, at den almindelige Masse eiede 180,848 Rdlr. D. C. i Brandkasse-Obligationer, hidrørende fra Branderstatningen i Anledning af det fiendtlige Overfald 1807, der, omskrevne ifølge Pl. af 1 Marts 1814 à 85 p.C., udgjorde 153,721 Rbd. 1 Mk. 8 ß. S. V., og Leisner havde angivet den samme Sum i den i hans indgivne Regnskab af 18 Juli 1815 indførte Generalballance, samt Schiødt derhos under

Forhøret udtrykkelig havde forklaret, at han med Vished vidste, at der, da Forordningen af 5 Jan. 1813 udkom, vare Brandkasse-Obligationer for det nævnte Beløb; men, at en Mand ved Navn Kleitrup havde erholdt udleveret 5000 Rdlr. i saadanne Obligationer, saa have Undersøgelses-Commissarierne, som ved Eftersøgning i Kassebøgerne ikke havde fundet, at flere end de saaledes opgivne vare gaaede ud, og ved en under 19 Mai 1815 i Overformynderiet foretagen foreløbig Revision og Optegnelse, havde forefundet Obligationer af bemeldte Slags for Nominalbeløb 165,100 Rdlr. ved den af dem forfattede Skadesberegning, dateret 27 Nov. 1815, anført, at der manglede af saadanne Obligationer for et Nominal-Beløb af 10,748 Rdlr.

Da det dernæst, ifølge en af Actor under Litr. G fremlagt, fra Overformynderie-Contoiret under 16 Decbr. 1815, meddeelt Attest, ved den specielle Revision af de den 19 Mai s. A. optegnede Brandkasse-Obligationer, var befundet, at deraf henhørte til enkelte Værgemaal for 7200 Rdlr., hvilke maatte afgaae i det for den almindelige Masse beregnede Beløb, saa opgav Actor, ved Indlæg af 9de Mai 1816, under denne Punct, Mangelen af berørte Obligationer til 17,948 Rdlr., hvortil han under den 28de Erstatningspost føiede 850 Rdlr., der i samme Slags Obligationer vare indkomne for Conditor Firmenichs Børn og som maatte afdrages fra den for Massen beregnede Sum, af hvilken Aarsag han der ansatte Tabet i alt til 18,798 Rd.

Senere har han imidlertid opgjort Beregningen saaledes:

Af en under No. 47 af Procurator Bierring fremlagt Designation, der er acteret under Litr. WW ad No. 21, sees, at der ved Overformynderiet i alt haves af meerbemeldte Obligationer det anførte Beløb af 165,100 Rdlr., samt at de til enkelte Værgemaal henhørende Obligationer udgjøre 17,800 Rd. Adskilles disse fra den almindelige Masses Obligationer, saa bliver tilbage i Behold for den almindelige Masse 147,300 Rdlr.

Naar nu fra det af de Tiltalte opgivne Beløb . . . . 180,848 Rdlr.
drages de til Kleitrup udleverte . . 5,000 —

bliver igjen 175,848 Rdlr.
og da der, som anført, kun er i Behold 147,300 —

saa udkommer 28,548 Rdlr.

som det formeentlige Beløb af manglende Obligationer af titmeldte Slags, ligesom ogsaa dette Beløb udkommer, naar de til enkelte Værgemaal henhørende Obligationer for 17,800 Rd. adderes til de i Skadesberegningen af 27de November 1815 anførte manglende 10,748 Rdlr. Decourteres Rabatten 15 pC. af bemeldte 28,548 Rdlr. med 4282⅕ Rdd., saa bliver tilbage 24,265⅘ Rbdlr. S. V., som desaarsag er opgivet som det egentlige Beløb, der skulde tilsvares af forævnte Brandkasse-Obligationer; men, da denne Be-

regning er grundet paa det forhemeldte Opgivende angaaende Beløbet af fornævnte Slags Obligationer, da Forordningen af 5 Jan. 1813 emanerede, og dette, efter Indholden af den under No. 48 af Procurator Bierring fremlagte Ballance over de til Overformynderiet henhørende Brandkasse-Obligationer udstædte for Bombardements-Skaden, med de ved disse Obligationer siden ultimo Decbr. 1811 foregaaede Forandringer i Henseende til Til- og Afgang, hvilket Document er acteret under XX ad No. 21, maa antages at have været feilagtigt, ligesom ogsaa Schiødt under Forhøret har rettet sit Udsigende i ovenmeldte Henseende derhen, at Brandkasse-Obligationer af anden Beskaffenhed end hine, maa være beregnede under den i Status opgivne Sum (som derfra er overført paa den Leisners Regnskab medfulgte Ballance) hvilket han har bestyrket derved, at der paa Designationerne over Activerne ikke ere anførte andre Brandkasse-Obligationer, end de for Bombardements-Skaden imodtagne, saa kan det ikke ansees godtgjort, at Overformynderiet har lidt det ovenanførte Tab. Hensees nu til den under XX ad No. 21 acterte Ballance, da viser den, at der af det omhandlede Slags Brandkasse-Obligationer har ved Overformynder Capitain Møllers Regnskabs Afslutning den 31 December været . . . . 211,025 Rd.
og at derfra maa afgaae:

Lateris 211,025 Rd.

Transport 211,025 Rd.

a) som indfriede efter Obligationernes Indhold af Brandkassen i Junii 1812	37,125 Rd.	
b) afstaaede Obligationer til forrige Overformynder Capt. Møller .	18,000 —	
c) Obligationer, der ere givne Kleitrup i Betaling	5,000 —	
		60,125 —

og bliver da igjen 150,900 Rd.

Efter Ballancens Udvisende paa 1ste og 3die Side, skal der efter den 31 Dec. 1811 ved Kjøb og under enkelte Værgemaal være indkomne . . . . . . 13,300 —

og derhos haves et Overskud af Obligationer, nemlig No. 1867 paa 325 Rd. og No. 1868 paa . . . . 575 —

tilsammen . . . . 900 —

som, ifølge Indholden af en under Litr. YY ad No. 21 acteret Attest, maa være indkomne efter 9 Jan. 1813, men ikke ere anførte til Udgift i Kassebogen

ialt 165,100 Rd.

som er det Beløb, for hvilket Obligationer ved Optegnelsen den 19 Mai 1815 ere forefundne.

Ved denne Beregning er af Actor erindret, at de under enkelte Værgemaal indkomne Brandkasse-Obligationer ikke fuldstændig ere anførte, da der, som henhørende under enkelte Værgemaal, ikkun er anført Obligationer for 9675 Rd., hvorimod de enkelte Værgemaal tilhørende Obligationer af bemeldte Slags, efter Udvisende af den under WW ad 21 acterte Designation, tilsammen udgjøre 17,800 Rd., saa at der formeentlig er anført for 8125 Rdlr. for libet, hvilken Sum Actor har yttret at ville komme til at afgaae i det for den almindelige Masse udførte Beløb og desaarsag subsidialiter beregnet som Tab, men det er med de af Advocat Sporon under No. 96 og 97 fremlagte Attester fra Sjellands Fyens Pupil-Contoir, dateret den 25 Septbr. 1818, som ere acterte under Litr. KK og LL ad No. 50, godtgjort, at af de til enkelte Værgemaal henhørende Obligationer, som af Actor ere opregnede, er et Beløb af 7825 Rd. anført i den med Capt. Møllers Overformynder-Regnskab fulgte Designation over de til den almindelige Masse henhørende Obligationer, og at ingen Brandkasse-Obligationer i dette Regnskab ere anførte som Forsikkring for Capitalerne ved fornævnte Værgemaal. Da det nu derhos, ved den af Procurator Bierring under No. 101 fremlagte, sub Litr. Y ad No. 44 acterte Extract af Leisners Indtægts-Kassebog for 1812 og 1813, er oplyst,

at Obligationerne No. 2622 og 2630 à 50 Rdlr. og 2629 og 2616 à 100 Rdlr., der paa Ballancen Litr. XX ad 21 ere anførte som kjøbte, medens Leisner var regnskabsførende Overformynder, ere indkomne ved et ligeledes af Actor anført enkelt Værgemaal, og disse Obligationers samlede Beløb 300 Rdlr. adderet til den ovenanførte Sum 7825 Rd., der, som oven bemærket, ere indbefattede i de i Møllers Regnskab angivne 211,025 Rd., giver det anførte Beløb 8125 Rd., saa bortfalder denne Ankepost.

Den fjette Punct betræffer Mangelen af adskillige Asiatisk Compagnies Obligationer, med Hensyn til hvilke Schiødt ligeledes sigtes for bedrågeligt Forhold.

Leisners Udgifts-Kassebog viser: at der under 5 Decbr. 1812 er afkjøbt Directeur Schultz 5 Stykker asiatiske Obligationer No. 298, 299, 300, 302 og 2447 à 1000 Rdlr. tilsammen . . . 5000 Rdlr.
under 29de s. M. kjøbt af Samme 4 Obligationer af samme Slags, No. 548, 1729, 1791 og 2060 à 1000 Rdlr. . 4000 —
3 Dito No. 907, 922 og 2425 à 500 Rd. 1500 —
og under 13 Jan. 1813 er afkjøbt Grosserer Berthelsen en Dito No. 247 paa 1000 —

Tilsammen 11500 Rdlr.

Ligeledes oplyser den i Actors Litr. M Pag. 1 No. 1 indførte Udskrift af Hovedbogen No. 22 Pag. 187, at

der ved Andrea Møllers Værgemaal under 25 Jan. 1813 er indkommet i Overformynderiet en asiatisk Obligation No. 5175 paa 400 Rd.

I Indtægts-Kassebøgerne ere ingen Asiatisk Compagnies Obligationer anførte at være solgte eller afstaaede efter 11 Septbr. 1812. Desuagtet er der ved det Eftersyn, som den 19 Mai 1815 fandt Sted af Overformynderiets samtlige Activer, ingen Obligationer af det ommeldte Slags forevviste.

Under det præliminaire Forhør, som ved Kriminelkammeret den 19 Mai 1815 blev optaget, forklarede Schiødt i Anledning af en med Hensyn hertil af Undersøgelses-Commissarierne fremsat Bemærkning, at Overformynderne ikke havde fundet sig betryggede ved dette Slags Obligationer, fordi der i den sidste Octroi for det Asiatiske Compagnie skulde indeholdes en Bestemmelse, hvorefter Ihændehaverne af Compagniets Obligationer kunde komme til at deeltage i Compagniets Tab med Actieeierne. Da der nu i de foreviste General-Ballancer over Regnskaberne fra 1804 til 1808 fandtes i den ene en asiatisk Obligation paa 400 Rdlr. som tilhørende den almindelige Masse og i den anden 4 forskjellige Obligationer til Beløb i alt 13,200 Rdlr. blev han adspurgt, af hvad Aarsag man for den almindelige Masses Regning lod disse Obligationer henligge, medens man, fordi man ansaae dem usikkre, opsagde dem for enkelte Værgemaal i Overeensstemmelse med Reskriptet af 31 Jan. 1794 §. 7, hvortil han svarede:

at han ikke kundd opgive Aarsagen til at disse Obligationer vare indkomne under Massen; men at han med Vished vidste, at de, saasnart saadant har kunnet skee, ere blevne opsagte. Da han under det senere ved Criminelkammeret optagne Forhør blev spurgt om, hvor de ovenfor speciel angivne Obligationer til Beløb 11,500 Rd. vare afblevne, kunde han ikke give anden Forklaring derom, end at han meente, at Directeur Schultz havde faaet samtlige disse Obligationer mod andre Obligationer, hvilken Ombytning ikke i Kassebøgerne var blevet bemærket, da Nominalbeløbet var det samme; men da Directeur Schultz mødte under Forhøret og erklærede, at han bestemt vidste, at han i Januari Maaned (paa hvilken Tid Udgangen maatte antages at have fundet Sted) ikke af Overformynderne havde kjøbt Asiatisk Comp. Obligationer, hvorved han tillige yttrede, at det ikke kunde falde ham ind paa den Tid at forlange saadanne Obligationer for Nominal-Beløbet, foregav Schiødt, at han ikke kunde erindre, hvem der havde erholdt disse Obligationer.

Af den i Bilaget Litr. B P. 370-72 indførte af Bogholderen ved det asiatiske Compagnie under 24de Novbr. og 2den Decbr. 1815 udstædte Attest, samt af den af ham under 10de April 1816 meddeelte og af Actor under Litr. P fremlagte Attest, sees, at de samtlige have lydt paa Ihændehaveren.

Leisner har paa Spørgsmaal, hvor stort et Beløb af Asiatisk Compagnies Obligationer Overformynderiet

havde, da Forordningen af 5 Jan. 1813 udkom, forklaret, at Schiødt har sagt ham, at Overformynderiet ikke havde af dette Slags Obligationer. Herom har han derimod, efter Beckmanns og Winthers Forklaringer, ikke for dem udladt sig og de have erklæret sig uvidende om, hvor de ere afblevne.

Da Schiødt, som har havt Nøglen til Skabet, hvor Obligationerne bevaredes, som anført, ikke har kunnet gjøre Rede for, hvor de manglende asiatisk Compagnies Obligationer ere afblevne, saa har Actor formeent, at han maatte ansees at have forvandsket dem. Forsaavidt han nu under Doms Sagen har henskudt sig under, at disse Obligationer vare ombyttede med andre offentlige Papirer, hvormed de ansaaes at være lige, uden at noget derom i Kassebøgerne er blevet anført, maa det bemærkes, at den af ham og andre, der have havt Forretninger paa Overformynder-Contoiret, angaaende Kassebøgernes Bestemmelse afgivne Forklaring, medfører, at det maa antages, at Tilførsel burde skee i ethvert Tilfælde, hvor Activer erhvervedes eller gik ud af Overformynderiet, og der er derfor vist nok Grund til Mistanke mod ham i den nævnte Henseende. Imidlertid er det dog muligt, at der i enkelte Tilfælde, hvor en blot Ombytning af Effecter, der ansaaes at være af lige Værd, fandt Sted, ingen Bemærkning derom er skeet i Kassebøgerne, og at Asiatisk Compagnies Obligationer saaledes kunne være ombyttede med Kongelige Obligationer, medens disse endnu

vare opsigelige, og der desaarsag ikke gjordes Forskjel paa dem og andre paa Dansk Courant lydende offentlige Papirer, uden at Bøgerne derom give nogen Oplysning.

Med Hensyn hertil findes det, at Schiødt ikke kan gjøres ansvarlig for Mangelen af de ovennævnte asiatiske Comp. Obligationer til Beløb 11,500 Rdlr., af hvilke dog nogle ere indkomne saa sildig, at de kunne formodes at være udgaaede, efterat Forordningen af 5 Januari 1813 var blevet kundbar, hvilken Omstændighed, hvis den var beviist, vilde bevirke, at Ombytning af samme med Kongelige Obligationer ikke burde have fundet Sted, efterdi Statsforskrivelserne ved meerbemeldte Lovgivning bleve uopsigelige, og desaarsag ikke længer kunde betragtes som lige med det asiatiske Compagnies Obligationer, der bleve undergivne de for private Forskrivelser paabudne Bestemmelser. Hvad dernæst angaaer den ved Andreas Møllers Værgemaal indkomne asiatisk Compagnies Obligation, stor 400 Rd., da er denne modtaget den 25 Jan. 1813, og maa altsaa være udgaaet af Overformynderiet paa en Tid, da Forordningen var traadt i Kraft, hvoraf, som foran bemærket, følger, at saadan Ombytning, som den paabraabte, med Hensyn til bemeldte Obligation ei burde have fundet Sted. Den ved Reskriptet af 31 Jan. 1794 §. 7 tilstaaede Authorisation til at realisere Compagniernes Obligationer skjønnes ei heller at kunne berettige til at ombytte en Obligation, der var

lige med en privat Forskrivelse, mod uopsigelige Stats-papirer. Dog kan ei heller Mangelen af denne Obligation paadrage Schiødt Straf, da man af den Omstændighed, at han har havt Activerne i Bevaring, ikke er beføiet at slutte, at han svigagtig har tilvendt sig, hvad der af samme maatte befindes at mangle, og den Mislighed, der, naar hans Anbringende om samtlige fornævnte Asiatisk Compagnies Obligationers Ombytning med Kongelige Obligationer antages for rigtigt, i saa Henseende maa have fundet Sted med Hensyn til den sidst omhandlede Obligation, ikke er af den Beskaffenhed, at han derfor af det Offentlige kan drages til Ansvar til Strafs Lidelse, efterdi det ikke kan ansees beviist, at det foretagne er skeet i bedragersk Hensigt.

Den syvende Punct betræffer, at Schiødt, ved Indfrielsen af Hørkræmmer Hans Bentzens Panteobligation af 20 Decbr. 1806, skal have underslaaet 1100 Rdlr., som han har undladt at føre til Indtægt.

Fornævnte Obligation, som, ifølge Udviisende af den under No. 76 acterte Designation P. 47, No. 140, var udstædt til Overformynderiet for 12,000 Rdlr. D. C., findes i Leisners Indtægts-Kassebog under 29 Januari 1813 at være anført, som indfriet med 10,900 Rd.

Hørkræmmer Bentzen har, under det ved det criminelle Kammer optagne Forhør, forklaret, at han indfriede bemeldte Obligation med Kongelige Obligationer

for 12,200 Rdlr., hvilken Betaling blev erlagt til Schiødt, men i Overværelse af begge Overformynderne. Nu findes j Udgifts-Kassebogen under 27 Jan. 1813 anført:

Kjøbt af Hørkræmmer Bentzen 6 Stkr. Huus-eier Creditkasse-Obligationer . . . . 3000 Rdlr.
en Brandkasse-Obligation No. 6771 . 2000 —
en Dito Dito No. 6638 . . . . . 500 —
en Dito Dito No. 4773 . . . . . 400 —
2 Depositokasse-Obligationer à 500 Rd. 1000 —

6900 Rdlr.

samt under 30 Jan. næstefter: kjøbt af Hørkræmmer Bentzen en Depositokasse-Obligation No. 18660 . . . . . . 3000 —

Naar det nu, med Hensyn til at Bentzen under det her ved Commissionen optagne og under Litr. C ad 34 i Udskrift acterte Forhør, eedelig har forklaret, at han ingensinde har solgt Obligationer til Overformynderiet, antages, at de ovenmeldte, som af ham kjøbte, i Udgifts-Kassebogen anførte Obligationer ere givne i Betaling for hans Panteobligation, saa er der dog kun anført 9900 Rd i Obligationer, og mellem denne Sum og den, hvormed Obligationens Beløb, som ommeldt, er ført til Indtægt, er saaledes en Difference af 1000 Rd., hvilken maa antages at være erlagt contant, og, da intet Afdrag paa Obligationen har havt Sted, saa mangler der aldeles 1100 Rdlr.

Schiødt, hvem dette under Forhøret er blevet foreholdt, har yttret, at han ikke kunde erindre Sammenhængen med denne Afgjørelse, og in specie ikke forklare, hvad der havde foranlediget, at der i Kassebogen var anført en mindre Sum, som indbetalt, end den, hvorpaa Panteobligationen lød. Senere har han imidlertid udsagt, at det forekommer ham, at de 9900 Rd. bleve betalte med Obligationer og de 1000 Rd. i Contanter, saaledes som Kassebøgernes Indhold medfører; men, angaaende den manglende Sum 1100 Rd. har han ikke givet nogen Forklaring.

Under det ovennævnte sub Litr. C ad No. 34 acterte Forhør har iøvrigt Bentzen, som under det ved Kriminelkammeret optagne Forhør havde udsagt, at Panteobligationens hele paalydende Sum paa engang blev betalt med Kongelige Obligationer for 12,000 Rd., forklaret, at han, da han indfandt sig i Overformynderiet for at betale sin Gjeld, som efter hans Sigende var den 10de, 11te eller 12te Januari 1813, medbragde circa 14,000 Rd. i Kgl. Obligationer; men, at der blandt disse vare nogle, som Overformynderiet nægtede sig for at modtage, hvorfor han ikke strax fik Obligationen qvitteret extraderet, men lod desuagtet de medbragte Obligationer forblive in deposito paa Overformynderiets Contoir, og indfandt sig derpaa samme Dag eller Dagen efter med nogle flere Obligationer, hvormed han completterede hvad der manglede i Obligationer, som Overformynderiet vilde modtage,

og blev saaledes det fulde Beløb af 12,000 Rd. erlagt med Kongel. Obligationer, og Panteobligationen, som imidlertid var blevet forsynet med Qvittering, ham extraderet. Han har derhos forklaret, at det tildeels var med Brandkasse-Obligationer, at han betalte fornævnte sin Gjeld, og Muurmester Dall, af hvem han har opgivet at have kjøbt disse Obligationer, har under samme Forhør udsagt, at han i Begyndelsen af Januarii 1813 solgte et Beløb af omtrent 8 à 10,000 Rd. i Kongelige Obligationer, hvoriblandt Brandkasse-Obligationer, til Hørkræmmer Bentzen, som talte om, at han vilde benytte dem til Indfrielsen af en Prioritet, som tilhørte Overformynderiet. Under Doms Sagen er Schiødt, Bentzens eedelige Forklaring uagtet, vedblevet, at meerbemeldte Gjeld ikke er indfriet i det Hele med Kongelige Obligationer; men, at der paa samme er betalt 1000 Rd. i Contanter, og han er derhos fremkommet med det Anbringende, at de manglende 1100 Rd. tildeels skulde være indbetalte med de paa den under nærværende Straffeposts 5te Punct omhandlede sub XX ad No. 21 acterte Ballance nævnte tvende Brandkasse-Obligationer til Beløb 900 Rdlr., der, med Hensyn til Indholden af den under Litr. YY ad No. 21 acterte Attest, maa antages at være indkomne i Overformynderiet efter den 9 Januari 1813, men i Kassebogen ikke ere anførte til Udgift, ligesom han ogsaa har yttret, at der, med Hensyn til at Overskud af Obligationer, som, ifølge en af Procurator

Vierring under No. 50 fremlagt og under Lit. ZZ ad No. 21 acteret Ballance, skal haves ved Overformynderiet, formentlig er Valuta for den omhandlede Sum, hvorom der er glemt at gjøre Tilførsel i Kassebogen; men, da han har modtaget Betaling for Bentzens Obligation og i Kassebogen gjort Tilførsel om dens Indfrielse med en mindre Sum, end den beløb til, og som han erkjender maa være erlagt, saa maa han derved ansees tilstrækkelig overbeviist om i saa Henseende at have gjort sig skyldig i et bedrageligt Forhold, og kan hans Anbringende om foranførte Brandkasse-Obligationer saameget mindre komme i Betragtning til hans Retfærdiggjørelse, som deres paalydende Sum ikke svarer til den der mangler, og det desuden, formedelst den Ombytning, der, efter hans egen Forklaring, har fundet Sted med Obligationerne, uden at noget derom i Kassebøgerne er bemærket, ikke er nødvendigt, at de skulle være indkomne ved en Indbetaling af Gjeld til Overformynderiet.

Hvad det formentlige Overskud af Obligationer angaaer, da, foruden at Schiødt selv under Forhøret har erkjendt, at det, formedelst de betydelige Omsætninger med Kongelige Obligationer og den forskjellige Maade at anføre dem paa i Henseende til Udlevering og Modtagelse, er umueligt at opgive, hvor stort det nøiagtige Beløb af Kongelige Obligationer i Overformynderiet skal være, kan vi heller fornævnte Ballance, om det end maatte antages, at der i det Hele var et

Overskud af Kongelige Obligationer, oplyse noget i Henseende til den Afgjørelse, hvorom under denne Punct handles, ved hvilken ikke flere Obligationer kunne antages at være indkomne, end de som i Kassebogen særlig ere nævnte.

Iøvrigt oplyser ogsaa denne Punct, at Leisner har ladet det mangle paa tilbørligt Opsyn med Tilførselerne i Kassebøgerne.

Den Straf, som Schiødt har forskyldt for de Bedragerier, der under denne Post maa ansees ham overbeviste, vil, naar Erstatningsposterne ere gjennemgaaede, være at bestemme med Hensyn til hvad der iøvrigt betræffende hans Forhold under Sagen er oplyst.

Angaaende de Tiltaltes Forpligtelse til Skadeserstatning har Actor handlet under 31 Poster, hvoraf nogle igjen ere deelte i forskjellige Puncter.

Den første Erstatningspost angaaer det Capitaltab, som Interessenterne i Kjøbenhavns Overformynderie have lidt ved, at Overformynderne Overkrigscommissair Leisner og Capitain Beckmann fra den 19 Dec. 1812 til 12 Jan. 1813 inclusive have modtaget uopsagte Capitaler, henhørende deels til den almindelige Masse deels til enkelte Værgemaal. Da det under anden Straffepost er antaget, at de i saa Henseende have gjort sig skyldige i et ulovligt Forhold, saa følger deraf, at de maa blive pligtige at erstatte det derved foraarsagede Tab. Hvad Beckmann angaaer,

da kan den fra hans Stilling, som paa den Tid yngst Overformynder, hentede Undskyldning ikke komme i Betragtning, eftersom han ikke burde meddeelt sin Underskrift paa Qvitteringerne, uden hvilken Panteobligationernes Udslettelse af Pantebogen, paa Grund af Pl. 13 Marts 1798, maa antages, ikke at kunne have fundet Sted, af hvilken Aarsag det ikkun ved Indfrielser af simple Obligationer, forsaavidt hans Ansvarlighed angaaer, vil være nødvendigt, at undersøge, om Beviis for at han har givet sit Samtykke til Indfrielsen, er tilveiebragt.

At de indkomne Capitaler igjen ere gjorte frugtbringende kan ikke bevirke Fritagelse for dette Ansvar, efterdi det ved Forordningen af 5 Jan. 1813 fulgte Tidsprincip medførte, at Overformynderiet, om endog de indbetalte Summer, der forend den 11 Dec. 1812 havde været udlaante, strax paa ny bleve udsatte paa anordningsmæssig Maade, dog tabte i Capital-Værdie.

Vel er det dernæst under Sagen, med Hensyn til, at de fra den 19 Decbr. 1812 til 10 Juni 1813 inclusive i rede Penge indkomne Arvemidler, ifølge den under Litr. HH ad No. 34 acterte Extract af det Overformynderiet tilstillede Reglement for Bestyrelsen af samme, uddraget af det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 17 April 1817, ikkun skulle tilsvares med 16⅔ p. C. N. af Nominalbeløbet i Dansk Courant, hvorimod de Summer, der ere udlaante fra 19 Decbr.

1812 til Forordn. af 5 Jan. 1813 emanerede, ifølge Forordningens Lydende omskreves efter Forholdet af 20 $\frac{g}{o}$, yttret, at intet Cours-Tab formentlig kunde blive at beregne; men denne Erindring kan, endog uden Hensyn til at de modtagne Capitaler langt overstige de i hiint Tidsrum indkomne Arvelodder, ikke komme i Betragtning, da de modtagne Capitaler, som udgiørende en Deel af Overformynderiets Activa, skulde bidrage til at dække dets Passiva i det Hele taget og ikke blot den Tilvæxt, disse have faaet i den omhandlede Periode.

Forsaavidt dernæst under Sagen er erindret, at der i det Tidsrum fra den 18 December 1812 til den 12 Januari 1813 er udlaant 147,000 Rdlr. D. C., og at der, da disse ere omskrevne à 20 $\frac{g}{o}$, derved er vundet 5390 Rbd. S. V., hvilken Sum i al Fald burde afgaae i de paastaaede Erstatnings-Summer, bemærkes, at de paagjeldende Tiltalte ei kunne have Adgang til en saadan Godtgjørelse; thi, som forhen anført, udgjorde Kassebeholdningen den 18de December

1812	236,819	Rdlr.	57 ß.
og naar derfra drages Gjelden til			
Depositokassen	123,082	—	64 —
bliver igjen	113,736	Rdlr.	89 ß.

Naar nu tillige henseees til, at Bilag X ad No. 21 viser, at de fra 21 Decbr. 1812 til 16 Jan. inclusive indbetalte Renter og Arvelodder have, efter Fradrag af

de i samme Tid udbetalte, levnet et Overskud af 29,422 Rdlr. 47 ß., og at de Capitaler, som det under denne Erstatningspost er antaget, at Overformynderne af særdeles Grunde vare i dette Tidsrum beføiede til at modtage, skjøndt Betalingen erlagdes med Penge, udgjøre 19310 Rdlr., saa er der ingen Grund til at betragte de ulovlig modtagne Capitaler, som anvendte til Udlaan, og saaledes ei heller til at lade den paastaaede Godtgjørelse afgaae i Erstatningen.

Da det imidlertid, efter de fremkomne Oplysninger, maa antages, at den Beholdning, som havdes, da Forordningen af 5 Jan. 1813 udkom, er blevet udlaant under Pari Forholdet mellem S. V. og N. V., saa vil den af Debitorerne i rede Penge erlagte Betaling, skjøndt den kun kan gaae over til Rigsbankpenge efter Indløsningsforholdet, dog være at beregne i S. V. og altsaa nu, ifølge det Kongelig aabne Brev af 6 April 1818, som Sølv. Forsaavidt Indbetalinger ganske eller for en Deel ere skete i Kongelige Obligationer, ville disse, paa Grund af hvad i 3die Straffeposts 15de Punct er anført, blive at beregne til Afdrag efter Nominal-Beløbet.

At den Fordeel, der kan være erhvervet ved at modtage Kongelige Obligationer i Betaling for Pantegjeld, ikke bør komme de vedkommmende Tiltalte tilgode, følger deraf, at de Midler, som paa saadan Maade ere blevne anbragte i Kongelige Obligationer, ere gjorte frugtbringende deels paa Overformynderiets og ikke paa

Overformyndernes Regning, og ligesom de, da de ansees at have været beføiede til denne Udsættelsesmaade, ikke ville blive belastede med det Tab, som i enkelte Tilfælde kan være fulgt deraf, saaledes kunne de ei heller kræve godtgjort den i andre Tilfælde derved erholdte Fordeel.

Ligesom nu de Capitaler, som under denne Post befindes urettelig at være modtagne, ville, efter det Forhold, hvortil de, hvis de ikke vare blevne indbetalte, havde gaaet over til Sølvværdie, i Overeensstemmelse med det Kongelige aabne Brev af 6 April 1818, blive at ansætte til Sølv, og Renter deraf bør tilsvares efter den Frd. af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B, fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, saaledes bør igjen i hvert enkelt Tilfælde i dette Capital og Rentebeløb liquideres hvad den, ved den ulovlige Realisation erholdte Sum, forsaavidt Indbetalingen er skeet med rede Penge, efter det ovennævnte Forhold er blevet anbragt til i Sølv, tilligemed de deraf erholdte 4 pC. Renter, som paa Grund af, at de ulovlig modtagne Capitaler, efter hvad foran er anført, ikke kunne betragtes som udsatte mellem den 19 Decbr. 1812 og 12 Jan. 1813, blive at beregne fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer, i hvilken Henseende nærmere Beregning paa lovlig Maade bliver at opgjøre.

Da det, efter hvad forhen under anden Straffepost er anført, maa antages, at Overformynderiet ikkun har havt Brug for Beløbet af de Activer, det uden

Opsigelse vare realiserte til den 18 Decbr. 1812 inclusive, saa er den 19de s. M. vitterlig af Actor sat som terminus a quo ved Skadeberegningen for de af Overformynderne Overkrigscommissair Leisner og Capitain Beckmann, uden lovlig Opsigelse, modtagne Capitaler.

Denne Post indbefatter 47 Puncter, af hvilke den første angaaer Indfrielsen af en simpel Obligation, som Johan Christian Dobel i Aaret 1793 skal have udstædt for 1200 Rdlr. D. C. og som, ifølge Leisners Indtægts-Kassebog er indfriet den 19 December 1812.

I Anledning heraf vil imidlertid saameget mindre være noget Tab at beregne, som det ikke er oplyst, at Obligationen har lydt paa Opsigelse.

Den under anden Punct omhandlede Panteobligation, som ifølge den under No. 76 acterte Designation Pag. 19, No. 55, den 13 Jan. 1798 var udstædt af Hans H. Hoyer for 5200 Rdlr., er efter Indtægts-Kassebogens Udvisende og paategnet Qvittering den 19 Dec. 1812, skjøndt Obligationen lød paa ¼ Aars Opsigelse, uden foregaaende Opsigelse indfriet.

Da denne Obligations paalydende Sum efter Forordningen af 5 Jan. 1813 §. 23 og Tabel A, vilde have gaaet over til Rigsbankpenge Sølvværdie Daler for Daler, saa have de Tiltalte Overkrigscommissair Leisner og Capitain Beckmann, ifølge hvad i det foregaaende under nærværende Post er anført, i denne

Henseende at tilsvare 5200 Rbd. Sølv, med Renter deraf, efter det, for Capitaler, der ere omskrevne Daler for Daler, ved den Forordningen af 5 Januari 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold fra den 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer, mod Liqvidation af de indbetalte 5200 Rdlr. D. C. beregnede til 866 Rbdlr. 4 Mk. Sølv og de deraf den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted, oppebaarne 4 pC. Renter, efter nærmere Opgjørelse.

Den tredie Punct angaaer en ligeledes paa ½ Aars Opsigelse lydende Panteobligation, hvilken Engelbreth Schyrmann ifølge Designationen No. 76 Pag. 19, No. 56, den 21 Juni 1800 havde udstædt for 500 Rdlr. D. C., hvilken Sum er betalt den 19de Decbr. 1812, uden at Opsigelse er gaaet i Forveien.

Da den Eiendom, hvori der ved denne Obligation var givet Pant, ifølge hvad der er oplyst, var ved et den 16 Sept. 1812 udstædt og den 19 Oct. næstefter tinglæst Skjøde overdraget til en ny Eier, saa have de førnævnte Tiltalte deraf infereret, at Obligationens paalydende Sum ikke kunde ansættes høiere, end til 100 Rbd. S. V., efterdi Overformynderiet, naar Indbetalingen var blevet nægtet, formeentlig ikkun havde været berettiget til at modtage en ny Panteobligation af 19 Decbr. 1812, hvilken da vilde være blevet omskreven til 100 Rbd. S. V.

Hensees nu til at ingen Opsigelse havde fundet Sted, saa skjønnes, at Overformynderne ikke til den

Tid burde have modtaget Capitalen; men, da det er antageligt, at Nægtelse heraf vilde have medført, at Kjøberen vilde have tilbudt at udstæde Panteobligation for Gjelden, og det ikke findes, at Overformynderne, hvis de i saa Tilfælde havde modtaget ny Panteobligation, kunde derfor drages til Ansvar, vil Erstatningen allene være at bestemme med Hensyn til, at de have modtaget Penge, hvis Modtagelse de da havde Grund til at nægte, istedet for en saadan Panteobligation. Som Følge heraf bliver under denne Punct ikkun at tilsvare 16 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, der udgjør Forskjellen mellem 100 Rbd. S. V., hvortil en saadan Obligation maatte være bleven omskreven og de modtagne 500 Rd. D. C. beregnede til 83 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, af hvilken Difference bliver at tilsvare Renter 4 pro Cento fra den 11 Dec. 1812 og indtil Betaling skeer.

Under fjerde Punct omhandles en Panteobligation, som ifølge Designationen No. 76, P. 21, No. 62, af Meyer Hertz m. fl. den 8 Sept. 1812 var udstædt for 13,400 Rdlr. D. C. og skjøndt den lød paa ½ Aars Opsigelse, efter paategnet Qvittering af 24 Dec. 1812, uden foregaaende Opsigelse er indfriet. Efter Indtægts-Kassebogen har Indfrielsen fundet Sted den 19 Dec. 1812.

Denne Obligations paalydende Sum 13,400 Rd. D. C. vilde ifølge Frd. 5 Jan. 1813 §. 25 og Tabel A, være blevet omskrevet efter Forholdet af 25 pC. Der vil altsaa for samme være at tilsvare 3350 Rbd. Sølv

med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, hvori kommer til Liqvidation 2233 Rdd. 2 Mk. Sølv med lige Renter deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted, efter nærmere opgjørende Beregning.

Den femte Punct angaaer en i Designationen No. 76, Pag. 22, under No. 64, anført Panteobligation, som Christian Palle Birch, den 11 Juni 1812 for 5000 Rdlr. D. C. har udstædt til Overformynderiet, hvilken, skjøndt den lød paa ¼ Aars Opsigelse, efter paategnet Qvittering af 21 Decbr. 1812, uden foregaaende Opsigelse er indfriet.

I Indtægts-Kassebogen findes anført: "den 21 Decbr. 1812, Christian Birchs Capital indfriet," hvorefter er udført 5000 Rd.

Da der nu tillige i Udgifts-Kassebogen er under 24 Decbr. 1812 anført: "kjøbt af Birch en Depositokasse-Obligationen 3000 Rdlr.", saa have de Tiltalte paa Grund deraf under Doms Sagen yttret, at Afgjørelsen for denne Sum maatte ansees at være skeet med Kongelige Obligationer.

Fuldmægtig C. P. Birch, som var Debitor efter Panteobligationen og der er anført som Sælger af Depositokasse-Obligationen paa 3000 Rdlr. har forklaret, at hans Panteobligation er blevet indfriet af Cancellist Martini, som, da han i Octbr. 1812 havde kjøbt den Eiendom, der var pantsat ved Obligationen, overtog Heftelsen. Han har derhos erklæret sig uvidende

om ved hvilket Betalingsmiddel Indfrielsen skete. Cancellist Martini har yttret, at han ikke kan erindre, om Betalingen for bemeldte af ham overtagne Panteobligation, erlagdes i Obligationer. Da imidlertid Anførselerne i Kassebogen, med Hensyn til den Maade paa hvilken de Indfrielser, der ere skete ved Kongelige Obligationer, deri findes tilførte, give Formodning om, at 3000 Rdlr. af Panteobligationens Beløb ere erlagte i Kongelige Obligationer, og det under Sagen er anført, at Birch ikke har solgt Kongelige Obligationer til Overformynderiet, uden at Urigtigheden heraf er beviist, bliver der under denne Post ikkun Spørgsmaal om Erstatning for de øvrige 2000 Rdlr. D. C., og da Tilfældet forsaavidt er af lige Beskaffenhed med det som omhandles i den foregaaende 3die Punct, bliver herunder at tilsvare 66 Rbd. 4 Mk. Sølv, der udgjør Forskjellen mellem 400 Rbd. S. V., hvortil en under 21 Decbr. 1812 udstædt Obligation paa 2000 Rdlr. D. C. vilde blevet omskreven og sidstnævnte Sum beregnet til 333 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, af hvilken Difference bliver at svare Renter 4 pC. fra den 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer.

Den sjette Punct angaaer Johan Schlages Panteobligationer af 22 Juni 1801 stor 1400 Rbdlr. D. C. og af 16 Decbr. 1802 stor 1000 Rdlr. D. C., anførte i Designationen No. 76 P. 23, under No. 67, ifølge hvilken de have lydt paa ½ Aars Opsigelse og ere, efter Indtægts-Kassebogen og Qvittering den 22 Decbr.

1812, indfriede uden foregaaende Opsigelse. Disse Obligationer tilsammen 2400 Rdlr. D. C. vilde gaaet over til Rbpenge D. f. D. og blive altsaa at tilsvare med 2400 Rbd. Sølv, hvoraf Renter bliver at erlægge som ved anden Punct og kommer deri til Liqvidation 400 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

(De under No. 7 til 47 inclusive behandlede Puncter, ere af lige eller lignende Beskaffenhed med de ovenanførte, hvorfore de her udelades).

Den anden Erstatningspost angaaende det Capitaltab, som Interessenterne i Kjøbenhavns Overformynderie have lidt ved at Overformynderne Leisner og Beckmann, den 13 Jan. 1813 og følgende Dage ulovligen have modtaget Capitaler, som deels hørte under den alminbelige Masse, deels tilhørte enkelte Værgemaal, indbefatter 23 Puncter.

At bemeldte Tiltalte blive pligtige at erstatte det ved de herunder omhandlede Capitalers Modtagelse foraarsagede Tab, følger af det som under den foregaaende Post er anført i Henseende til Unødvendigheden af efter den 19 Decbr. 1812 at modtage Indbetalinger af Capitaler, samt af hvad der i 2den Straffepost er bemærket bemeldte Indfrielser betræffende.

Med Hensyn til, at det, ifølge de fremkomne Oplysninger, maa antages, at de af fornævnte Capitaler, som ere indkomne indtil den 31 Marts 1813, incl., igjen ere udlaante under Pari-Forholdet mellem

Sølv- og Navneværdie, bliver under denne Post den af Debitorerne indtil bemeldte Tidspunct i rede Penge erlagte Betaling at beregne ligesom under den foregaaende. Dette bliver, efter hvad under 3die Straffepost 1ste Punct er anført ogsaa Tilfældet i Henseende til de i April Maaned modtagne Capitaler; Derimod vil hvad der efter den Tid er indbetalt, være at beregne efter Bankcoursen 375 pC. N. B. mod 200 Rbdlr. S. V.

Forsaavidt det kan antages, at Betalingen er skeet med Kongelige Obligationer, bliver samme at beregne til Afdrag efter Nominalbeløbet.

Af de Summer, som findes at burde tilsvares, bliver Renter at beregne fra 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer efter den Forordningen 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B og af de Summer, som komme til Liqvidation, vil Renten være at ansætte til 4 pro Cento, beregnet fra Indfrielsens Datum til endelig Afgjørelse skeer.

Den første Punct angaaer, at en i Def. No. 76, Pag. 43 under No. 125, anført Panteobligation, udstædt den 25 Juni 1806 af Jens Nicolai Bredahl for 9000 Rdlr. D. C., lydende paa ¼ Aars Opsigelse, er, ifølge Kassebogens Udvisende, efterat der den 9 Dec. 1812 var betalt den til Terminen forfaldne halvaarlige Rente, indfriet den 13 Janunri 1813. Af Def. No. 76 paa det anførte Sted erfares tillige, at Qvitteringen, som lød paa, at Indfrielsen var skeet uden

foregaaende Opsigelse, havde Datum den 29 August 1811 og at den Eiendom, hvori ved Obligationen var givet Pant, den 25 Jan. 1813 i Retten blev tilskjødet Peter Severin Møller, som den 4de s. M. havde udstædt sin Obligation til Overformynderiet med 1ste Panteret i samme Eiendom for 16,000 Rdlr., hvilken Sum senere ved Paategning af 29de s. M. er blevet omskreven til 3200 Rbd. S. V.

Bredahl har i denne Anledning forklaret: at Peter Severin Møller i Aaret 1811 afkjøbte ham den pantsatte Eiendom og paatog sig at indfrie den forbemeldte til Overformynderiet udstædte Panteobligation; men, at det var ham ubekjendt, naar og hvorledes dette var skeet. Ligeledes har Møller eedelig forklaret, at han i Aaret 1811 kjøbte bemeldte Eiendom, men erholdt først nogen Tid efter Skjøde paa samme, hvori var anført, at han havde at indfrie den til Overformynderiet for 9000 Rd. udstædte Panteobligation. Da han derpaa, som han først har udsagt, i Decbr. Termin 1812, eller som han senere har forklaret, førend Forordningen af 5 Jan. 1813 blev bekjendt, erholdt et Laan stort 7000 Rdlr. af Overformynderiet, udstædte han til samme sin Obligation for 16,000 Rd., hvori de 9000 Rdlr., som han efter den ovennævnte Panteobligation af 25 Juni 1806 havde at tilsvare, vare indbegrebne, hvilken Obligation han fik extraderet qvitteret, efterat han havde udstædt sin Obligation for de 16,000 Rd.

Vel findes nu Anførselerne saavel om Indfrielsen af Bredahls Obligation for 9000 Rd., som om Laanet til Møller af 16,000 Rd. i Kassebøgerne under 13 Jan. 1813; men da der dog ikke haves Vished om at Forordningen 5 Jan. 1813 paa den Tid var bekjendt, saa skjønnes intet Ansvar at kunne paahvile Overformynderne for den omhandlede Transaction.

Den anden Punct angaaer de i Des. No. 76 P. 44 under No. 128 anførte 2de Panteobligationer, der have været udstædte af Grosserer Jens L. Busch, den ene under 31 Decbr. 1788 for 6500 Rdlr. og den anden under 11 Juni 1811 for 1500 Rdlr. og begge lydende paa ¼ Aars Opsigelse. Ifølge Qvitteringen, som har Datum 5 Jan. 1813, er Indfrielsen skeet uden foregaaende Opsigelse.

I Indtægts-Kassebogen findes Anførselen herom under 13 Jan. 1813, paa hvilken Dag Afgjørelsen ogsaa efter Schiødts Udsigende virkelig skal have fundet Sted.

Debitor, som ikke med Bestemthed har kunnet opgive Tiden naar Indfrielsen skete, har iøvrigt forklaret, at begge Obligationers fulde Beløb blev betalt med Kongelige Obligationer.

I Udgifts-Kassebogen findes imidlertid i en Anførsel under 14 Januari, som maa antages at svare hertil, kun at Overformynderiet har kjøbt Brandkasse- og Depositokasse-Obligationer af Grosserer Busch for 7800 Rdlr., hvilket ogsaa af Beckmann, til hvis An-

førte Leisner har henholdt sig, er erkjendt under Sagen. Betalingen kan derfor ikke ansees at være for et større Beløb erlagt med Effecter af bemeldte Slags; men de øvrige 200 Rd. maa betragtes som udredede med Contanter.

Efter Panteobligationernes forskjellige Beløb vil $\frac{13}{16}$ af den sidstmeldte Sum være at beregne paa den for 6500 Rd. udstædte Obligation og $\frac{3}{16}$ paa Obligationen for 1500 Rdlr. Da nu den førstnævnte vilde blevet omskrevet til Rbpenge S. V. Daler for Daler, saa bliver for den at tilsvare 162½ Rbd. Sølv. Den anden Obligation vilde gaaet over til Rbpenge S. V. efter Forholdet af 35 for 100 og for samme bliver altsaa at tilsvare 13 Rbdlr. 12 ß. Sølv. Af disse Summer vil der være at erlægge Rente efter den Forordningen 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B fra 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer, og kommer derimod til Liqvidation de contant indbetalte 200 Rdlr. D. C. beregnede til 33 Rbdlr. 2 Mk. Sølv med de deraf oppebaarne Renter 4 pC. beregnede fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Den tredie Punct angaaer Overformynderen Capitain Johan Adolph Beckmanns simple Obligation af 12 Juni 1799 for 4256 Rd. D. C., der, efter Udvisende af Indtægts-Kassebogen er indfriet d. 13 Jan. 1813, da tillige er betalt en Maaneds Rente med 14 Rd. 20 ß.

Da Beckmann, ifølge hvad der under anden Straffepost er anført, maa ansees at have ved denne Indfrielse gjort sig skyldig i et lovstridigt Forhold, saa vil han ogsaa være at tilfinde derfor at udrede Erstatning. Leisner har vel nægtet, at kunne erindre, at Obligationen af ham er blevet qvitteret, hvorom, da Obligationen ikke er kommet tilstede, ei heller videre Oplysning har været at erholde, men, da han var regnskabsførende Overformynder paa den Tid Indfrielsen skete, og der om samme er gjort Tilførsel i Kassebogen, saa kan han ikke undgaae in solidum med Beckmann at godtgjøre Overformynderiet det lidte Tab. Da det iøvrigt er erindret, at denne Obligation skal have været af samme Beskaffenhed som den under 1ste Erstatningsposts 37 Punct omhandlede, saa vil ogsaa hvad om den sidstnævnte er bemærket, her være anvendeligt.

Efter Forskrivelsens Alder vilde den ovennævnte Sum gaaet over til Rigsbankpenge S. V. Daler for Daler.

Der bliver altsaa for samme at tilsvare 4256 Rbd. Sølv, med Renter, efter det Forhold, som er fastsat i den Forordningen vedføiede Tabel B, imod Liqvidation af 711 Rbdlr. 4 Mk. 3½ ß. Sølv, med de deraf oppebaarne Renter, 4 pC., fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Den fjerde Punct angaaer den i Def. No. 76 Pag. 44, under No. 130 anførte Panteobligation,

udstædt den 3 Mai 1811 af Cancellieraad og Procurator Wilse, lydende paa $\frac{1}{4}$ Aars Opsigelse, men efter paategnet Qvittering af Datum 5 Jan. 1813 indfriet uden foregaaende Opsigelse.

Denne Obligations Indfrielse er i Indtægts-Kassebogen anført under den 13 Jan. 1813.

Udgifts-Kassebogen angiver, at der den 14de s. M. er af Cancellieraad Wilse kjøbt en Depositokasse-Obligation No. 24437 paa 5000 Rd. og under 15de næstefter for 4550 Rdlr. forskjellige Slags Obligationer. Saa er ogsaa i Indtægts-Kassebogen under den 20de bemeldte Maaned anført, at den forbemeldte Depositokasse-Obligation No. 24437, paa 5000 Rd., der nævnes af Wilse at være nedlagt, af ham er indløst.

Efter Cancellieraad Schiødts Udsigende under Forhøret, skulde Indfrielsen, da den indløste Obligation og den, hvormed Betalingen maatte antages at være erlagt, havde samme Nummer, være skeet med Contanter. Da imidlertid Debitor havde angivet Sammenhængen at være den, at Betalingen blev erlagt med bemeldte Depositokasse-Obligation paa 5000 Rdlr., hvilket efter hans Sigende skete, førend Indholden af Fordn. 5 Jan. 1813 var ham bekjendt; men at han nogle Dage efter erholdt bemeldte Depositokasse-Obligation tilbage, mod derfor i Overformynderiet at indlevere Kongelige Obligationer til Beløb 4550 Rdlr. og istedet for de øvrige 450 Rd. i Kongelige Obligationer at betale 990 Rdlr., som efter den paa den Tid gjel-

dende Priis paa saadanne Effecter, der af ham er opgivet at have været 220 Rdlr. for hvert 100 Rdlr. i Obligationer, var Vederlag for samme, vedgik Schiødt denne Forklaring som rigtig, dog vedblev han, at Indfrielsen var skeet den 13 Jan. 1813, paa hvilken Dag man paa Overformynder-Contoiret fik Underretning om Forordningen af 5 Jan. 1813, bemærkende derhos, hvad Ombytningen af Obligationerne angaaer, at det ved en Feiltagelse var blevet glemt i Udgifts-Kassebögen for 1813, hvor Anførselen er skeet om de kjøbte Obligationer for 4550 Rdlr., at vedsætte Datum den 20 Jan. 1813, saa at det seer ud som om denne Forhandling havde fundet Sted den 15de s. M., samt at han ikke erindrede rettere, end at de omforklarede 450 Rd. bleve med dette Beløb udbetalte og ikke som af Cancellieraad Wilse forklaret med 990 Rd. Dette har imidlertid Sidstnævnte, som har bekræftet sin Forklaring med Eed, vedblevet.

Vel maa det nu, efter det anførte, antages, at de Kongelige Obligationer til Beløb 4550 ere indkomne som Betalingsmiddel for bemeldte Panteobligation; men da der for den øvrige Deel af Obligationens paalydende Sum ikke sees at være givet Kassen andet Vederlag end 450 Rdlr., som efter de forbemeldte Tilførseler contant maa være indkommet, saa vil der for bemeldte Andeel af Obligationen, som vilde blevet omskrevet efter Forholdet af 35 for 100, være at tilsvare 157 Rdd. 3 Mk. Sølv, med Renter efter den Forord-

ningen 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B fra 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer, mod Liquidation af 75 Rbd. Sølv med de deraf oppebaarne Renter 4 pC. fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Den femte Punct angaaer den i Des. No. 76 Pag. 45, under No. 131 anførte Panteobligation udstædt af Overformynderen Capt. Beckmann den 24 April 1800 for 12,000 Rdlr., lydende paa ½ Aars Opsigelse, men efter paategnet Qvittering indfriet uden foregaaende Opsigelse.

Paa Grund af hvad der angaaende denne Indfrielse under anden Straffepost er anført, maa Leisner og Beckmann, med Hensyn til samme, ansees skyldige i et lovstridigt Forhold.

Da Obligationen vilde blevet omskrevet til Rigsbankpenge S. V. Ogler for Daler, bliver under denne Punct at tilsvare 12,000 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Ligeledes medfører hvad der under anden Straffepost er anført angaaende Lovstridigheden af Overformynderen Overkrigs-Commissair Leisners Indfrielse af den i sjette Punct omhandlede i Des. No. 76, Pag. 45 under No. 132 anførte, af ham den 4 April 1812 udstædte Panteobligation for 12,000 Rd., der i Indtægts-Kassebogen er anført at være skeet den 13 Januari 1813, at Erstatning herfor maa blive at udrede, og vil der, da Obligationen skulde været om-

skrevet efter 30 pC., i saa Henseende blive at tilsvare 3600 Rbdlr. Sølv med Renter som forbemeldt, mod Liqvidation af 2000 Rbdlr. Sølv med Rentır 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

(7de til 11te og 13de til 23de Punct inclusive udelades i Henhold til den under 1ste Erstatningspost fremsatte Bemærkning.)

Den tolvte Punct angaaer den under 3die Straffeposts 3die Punct og 4de Straffeposts 1ste Punct omhandlede af Cancellieraad Schiødt den 8 Jan. 1813 for 19,000 Rd. D. C. udstædte og den 6 Marts s. A. indfriede Vexelobligation.

Da der under 12te Erstatningspost skal handles om det Tab, som er paaført Overformynderiet ved Schiødts under 4de Straffeposts 1ste Punct oplyste bedragelige Forhold, saa vil det under denne Post blive at ansee, som om der for Obligationerne var erholdt 3166 Rbd. 4 Mk.

Da nu den skyldige Sum, efter Forskrivelsens Alder, vilde være blevet omskrevet til 3800 Rbd. S. V. og Debitor, ifølge Forordningen 5 Jan. 1813 §. 30, ikke var berettiget paa den Tid da Indfrielsen skete, at frie sig for Gjelden, med mindre han vilde erlægge Betalingen efter Omskrivningsforholdet, saa bliver der, efter Afdrag af 3166 Rbd. 4 Mk. fra fornævnte Sum, at tilsvare 633 Rbdlr. 2 Mk. med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813 indtil Betaling skeer, hvilken

Erstatning, da det ikke haves Oplysning om at Capt. Beckmann har været eenig i Indfrielsen, bliver at erlægge af Overkrigs-Commissair Leisner, som paa den Tid var regnskabsførende Overformynder, allene.

Den tredie Erstatningspost angaaer det Tab, som Overformynderiet formeentlig har lidt derved, at Overformynderne Leisner og Beckmann, deels før, deels efter 11 Juni Termin 1813, enten uden foregaaende Opsigelse, eller efterat samme formedelst Terminens Udløb ikke længer var gyldig, have modtaget adskillige af de kort forhen omskrevne Capitaler.

Angaaende Overformyndernes Forhold i bemeldte Henseende er handlet i den første Punct af 3die Straffepost. I Henseende til Terminens Beregning bemærkes, at den, ifølge 5—14—3 sammenholdt med Frederik den 3dies Forordning af 14 Juli 1654 og Placaten af 19 Decbr. 1813, maa antages at udløbe med den 18de i Maaneden. At Terminsforretningerne ved Overformynderiet ikke pleiede at blive tilendebragte i den lovbestemte Tid, kan ikke, efter hvad forhen under den forbenævnte Punct af 3die Straffepost er anført, herimod komme i Betragtning.

Da imidlertid Udtrykkene i 5—14—3 kunne modtage den Forklaring, at den 19de i Terminsmaaneden skulde regnes med og Schiødts Brev af 29 April 1813, som indeholder, at naar en tilbuden Capital blev erlagt præcise i Terminen, det er inden den 19de, havdes der

inket imod at modtage den, men at Modtagelsen efter den 19de ikke vilde blive tilstædet, bestyrker, at man har staaet i den Formening, at bemeldte Dag skulde iberegnes, saa findes det ikke at Overformynderne bør drages til Ansvar for opsagt Pantegjeld, der er modtaget den 19 Juni 1813. Iøvrigt er det under meerbemeldte Punct af 3die Straffepost bemærket, at der, forsaavidt de omhandlede Capitaler ere indkomne førend den 1ste Juni 1813, ikke kan antages, at Overformynderiets Interessentere have lidt noget Tab ved deres Modtagelse, eftersom de ere indbetalte efter det Forhold, hvortil de vare omskrevne i Rbpenge S. V. og maa ansees ved de passerte Udlaan, som efter de da gjeldende Regler skulde skee i S. V., igjen at være anbragte i samme Forhold.

Hvad der for de øvrige under denne Post omhandlede uden Nødvendighed modtagne Capitaler er indkommet, er derimod ikkun anbragt til Udlaan i S. V. efter Bankcoursen 375 pC. N. V. mod 200 S. V., og herfor maa altsaa Erstatning tilsvares paa samme Maade, som i lige Tilfælde under den foregaaende Post.

Nærværende Erstatnings-Post indbefatter 10 Puncter.

Den første Punct angaaer den i Designationen No. 76 P. 50 under No. 148 anført Panteobligation udstædt den 19de Decbr. 1812 af Directionen for Bryghuset, lydende paa ½ Aars Opsigelse, som

efter den paategnede Qvittering og Indtægts-Kassebogen den 9de April 1813 er indfriet uden foregaaende Opsigelse med 6000 Rbd. S. V., hvortil den var omskreven ved Paategning af 31 Marts s. A.

Da denne Indfrielse har fundet Sted førend den 1ste Juni 1813, bliver derfor, ifølge hvad ovenfor er bemærket, intet at tilsvare.

Den anden Punct betræffer den under 2den Straffepost og 3die Straffeposts 1ste Punct omhandlede Indfrielse af Søren Schmidts Panteobligation af 20 Februari 1810, som var omskrevet til 3000 Rbdlr. S. V.

Da der paa dette Sted ikke handles om Erstatning for den Mislighed, hvori Overformynderen Overkrigs-Commissair Leisner har gjort sig skyldig ved ikkun at føre den til Indtægt med 1000 Rbdlr., hvorom først bliver Tale under den 10de Erstatningspost, men blot om det formeentlig ulovlige i at bemeldte Panteobligation uden Opsigelse er blevet indfriet, i hvilken Henseende fælles Ansvar for Leisner og Beckmann maatte finde Sted, og Indfrielsen, saavel efter Qvitteringen, der ifølge Des. No. 76, Pag. 52, No. 154, har Datum 17 April 1813, som efter Indtægts-Kassebogens Udvisende, hvor den er anført under 23de s. M., har fundet Sted førend den 1ste Juni 1813, saa vil, af samme Grund, som i den første Punct er anført, herunder intet Tab være at beregne.

For den under 3die Punct omhandlede af Johan Danckert for 5200 Rdlr. D. C. udstædte og til 1300 Rbdlr. S. V. omskrevne Panteobligation, som efter Indtægts-Kassebogen er indfriet den 28 Mai 1813 vil, med Hensyn til Tiden, da Indbetalingen er skeet, af den ovennævnte Grund ei heller været noget at tilsvare.

Den fjerde Punct angaaer den under 3die Straffeposts 1ste Punct omhandlede i Designationen No. 76 P. 57 under No. 174 anførte Panteobligation udstædt den 3 Dec. 1810, hvorefter Peter Møller var skyldig 1575 Rbd. S. V., som, uagtet Obligationen lød paa ½ Aars Opsigelse, efter paategnet Qvittering og Anførsel i Kassebogen den 8 Juni 1813 uden foregaaende Opsigelse ere blevne indbetalte.

Da det anbragte Foregivende, at Opsigelse virkelig havde fundet Sted, ikke kan antages, som stridende mod Qvitteringens Indhold, bliver under denne Post at tilsvare 1575 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf efter det for Capitaler, der ere omskrevne til 45 $\frac{g}{o}$ ved den Forordningen 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold, fra den 11 Juni 1813 indtil Betaling skeer; mod Liqvidation af de indbetalte 1575 Rbd. beregnede efter Bankcoursen 375 mod 200 S. V. til 840 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 8 Juni 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer.

(5te til 10de Punct inclusive ubeladeet i Henhold til den forhen fremsatte Bemærkning.)

Den fjerde Erstatningspost angaaer det Capitaltab, som nogle Interessentere i Kjøbenhavns Overformynderie, hvis Capitaler hørte under enkelte Værgemaal, formeentlig have lidt derved, at disse Capitaler ere modtagne i December Termin 1812, uden foregaaende Opsigelse. Denne Post indbefatter 2 Puncter.

Under den første Punct omhandles en til Charlotte Gerners Værgemaal henhørende Panteobligation udstædt ifølge Des. No. 76 P. 7 No. 20 a af Adalbert Wimmer den 3 Juli 1811, for 3000 Rdlr. D. C., lydende paa ½ Aars Opsigelse, hvilken efter Qvittering af 11 Decbr. 1812, uden foregaaende Opsigelse samme Dag er indfriet med 3000 Rdlr. D. C.

Efter Schiødts Forklaring, var det en anden Prioritets Obligation og forbunden med den Indskrænkning, at den fra Creditors Side ei kunde opsiges førend efter 11 Juni 1816. Ved Skjøde af 10 Dec. 1812 var den pantsatte Eiendom solgt.

Den anden Punct angaaer en Panteobligation, udstædt af Jean de Conink til Agent de Coninks Stervboe og, ved Skifte efter denne, udlagt 5 umyndige Børn. Denne Obligation stor 20,000 Rd. var dateret 11 Febr. 1812 og lød paa ¼ Aars Opsigelse. Efter Udviisende af Des. No. 76, P. 12, No. 34 er den qvitteret den 15 Decbr. 1812, som samme Dag indfriet, uden foregaaende Opsigelse, med 20,000 Rd. D. C.

Da det imidlertid under 2den Straffepost og 1ste Erstatningspost er antaget, at ikkun de Indfrielser, som uden Nødvendighed have fundet Sted efter den 18 Decbr. 1812, kunne ansees at medføre Ansvar for Overformynderne, og det ikke skjønnes, at de have havt mere Anledning til at nægte Modtagelse af Capitaler henhørende til enkelte Værgemaal, end af dem, som af den almindelige Masses Midler vare udlaaante, saa ville Overformynderne Leisner og Beckmann, som Actor har paastaaet tilpligtede in solidum at erstatte det ved de nævnte Indfrielser foraarsagede Tab, under denne Post være at tillægge Frifindelse.

Under den femte Erstatningspost handles om det Tab, som Overformynderiet har lidt derved, at Overformynderne Leisner og Beckmann, deels uden Opsigelse, deels efterat samme, formedelst Terminens Udløb, ikke længer var gyldig, have modtaget Afdrag paa Capitaler, som, efter Forordningen af 5 Januari 1813 §. 23, vare blevne omskrevne, og som Overformynderiet ikke var forpligtet til at modtage. I Henseende til Beregningen af de saaledes indkomne Summer ville de samme Grundsætninger, som i 2den og 3die Erstatningspost ere iagttagne, være at følge.

Denne Post er afdeelt i 5 Puncter, som blive særskilt at betragte.

Den første Punct angaaer et Afdrag af 975 Rbdlr., som Holger Peter Clausen den 11te Mai 1813 har afbetalt paa en af ham den 17 Marts 1809

for 3000 Rdlr. udstædt og til 1950 Rbd. S. V. omskreven Forskrivelse. Denne var grundet paa en af ham paa Skiftet efter hans afdøde Hustrue Walgierder Petersen meddeelt Erklæring, at han vilde give den Afdødes Børn en Capital af 3000 Rd., den han forpligtede sig til at indbetale i Overformynderiet i 6 paa hinanden følgende Aar med 500 Rdlr. aarlig, hvilken Betaling skulde tage sin Begyndelse med første December Termin efter Fredens Slutning, naar Handelen igjen gik sin ordentlige Tour paa Island, hvorimod Gaven skulde bortfalde, saafremt det befandtes, at hans Eiendele i Island vare tilintetgjorte eller paa anden Maade tabte. Af Forskrivelsen svaredes ikke Renter.

Da der ifølge det anførte ikke var foreskrevet, at Opsigelse skulde iagttages ved Afdrags Erlæggelse, men Forskrivningen endog udtrykkelig gav Udstæderen Ret til at betale forinden 11 Decbr. Termin efter Fredens Slutning, og det derhos med Hensyn til den Uvished, som efter Betingelserne i Forskrivelsen fandt Sted, om de umyndige, til hvem Gaven var skeet, vilde erholde noget, saa skjønnes der ikke at have været Grund til at nægte at modtage bemeldte Afdrag, som herefter kunde gjøres frugtbringende til de Umyndiges Fordeel.

Under denne Punct bliver desaarsag intet at tilsvare.

Den anden Punct angaaer et Afdrag af 3000 Rbdlr., som J. Splittorff den 10 Juni 1813

har betalt paa en den 14 Decbr. 1812 udstædt Panteobligation stor 30.000 Rdlr. D. C., omskrevet til 6000 Rbd. S. V.

Ved denne Obligation var bestemt, at der i Juni og December Termin 1813 skulde afbetales paa Capitalen hver Gang 5000 Rdlr. Da nu Obligationens paalydende Sum var omskrevet efter Forholdet af 20 Rbd. for 100 Rd., saa maatte ogsaa hvert af disse Afdrag nedsættes til 1000 Rbd. og Overformynderiet har altsaa ladet Debitor indbetale 2000 Rbdlr. mere, end han, i Medfør af Obligationen, var berettiget til paa den Tid at erlægge i Afdrag. Vel er nu herved erindret, at Magistraten, ved Resolution af 22 Jan. 1813, havde givet en Bestemmelse, hvorefter Udlaan ei maatte skee i Landeiendomme, og at Overformynderiet derfor, siden Pantet laae uden for Byen, burde inddrage Gjelden saasnart muligt, men dette kan ikke komme i Betragtning, da man dog ei, naar Forskrivningen gav vedbørlig Sikkerhed, burde tilstæde Indfrielsen, forsaavidt man ikke efter Forskrivningen var pligtig dertil, naar Modtagelsen medførte aabenbart Tab. Da nu ovennævnte 2000 Rbd. ere modtagne efter den 1 Juni 1813 bliver under denne Punct at tilsvare 933 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, som er Differencen mellem 2000 Rbdlr. Sølv, og de indbetalte 2000 Rbd., reducerede til Sølv efter Bankcours 375, nemlig 1066 Rbd. 64 ß. Af denne Difference bliver at svare Renter 4 pC. fra den 11 Juni 1813 indtil Betaling skeer.

(3die til 5te Punct udelades med Hensyn til den forhen anførte Bemærkning).

Den sjette Erstatningspost betræffer en Transaction, ved hvilken Overformynderne formeentlig maa ansees at have under 31 Januari 1813 solgt til Copist Rohde en Andeel i en af Peter Morck under 29 Mai 1807 til Niels Hansen Holms Sterv boe udstædt Panteobligation, for hvilken Rohde allerede i Aaret 1811 var udløst.

I denne Henseende bemærkes følgende.

Af en Paategning, dateret 20 Febr. 1809, paa den ommeldte under Litr. B, B, B ad No. 34 i Gjenpart acterte Panteobligation, sees at der, ved Skiftets Slutning efter Brændeviinsbrænder Niels Hansen Holm og Hustrue, den 24 Dec. 1808, er for dens paalydende Sum 8000 Rdlr. udlagt udi de umyndige Arvinger, Sønnerne Peder Nielsen Holm og Adolph Andreas Holm, samt de ugifte Døttre Bodil Holms og Johanne Holms Fædrene og Mødrene Arvelodder.

Dernæst viser Hovedbogen No. 20, Pag. 330, af hvilken Udskrift er acteret under Litr. M ad No. 5, at Johanne Holm er kommet i Ægteskab med Copiist Peter Rohde, som for bemeldte sin Kones Arv har givet Afkald, dateret 30 Dec. 1811.

Han erholdt herved Raadighed over hendes Andeel i fornævnte Obligation, hvilket ogsaa stemmer med den af ham under det ved Commissionen optagne Forhør, hvoraf en Udskrift er acteret under Litr. G ad

No. 21, afgivne Forklaring; men, naar han dernæst har forklaret, at han, saavidt han erindrede, overdrog denne Andeel til hans Hustrues Søster Bolette Holm, der havde 4000 Rdlr. indestaaende i Overformynderiet og fik af Overformynderiets Midler i Anledning af denne Overdragelse udbetalt 1333 Rdlr. 32 ß. D. C., samt at han, da Bolette Holm i Dec. 1812 var død, og ikke havde efterladt sig i Contanter saameget som behøvedes til hendes Begravelse, efter Aftale med Cancellieraad Schiødt, indbetalte 1333 Rd. 2 Mk. D. C, for at denne Sum igjen kunde blive udbetalt til Bolette Holms Boe, hvorved han igjen erhvervede den af ham transporterte Andeel i Mørchs Obligation, saa stemmer det ikke fuldkommen hverken med Anførselen i Bøgerne, eller med den af Schiødt under det ved det criminelle Kammer optagne Forhør, afgivne Forklaring.

Efter Udvisende af Actstykket Litr. M ad No. 5 P. 9 er nemlig i Overformynder Capt. Erik Møllers Kassebog Litr. B under 30 Dec. 1811 Afkqldets Indhold anført og strax derefter: "Copiist Rohde overdraget sin Andeel i Mørchs Obligation paa 1333 Rdlr. 2 Mk." Ifølge heraf var det altsaa Overformynderiet, som, mod Udbetaling af bemeldte Sum, erhvervede hiin Anpart i Panteobligationen, over hvilken ham samme Dag var givet Raadighed. Overeensstemmende hermed har ogsaa Schiødt under Forhøret udsagt, at Rohde samme Dag, da der var tillagt ham Raadighed over meerbemeldte Andeel i Obligationen, har overdra-

get den til Overformynderiets almindelige Masse og derfor erholdt udbetalt rede Penge. Efter de foreskrevne Regler for Bestyrelsen af Overformynderiets Midler, kunde man ei heller være beføiet at udsætte en enkelt Umyndigs Midler i en paa dens Navn lydende Forskrivning, hvilket de facto var skeet, hvis Rohdes Hustrues Andeel i den ovenmeldte Obligation var overdraget til hendes Søster Bolette Holm, og at en udløst Interessents Andeel i et Tilfælde som det, hvorom her handles, erhvervedes for Massen, sees ogsaa af den fremlagte Extract af Cancelliets Decision af 11 Nov. 1806, hvori anføres, at de Obligationer, som paa Skifte ere udlagte flere Myndlinger, hvoraf nogle endnu henhøre under Overformynderiet, men andre have, ved at udgaae deraf, erholdt deres Andeel i samme udbetalt med Contanter, hvoraf (som det i Decisionen hedder) altsaa er fulgt, at disses Andeel i bemeldte Obligationer er bleven Overformynderiets Eiendom, kunne vedblive at anføres som henhørende under den almindelige Masse, ligesom det og ved Decisionen blev bestemt, at saadanne originale Obligationer, hvori enkelte Myndlinger ere givne Udlæg, skulde af vedkommende ved Affaldenes Udstædelse cederes til Overformynderiet.

Nu udviser Overformynder Leisners Indtægtsbog, at den samme Sum under 31 Jan. 1813 igjen er tagen til Indtægt. Det hedder nemlig, "Copiist Rohde betalt for hans Andeel i Merchs Obligation 1333 Rdlr.

32 ß. D. C." Af hvad Aarsag den Overformynderiet, som meldt, givne Transport igjen er gaaet tilbage, har hverken Schiødt eller nogen af Overformynderne kunnet give nogen Oplysning om, men Førstnævnte har udsagt, at han formodede, at den af Rahde til Overformynderiet i Aaret 1811 udstædte Transport er hem tilbageleveret med paategnet Qvittering for den oftnævnte Sums Udbetaling.

Den under Doms Sagen fremførte Bemærkning, at Obligationens paalydende Sum 8000 Rdlr. ikke kunde kræves førend efter 19 Aars Forløb fra 11 Juni 1807 og desaarsag ikke for nogen Deel henhøre under Overformynderiets Masse, som ikkun maatte eie Obligationer lydende paa ½ Aars Opsigelse, bliver uden Indflydelse, naar det sees, at den omhandlede Andeel i meerbemeldte Obligation virkelig er erhvervet af Overformynderiet, hvilket efter det foranførte ikke skjønnes at kunne omtvivles, og endydermere bestyrkes ved at hensee til, at Overformynderne Leisner og Beckmann i en, i Anledning af Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Skiftecommissions Forlangende om, efterat Bodil Holm, som havde været gift med Hattemagersvend Jacob Holstebroe, den 21 Decbr. 1812 ved Døden var afgaaet, at erholde den hende tilhørende i Overformynderiet indestaaende Capital udbetalt, den 13de Januari 1813 til Magistraten afgiven Erklæring, allene have omtalt hende som Parthavende i Obligationen for den hende udlagte Andeel, og anført den øvrige

Deel af Capitalen som rede Penge, hvilket ikke kunde have været Tilfældet, naar Søsterens Andeel ved den forommeldte Transport fra Rohde var overdraget til hende.

Endelig er det og saameget mere uantageligt, at Rohde har faaet den af ham afhændede Andeel i Obligationen tilbage, for at derved kunde erholdes Penge til at bestride Bodil Holms Begravelse med, som Rohde først den 31 Jan. 1813 har indbetalt Beløbet.

Ved saaledes til bemeldte Tid at indbetale 1333 Rdlr. 32 ß. D. C. har han tilkjøbt sig Andeel i den omhandlede Obligation, og derved, da dens paalydende Sum er gaaet over til Rbpenge S. V. Daler for Daler, erhvervet sig Ret til samme for et Beløb af 1333 Rbdlr. 32 ß. S. V., og er det ved Paategning paa Obligationen af Overformynderne Beckmann og Winther under 11 Novbr. 1815 attesteret, at Rohdes Hustrue for en saadan Sum er deelagtig i samme.

Denne Transaction afgiver et yderligere Beviis paa, hvorledes man forsætligen har tilvendt Enkelte Fordeel til Skade for Overformynderiet; men det har ikke været at oplyse, enten Leisner eller Schiødt forsaavidt er den Skyldige, da den sidste har paaberaabt sig, at han ikke heri har handlet paa egen Haand og den første har yttret, at Afgjørelsen har været ham ubekjendt, og at han ikke kan erindre, at Schiødt har talt til ham derom.

Leisner, som paa den Tid, da Indbetalingen af Rohde skete, var regnskabsførende Overformynder, maa imidlertid, berørte hans Yttring uagtet, blive ansvarlig for det Tab, som Overformynderiet herved har lidt. Derimod findes det ikke, at Beckmann, som paa den Tid, da bemeldte Afgjørelse fandt Sted, var yngst Overformynder og ikke er overbeviist at have været enig deri, kan tilpligtes at deeltage i Erstatningen.

Den til Rohde ulovligen overdragne Anpart i Obligationen bliver efter dennes Alder at tilsvare med 1333 Rbd. 32 ß. Sølv, med Renter deraf, efter det, for Capitaler, som ere omskrevne Daler for Daler, ved den Forordningen 5 Januari 1813 vedføiede Tabel B, bestemte Forhold fra 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer, hvorimod kommer til Liqvidation den indbetalte Sum beregnet til 222 Rbd. 21⅓ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 31 Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Den syvende Erstatningspost angaaer, at det, saaledes som under 3die Straffepost 2den og 3die Punct er viist, er blevet Oberst v. Würtzen og Nicolai Berthelsen tilladt at indfrie deres til Overformynderiet udstædte Skadesløsbreve, som skulde have været omskrevne til Rigsbankpenge Sølvværdie. Ved Tabsberegningen herfor blive de under 2den, 3die og 5te Erstatningsposter fulgte Grundsætninger at iagttage.

Gjenstanden for denne Posts 1ste Punct er den under 22 Juni 1813 skete Indfrielse af Berthelsens Skadesløsbrev af 8 Jan. 1813 for 10,406 Rdlr. 66 ß. D. C., hvorom er handlet i den 3die Punct af 3die Straffepost.

Herunder bliver at tilsvare 2081 Rbdlr. 32⅔ ß. Sølv med Renter deraf efter det, for Capitaler, som ere omskrevne efter Forholdet af 20 pC., ved den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold, fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, mod Liqvidation af de indbetalte 1734 Rbdlr. 35 ß., som efter Bankcoursen 375 beregnes til 924 Rbdlr. 94 ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 22 Juni 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Under den anden Punct, betræffende at Oberst Würtzen den 6 Marts 1813 har indfriet det af ham, den 24 Dec. 1812, for sine Børns Arvemidler, til Beløb 14,521 Rdlr. 5 Mk. 3 ß., udstædte Skadesløsbrev med 2420 Rbd. 1 Mk., bliver, paa Grund af hvad det i 2den Punct af 3die Straffepost er bemærket, og da den Sum, for hvilken Skadesløsbrevet var udstædt, skulde været omskrevet efter Forholdet af 20 pC., at tilsvare 2904 Rbdlr. 35⅘ ß. Sølv, med Renter deraf som under den foregaaende Punct. Derimod komme for de indbetalte 2420 Rbd. 1 Mk. og Renter 24 Rbd. 19 ß., til Liqvidation 2444 Rbd. 35 ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Da der ikke haves Beviis for, at Beckmann har samtykket i disse Indfrielser, hvorom han, efter Gjeldsbevisernes Beskaffenhed, kan have været uvidende, saa vil Leisner ene have at udrede Erstatningen under denne Post.

Den ottende Erstatningspost angaaende Udbetalingen af den Balthasar Ludvig Obelitz tilkommende ¼ Part i en af Greve Danneskjold Samsøe udstædt Obligation, bortfalder, da den, paa Grund af den Afgjørelse, som senere har fundet Sted, af Actor er frafaldet.

Den niende Erstatningspost betræffer Renter, der ere betalte af de under den 9de Punct af 3die Straffepost omhandlede saakaldte Deposita i Leisners og Beckmanns Administrationstid.

I Henhold til hvad paa det anførte Sted er bemærket, vil under denne Post intet Ansvar til Erstatning finde Sted; thi, hvad angaaer, at Tilbagebetalingen er efterladt, naar her ei længer var Brug for Pengene, da er i saa Henseende ingen subsidiel Erindring skeet.

Den tiende Erstatningspost angaaer det Tab, som af Overformynderen Overkrigs-Commissair Leisner er paaført Overformynderiet, derved, at Søren Schmidts, under 23 April 1813 indfriede Panteobligation stor 3000 Rbdlr. S. V., ikkun er ført til Indtægt med 1000 Rbd. og Renter for ½ Aar, som ere udførte med 20 Rbd.

Den af Leisners Sagfører under Doms-Sagen fremførte Bemærkning, at Tilførselen i Kassebogen i fornævnte Henseende er skeet ved Schiødt kan saameget mindre komme i nogen Betragtning, som han selv har vedgaaet at have leveret Schiødt 1000 Rbd., som det Beløb, hvormed Obligationen var indfriet, hvoraf fulgte, at Schiødt, overeensstemmende dermed, maatte gjøre Tilførsel i Kassebogen.

Iøvrigt er der om denne Gjenstand handlet i den 2den Straffepost samt 3die Erstatningspost 2den Punct, og vil Leisner, paa Grund af hvad der i saa Henseende er yttret, blive pligtig at tilsvare 2000 Rbdlr. Sølv med Renter deraf, efter det, for Capitaler, som ere omskrevne med 50 pC., ved den Forordningen 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold fra den 11te Dec. 1812 indtil 11 Juni 1813, og derefter 4 pC. indtil Betaling skeer.

Da der for ½ Aar er betalt 20 Rbd. i Rente og der af de indbetalte 1000 Rbdlr. fra 11 Dec. 1812 til 11 Juni 1813 kun skulde svares 13 Rbd. 2 Mk., saa maa de overskydende 6 Rbd. 4 Mk., der, med Hensyn til Tidspuncten, da Indbetalingen skete, blive at betragte som Sølv, samt Renter 4 pC. deraf fra den 23 April 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer, i den skyldige Sum komme til Liqvidation.

Den ellevte Erstatningspost betræffer det Tab, som Overformynderiet, saaledes som under anden Punct i fjerde Straffepost er viist, har lidt ved

den urigtige Tilførsel i Kassebogen om Indfrielsen af Capit. Peter Gerbrandt Petersens Panteobligation af 29 Decbr. 1809, der var omskrevet til 1500 Rbdlr. S. V. Vel er Schiødt ikke overbeviist i fornævnte Henseende at have gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold, men da Tabet, under Forudsætning at det ei har været tilsigtet, er foraarsaget ved Forseelse fra hans Side, maa han og bidrage til at erstatte det. Ligeledes vil Leisner, som paa den Tid da Indfrielsen skete var regnskabsførende Overformynder, blive pligtig at erstatte Overformynderiet det lidte Tab, hvorfor bliver at tilsvare 1500 Rbd. Sølv, og Renter deraf ifølge det, for Capitaler, der ere omskrevne med 50 pC. ved den Forordningen af 5 Januari 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold fra 11 Dec. 1812 til 6 Marts 1813, og derefter 4 pC. indtil Betaling skeer.

Under den tolvte Erstatningspunct bliver Overformynderiet at tilkjende Erstatning for det Tab, som Schiødt, ved det under den 1ste Punct af 4de Straffepost omhandlede Bedragerie i Henseende til Indfrielsen af hans Vexelobligation for 19,000 Rdlr. D. C., har paaført Overformynderiet.

I den 12te Punct af 2den Erstatningspost, hvor denne Indfrielse er betragtet, som om der ved samme virkelig var kommet 3166 Rbd. 4 Mk. til Indtægt for Kassen, uagtet Schiødt ved Radering havde forandret denne Sum til 1366 Rbd. 4 Mk., er der beregnet Erstatning for det Tab, som Overformynderiet har lidt

ved Indbetalingen af Obligationens paalydende Sum efter Indløsningsforholdet, istedetfor at Debitor ikkun var berettiget til at indfrie den efter Omskrivnings-forholdet.

Schiødt vil under denne Post blive pligtig at tilsvare den ved hans bedragelige Forhold af den først indbetalte Sum Overformynderiet fravendte Andeel, som paa Grund af, at der var Pari Cours mellem S. V. og N. V. paa den Tid Indbetalingen skete, bliver at udrede med 1800 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813 indtil Betaling skeer, og Leisner, som paa den Tid, da Kassen har lidt dette Tab, var regnskabsførende Overformynder, maa in solidum med Schiødt deeltage i denne Erstatning.

Den trettende Erstatningspost angaaer de i Indtægts- og Udgifts-Kassebøgerne for 1812 og 1813 befundne urigtige Optællinger.

Det er nemlig oplyst, at der i Udgifts-Kassebogen for bemeldte Aar, Side 136, den 27 Novbr. 1812 er optalt . . . . 270,067 Rd. 5 Mk.
istedetfor 269,167 — 5 —
altsaa 900 Rd.

for meget til Udgift, der omsatte til Rigsbankpenge S. V. efter Forholdet af 25 Rbd. for 100 Rd. D. C. blive at beregne til . . . . . . 225 Rbd. Sølv.

og Side 254 under 1ste Septbr. 1813
optalt . 177,307 Rbd. 1 Mk. 14 ß.
istedetfor 172,307 — 1 — 14 -
altsaa 5000 Rbd.

Lateris 225 Rbd. Sølv.

Transport 225 Rbd. Sølv

for meget til Udgift, der omsatte til S. V., efter Cours 375 R. V. for 200 Rbdlr. S. V., blive at ansætte til 2666 Rbd. 64 ß.

Ligeledes at der i Indtægts-Kassebogen for samme Tid er S. 1 under 2den Januari 1812 anført at være under Lunds Værgemaal indkommet . . . . . 4600 Rd. D. C.
afgaaer Indtegning 26 — 1 Mk.
hvorefter er udført 3973 Rd. 5 Mk.
istedetfor 4573 — 5 —
altsaa for lidet til Indtægt . . . 600 Rd.
der omsatte til Rigsbankpenge à 30 pC.
udgjøre . . . . 180 — — —

og Side 204 under 18 Junii 1813
optalt . 119,245 Rbd. 2 Mk. 12 ß.
istedetfor 119,645 — 2 — 12 —
altsaa 400 Rbd.
for lidet til Indtægt, som efter Cours 375 udgjør . . . . 213 Rbd. 32 ß.

Tilsammen 3285 Rbd. Sølv

Følgende Feil have derimod urettelig forøget Indtægten.

I Udgifts-Kassebogen for samme Tid S. 179 er under 31 Dec. 1812 optalt 273,241 Rd. 1 Mk. 2 ß.
istedetfor 273,841 — 1 — 2 —
altsaa 600 Rd.

for lidet til Udgift, som omsatte i Rigsbankpenge
à 20 pC. udgjøre . . . . . . 120 Rbd. Sølv
Side 215 er under 8de Juni 1813
optalt . . 124,818 Rbd. 1 Mk. 9 ß.
istedetfor 125,818 — 1 — 9 -

altsaa 1,000 Rbd.
for lidet til Udgift, som efter Cours
375 er . . . . 533 Rbd. 32 ß.
Paa samme Side er op-
talt . . 123,020 Rbd. 3 Mk. 3 ß.
istedetfor 124,020 — 3 — 3 -

altsaa 1,000 Rbd.
for lidet til Udgift, som efter Cours
375 er . . . . 533 Rbd. 32 ß.
Side 249, den 12 Aug. 1813 er Ras-
mus Balles Obligation anført som
lydende paa 1375 Rbd. S. V., der er
udført som N. V. 2484 Rbd. 2 M. 4 ß.
istedetfor 2578 — » — 12-

altsaa 93 Rbd. 4 M. 8 ß.
for lidet udført, som efter Cours
375 er . . . . 50 — » -
I Indtægts-Kassebogen Side 92,
den 1ste Septbr. 1812 er formeget
anført til Indtægt under en Anførsel

Lateris 1246 Rbd. 64 ß.

	Transport	1246 Rbd. 64 ß.
ved Fabritius's Værgemaal 60 Rbdlr., er, efter Omskrivningsforholdet af 25 pC.		15 — - -
Side 158, den 13de Jan. 1813, ved Bloms Værgemaal for meget udført for den fra Bloms Boe indkomne Arv, ifølge den under Litr. EEE ad No. 34 acterte Anmeldelse fra Skifteretten, 3000 Rd. D. C., som i Rigsbankpenge efter Pari Cours er		500 — - -
	Tilsammen Sølv	1751 Rbd. 64 ß.

Under denne Post bliver altsaa at tilsvare 3285 Rbdlr. Sølv med lovlige Renter af de i D. C. manglende Summer fra de saavidt samme angaaer forbenævnte Datis til 11 Decbr. 1812, forsaavidt hiint Datum ikke er saa nær ved Terminen, at Capitalernes Udsættelse først kan antages at have fundet Sted fra denne, i hvilket Tilfælde Beregningen bør skee fra denne Tidspunct, og derefter af de Summer, hvortil de til Rigsbankpenge ere omskrevne fra 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, efter det, for enhver Sum, ifølge den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B, gjeldende Forhold og af de i Rigsbankpenge manglende Summer 4 pC. fra de respective Datis indtil Betaling skeer, hvorimod kommer til Liqvidation 1751 Rbd. 4 Mk. Sølv med Renter efter samme Forhold indtil endelig Afgjørelse skeer.

Uagtet Schiødt, ifølge hvad under 12te Punct af 3die Straffepost er bemærket, ikke er overbeviist i Henseende til forbemeldte urigtige Anførseler at have havt svigagtig Intention, kan han dog ikke undgaae, da Tabet deels er foranlediget ved hans egne urigtige Anførseler og deels ved Mangel paa det Tilsyn, han, som den der nærmest bestyrede Kassevæsenet, var pligtig at føre, med Leisner, som i det omhandlede Tidsrum var regnskabsførende Overformynder, in solidum at deeltage i Erstatningen.

Den fjortende Erstatningspost angaaer det under 3die Punct af 4de Straffepost omhandlede Tab, som Overformynderiet har lidt ved at der i Kassebogen er under 24 Dec. 1812 ført 2000 Rd. D. C. for lidet til Indtægt ved et Salg af Kongelige Obligationer.

Bemeldte 2000 Rdlr. blive, efter Omskrivningsforholdet af 20 pC., at tilsvare med 400 Rbdlr. Sølv, hvoraf bliver at erlægge Renter 4 pC. fra 24 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer. Skjøndt Schiødt ei heller i denne Henseende er overbeviist at have handlet i svigagtig Intention, vil Erstatningen dog, da han er Skyld i Tabet, blive af ham in solidum med Leisner, som paa den Tid var regnskabsførende Overformynder, at udrede.

Under den femtende Erstatningspost handles om Erstatningen for 1100 Rdlr. D. C., som Schiødt, ifølge hvad under 7de Punct af 4de Straffe-

Post er anført, ved Indfrielsen af Hørkræmmer Bentzens Panteobligation af 20 Decbr. 1806, har undladt at føre til Indtægt.

I Henhold til hvad der paa det førnævnte Sted er bemærket, og da Debitors Forklaring giver Anledning til at antage, at den nævnte Sum er indleveret i Kongelige Obligationer, bliver Leisner og Schiødt under denne Punct pligtige in solidum at tilsvare 1100 Rdlr. i Kongelige Obligationer og indbetale de Renter, som fra den 11 Dec. 1812 til Indleveringen Seer, deraf kunde være oppebaarne, eller i Mangel deraf betale 1100 Rdlr. Sølv, med Renter deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling seer, efter det ved den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B for Capitaler omskrevne Daler for Daler bestemte Forhold.

Den sextende Erstatningspost betræffer de urigtige Optællinger, som ere foregaaede i den Tid, Beckmann var regnskabsførende Overformynder.

Disse blive at beregne saaledes:

I Udgifts-Kassebogen for 1814 og 1815, Side 103 er under 7de December 1814 opsummeret . . . . 95,097 Rbd. 4 Mk. 11 ß.
istedetfor . . . . 94,097 — 4 — 11 —

altsaa 1,000 Rbd.

for meget til Udgift. Denne Sum bliver at reducere til Sølv, efter Cours 375, og derfor at til-

svare . . . . 533 Rbd. 2 Mk.
Side 172, er den 26 April 1815 rigtig opsummeret til 84452 Rbd. $3\frac{1}{2}$ ß.
men Side 173 den 10 Mai er transporteret . . . 84552 — $3\frac{1}{2}$ -

altsaa 100 Rbd.

for meget til Udgift, der reduceret efter Cours 375 er . . . . 53 — 2 —

Tilsammen Sølv 586 Rbd. 4 Mk.

Herfra maa afgaae hvad der befindes ved Feil at have forøget Indtægten.

I Udgifts-Kassebogen for samme Tid, Side 124 er under 21 Dec. 1814 optalt 1607 Rbd. 4 Mk. 12 ß.
istedetfor . . . . 1707 — 4 — 12 -

altsaa 100 Rbd.

for lidet til Udgift, som beregnede efter Cours 375 er . . . . 53 Rbd. 2 Mk. - ß. Sølv.

Side 159, den 8 Febr. 1815, er ved Bangs Værgemaal udført contant udbetalte 24 Rbdlr. 14 ß. S. V., med et lige Beløb i N. V., istedetfor at den halve Deel deraf, som,

Lateris 53 Rbd. 2 Mk. - ß. Sølv.

Transport 53 Rbd. 2 Mk. , ß. Sølv.

ifølge hvad der maa ansees at være in confesso, var oplagte Renter til 11 Dec. 1813, skulde været udført i Rbpenge N. V., efter Cours 375, saa at det samlede Beløb var blevet 34 Rbdlr. 68 ß. Der er altsaa udført for lidet i N. V. 10 Rbd. 54 ß., som, efter fornævnte Coursforhold udgjør . . . . . 5 — 3 — 13 — —

Ligeledes er paa samme Side, under samme Datum, ved Bechs Værgemaal, udført 105 Rbdlr. 2 Mk., med et lige Beløb i N. V., istedet for at den halve Deel deraf, af samme Grund som i det foregaaende Tilfælde, skulde været udført i Rbpenge N. V. efter Cours 375, saa at det samlede Beløb var blevet 151 Rbd. 3 Mk. 6 ß. Der er altsaa udført

Lateris 58 Rbd. 5 Mk. 13 ß. Sølv.

ved Indbetalingen af Obligationens paalydende Sum efter Indløsningsforholdet, istedetfor at Debitor ikkun var berettiget til at indfrie den efter Omskrivnings-forholdet.

Schiødt vil under denne Post blive pligtig at tilsvare den ved hans bedragelige Forhold af den først indbetalte Sum Overformynderiet fravendte Andeel, som paa Grund af, at der var Pari Cours mellem S. V. og N. V. paa den Tid Indbetalingen skete, bliver at udrede med 1800 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813 indtil Betaling skeer, og Leisner, som paa den Tid, da Kassen har lidt dette Tab, var regnskabsførende Overformynder, maa in solidum med Schiødt deeltage i denne Erstatning.

Den trettende Erstatningspost angaaer de i Indtægts- og Udgifts-Kassebøgerne for 1812 og 1813 befundne urigtige Optællinger.

Det er nemlig oplyst, at der i Udgifts-Kassebogen for bemeldte Aar, Side 136, den 27 Novbr. 1812 er optalt . . . . 270,067 Rd. 5 Mk.
istedetfor 269,167 — 5 —
altsaa 900 Rd.

for meget til Udgift, der omsatte til Rigsbankpenge S. V. efter Forholdet af 25 Rbd. for 100 Rd. D. C. blive at beregne til . . . . . . 225 Rbd. Sølv.

og Side 254 under 1ste Septbr. 1813
optalt . 177,307 Rbd. 1 Mk. 14 ß.
istedetfor 172,307 — 1 — 14 -
altsaa 5000 Rbd.

Lateris 225 Rbd. Sølv.

Transport 225 Rbd. Sølv

for meget til Udgift, der omsatte til S. V., efter Cours 375 R. V. for 200 Rbdlr. S. V., blive at ansætte til 2666 Rbd. 64 ß.

Ligeledes at der i Indtægts-Kassebogen for samme Tid er S. 1 under 2den Januari 1812 anført at være under Lunds Værgemaal indkommet . . . . . . 4600 Rd. D. C.

afgaaer Indtegning 26 — 1 Mk.

hvorefter er udført 3973 Rd. 5 Mk.

istedetfor 4573 — 5 —

altsaa for lidet til Indtægt . . . . 600 Rd.

der omsatte til Rigsbankpenge à 30 pC. udgjøre . . . . 180 — — —

og Side 204 under 18 Juni 1813 optalt . 119,245 Rbd. 2 Mk. 12 ß.

istedetfor 119,645 — 2 — 12 —

altsaa 400 Rbd.

for lidet til Indtægt, som efter Cours 375 udgjør . . . . 213 Rbd. 32 ß.

Tilsammen 3285 Rbd. Sølv

Følgende Feil have derimod urettelig forøget Indtægten.

I Udgifts-Kassebogen for samme Tid S. 179 er under 31 Dec. 1812 optalt 273,241 Rd. 1 Mk. 2 ß.

istedetfor 273,841 — 1 — 2 —

altsaa 600 Rd.

for lidet til Udgift, som omsatte i Rigsbankpenge à 20 pC. udgjøre . . . . . . 120 Rbd. Sølv

Side 215 er under 8de Juni 1813 optalt . . 124.818 Rbd. 1 Mk. 9 ß.
istedetfor 125,818 — 1 — 9 -

altsaa 1,000 Rbd.

for lidet til Udgift, som efter Cours 375 er . . . . 533 Rbd. 32 ß.

Paa samme Side er optalt . . 123.020 Rbd. 3 Mk. 3 ß.
istedetfor 124,020 — 3 — 3 -

altsaa 1,000 Rbd.

for lidet til Udgift, som efter Cours 375 er . . . . 533 Rbd. 32 ß.

Side 249, den 12 Aug. 1813 er Rasmus Balles Obligation anført som lydende paa 1375 Rbd. S. V., der er udført som N. V. 2484 Rbd. 2 M. 4 ß.
istedetfor 2578 — » — 12 -

altsaa 93 Rbd. 4 M. 8 ß.

for lidet udført, som efter Cours 375 er . . . . 50 — » -

I Indtægts-Kassebogen Side 92, den 1ste Septbr. 1812 er formeget anført til Indtægt under en Anførsel

Lateris 1246 Rbd. 64 ß.

Transport 1246 Rbd. 64 ß.

ved Fabritius's Værgemaal 60 Rdlr., er, efter Omskrivningsforholdet af 25 pC. . . . . 15 — " -

Side 158, den 13de Jan. 1813, ved Bloms Værgemaal for meget udført for den fra Bloms Boe indkomne Arv, ifølge den under Litr. EEE ad No. 34 acterte Anmeldelse fra Skifteretten, 3000 Rd. D. C., som i Rigsbankpenge efter Pari Cours er . . . . . . 500 — " -

Tilsammen Sølv 1751 Rbd. 64 ß.

Under denne Post bliver altsaa at tilsvare 3285 Rbdlr. Sølv med lovlige Renter af de i D. C. manglende Summer fra de saavidt samme angaaer forbenævnte Datis til 11 Decbr. 1812, forsaavidt hiint Datum ikke er saa nær ved Terminen, at Capitalernes Udsættelse først kan antages at have fundet Sted fra denne, i hvilket Tilfælde Beregningen bør skee fra denne Tidspunct, og derefter af de Summer, hvortil de til Rigsbankpenge ere omskrevne fra 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, efter det, for enhver Sum, ifølge den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B, gjeldende Forhold og af de i Rigsbankpenge manglende Summer 4 pC. fra de respective Datis indtil Betaling skeer, hvorimod kommer til Liquidation 1751 Rbd. 4 Mk. Sølv med Renter efter samme Forhold indtil endelig Afgjørelse skeer.

Uagtet Schiødt, ifølge hvad under 12te Punct af 3die Straffepost er bemærket, ikke er overbeviist i Henseende til forbemeldte urigtige Anførseler at have havt svigagtig Intention, kan han dog ikke undgaae, da Tabet deels er foranlediget ved hans egne urigtige Anførseler og deels ved Mangel paa det Tilsyn, han, som den der nærmest bestyrede Kassevæsenet, var pligtig at føre, med Leisner, som i det omhandlede Tidsrum var regnskabsførende Overformynder, in solidum at deeltage i Erstatningen.

Den fjortende Erstatningspost angaaer det under 3die Punct af 4de Straffepost omhandlede Tab, som Overformynderiet har lidt ved at der i Kassebogen er under 24 Dec. 1812 ført 2000 Rd. D. C. for lidet til Indtægt ved et Salg af Kongelige Obligationer.

Bemeldte 2000 Rdlr. blive, efter Omskrivningsforholdet af 20 pC., at tilsvare med 400 Rbdlr. Sølv, hvoraf bliver at erlægge Renter 4 pC. fra 24 Decbr 1812 indtil Betaling skeer. Skjøndt Schiødt ei heller i denne Henseende er overbeviist at have handlet i svigagtig Intention, vil Erstatningen dog, da han er Skyld i Tabet, blive af ham in solidum med Leisner, som paa den Tid var regnskabsførende Overformynder, at udrede.

Under den femtende Erstatningspost handles om Erstatningen for 1100 Rdlr. D. C., som Schiødt, ifølge hvad under 7de Punct af 4de Straffe-

post er anført, ved Indfrielsen af Hørkræmmer Bentzens Panteobligation af 20 Decbr. 1806, har undladt at føre til Indtægt.

I Henhold til hvad der paa det fornævnte Sted er bemærket, og da Debitors Forklaring giver Anledning til at antage, at den nævnte Sum er indleveret i Kongelige Obligationer, bliver Leisner og Schiødt under denne Punct pligtige in solidum at tilsvare 1100 Rdlr. i Kongelige Obligationer og indbetale de Renter, som fra den 11 Dec. 1812 til Indleveringen ere, deraf kunde været oppebaarne, eller i Mangel deraf betale 1100 Rdlr. Sølv, med Renter deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, efter det ved den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B for Capitaler omskrevne Daler for Daler bestemte Forhold.

Den fextende Erstatningspost betræffer de urigtige Optællinger, som ere foregaaede i den Tid, Beckmann var regnskabsførende Overformynder.

Disse blive at beregne saaledes:

I Udgifts-Kassebogen for 1814 og 1815, Side 103 er under 7de December 1814 opsummeret . . . . 95,097 Rbd. 4 Mk. 11 ß.
istedetfor . . . . . . 94,097 — 4 — 11 —

altsaa 1,000 Rbd.

for meget til Udgift. Denne Sum bliver at reducere til Sølv, efter Cours 375, og derfor at til-

Uagtet Schiødt, ifølge hvad under 12te Punct af 3die Straffepost er bemærket, ikke er overbeviist i Henseende til forbemeldte urigtige Anførseler at have havt svigagtig Intention, kan han dog ikke undgaae, da Tabet deels er foranlediget ved hans egne urigtige Anførseler og deels ved Mangel paa det Tilsyn, han, som den der nærmest bestyrede Kassevæsenet, var pligtig at føre, med Leisner, som i det omhandlede Tidsrum var regnskabsførende Overformynder, in solidum at deeltage i Erstatningen.

Den fjortende Erstatningspost angaaer det under 3die Punct af 4de Straffepost omhandlede Tab, som Overformynderiet har lidt ved at der i Kassebogen er under 24 Dec. 1812 ført 2000 Rd. D. C. for lidet til Indtægt ved et Salg af Kongelige Obligationer.

Bemeldte 2000 Rdlr. blive, efter Omskrivningsforholdet af 20 pC., at tilsvare med 400 Rbdlr. Sølv, hvoraf bliver at erlægge Renter 4 pC. fra 24 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer. Skjøndt Schiødt ei heller i denne Henseende er overbeviist at have handlet i svigagtig Intention, vil Erstatningen dog, da han er Skyld i Tabet, blive af ham in solidum med Leisner, som paa den Tid var regnskabsførende Overformynder, at udrede.

Under den femtende Erstatningspost handles om Erstatningen for 1100 Rdlr. D. C., som Schiødt, ifølge hvad under 7de Punct af 4de Straffe-

Post er anført, ved Indfrielsen af Hørkræmmer Bentzens Panteobligation af 20 Decbr. 1806, har undladt at føre til Indtægt.

I Henhold til hvad der paa det førnævnte Sted er bemærket, og da Debitors Forklaring giver Anledning til at antage, at den nævnte Sum er indleveret i Kongelige Obligationer, bliver Leisner og Schiødt under denne Punct pligtige in solidum at tilsvare 1100 Rdlr. i Kongelige Obligationer og indbetale de Renter, som fra den 11 Dec. 1812 til Indleveringen skeer, deraf kunde være oppebaarne, eller i Mangel deraf betale 1100 Rdlr. Sølv, med Renter deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, efter det ved den Forordningen af 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B for Capitaler omskrevne Daler for Daler bestemte Forhold.

Den sextende Erstatningspost betræffer de urigtige Optællinger, som ere foregaaede i den Tid, Beckmann var regnskabsførende Overformynder.

Disse blive at beregne saaledes:

I Udgifts-Kassebogen for 1814 og 1815, Side 103 er under 7de December 1814 opsummeret . . . . 95,097 Rbd. 4 Mk. 11 ß.
istedetfor . . . . 94,097 — 4 — 11 —

altsaa 1,000 Rbd.

for meget til Udgift. Denne Sum bliver at reducere til Sølv, efter Cours 375, og derfor at til-

svare . . . . 533 Rbd. 2 Mk.
Side 172, er den 26 April 1815 rigtig opsummeret til 84452 Rbd. 3½ ß.
men Side 173 den 10 Mai er transporteret . . . . 84552 — 3½ -

altsaa 100 Rbd.
for meget til Udgift, der reduceret efter Cours 375 er . . . . 53 — 2 —

Tilsammen Sølv 586 Rbd. 4 Mk.

Herfra maa afgaae hvad der befindes ved Feil at have forøget Indtægten.

I Udgifts-Kassebogen for samme Tid, Side 124 er under 21 Dec. 1814 optalt 1607 Rbd. 4 Mk. 12 ß. istedetfor . . . . 1707 — 4 — 12 -

altsaa 100 Rbd.
for lidet til Udgift, som beregnede efter Cours 375 er . . . . 53 Rbd. 2 Mk. = ß. Sølv.
Side 159, den 8 Febr. 1815, er ved Bangs Værgemaal udført contant udbetalte 24 Rbdlr. 14 ß. S. V., med et lige Beløb i N. V., istedetfor at den halve Deel deraf, som,

Lateris 53 Rbd. 2 Mk. = ß. Sølv.

Transport 53 Rbd. 2 Mk. - ß. Sølv.

ifølge hvad der maa ansees at være in confesso, var oplagte Renter til 11 Dec. 1813, skulde været udført i Rbpenge R. B., efter Cours 375, saa at det samlede Beløb var blevet 34 Rbdlr. 68 ß. Der er altsaa udført for lidet i R. B. 10 Rbd. 54 ß., som, efter fornævnte Coursforhold udgjør . . . . 5 — 3 — 13 — —

Ligeledes er paa samme Side, under samme Datum, ved Bechs Værgemaal, udført 105 Rbdlr. 2 Mk., med et lige Beløb i R. B., istedet for at den halve Deel deraf, af samme Grund som i det foregaaende Tilfælde, skulde været udført i Rbpenge R. B. efter Cours 375, saa at det samlede Beløb var blevet 151 Rbd. 3 Mk. 6 ß. Der er altsaa udført

Lateris 58 Rbd. 5 Mk. 13 ß. Sølv.

Transport	58 Rbd. 5 Mk. 13 ß. Sølv.
for lidet i N. V. 46 Rbd. 12 ß., som efter bemeldte Coursforhold udgjør	24 Rbd. 3 Mk. 10 ß. Sølv
Side 162, den 21 Febr. 1815 er Beholdningen anført med 44543 Rbd. 18 ß., derimod i Indtægts-Kassebogen Side 109 kun med 43,462 Rbdlr. 12 ß. Der er altsaa ført 1081 Rbdlr. 6 ß. for lidet til Indtægt, hvilket er rettet i Indtægts-Kassebogen Side 115, med 1181 Rbd. 6 ß. Saaledes er der ført 100 Rbdlr. for meget til Indtægt, som efter bemeldte Cours er	53 Rbd. 2 Mk. - ß. Sølv.
I Indtægts-Kassebogen Side 117 er den 29 Mai 1815 anført ved Dreyers Værgemaal 84 Rbd. N. V., om hvilke det er oplyst, at de ei ere indkomne i Overformynderiet. Denne Sum, beregnet paa lige Maade som i de foregaaende Tilfælde, udgjør	44 Rbd. 4 Mk. 12 ß. Sølv.
Tilsammen	181 Rbd. 4 Mk. 3 ß. Sølv.

Under denne Post bliver altsaa at tilsvare 586 Rbd. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. af 533 Rbdlr. 2 Mk. fra den 7 Decbr. 1814 og af 53 Rbdlr. 2 Mk. fra den 26 April 1815, indtil Betaling skeer, hvorimod kommer til Liqvidation 181 Rbdlr. 4 Mk. 3 ß. Sølv, med lige Renter af 53 Rbd. 2 Mk. fra den 21 Dec. 1814, af 30 Rbdlr. 1 Mk. 7 ß. fra den 8 Februari 1815, af 53 Rbd. 2 Mk. fra den 21 Febr. 1815 og af 44 Rbdlr. 4 Mk. 12 ß. fra den 29 Mai s. A., indtil endelig Afgjørelse skeer.

Denne Erstatning vil være at udrede af Beckmann, som har været regnskabsførende Overformynder paa den Tid, da de fornævnte Feil ere begaaede, og Schiødt, som, ifølge hvad der under 12te Punct af 3die Straffepost, er bemærket, vel ikke ere overbeviist at have i Henseende til de forbemeldte urigtige Anførseler havt svigagtig Intention, men dog ved Skjødesløshed har foraarsaget Tabet.

Den syttende Erstatningspost angaaer det Bedragerie, hvori Schiødt under den 4de Punct af 4de Straffepost er fundet skyldig i Henseende til Tilførselen i Udgifts-Kassebogen for 1814 Side 138 b, under 30 Decbr. angaaende Lovsons Legats Renter og den af ham derved iværksatte Forandring.

Det er under bemeldte 4de Punct af 4de Straffepost bemærket, at de nævnte Renter ere anførte med 1452 Rbd. 3 Mk. 7 ß. istedetfor 452 Rbd. 3 Mk. 7 ß. Dette medfører altsaa en Difference af 1000 Rbdlr.,

men, da der paa samme Side er opsummeret 1 Rbdlr. for lidet, saa bliver det egentlige derved foraarsagede Tab 999 Rbd., som efter Cours 375 udgjør 532 Rbd. 76⅘ ß. Sølv, hvilken Sum med Renter 4 pC. deraf fra den 30 Dec. 1814 indtil Betaling skeer bliver in solidum at tilsvare af Schiødt og Beckmann, som paa den Tid var regnskabsførende Overformynder.

Den attende Erstatningspost betræffer Renter, der ere betalte af de under 9de Punct i 3die Straffepost omhandlede saakaldte Deposita i Beckmanns og Winthers Administrationstid.

I Henhold til hvad paa det anførte Sted er bemærket, findes ikkun Beckmann, som i den berørte Tidspunct var regnskabsførende Overformynder, at kunne tilpligtes at godtgjøre Overformynderiet det herunder omhandlede Tab.

Af Beckmanns Udgifts-Kassebog erfares, at Overformynderiet under følgende Datis er belastet med Renter af slige Deposita.

Den 1ste Juli 1814 til Cancellieraad Schiødt 600 Rbd., som beregnede efter Cours 375, udgjør	320 Rbd.	- ß.
S. D. til Directeur Schultz 40 Rbd., som ligeledes beregnet, er .	21 —	32 -
Den 26 April 1815 til Bager Hamborg 500 Rbdlr., er	266 —	64 -
Lateris	608 Rbd.	- ß.

	Transport	608 Rbd.	• ß.
Den 26de April 1815 til Schultz 66 Rbd. 64 ß., er		35 —	53 -
S. D. til Schiødt 391 Rbd. 64 ß., er		208 —	86 -
Den 8 Mai 1815 til Capt. Beckmann 66 Rbd. 64 ß., er		35 —	53 -

Tilsammen 1665 Rbdlr. N. V., som udgjør . . . . 888 Rbd. Sølv hvilke blive at tilsvare med Renter 4 pC. af enhver af de anførte Summer fra de respective Datis indtil Betaling skeer.

Under den nittende Erstatningspost er nedlagt Paastand om at Overformynderiet skulde tilkjendes Erstatning for det Tab, der formeentlig er paaført samme derved, at Student Envold Karups og Bodil Johansdatters Arvemidler, samt en Christence Lund tilhørende Capital, som kort efter Emanationen af Forordningen af 5 Jan. 1813 vare udbetalte til Landsoverrettens samt Hof- Stads- Rettens Skiftecommission, mod sammes Qvittering, i Marts Maaned 1814 igjen ere tagne tilbage og derefter udbetalte med Kongelige Obligationer og Afregningsbeviser.

I Henhold til hvad herom er bemærket under den 2den Punct af 3die Straffepost, vil i saa Henseende intet Ansvar finde Sted, men Overformynderne Beckmann og Winther blive at frifinde.

Under den tyvende Erstatningspost, betræffende et Tab af 4601 Rbd. 11 ß. S. V., som skal være paaført Overformynderiet ved Tilbagetagelsen af en under 20 Jan. 1813 udbetalt Deel af Ane Cathrine Nørløvs Arv til Beløb 5350 Rd. blive Overformynderne Beckmann og Winther ligeledes, paa Grund af hvad i denne Henseende under 2den Punct i 3die Straffepost er anført, at frifinde.

Den een og tyvende Erstatningspost angaaende en Udbetaling til Andreas Christian Freese af hans fulde Arvecapital, skjøndt der paa samme hvilede et Baand, bortfalder, som af Actor frafalden paa Grund af de under Sagen tilveiebragte Oplysninger.

Under den to og tyvende Erstatningspost omhandler Actor et Tab, som Overformynderiet i adskillige Tilfælde skal have lidt, ved at der til udtrædende Myndlinger, hvis Arv enten ganske eller for en Deel bestod i Kongelige Obligationer, er givet Afregningsbeviser i Betaling.

Denne Post er afdeelt i 5 Puncter, hvorunder omhandles Udbetalingerne af 1) Johan Carl Bocks Arv stor 9947 Rdlr. 20 ß. D. C. 2) Kammerjunker Carl Philip Lorentz's Arv til Beløb 3909 Rdlr. 5 Mk. 3 ß. D. C. 3) Ane Mouritsdatters Arvemidler til Beløb 2000 Rd. D. C. 4) Professor Brønsteds Hustrues Frederikke Koes Arv, hvis Beløb i D. C. til 11 Dec. 1812 var 35,372 Rd. 2 ß. 5) Ane Catharine Benigne Winthers Arv stor 474 Rd. 3 Mk. 4 ß. D. C.

Actor har, i Henhold til en omtrentlig Beregning, som Schiødt ihenseende til enhver af disse Udbetalinger under Forhøret havde vedgaaet, paastaaet Overformynderne Beckmann og Winther under denne Post tilpligtede, imod at erholde udleveret en saadan Sum i Kongelige Obligationer, for hvilke de omhandlede Afregningsbeviser ere substituerte, in solidum at levere til Kjøbenhavns Overformynderie-Afregningsbeviser for 9682 Rbd. 76 ß. S. V., og af lige Beskaffenhed med dem, som i de ovennævnte 5 Udbetalinger uretteligen ere udstædte, eller i Mangel deraf at betale 9682 Rbdlr. 76 ß. S. V.

Under Doms Sagen er derimod af Advocat Sporon under No. 59 fremlagt en Beregning, der udviser, hvorledes fornævnte Arvemidler ere indbetalte, hvorledes de formeentlig skulde været udbetalte, og hvorledes Udbetalingen er skeet, hvoraf han har villet bevise, at Overformynderiet endog har havt Fordeel af den Afgjørelsesmaade, som i ethvert Tilfælde har fundet Sted, med Hensyn til at der ved Udbetaling med Afregningsbeviser er skeet Rabat for de Capitaler, der bestod i Kongelige Obligationer, hvorimod dette ikke havde været Tilfældet, naar Udbetalingen var skeet med Kongelige Obligationer. Saa er det og i denne Beregning, som er acteret under Litr. GGG ad No. 34, i Henseende til den under 3die Punct omhandlede Ane Mouritzdatter tilhørende Arvecapital, som er blevet udbetalt til Grosserer Wassard og Ragne Elisabeth

Blom, bemærket, at den bestod i en Kongelig Obligation paa 1000 Rd. og en Vestindisk Gjelds Liqvidations Obligation No. 82 paa en lige Sum, samt at den sidstnævnte Obligation findes anført at være indfriet i Dec. 1812, hvilket sees af en Beregningen vedheftet, under 5 Oct. 1816, fra den vestindiske Gjelds Liqvidations Contoir meddeelt Attest, som viser, at den i Aaret 1812 er indfriet med dens paalydende Sum i D. C. Det maa derfor billiges, at denne Sum i meerbemeldte Document er beregnet, at skulle have været udbetalt i rede Penge. Hvorvidt der, formedelst de her omhandlede Afgjørelser, kan ved denne Sags endelige Uddrag ansees at være foraarsaget Overformynderiet Tab, beroer paa om de Afregningsbeviser, der ere meddeelte vedkommende, da ere af større Værdie, end det Beløb i Kongelige Obligationer, for hvilket de ere substituerte, og da Prisen paa disse Effecter varierer, kan følgelig intet med Vished derom forud bestemmes, af hvilken Aarsag Actor og i sit senere Indlæg har forbeholdt Overformynderiets Bestyreres Ret til, ved Sagens Slutning, at bestemme, om de ville gjøre Brug af hans herunder nedlagte Paastand eller ikke. I Overeensstemmelse hermed, og da det findes, at Overformynderiet bør kunne kræve Erstatning for Tab, som maatte foraarsages derved, at man har givet vedkommende andre Effecter i Betaling, end dem tilkom, vil ved denne Post allene være at fastsætte, at der, naar endelig Afgjørelse skeer, bør gives Erstatning for det Tab, som

for Overformynderiet maatte være resulteret heraf, at der i de omhandlede Tilfælde er udgivet Afregningsbeviser, hvor Kongelige Obligationer skulde været udleverte, hvilken Erstatning, der bliver at udrede af Beckmann og Winther in solidum, bør skee enten ved at levere til Kjøbenhavns Overformynderie Afregningsbeviser af lige Beskaffenhed for det Beløb i Kongelige Obligationer, for hvilket de ere blevne substituerte eller og ved at betale Afregningsbevisernes fulde Beløb i Sølv, mod i begge Tilfælde at erholde en saadan Sum i Kongelige Obligationer udleveret, som burde været tildeelt Modtagerne af de omhandlede Afregningsbeviser.

Den tre og tyvende Erstatningspost angaaer Tilfælde af samme Beskaffenhed, som de under den foregaaende Post berørte.

Under den 1ste Punct omhandles nemlig Udbetalingen af Nicoline Augustine Bruhns og Johanne Bruhns Arv, som var indbetalt med 500 Rdlr. i Kongelige Obligationer for hver, men som er udbetalt til hver af dem med en Kongelig Obligation paa 100 Rdlr. og et Afregningsbevis paa 262 Rbd. S. V. Den anden Punct betræffer Frederikke Sartorphs Arv, som oprindelig bestod i Kongelige Obligationer for 250 Rd. og 100 Rdlr. i rede Penge, foruden opløbne Renter til Beløb 150 Rd. 1 Mk. ½ ß., samt er udbetalt med en Kongelig Obligation paa 100 Rdlr., et Afreg-

ningsbeviis for 192 Rbd. 4 Mk. S. V., samt 38 Rbd. 1 Mk. 6½ ß. S. V.

Efter den af Schiødt under Forhøret afgivne Forklaring vare de Kongelige Obligationer, som henhørte under fornævnte Myndlingers Værgemaal, afstaaede i Løbet fra 11 Juni 1808 til 11 Decbr. 1809; men dette kunde ikke bevirke, at Udbetalingen skulde skee med anden Valuta, end Overformynderiet havde modtaget, og der burde altsaa, forsaavidt Indbetalingen var skeet med Kongelige Obligationer, ikke være givet Betaling med andre Effecter.

Actors Paastand under denne Post gaaer ud paa, at Overformynderne Beckmann og Winther, mod at erholde udleveret en saadan Sum i Kongelige Obligationer, for hvilke Afregningsbeviser i de nævnte Tilfælde ere substituerte, tilpligtes in solidum at levere til Kiøbenhavns Overformynderie Afregningsbeviser for 632 Rbd. 59 ß. S. V. af lige Beskaffenhed med de som under de anførte 2 Puncter urettelig ere udstædte eller i Mangel deraf at betale 632 Rbd. 59 ß. S. V.

Paa Grund af hvad der under den foregaaende Post er bemærket, bliver imidlertid i saa Henseende ikkun at bestemme, at der, efter nærmere Opgiørelse, bør gives Erstatning for det Tab, som for Overformynderiet maatte være resulteret deraf, at der i de ovennævnte Tilfælde er udgivet Afregningsbeviser, hvor Kongelige Obligationer skulde været udleverte, hvilken Erstatning, der bliver at udrede af Beckmann og Win-

ther in solidum, bør skee enten ved at levere Overformynderiet Afregningsbeviser af lige Beskaffenhed for det Beløb i Kongelige Obligationer, for hvilket de ere blevne substituerte, eller og ved at betale Afregningsbévisernes fulde Beløb i Sølv, mod i begge Tilfælde at erholde en saadan Sum i Kongelige Obligationer udleveret, som burde været tildeelt Modtagerne af de omhandlede Afregningsbeviser.

Den fire og tyvende Erstatningspost angaaer den under 6te Punct af 3die Straffepost omhandlede Indfrielse af Cancellieraad Skibsteds Panteobligation for 4000 Rbd., med 7 Stkr. Afregningsbeviser til Beløb 4055 Rbd. S. V.

Da Afregningsbeviser nu, efterat Indulten er ophørt, maa ansees lige med rede Penge, saa skjønnes deraf ikke at være fulgt andet Tab, end det, som opstaaer af Differencen mellem Renterne af Panteobligationen og af Afregningsbeviserne.

Ifølge Anførselerne i Kassebøgerne denne Indfrielse betræffende og den af Cancellieraad Skibsted afgivne Forklaring, maa det antages, at bemeldte Difference i Henseende til Renterne er godtgjort Overformynderiet til den 11 Juni 1816. Der kunde altsaa ikkun blive Spørgsmaal om, hvad Overformynderiet fra den 11 Juni 1816 har havt mindre i Rente af de i Betaling modtagne Afregningsbeviser, end der kunde været oppebaaret ved Udlaan mod 4 pC. af den ind-

friede Panteobligations Beløb, naar dette var blevet indbetalt med rede Penge.

I Henseende til denne Rente-Godtgjørelse, som Cancellieraad Skibsted har tilbudet at betale, bliver intet ved Dommen at bestemme, da Actor ingen Paastand herom har nedlagt.

Under den fem og tyvende Erstatningspost har Actor paastaaet Leisner og Beckmann tilpligtede til Kjøbenhavns Overformynderie at levere 36,500 Rdlr. i Kongelige Obligationer mod at erholde 6083 Rbd. 2 Mk. N. V. paa Grund af at der i Jan. 1813 formeentlig er solgt fra Overformynderiet Kongelige Obligationer for en saadan Sum efter Pari Beløbet, skjøndt deres Værdie paa den Tid var større. I saa Henseende ville imidlertid bemeldte Tiltalte, paa Grund af hvad under 21de Punct af 3die Straffepost er anført, blive at frifinde.

Den sex og tyvende Erstatningspost angaaer en formeentlig urigtig Udbetaling af 5000 Rd. i Brandkasse-Obligationer til Knud Kleitrup.

Efter den af Schiødt afgivne Forklaring og de øvrige fremkomne Oplysninger, var der, den 15 Juni 1809, af Brandforsikrings-Kassen til Overformynderiet udbetalt 5000 Rdlr. for den Skade, som nogle Eiendomme, der af Knud Kleitrup, ved Panteobligationer af 9 Dec. 1803 og 22 Dec. 1804, vare stillede Overformynderiet til Sikkerhed for en Fordring, stor 5000 Rdlr. D. C. omskreven til Rigsbankpenge Daler

for Daler, ved det fiendtlige Overfald i Aaret 1807 havde lidt.

Da Skaden ikkun var partiel, blev den ikke udbetalt med Brandkasse-Obligationer, hvilke ellers gaves de Skadelidte i Betaling; men med Contanter. Desuagtet er Erstatningen til Knud Kleitrup ifølge Beckmanns Udgifts-Kassebog den 5 August 1814 af Overformynderiet udbetalt i Obligationer. Dette har Schiødt vedgaaet at være urigtigt, yttrende, at de 5000 Rdlr., som Overformynderiet til Sikkerhed for Prioriteterne havde modtaget, burde været udleverede til Kleitrup i rede Penge og ikke i Obligationer.

Beckmann og Winther have forklaret, at det omhandlede er dem ubekjendt.

Da Overformynderiet ikke skulde give Debitor bedre Valuta, end den modtagne Erstatning bestod i, saa er det indlysende, at Udbetalingen til ham urettelig er skeet med Brandkasse-Obligationer. Der bliver desaarsag under denne Post at tilsvare Brandkasse-Obligationer, hidrørende fra den ved det fiendtlige Overfald i Aaret 1807 foraarsagede Skade for et Nominalbeløb af 5000 Rd., omskrevne ifølge Pl. 1ste Marts 1814 til 4250 Rbd. S. V., samt de Renter, som deraf fra den 11 Juni 1814, fra hvilken Tidspunct de ved Udleveringen til Kleitrup maa antages at have resteret, kunde været oppebaarne, indtil Betaling skeer; men, da de den 15 Juni 1809 af Brandforsikkrings-Kassen modtagne 5000 Rd. maae antages at være gjort frugtbrin-

gende blandt Overformynderiets Midler, og de efter Indbetalingstiden maa beregnes til Rigsbankpenge efter Forholdet af 60 Rbdlr. for 100 Rdlr. D. C., saa kommer der 3000 Rbdlr. Sølv med Renter deraf, efter det, for Capitaler af den nævnte Beskaffenhed, ved den Frd. 5 Jan. 1813 vedføiede Tabel B bestemte Forhold, fra den 11 Juni 1814 indtil endelig Afgjørelse skeer, til Afdrag i bemeldte Erstatning.

Da det ikke er oplyst, at Winther har givet sit Samtykke til den ommeldte Afgjørelse, saa vil Erstatningen under denne Post blive at udrede af Beckmann, som paa den Tid Udbetalingen til Kleitrup skete var regnskabsførende Overformynder, uden at Winther kan tilpligtes at deeltage deri, hvorimod Sidstnævnte vil være at tillægge den paastaaede Frifindelse.

Den syv og tyvende Erstatningspost angaaer den formeentlige Mangel af 11900 Rd. i Asiatisk Compagnies Obligationer, for hvilke der, efter Actors Paastand, skulde paaligge Leisner, Beckmann og Schiødt solidarisk Ansvar.

Hvad nu i Særdeleshed angaaer det under 6te Punct af 4de Straffepost omhandlede Beløb af 11,500 Rdlr. i Asiatisk Compagnies Obligationer, da maa Muligheden af, at de, som sammesteds bemærket, kunne være ombyttede med Kongelige Obligationer, medens disse endnu vare opsigelige og der desaarsag ikke gjordes Forskjel paa dem og andre paa Dansk Courant

lydende offentlige Papirer, bevirke, at bemeldte Tiltalte ikke derfor kunne gieres ansvarlige.

Derimod findes Leisner og Schiødt pligtige for den ved Andrea Møllers Værgemaal indkomne Asiatiske Compagnies Obligation, stor 400 Rd., in solidum at tilsvare en Obligation af samme Beskaffenhed og lige Beløb, efterdi den er indkommen i Overformynderiet den 25 Jan. 1813, paa hvilken Tid en Ombytning som den ommeldte, i Betragtning af Bestemmelserne i Forordningen af 5 Jan. 1813, ikke længer kunde finde Sted, og den, ifølge en af Bogholderen ved det Asiatiske Compagnie under 10 April 1816 meddeelt Attest, der viser, at et Aars Renter af bemeldte Obligation den 15de Juni 1813 ere hævede af dens daværende Ihændehaver, maa være udgaaet af Overformynderiet før den sidstnævnte Datum.

Saa blive ogsaa bemeldte Tiltalte pligtige paa lige Maade at tilsvare de Renter, som af bemeldte Obligation kunde været oppebaarne fra den 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer.

I Mangel af en saadan Obligations Tilveiebringelse have de at erlægge 400 Rbd. Sølv med lige Renter som forbenævnt.

Under den otte og tyvende Erstatningspost betræffende de formeentlig manglende Brandkasse-Obligationer, for hvilke Actor har paastaaet samtlige Tiltalte tilpligtede in solidum at udrede Erstatning, ville de, paa Grund af hvad der under den

5te Punct af 4de Straffepost er anført, være at tillægge Frifindelse.

Under den ni og tyvende Erstatnings-post har Actor, i Anledning af, at det ikke i Kassebogen er anført, at 3100 Rdlr. D. C., som til Rest skyldtes paa en Jørgen Larsen Møller tilhørende og af Calmar og Isach Mathiesen under 19 Juni 1807 udstædt Panteobligation, hvilken af Overformynderne Leisner og Beckmann er qvitteret til Udslettelse af Pantebogen den 4 Jan. 1813, er blevet indbetalt med Kongelige Obligationer, paastaaet Leisner, Beckmann og Schiødt in solidum tilpligtede at betale et lige Beløb i Kongelige Obligationer med Renter fra 11 Dec. 1812.

Det er imidlertid oplyst, at denne Indfrielse i Hovedbogen No. 16, ved Jørgen Larsen Møllers Værgemaal, er bemærket at være skeet med Kongelige Obligationer, hvilket efter den af Fuldmægtig ved Raadstuens 3die Secretariatscontoir Hans Glub, under det, ved Commissionen optagne under Litr. A ad No. 57 acterte Forhør, afgivne Forklaring, er af ham, efterat Leisner var afgaaet fra Overformynderiet, ifølge Ordre af Schiødt, tilsat. Ligeledes er det godtgjort, at der i Leisners Overformynder-Regnskab for Tidsrummet fra 11 Decbr. 1811 til 31 Jan. 1814 findes ved benævnte Værgemaal, som Sikkerhed for Myndlingens Arvemidler, anført 3100 Rd. i Kongelige Obligationer.

Paa Grund heraf skjønnes det ikke, at Mangelen af Anførsel i Kassebogen, angaaende Indfrielsen af bemeldte Obligation, der, efter hvad Schiødt, (som har erindret, at den ikke havde nogen Indflydelse paa Kassebeholdningen, da Summen paa samme Tid maatte være anført til Indtægt og Udgift) næst at benægte, at have givet Slud den af denne omforklarede Ordre, i Indlæg af 25 Febr. d. A. har anført, maa antages at have været en Følge af Forglemmelse, kan bevirke Ansvar for nogen af fornævnte Tiltalte, men de blive under denne Post at frifinde.

Den tredivte Erstatningspost angaaer et formeentlig manglende Beløb af 20,500 Rd. i Depositokasse Obligationer.

Beskaffenheden hermed er følgende: Af Udgifts-Kassebogen sees, at der under 4 Jan. 1813 er gjort et Indskud i Depositokassen af 23,000 Rdlr., imod at erholde Obligationer.

Af de Obligationer, som, ifølge en af Kammerraad Hane, under 10de Febr. 1818, angaaende de i Depositokassens Subscriptions-Protocol for Indlaan under forbemeldte Datum skete Antegnelser, herfor formeentlig maatte antages at være erholdte, befandtes, efter hvad en af Secretair Usssing under 10 Febr. 1818 meddeelt Attest oplyser, den 31 Dec. 1815, 4 Stykker à 500 Rd. tilstæde ved Afleveringen og en af lige Beløb at være den 29de Juli 1813 ved Udbetalingen af en Arv udgaaet. Angaaende hvor de øvrige Obligationer,

5te Punct af 4de Straffepost er anført, være at tillægge Frifindelse.

Under den ni og tyvende Erstatningspost har Actor, i Anledning af, at det ikke i Kassebogen er anført, at 3100 Rdlr. D. C., som til Rest skyldtes paa en Jørgen Larsen Møller tilhørende og af Calmar og Isach Mathiesen under 19 Juni 1807 udstædt Panteobligation, hvilken af Overformynderne Leisner og Beckmann er qvitteret til Udslettelse af Pantebogen den 4 Jan. 1813, er blevet indbetalt med Kongelige Obligationer, paastaaet Leisner, Beckmann og Schiødt in solidum tilpligtede at betale et lige Beløb i Kongelige Obligationer med Renter fra 11 Dec. 1812.

Det er imidlertid oplyst, at denne Indfrielse i Hovedbogen No. 16, ved Jørgen Larsen Møllers Værgemaal, er bemærket at være skeet med Kongelige Obligationer, hvilket efter den af Fuldmægtig ved Raadstuens 3die Secretariatscontoir Hans Glub, under det, ved Commissionen optagne under Litr. A ad No. 57 acterte Forhør, afgivne Forklaring, er af ham, efterat Leisner var afgaaet fra Overformynderiet, ifølge Ordre af Schiødt, tilsat. Ligeledes er det godtgjort, at der i Leisners Overformynder-Regnskab for Tidsrummet fra 11 Decbr. 1811 til 31 Jan. 1814 findes ved benævnte Værgemaal, som Sikkerhed for Myndlingens Arvemidler, anført 3100 Rd. i Kongelige Obligationer.

Paa Grund heraf skjønnes det ikke, at Mangelen af Anførsel i Kassebogen, angaaende Indfrielsen af bemeldte Obligation, der, efter hvad Schiødt, (som har erindret, at den ikke havde nogen Indflydelse paa Kassebeholdningen, da Summen paa samme Tid maatte været anført til Indtægt og Udgift) næst at benægte, at have givet Glud den af denne omforklarede Ordre, i Indlæg af 25 Febr. d. A. har anført, maa antages at have været en Følge af Forglemmelse, kan bevirke Ansvar for nogen af fornævnte Tiltalte, men de blive under denne Post at frifinde.

Den tredivte Erstatningspost angaaer et formeentlig manglende Beløb af 20,500 Rd. i Depositokasse Obligationer.

Beskaffenheden hermed er følgende: Af Udgifts-Kassebogen sees, at der under 4 Jan. 1813 er gjort et Indskud i Depositokassen af 23,000 Rdlr., imod at erholde Obligationer.

Af de Obligationer, som, ifølge en af Kammerraad Hane, under 10de Febr. 1818, angaaende de i Depositokassens Subscriptions-Protocol for Indlaan under forbemeldte Datum skete Antegnelser, herfor formeentlig maatte antages at være erholdte, befandtes, efter hvad en af Secretair Ussing under 10 Febr. 1818 meddeelt Attest oplyser, den 31 Dec. 1815, 4 Stykker à 500 Rd. tilstæde ved Afleveringen og en af lige Beløb at være den 29de Juli 1813 ved Udbetalingen af en Arv udgaaet. Angaaende hvor de øvrige Obligationer,

tilsammen til Beløb 20,500 Rdlr. ere afblevne, give Kassebøgerne ingen Oplysning.

Paa Grund deraf har Actor paastaaet Leisner, Beckmann og Schiødt in solidum tilpligtede at tilsvare samme, med Renter fra 11 Dec. 1812.

Hensees imidlertid til, at Etatsraad og Bankdirecteur Koefod under det ved Commissionen optagne, i Udskrift sub No. 54 acterte Forhør har forklaret, at han i Marts Maaned 1813 ombyttede en til ham transporteret under No. 20168 af Depositokassen for 23 800 Rd. til Handelshuset Bontekoning & Ankes i Amsterdam udstædt Obligation, som han til Overformynderiet indleverede og erholdt derfor mindre Depositokasse-Obligationer til et lige Beløb, hvilke, saavidt han erindrede, efter Udseende vare ganske ny og syntes ikke at have circuleret, samt at den forbemeldte Obligation No. 20168 for 23,800 Rdlr., hvoraf en Gjenpart er fremlagt, virkelig haves blandt Overformynderiets Activer, saa er det antageligt, at de savnede Obligationer ere udgaaede af Overformynderiet ved Ombytning mod meerbemeldte Obligation No. 20168, og de fornævnte Tiltalte blive derfor ogsaa under denne Post at tillægge Frifindelse.

Endelig har Actor i Anledning af, at det er oplyst, at der, den 31 Dec. 1812, i Leisners Kassebog Litr. B er ført til Udgift 10,000 Rdlr., som betalte i Afdrag paa Gjelden til Depositokassen, hvilke ikke paa den Tid ere blevne erlagte, under 3die Erstat-

ningspost, paastaaet Schiødt, som derved formeentlig har gjort sig skyldig i et Bedragerie, og Leisner, der ikke har havt vedbørligt Tilsyn med Kassebogens Førelse, in solidum dømte at tilsvare bemeldte 10,000 Rd. efter det til 31 Dec. 1812 gjeldende Omskrivningsforhold med 2000 Rbd. S. V., samt Renter 4 pC. deraf fra bemeldte Datum indtil Betaling skeer.

Det er af Schiødt vedgaaet, at forbemeldte Sum ikke er blevet udbetalt paa den Tid, som i Kassebogen er anført; men, han har derhos yttret, at en under 12 Aug. 1809 af Overformynderiet skeet Udbetaling af 9616 Rd. 5 Mk. i Renter af Gjelden til Depositokassen, paa den Tid den skete, ved Opgjørelsen af Kassen ikke var blevet anført; men af ham refunderet Kassen, da Qvitteringen for bemeldte Indbetaling var forlagt og han ikke erindrede denne Udgift.

Da han nu i Decbr. 1812, ved at gjennemsøge nogle gamle Documenter, fandt Depositokassens Qvittering for bemeldte Sum, tilførte han, efterat have forskaffet sig Vished om at Anførsel desangaaende ikke var skeet i Kassebogen, 10,000 Rdlr. til Udgift, formenende, at han, foruden at faae den ovenmeldte Sum erstattet, tillige var berettiget til, at faae Godtgjørelse for de Renter, som af ham vare betalte af det Laan, hvilket han havde maattet gjøre til den manglende Sums Refusion og som efter hans Opgivende ikke havde beløbet, sig til mere end Differencen mellem

de udbetalte 9616 Rdlr. 5 Mk. og de 10,000 Rd., som af ham bleve førte Kassen til Udgift.

Da det nu af Undersøgelses Commissarierne er befundet, at Overformynderiet er i Besiddelse af en Qvittering, dat. 12 Aug. 1809, for en Indbetaling af 9616 Rd. 5 Mk. til Depositokassen, og at denne Sum hverken da eller senere findes at væreført til Udgift i Kassebogen, saa er herved Schiødts fornævnte Anbringende bestyrket.

Imidlertid viser den under Litr. X ad No. 35 acterte Attest, at Indtægt og Udgift i Kassebogen er optalt den 21 Aug. 1809 og at derefter skulde have været en Beholdning af 9838 Rd. 3 Mk. 14 ß., hvilken, naar den forbemeldte Sum virkelig er blevet udredet af Kassen den 12 Aug. 1809, ikke kan have været der, hvorimod Beholdningen da ikkun blev 221 Rd. 4 Mk. 14 ß. Ved denne betydelige Forskjel mellem hvad der efter Kassebogen skulde være i Kassen og den virkelige Beholdning, synes det, at Schiødt, hvis det forholdt sig som af ham er anført, maatte være blevet opmærksom paa, at der enten manglede Penge i Kassen eller Anførsel i Kassebogen, angaaende nogen havt Udgift. Derhos er det høist usandsynligt, at han, faa Dage efterat en saa betydelig Udgift havde fundet Sted, skulde have glemt den, og hvis endog dette var Tilfældet, ikke skulde have opdaget, hvori Feilen bestod, da det dog, naar Refusion skulde gives Kassen, maatte være en Gjenstand af Vigtighed for ham. Endelig er

det ogsaa paafaldende, at de Renter, som efter hans Anbringende ere blevne erlagte for Laanet til at erstatte Kassen den Sum, der ansaaes at mangle, netop have udgjort saameget, at der, ved at lægge samme til meerbemeldte Sum, udkom 10,000 Rd.

Med Hensyn til det saaledes anførte, maa Schiødt, skjøndt der under denne Post ikke er tilveiebragt Beviis for svigagtig Omgang, ansees at være befunden i mistænkeligt Forhold.

Naar det iøvrigt, paa Grund af hvad ovenfor er anført, maa antages, at de omhandlede 9616 Rd. 4 M. i sin Tid ere nedlagte i Kassen for at dække Beholdningen, og at Kassen ifølge heraf har oppebaaret Renter af denne Sum, saa kan intet Ansvar under denne Post finde Sted; thi Beløbet af disse Renter overstiger den Sum, som under 31 Dec. 1812 i ovenmeldte Henseende for meget er ført til Udgift.

Efter saaledes at have gjennemgaaet de forskjellige Poster, hvorunder af Actor er handlet om de Tiltaltes Strafskyld og Forpligtelse til Skades Erstatning, staaer det allene tilbage, at fastsætte, hvorledes enhver af de Tiltalte, som maa antages at være over den criminelle Lavalder, for sit Forhold bør ansees. I denne Henseende formenes, at Forordningen af 4 Marts 1690 maa være anvendelig paa de Tiltalte Leisner og Beckmann, forsaavidt den tilføiede Skade hidrører fra Tilsidesættelse af den Troskab, de skyldte Overformynderiet. Der kunde endog synes at være Grund til at ansee

Forordningen af 26 Febr. 1739 angaaende Kongelige Regnskabsbetjente, som blive noget skyldige paa de dem betroede Oppebørseler, anvendelig paa dem, og saaledes ikke at skielne imellem, om Skaden er foraarsaget ved Utroskab eller allene ved Uflid; thi, endskiøndt de som Overformyndere ikke ere blevne udnævnte af Kongen og de eiheller have havt Kongelige Midler under Bestyrelse, kunne de dog i andre Henseender sættes i Classe med Kongelige Regnskabsbetjente.

Det bemærkes forsaavidt:

a) at Overformynderiets Regnsk-er blive reviderede og deciderede i det Kongelige Danske Cancellie.

b) at, efter Forordningen af 23de Febr. 1748 §. 1, skulle endog de, som have offentlige Midler, henhørende til Hospitaler, Kirker, Skoler, Klostere og Fattige under Forvaltning og derfor aflægge Regnskab til Stiftamtmændene og Biskopperne, være, i Henseende til deres Regnskaber og under Forvaltning eller Forvaring havende Penge, at ansee som Kongens egne Regnskabsbetjente, og da Overformynderne for endeel havde saadanne Midler under Bestyrelse og derfor endog aflagde Regnskab til et Kongeligt Collegium, synes det saameget mere, at de ligeledes forsaavidt maatte behandles som Kongelige Regnskabsbetjente;

c) at den Kongelige Resolution af 28 Febr. 1809, bekiendtgiort ved Placat af 2 Marts s. A., har tillagt Kiøbenhavns offentlige Kasser, som staae

under Magistratens Bestyrelse, samme Præference for Fordringer hos deres Regnskabsbetjente og disses Cautionister, som Kongens Kasse nyder hos hans Regnskabsførere og Oppebørselsbetjente, hvilket, sammenholdt med Plan for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn af 1ste Juli 1799 §. 199, endnydermere bestyrker, at Overformynderne vare at betragte som Kongelige Regnskabsførere og at de i Henseende til det Ansvar, de maatte paadrage sig, skulde behandles efter de for Kongelige Regnskabsbetjente gjeldende Regler. Da imidlertid Forordningen af 23 Febr. 1748 hverken henviser til Forordningen af 4 Marts 1690 eller til Forordningen af 26 Febr. 1739, ligesom og de tvende andre citerte senere Lovgivninger allene omhandle den vedkommende Kasser tillagte Fortrinsret i Henseende til Fordringer hos deres Betjente, og der ei heller haves den Vished for en fuldkommen Aarsagernes Lighed, der maa være tilstæde, naar et Straffebud skal tillægges en mere udvidet Virkekreds, end den Lovgiveren udtrykkelig har anviist det, saa findes der ikke at være tilstrækkelig Hjemmel til at anvende de til Kongens Kasses Betryggelse ved Forordningen af 26 Febr. 1739 fastsatte Bestemmelser paa de ovennævnte tvende Tiltalte, hvorimod de, som, ifølge deres forbemeldte Stilling og de dem anbetroede Midlers Hellighed, vare forpligtede til særdeles Troskab, maa i de Tilfælde,

hvorî de i større eller mindre Grad have tilsidesat denne, være at ansee efter Forordningen af 4 Marts 1690.

Ved Anvendelsen af denne Lovgivning vil derhos være at tage Hensyn til:

a) at naar Indfrielser ere skete i Anledning af Omsætninger med Eiendomme, kan Villighed mod Debitorerne ikke antages som Motivet til at tilstæde dem;

b) at nogle af de Afgjørelser og Foretagender, som ere lagte bemeldte Overformyndere til Last, ere af den Beskaffenhed, at de om samme kunne have været uvidende, i hvilke Tilfælde de, naar det ikke er godtgjort, at de dermed have været bekjendte, ei kunne ansees overbeviste om forsætlig Utroskab,

c) at dette er Tilfældet med de fleste Vexelobligationer og Skadesløsbreve, som ere indfriede efter Indløsningsforholdet, hvilken Indfrielsesmaade desuden kan være foranlediget ved en urigtig Fortolkning af Forordningen af 5 Jan. 1813, eller ved den Forestilling, at det ikke gik an, at have saadanne Effecter, indtil Indulten ophørte, blandt Aktiverne, og endelig

d) at mala fides ei heller kan antages, hvor der ved Anmeldelse fra høiere Authoritet, ei er lagt Dølgsmaal paa den brugte Fremgangsmaade, eller Feiltagelse iøvrigt efter Omstændighederne er muelig.

Med Hensyn til det saaledes Anførte, vil den Skade, som det er paalagt Leisner og Beckmann in solidum eller hver for sig at erstatte under første, anden, tredie, femte, tiende og attende Erstatningspost, naar den undtages, der omhandles i første Erstatningsposts 3die, 5te, 12te, 18de og 22de Punct, anden Erstatningsposts 12te, 13de, 15de og 19de til 22de Punct begge inclusive, samt 3die Erstatnigsposts 10de Punct, antages at være foranlediget ved forsætlig Utroskab, og de ville derfor, i Følge Forordningen af 4 Marts 1690, sammenholdt med Forordningen af 27 Nov. 1739, i Tilfælde de ei betale den ved saadan Utroskab foraarsagede Skade, være at hensætte til Arbeide i Kjøbenhavns Fæstning, indtil denne Gjeld er afbetalt eller de ved Døden afgaae. At ogsaa en stor Deel af det Tab, som i de ovenfor undtagne Puncter, saavelsom i flere af de øvrige Erstatningsposter er paalagt dem at tilsvare, ikke hidrører fra Uforstand eller Uflid, men ligeledes er foraarsaget derved, at disse Tiltalte have tilsidesat Overformynderiets Interesse for at skaffe sig Fordele eller begunstige tredie Mand, er der vel fremkommet Formodning, men dog ikke tilstrækkeligt Beviis for, af hvilken Aarsag og med særdeles Hensyn til de ovenfor fremførte Bemærkninger, Forordningen af 4 Marts 1690 ikke i disse Tilfælde skjønnes at være anvendelig.

Særskildt Straf for det uredelige Forhold og den Uflid, hvori de have gjort sig skyldige, findes derimod

ikke at burde anvendes, da det ved Forordningen af 4de Marts 1690 foreskrevne Tvangsmiddel tillige maa betragtes som en Straf, og det vilde stride imod den Grund, der maa antages at have fremkaldt hiint Lovbud, at ansee Regnskabsbetjente, som ved misligt Forhold havde paafort dem Tab, hvis Midler de havde under Hænder, med Straf efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger i saa Henseende.

Tiltalte Capitain Winther vil paa Grund af den ham overbeviste Uflid, ifølge Lovens 3—18—4. være at idømme en Mulct, som, efter Omstændighederne, bliver at bestemme til 100 Rbdlr. Sølv og at erlægge efter Lovens Forskrift i bemeldte Artikkel.

Hvad dernæst angaaer Tiltalte Cancellieraad Schiødt, da er han under den 1ste Straffepost fundet skyldig i, at have søgt at dølge Overformynderjets sande Tilstand for de forordnede høiere Authoriteter. Fremdeles er hans under 3die Straffeposts 19de Punct berørte Forhold med at tilfredsstille enkelte Værgemaals Interessentere, fra hvis Side Klage var at befrygte, ved Midler, som tilhørte Interessenterne i den almindelige Masse, befundet svigagtigt. Endelig er ham under 4de Straffeposts 1ste, 4de og 7de Punct overbeviist forskjellige bedragelige Foretagender.

Den Straf, som for denne Tiltaltes Forhold i det Hele vil blive ham at idømme, findes, efter samtlige under Sagen oplyste Omstændigheder, at burde

bestemmes til 5 Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus.'

Betræffende Actionens Omkostninger, da blive her særligen at bemærke de Udgifter, som ere medgaaede til Sagens Oplysning og som forskudsviis ere udbetalte af Statskassen, samt for Revision af Leisners, Beckmanns og Schiødts seqvestrerte Bøger og Papirer af Overformynderiets Kasse, Beløbet af Actors Regning No. 52, samt de Salaria, som Commissionen, ifølge de Kongelige Befalinger af 23 Jan. 1816 og 4 Junii 1819, haver at tilkjende.

De forskudsviis af Statskassen udredte Summer, om hvis Godtgiørelse af de Tiltalte Actor har nedlagt Paastand, beløbe tilsammen 3500 Rbd. Sedler. Hertil kommer endnu 100 Rbd., som Commissions-Skriveren Copiist K. C. Schmidt og 60 Rbdlr., som Buddene Schou og Henningsen, ifølge det Kongelige danske Cancellies Skrivelse til Commissionen af 3 Juni 1817, have af Statskassen erholdt udbetalt som Forskud paa den Godtgiørelse, de have at vente for deres Arbeide ved Commissionen.

Af Overformynderiets Kasse er udbetalt 450 Rbd. til Secretair Homann og Assistent Weinholdt for Revision af forbenævnte Tiltaltes seqvestrerte Bøger og Papirer.

Actors under No. 52 acterte Regning for Omkostningerne med Beskrivelsen af hans 2de Indlæg, beløber til 100 Rbd. Sedler.

I Betragtning af Sagens betydelige Vidtløftighed og Actors dermed havte byrdefulde Arbeide, bliver hans Sallarium at bestemme til 1000 Rbd. Sølv.

For hvert af Commissionens Medlemmer fastsættes Sallariet til 500 Rbd. Sølv.

Commissions-Skriveren skjønnes, foruden hvad han, som meldt, alt forskudsviis har faaet udbetalt af Statskassen, at have fortjent et Sallarium af 250 Rbd. Sølv, hvorved de Udgifter, som han ved Commissionen har havt, tillige maa ansees ham godtgjorte. For dette Sallarium bør han tillige forfatte 2de Udskrifter af Dommen, den ene for at tilstilles det Kongelige danske Cancellie og den anden for at meddeles de Tiltalte; men, for Actens Beskrivelse, hvis den bliver forlangt, findes han desuden at maatte nyde Betaling, som i en privat Sag.

Endelig bør Buddene Schou og Henningsen, foruden hvad de alt forhen have oppebaaret, for deres Umage hver nyde 50 Rbd. Sølv.

Alle fornævnte Summer blive de Tiltalte Leisner, Beckmann og Schiødt pligtige in solidum at tilsvare, og bør Winther være medansvarlig for $\frac{1}{10}$ Deel af de idømte Sallaria.

De af de 3 førstnævnte Tiltalte nedlagte Paastande om Mortification maa, efter Sagens Udfald og da det ikke skjønnes at Actor har overskredet Grændserne for hvad han efter sin Stilling havde Anledning til at yttre, bortfalde. Heller ikke kan Actors Paa-

stand, at Procuratorerne Bierring og Haagen, for formeentlig utilbørlig Skrivemaade, maatte blive at ansee med Mulct, tages til Følge, efterdi Actor ikke særlig har opgivet, til hvilke af dem fremførte Yttringer han ved denne sin Paastand har sigtet.

Sagførelsen har fra Actors Side været lovlig og forsvarlig.

Med Hensyn til Sagens særdeles Beskaffenhed, kjønnes det ei heller, at nogen af de Tiltalte, ved de af dem begjærte Udsættelser, kunne ansees skyldige i Sagens Forhaling.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte forhenværende Overformyndere Overkrigscommissair Andreas Leisner og Capitain ved det borgerlige Artillerie Silke- og Klædehandler Johan Adolph Beckmann, bør en for begge og begge for en, til Kjøbenhavns Overformynderie betale,

i Sagens 1ste Erstatningsposts 2den Punct: 5200 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf, efter det, for Capitaler, der ere omskrevne Daler for Daler, ved den Forordningen af 5 Jan. 1813 tilføiede Tabel B, bestemte Forhold, fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 866 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 3die Punct: 16 Rbdlr. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Decbr. 1812 indtil Betaling skeer;

i samme Erstatningsposts 4de Punct: 3350 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 2233 Rbd. 2 Mk. Sølv med lige Renter deraf fra den 13 Januari 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

i samme Erstatningsposts 5te Punct: 66 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer.

i samme Erstatningsposts 6te Punct: 2400 Rbd. Sølv med Renter deraf ligesom af den under den 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 400 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

i samme Erstatningsposts 7de Punct: 2800 Rbd. Sølv med Renter deraf, efter det, for Capitaler, som ere omskrevne til 40 Rbd. S. V. for 100 Rdlr. D. C. ved fornævnte Tabel B, bestemte Forhold; fra den 11 Decbr. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 1166 Rbd. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

i samme Erstatningsposts 8de Punct: 2925 Rbd. Sølv med Renter deraf, efter det, for Capitaler, som ere omskrevne til 45 Rbd. S. V. for 100 Rdlr. D. C., ved fornævnte Tabel B, bestemte Forhold, fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer imod at deri liqvideres 1083 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

i samme Erstatningsposts 9de Punct: 2600 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 2166 Rbd. 4 Mk. Sølv, med lige Renter deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted,

i samme Erstatningsposts 10de Punct: 3400 Rbd. Sølv med Renter deraf, efter det, for Capitaler, som ere omskrevne til 50 Rbd. S. B. for 100 Rdlr. D. C. ved fornævnte Tabel B, bestemte Forhold, fra den 11 Decbr. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 1134 Rbdlr. 2 Mk. 15⅓ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted,

i samme Erstatningsposts 11te Punct: 12,000 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2000 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted,

i samme Erstatningsposts 12te Punct: 152 Rbd. 3 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 28 Dec. 1812 til Betaling skeer,

i samme Erstatningsposts 13de Punct: 4000 Rbd. Sølv med Renter deraf ligesom af den under den 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 667 Rbdlr. 4 Mk. 10⅔ ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted,

i samme Erstatningsposts 14de Punct: 6000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liquideres 1001 Rbdlr. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer,

i samme Erstatningsposts 15de Punct: 1500 Rbd. Sølv med Renter deraf, som af de under de 2de næst foregaaende Puncter skyldige Summer, imod at deri liquideres 250 Rbdlr. 40 ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 16de Punct: 4000 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 2666 Rbd. 4 Mk. Sølv med lige Renter fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 17de Punct: 1650 Rbd. Sølv, med Renter deraf efter det, for Capitaler, der ere omskrevne til 30 Rbd. S. V. for 100 Rdlr. D. C. ved fornævnte Tabel B, bestemte Forhold fra den 11 Decbr. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 918 Rbdlr. 4 Mk. 5⅓ ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 18de Punct: 393 Rbd. 2 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 2 Jan. 1813 indtil Betaling skeer.

i samme Erstatningsposts 19de Punct: 3000 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 501 Rbd. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 20de Punct: 3200 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under den 7de Punct skyldige Sum, imod at at deri liqvideres 1337 Rbd. 4 Mk. 10⅔ ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13de Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 21de Punct: 6400 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under den 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 1069 Rbd. 10⅔ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 22de Punct: 506 Rbd. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 2 Jan. 1813 til Betaling skeer.

i samme Erstatningsposts 23de Punct: 7000 Rbd. Sølv med Renter deraf, ligesom af den under den 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 1170 Rbdlr. 3 Mk. 5¼ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13de Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 24de Punct: 9000 Rbd. Sølv med Renter ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres

1505 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 26de Punct: 19,600 Rbd. Sølv, med Renter deraf, efter det for Capitaler som ere omskrevne til 70 Rbdlr. S. V. for 100 Rdlr. D. C., ved fornævnte Tabel B bestemte Forhold fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 4682 Rbdlr. 1 Mk. 5⅓ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 28de Punct: 3600 Rbd. Sølv med Renter deraf ligesom af den under den 17de Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2006 Rbd. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf, fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 31te Punct: 3600 Rbd. Sølv, med Renter deraf efter det for Capitaler, som ere omskrevne til 90 Rbd. S. V. for 100 Rdlr. D. C. ved fornævnte Tabel B bestemte Forhold, fra 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 666 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13de Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 33de Punct: 947 Rbd. 24 ß. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under den 8de Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 350 Rbdlr. 5 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra

den 13de Januari 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 42de Punct: 4500 Rbd. Sølv med Renter deraf ligesom af den under den 17de Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2500 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 45de Punct: 8000 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under den 10de Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2671 Rbdlr. 10⅗ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 46de Punct: 9000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den 2den Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 1505 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i 2den Erstatningsposts 2den Punct: 162 Rbd. 3 Mk. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, og 13 Rbdlr. 12 ß. Sølv, med Renter deraf, efter det for Capitaler, som ere omskrevne til 35 Rbdlr. S. V. for 100 Rd. D. C., ved fornævnte Tabel B bestemte Forhold, fra 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 33 Rbd. 2 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 3die Punct: 4256 Rbd. Sølv med Renter deraf efter samme Forhold, som i Henseende til den lovbestemte Rente for Capitaler, som ere omskrevne Daler for Daler, ved fornævnte Tabel B er fastsat fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 711 Rbdlr. 4 Mk. 3⅗ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer.

i samme Erstatningsposts 4de Punct: 157 Rbd. 3 Mk. Sølv, med Renter deraf efter det for Capitaler, som ere omskrevne til 35 Rbdlr. S. V. for 100 Rdlr. D. C., ved fornævnte Tabel B. bestemte Forhold, fra den 11 Dec. 1812 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 75 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813 indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 5te Punct: 12000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2000 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 6te Punct: 3600 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 17de Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 2000 Rbdlr. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 8de Punct: 1400 Rbd. Sølv med Renter deraf ligesom af den under den 4de Punct af denne Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 671 Rbd. 10⅔ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 9de Punct: 1400 Rbd. Sølv med Renter deraf, ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at at deri liqvideres 666 Rbd. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 20 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 11te Punct: 1000 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 166 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 18de Punct: 10,000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 1666 Rbdlr. 4 Mk. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 13 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 19de Punct: 2500 Rbd. Sølv, med Renter ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liqvideres 416 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 26 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i 3die Erstatningsposts 4de Punct: 1575 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 8de Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, fra den 11 Juni 1813 til Betaling skeer, imod at deri liqvideres 840 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 8de Juni 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 6te Punct: 4000 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Juni 1813, til Betaling skeer, imod at deri liqvideres 2133 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, med lige Renter deraf, fra den 23 Juni 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningspost 7de Punct: 8000 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, dog at de beregnes fra den 11 Juni 1813, imod at deri liqvideres 4280 Rbd. 5 Mk. 5⅓ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 23 Juli 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 8de Punct: 2000 Rbd. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Juni 1813 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 1073 Rbd. 4 Mk, 10 ß. Sølv med lige Renter deraf fra den 31te Juli s. A., indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 9de Punct: 2000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liqvide-

res en lige Sum og Renter deraf som under bemeldte Punct.

i samme Erstatningsposts 10de Punct: 2400 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den 7de Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, dog at de beregnes fra den 11 Juni 1813, imod at deri liquideres 1280 Rbd. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 17de s. M. indtil endelig Afgjørelse skeer;

i 5te Erstatningsposts 2den Punct: 933 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Juni 1813 til Betaling skeer;

i samme Erstatningsposts 4de Punct: 6500 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, dog at de beregnes fra den 11 Juni 1813, imod at deri liquideres 3472 Rbd. 2 Mk. 10⅔ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Juli 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 5te Punct: 287 Rbdlr. 48 ß. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 8de Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, dog at de beregnes fra den 11 Juni 1813, imod at deri liquideres 153 Rbdlr. 31½ ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 30 Julii 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer.

Tiltalte Overkrigs-Commissair Leisner bør til Kjøbenhavns Overformynderie betale;

i den 1ste Erstatningsposts 37de Punct: 1440 Rbd. Sølv, med Renter deraf, efter samme Forhold, som i Henseende til den lovbestemte Rente for Capitaler, som ere omskrevne Daler for Daler, ved fornævnte Tabel B er fastsat, fra den 11 Decbr. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 240 Rbdlr. 37½ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 12 Jan. 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

i den 2den Erstatningsposts 12te Punct: 633 Rbd. 2 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813, indtil Betaling skeer;

i samme Erstatningsposts 13de Punct: 1000 Rbd. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 16 Febr. 1813, indtil Betaling skeer;

i samme Erstatningsposts 15de Punct: 1000 Rbd. Sølv, med Renter deraf ligesom af den under 2den Punct af 1ste Erstatningspost skyldige Sum, imod at deri liqvideres 88 Rbd. 85 ß. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 1ste Juli 1813 indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 20de Punct: 20,000 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under 15de Punct omhandlede skyldige Sum, imod at deri liqvideres 3333 Rbd. 2 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 14 April 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningsposts 21de Punct: 900 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den

foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liquideres 80 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 1ste Juli 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i samme Erstatningspost 22de Punct: 300 Rbd. Sølv med Renter ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liquideres 22 Rbd. 21 ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 2 Juni 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i den 6te Erstatningspost: 1333 Rbdlr. 2 Mk. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den foregaaende Punct skyldige Sum, imod at deri liquideres 222 Rbd. 21⅓ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 31 Januari 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i den 7de Erstatningsposts 1ste Punct: 2081 Rbd. 32⅔ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 924 R. 94 ß. Sølv med lige Renter deraf fra den 22 Juni 1813, indtil endelig Afgjørelse finder Sted;

i samme Erstatningsposts 2den Punct: 2904 Rbd. 35⅘ ß. Sølv, med Renter deraf som under den foregaaende Punct, imod at deri liquideres 2444 Rbdlr. 35 ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 6 Marts 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer;

i den 10de Erstatningspost: 2000 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf efter det for Capitaler, som ere omskrevne til 50 Rbdlr. S. V. for 100 Rdlr. D. C. ved oftnævnte Tabel B bestemte Forhold, fra den 11 Dec.

1812 indtil 11 Juni 1813 og derefter 4 pC. indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 6 Rbd. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. deraf fra den 23 April 1813, indtil endelig Afgjørelse skeer.

De Tiltalte Overkrigscommissair Andreas Leisner og Cancellieraad Carsten Ludv. Schiødt bør en for begge og begge for en til Kjøbenhavns Overformynderie betale:

i den 11te Erstatningspost: 1500 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf, ligesom af den under den 10de Erstatningspost skyldige Sum, indtil den 6 Marts 1813 og derefter 4 pC. indtil Betaling skeer;

i den 12te Erstatningspost 1800 Rbd. S. med Rente 4 pC. deraf fra den 6 Mai 1813 indtil Betaling skeer;

i den 13de Erstatningspost: 3285 Rbdlr. Sølv, med Renter 4 pC. af 600 Rdlr. D. C. fra den 2 Jan. 1812, indtil den 11 Decbr. s. A., af 225 Rbdlr. Sølv lige Rente fra bemeldte Termin indtil Betaling skeer, af 180 Rbd. Sølv, ligesom under 17de Punct af 1ste Erstatningspost, af 213 Rbdlr. 2 Mk. 4 pC. fra den 18 Juni 1813 og af 2666 Rbd. 4 Mk. lige Renter fra den 1ste Sept. s. A., i begge Tilfælde indtil Betaling skeer, imod at deri liquideres 1751 Rbd. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. af 60 Rd. D. C. fra den 1ste Sept. 1812 indtil den 11 Decbr. s. A., af 15 Rbd. Sølv lige Renter fra sidstnævnte Tidspunct, af 120 Rbdlr. Sølv lige Renter fra den 31 Dec. s. A., af 500 Rbd. Sølv lige Renter fra 13 Jan. 1813, af 1066 Rbdlr. 4 Mk. Sølv fra den 8 Juni 1813 og af 50 Rbdlr.

Sølv fra 12 Aug. s. A., alt indtil endelig Afgjørelse skeer;

i den 14de Erstatningspost: 400 Rbd. Sølv med Renter 4 pC. deraf fra den 24 Decbr. 1812, indtil Betaling skeer;

i den 15de Erstatningspost: enten 1100 Rbdlr. i Kongelige Obligationer, tilligemed Renter deraf fra den 11 Dec. 1812 til Indleveringen skeer, eller i Mangel deraf 1100 Rbd. Sølv, med Renter deraf, ligesom under 2den Punct af 1ste Erstatningspost.

i den 27de Erstatningspost: enten 400 Rbdlr. i Asiatisk Compagnies Obligationer, med de Renter, som af samme kunde været oppebaarne fra den 11 Dec. 1812, indtil Betaling skeer, eller i Mangel deraf 400 Rbd. Sølv med lige Renter som forbenævnt; men iøvrigt for Actors Tiltale i denne Post fri at være.

Tiltalte Capitain Johan Adolph Beckmann bør til Kjøbenhavns Overformynderie betale:

i den 18de Erstatningspost: 888 Rbd. Sølv med Renter 4 pC. af 341 Rbdlr. 2 Mk. fra den 1ste Juli 1814, af 511 Rbdlr. 11 ß. fra den 26 April 1815 og af 35 Rbd. 53 ß. fra den 8 Mai s. A., alt indtil Betaling skeer,

og i den 26de Erstatningspost: 4250 Rbd. Sølv i Brandkasse-Obligationer, hidrørende fra den ved det fiendtlige Overfald i Aaret 1807 foraarsagede Skade, med Renter deraf fra den 11 Juni 1814 indtil Betaling skeer, imod at deri liqvideres 3000 Rbdlr. Sølv,

med Renter deraf, efter det for Capitaler, der ere omskrevne efter Forholdet af 60 Rbd. S. V. for 100 Rd. D. C., ved fornævnte Tabel B, bestemte Forhold fra den 11te Junii 1814 indtil endelig Afgjørelse finder Sted.

Sidstnævnte Tiltalte og Tiltalte afskediget Capitain Juveleer Hans Christian Winther bør en for begge og begge for en i den 22de og 23de Erstatningspost godtgjøre Overformynderiet det Tab, som samme efter nærmere Opgjørelse maatte befindes at have lidt derved, at der i de under disse Poster omhandlede Tilfælde er udgivet Afregningsbeviser, hvor Kongelige Obligationer skulde været udleverte, ved enten at levere til Overformynderiet Afregningsbeviser af lige Beskaffenhed, for det Beløb i Kongelige Obligationer, for hvilket de ere blevne substituerte, eller og ved at betale Afregningsbevisernes omhandlede Beløb i Sølv, mod i begge Tilfælde at erholde en saadan Sum i Kongelige Obligationer udleveret, som burde været tildeelt Modtagerne af de under denne Post omhandlede Afregningsbeviser.

Endvidere bør de Tiltalte Capitain Beckmann og Cancellieraad Carsten Ludvig Schiødt, en for begge og begge for en, til Kjøbenhavns Overformynderie betale:

i den 16de Erstatningspost: 586 Rbdlr. 4 Mk. Sølv, med Renter 4 pC. af 533 Rbd. 2 Mk. fra den 7 Decbr. 1814 og af 53 Rbd. 2 Mk. fra den 26 April 1815, indtil Betaling skeer, imod at deri kommer til

Liqvidation 181 Rbd. 4 Mk. 3 ß. Sølv, med lige Renter af 53 Rbdlr. 2 Mk. fra den 21 Decbr. 1814, af 30 Rbd. 1 Mk. 7 ß. fra den 8 Febr. 1815, af 53 Rbd. 2 Mk. fra den 21 Febr. 1815 og af 44 Rbdlr. 4 Mk. 12 ß. fra den 29 Mai s. A., alt indtil endelig Afgjørelse skeer;

i den 17de Erstatningspost: 532 Rbdlr. 76⅘ ß. Sølv, med Renter 4 pC. deraf, fra den 30 Dec. 1814, indtil Betaling skeer.

Iøvrigt bør i Sagens første Erstatningsposts 1ste, 25de, 27de, 29de, 30te, 32te, 34te, 35te, 36te, 38de, 39de, 40de, 41de, 43de, 44de og 47de Punct, anden Erstatningsposts 1ste, 10de, 14de, 16de og 17de Punct, tredie Erstatningsposts 1ste, 2den, 3die og 5te Punct, fjerde Erstatningspost, femte Erstatningsposts 1ste og 3die Punct, 9de, samt 25de Erstatningspost de Tiltalte Overkrigscommissair Leisner og Capitain Beckmann, i den 29de og 30te Erstatningspost bemeldte Tiltalte og Tiltalte Cancellieraad Schiødt, i den 31te Erstatningspost Overkrigscommissair Leisner og Cancellieraad Schiødt, i den 1ste Erstatningsposts 37te Punct, den 2den Erstatningsposts 12te, 13de, 15de, 20de, 21de og 22de Punct, samt 6te, 7de og 27de Erstatningspost Tiltalte Capitain Beckmann, i den 19de, 20de og 24de Erstatningspost Sidstnævnte og Tiltalte Capitain Winther, i den 18de og 26de Erstatningspost Sidstnævnte og endelig i den 28de Erstat-

ningspost samtlige Tiltalte for Actors Tiltale fri at være.

Den 2den Erstatningsposts 7de og 23de Punct, samt den 8de og 21de Erstatningspost bortfalder.

I Mangel af Betaling af hvad de Tiltalte Overkrigscommissair Leisner og Capitain Beckmann, under Sagens 1ste, 2den, 3die, 5te, 10de og 18de Erstatningspost, med Undtagelse af første Erstatningsposts 3die, 5te, 12te, 18de og 22de Punct, anden Erstatningsposts 12te, 13de, 15de og 19de til 22de Punct, begge inclusive, samt 3die Erstatningsposts 10de Punct, deels in solidum, deels hver for sig have at udrede, bør de hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Fæstning indtil enten foranførte Gjeld er afbetalt eller de ved Døden afgaae.

Tiltalte afskediget Capitain Juveleer Hans Christian Winther bør bøde 100 Rbdlr. Sølv, Halvparten til Hs. Majestæt Kongens Kasse og Halvparten til Uddeling imellem fattige Umyndige, Fader- og Moderløse her i Staden.

Tiltalte Cancellieraad og forhenværende Fuldmægtig ved Kjøbenhavns Overformynderie Carsten Ludvig Schiødt bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 5 Aar.

Saa bør og de Tiltalte Leisner, Beckmann og Schiødt en for alle og alle for en betale samtlige af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder indbefattes de af Statskassen forskudsviis udredte Sum-

mer, tilsammen 3660 Rbd. Sedler og af Overformynderiets Kasse udbetalte 450 Rbd. Sedler, Sallarium til Aktor Hoiesterets-Advocat Treschow 1000 Rbdlr. Sølv, samt Beløbet af den af ham fremlagte Regning No. 52 100 Rbd. Sedler, Sallarium til hvert af Commissionens Medlemmer 500 Rbdlr. Sølv, til Commissionsskriveren Copiist K. C. Schmidt, som desuden, hvis Acten skal meddeles beskreven, derfor bør nyde Betaling som i en privat Sag, 250 Rbdlr. Sølv, til Buddene Schou og Henningsen hver 50 Rbd. Sølv.

Tiltalte afskediget Capitain Juveleer Winther bør in solidum med de fornævnte Tiltalte udrede $\frac{1}{10}$ Deel af foranførte Sallaria.

Hvad de Tiltalte efter nærmere Opgjørelse have at udrede, bliver at erlægge 15 Dage, efterat en lovlig Liqvidations-Forretning er opgjort og dem lovlig forkyndt.

Det øvrige Idømte udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse.

Alt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

N. Aagesen. Koefoed. Stellwagen.

Om de efterladte Handlinger, der kunne bevirke Fæstes Forbrydelse.

Tilforn blev det anseet som tilstrækkelig Grund til at paastaae Fæstes Forbrydelse, naar Fæsteren skyldte nogensomhelst Fæsteafgivt, det være Skat, Landgilde, Arbeidspenge, eller Forstrækning til Sæd, Føde, eller Besætning, som han ikke kunde betale, eller lod sin Gaard forfalde og forringede sin Besætning, uden at kunne afhjelpe eller stille Sikkerhed for Manglerne, eller gjorde sig skyldig i noget af det Øvrige, hvorfor Loven bestemmer Straf af Fæstes Forbrydelse.

Imens Bondekarlen ikke maatte søge Brød og Fortjeneste hvor i Landet ham lystede, men var bunden til Stavns, og skulde tage Gaard paa Godset naar den tilbødes — altsaa ikke handlede frit; — og saalænge Hørighed og Lydighed imod Huusbonden udstraktes dertil, at Bonden skulde forrette alt det Hove-

rie, hiin forlangte; da var han sine faa Evner ei taadig, og kunde let komme paa Huusbondens Restanceliste. Ikke destomindre dømtes den Tid efter Lovens Strenghed, som endog gik saavidt, at Gaardforsiddere kunde hensættes til offentligt Arbeide. Forordning 28 Jan. 1682 §. 17, Reskript 11 Decbr. 1688, cfr. Fundats 14 Nov. 1743.

Siden, da Lovene have hævet Bonden fra Huusbondens Tjener til frivillig Contrahent og Borger i Staten, da han ikke er bunden til noget Gods, eller nødt til at vælge nogen vis Næringsvei, da hans Pligter, hvis han vælger at være Fæster og Hoveriebonde, ere nøiagtig bestemte saavel ved Foreninger som ved Love, og efterat disse have anordnet Bonden frit Forsvar, naar han søges til Fæstes Forbrydelse, dømmer man mindre strengt og søger at undskylde Bonden, til hvis Fordeel, i Tilfælde af Tvivl, Contracter og Love (der i sig selv ere ham gunstige) fortolkes, hvoraf følger; at Godseieren ikke længere veed med Vished, hvorvidt han ved Lovmaal kan blive en Fæster qvit, der paa mange Maader forgaaer sig imod Lovens 3—13—1 og hans Fæstebrev, og tilføier den Eiendom han har i Besiddelse og Varetægt saadan Skade som vanskeligt og seent oprettes, endskjøndt Loven bør være lige billig og lige taalig for Alle, og Bønder ikke nu bør sættes i Classe med Umyndige.

Har man end gjort vel i, i visse Tilfælde, at tage Bondens Parti imod den mægtigere Jordbrot,

vil det dog være ligesaa skadeligt som uretfærdigt, at give ham Medhold i Pligtforsømmelser, hvorved Statens vigtigste Næringskilder: Landeiendommene, svækkes og ødelægges.

Synes det ikke som man er gaaet fra een Yderlighed: Bondens næsten slaviske Behandling og Undertrykkelse, til en Anden: Hans Frihed eller Magt til, i visse Tilfælde, frem for Andre at kunne trodse Love og Contracter, — dog maaskee mere i Anvendelsen end i Lovgivningen (cfr. 18 §. i Hov. Forordn. 25 Marts 1791.) uagtet dennes store og tildeels nødvendige Forandring til hans Fordeel? (De Exempler jeg har for Øie maa undskylde mig, hvis min Synsmaade maatte findes vrang.)

Som jeg nu hverken er Proprietær eller Bonde, men en Mellemmand imellem Begge, der ønsker Retfærdighed for begge Parter, og større Lys i Sagen, tillader jeg mig at fremsætte følgende Spørgsmaal, som jeg tør haabe den ærede Udgiver af Juridisk Arkiv, formedelst Sagens Vigtighed, vil yttre sig over.

Sæt at en Fæstebonde er saa opsætsig og gjenstridig, at han ikke allene efterlader, men reent ud nægter sine Fæstepligters Opfyldelse, saasom: at yde Tiende, give Skat og Landgilde, gjøre Hoverie, Veiarbeide, Snee-kastning, at yde Bidrag til Skole- og Fattigvæsen ꝛc., og derhos forsømmer sin Gaards Drivt, lader Bygningen forfalde, tildeels nedbryde, og forringer sin Besætning — kort: nægter enhver baade offentlig og

privat Præstation — hvormange af disse Brud paa Contracten kunne da enkelte eller samlede bevirke Fæstes Forbrydelse? Vil man nægte, at en saadan Fæster er til, da kan jeg nævne ham og bevise, at Spørgsmaalet ikke er fremsat uden Anledning, men at en sand Tildragelse er lagt til Grund for samme. Hvis der vare mange slige Fæstere paa et Gods, var Godseieren meget ilde faren, og han fortjente vist al den Medhold og Beskyttelse for sin Eiendom og Rettighed, som kan bestaae med Lovene.

Jeg tillader mig at dele Spørgsmaalet, og fremsætte hver Post for sig, med nogle faa Anmærkninger, saaledes:

a) Han vil ikke give Tiende, han melder sig ikke til Tælning, og lod end Tiendeeieren desuagtet tælle, saa tog han dog Tiendenegene hjem. Han søges og dømmes, men bryder sig ikke om Dommen, den exeqveres forsaavidt der er noget at gjøre Execution i, Resten beholder Tiendeeieren, der tillige er Godseier, tilgode; men kan i en Sag til Fæstes Forbrydelse denne Nægtelse og denne Restants komme i Betragtning efter 2—23—7, og kan en total Nægtelse, endog efter at en usvækket Dom har bekræftet Yderens Forpligtelse, her have samme Virkning, som Tiendesvig efter 2—23—7, eller 22 §. i Forordningen 8 Jan. 1810, hvis denne Forordning ansees at have hævet Lovstedet endog med Hensyn til Gaardsforbrydelse af den Tiende-

yder, der tillige er Tiendetagerens Fæstebonde; hvilken staaer i et andet Forhold til Godseieren end andre Tiendeydere?

b) Han betaler ikke Skat, men lader sig pante, omsider er der intet Pant at faae, og Skatten anføres følgelig paa Restancelisten tilligemed hans øvrige Gjeld. At Restance af Skatten kunde virke Fæstes Forbrydelse, havde jeg allermindst tvivlet om, indtil en Landsover- samt Hof- og Stads-Rets Dom, indført i Nyt juridisk Arkiv 27 Bind, har antaget det Modsatte, hvilket man dog af Noten Pag. 201 seer Udgiveren ikke giver Medhold.

Den Anseelse, som hiin Ret besidder og fortjener, maa imidlertid forøge Godseierens Betænkelighed i at anlægge Sag til Fæstes Forbrydelse allene paa saadan Grund, saalænge den øverste Domstol ikke har kjendt i Sagen, uagtet han har den største Billighed, og, efter mit indskrænkede Begreb, tillige Retfærdighed for sig. Mine Grunde ere disse: Endskjøndt Lovens 3—13—1 ikke med udtrykkelige Ord nævner Skat, indbefattes denne dog under de Ord: "og anden Rettighed, hver til sin tilbørlig Tid." Vil man sige: at her allene er meent private Afgivter og at Skatten er en offentlig Afgivt, da er dette kun halv sandt, thi 1) holder Staten sig til Godseieren for Skatten enten denne faaer noget ind

hos Fæsteren eller ikke; det er ei heller altid Tilfældet, at Fæsteren betaler Skatten, men han er stundom derfor befriet imod en høiere Jordebogs Afgivt, følgelig afhænger det af Fæstebrevet, om han skal betale Skat eller ikke. 2) I Almindelighed indeholde Fæstebrevenes Begyndelse følgende: "Hvilken Gaard N. N. overlades i Fæste paa følgende Vilkaar: At han af Gaarden og dens Hartkorn samt sig og Familie betaler og udreder alle Kongelige Skatter og andre Paabudde ꝛc." Sædvanlig sluttes Fæstebrevene med den Clausul: "Alt under Fæstes Forbrydelse" eller og blot med: "Iovrigt retter Fæsteren sig efter Lov og Anordninger." Saaledes er jo Fæsterettighedens første Betingelse, at der betales Skat, og denne er een af de Rettigheder, Eieren, ikke Staten, har at kræve hos Fæsteren. Dernæst har Loven, i Tilfælde af Udlæg, hos Bonden, sat Skatten iblandt de meest privilegerede af Huusbondens Fordringer, 1—24—24 og 5—14—37. Anordningerne fra 9de Juni 1683 til 30 Jan. 1793 have endog tilladt Skatterestancer, som ikke ere over Aar gamle, en Forret for hine ved at tillade sammes Inddrivelse ved Udpantning. Maaskee Lovgiveren, just formedelst den strængere Executions-Tvang, som Forordningen 9 Juni 1683, der omtrent er samtidig med Loven, foreskriver for Skatter, har anseet det unødven-

digt at melde i 3—13—1, at de ikke skulde have mindre Ret end Landgield?

At Forordning 15 Juni 1792 §. 4 synes at forudsætte, at Skatterestancer kunne medføre Fæstes Forbrydelse, det har Hr. Etatsraaden paa anførte Sted bemærket.

c) For andre Afgivter og Præstationer til det Offentlige og Communerne, der maatte være af den Beskaffenhed, at Godseieren skal indestaae for samme, hvis Fæsteren ei præsterer, saasom: Fourageleverance til Cavallerie-Regimenterne, Kongereiser, Veiarbeide efter Forordningen 13 Decbr. 1793 §. 33, Tiendeafgivt til Andre efter Forordning 8 Jan. 1810 §. 29 e tilkommer vel Godseieren samme Ret, som for ublagte Kongelige Skatter?

d) Landgilden af alle Slags bliver ogsaa ude, hvor ringe den end maatte være. Man tager aarlig Restancedom efter Lovens 5—14—53. Hvis nu Forordning af 8 Juni 1787 §. 6 er fyldestgjort, tilstaaer man, at Godseieren kan faae Dom til Fæstes Forbrydelse for denne Restance, hvis den ei betales; men skeer dette under Søgsmaalet er jo dette spildt, hvisaarsag det ei er tilraadeligt at anlægge sligt Søgsmaal for denne Restance allene, forend den er opløbet til en høi Sum, der, hvor Afgivten er lav, kan vare mange Aar.

e) Men nu efterlader, ja maaskee reent nægter, han ogsaa at forrette det pligtige Hoverie, Ægt og Arbeide, uden at være i det Tilfælde som den 6 §. i berørte Forordning ommelder. Man gaaer frem mod ham efter Hoverieanordningerne, men han lader sig ikke tvinge ved Domme og Mulcter til at opfylde sin Pligt, hvisaarsag Godseieren selv har maattet lade Arbeidet forrette, men i hans Boe er intet at faae enten til Mulcter eller Skades Erstatning, forsaavidt denne er beregnelig. Mulcterne tilfalde jo Fattigcassen men Erstatningen Godseieren. Kan nu Denne lægge Værdien af det forsømte eller nægtede Arbeide til de Restancer, for hvilke Fæsteren kan søges til Fæstes Forbrydelse?

Endskjøndt 3—13—1 egentlig kun nævner de Præstationer, der bestaae i at give noget, synes dog Hoveriet at kunne indbefattes under de Ord: "anden Rettighed" og, efter den Tids Tænkemaade, under: "Hørighed og Lydighed mod Huusbonden," ligesom og den 7 Art. nævner Ægt og Arbeid mellem de Rettigheder Bonden skal præstere inden han flytter. Det er og unægteligt, at Hoverie er en Deel, og som oftest den største Deel af Landgjelden (Leien af Jorden), endskjøndt man ikke forstaaer det under denne Benævnelse, og hvor Hoverifrihed finder Sted, svares en høiere Landgilds-Afgivt. Den nu op-

hævede Hoveriforordning af 12 August 1773 be= stemte Fæstes Forbrydelse og Fæstningsarbeide som Straf for 3die Gang viist Modvillighed i at forrette Hoveriet. De senere Anordninger have ikke, det jeg erindrer, udtrykkelig bestemt noget i dette Tilfælde, men nogen Analogie haves i Pl. 5 Juni 1801, der sætter Straf af Fæstes Forbry= delse for den Hoveribonde, der ikke vil lade Ho= verifortegnelse vedhæfte sit Fæstebrev, fordi, siger Præmisserne, denne Vægring maa ansees for Modvillighed, og Forordning 25 Marts 1791 §. 9 og 10, der bestemmer samme Straf for Op= sætsighed i flere Hovbuds Paasyn, eller Forsøg paa at forføre disse dertil, cfr. 18 §. Iøvrigt maa jeg anmærke: at Hoveriets Præstation, hvor samme forrettes, er een af Fæstebrevets Betin= gelser, under hvilke Gaardens Besiddelse er over= draget Fæsteren paa Livstid.

f) Han holder ikke Gaarden ved Hævd og Bygning, uagtet samme med Besætning er overleveret ved Syn med Forpligtelse at tilsvare samme, og her opstaaer Spørgsmaalet: om Gaarden stedse skal være i forsvarlig Stand (eller ikke slettere end den er modtaget) og om de Mangler, der under Besid= delsen befindes paa Bygning, Sæde= og Fødekorn samt Besætning, skal afhjelpes, eller Beløbet til= veiebringes, naar paafordres, under Fæstes For= brydelse, eller Jordbrotten først kan fordre sligt

af Fæsteren ved Dødsfald, eller naar Fratrædelse af anden Aarsag skeer? Saavel Lovens Ord, som 2 §. i Forordning 8 Juni 1787, der byder: at naar Jorddrotten ikke paa den foreskrevne Maade overleverer Fæsteren Gaardens Bygninger og Besætning ved Synsforretning, skal han ei kunne udsige ham fra Gaarden paa den Grund, at Bygningerne og Besætningen ikke af ham ere holdte vedlige, og samme Forordnings 6 §, der siger: at det skal paaligge Fæsteren at vedligeholde den Besætning og Inventarium, som han ved Tiltrædelsen har modtaget, synes at sætte det udenfor al Tvivl, at Jorddrotten kan paatale Manglerne og fordre dem afhjulpne førend Fratrædelsen, eller og udsige Fæsteren fra Gaarden.

Imidlertid veed jeg ikke, om Juristerne ere enige i denne Post. At Bonden ikke for enhver Mangel paa Bygning eller Besætning, bør forbryde Gaarden (see Brorsons Fortolkning til 3—13—1, og ældre juridisk Arkiv No. 8 P. 42) indrømmer jeg ganske, men han bør dog vist, naar paafordres, stille Sikkerhed for Manglerne, eller afhjelpe dem inden en vis Tid, under Fæstes Forbrydelse. Det vilde mange Gange være for sildigt at melde sig om Erstatning ved Fæsterens Dødsfald eller frivillige Afstaaelse.

g) Mere tvivlsomt er det dog, om Forsømmelser i Marken, ved ikke at gjøde Jorden lovlig eller

behandle den vel, i og for sig selv kan virke Fæstes Forbrydelse, naar ingen bestemt Dyrkningsmaade er foreskrevet i Fæstebrevet, ligesom det og er vanskeligt nok at finde en sikker Grændse imellem en god og en slet Dyrkningsmaade. Hvad der er betydeligt under den sædvanlige Dyrkningsmaade i Egnen kan dog vel kaldes slet. Efter sædvanlig god Dyrkningsmaade i Egnen skal Tienden bestemmes, og dog tillægges $\frac{1}{10}$ Deel for de ventede Forbedringer. Frd. 8 Febr. 1810 §. 28, Post 2 A og E. Sælge Foder fra Gaarden (dog med Undtagelse af Langhalm til Tækning) gjør sielden en god Landmand, og dog vil man nok ikke have denne Handling indbegreben under Lovens Forbud i 3—13—1, (cfr. 1—24—23) saalænge den producerede Ager eller Eng ikke bortleies. En Mark kan ogsaa behandles saalebes, og formedelst andre Hjelpekilder, være sat i saa god Gjødnings Tilstand, at den kan undvære endeel Foder uden derfor at mangle Føde til den sædvanlige Besætning.

h) Forordning 29 Oct. 1794 §. 3, 16, 29 og 49, som ved Forordning 9 Juli 1817 er stadfæstet, viser at Fæstebonden, foruden det almindelige Hegn som Enhver efter 2 §. skal opføre, (NB. naar det af Vedkommende paastaaes) ogsaa skal opføre noget varigt Hegn aarlig, som han skal vedligeholde, og for hvis Opførelse han ved Fra-

trædelse skal have Godtgjørelse efter de Mænds Skjøn, der taxere Gaardfældet. Jorddrotten er ved 49 §. tilstaaet samme Tvangsmidler imod Fæsteren, som Naboe tilkommer imod Naboe; men, hvis disse nu ej ere tilstrækkeligt, og Bonden paadrager sig Gjeld i saa Henseende, kan da denne lægges til Gjelden for Bygfæld og Besætnings Mangel, og virke med til Fæstes Forbrydelse, hvis Fæstebrevet ikke udtrykkelig bestemmer saadant, men alene paalægger Fæsteren at rette sig efter Lov og Anordninger?

Disse ere de vigtigste af de efterladte Handlinger, i Anledning af hvilke jeg skjønner der kan blive Spørgsmaal om Fæstes Forbrydelse. Thi Overholdelsen af Lovens 3—13—19 er, til Landets Skade, gaaet af Brug, og Efterladelsen deraf, kunde nok derfor ikke virke Fæstesforbrydelse, om endog Ulydighed mod Jorddrotten havde denne Virkning, med mindre Jorddrotten udtrykkelig havde paamindt Fæsteren om at opfylde denne Artikel. De fleste Fæstere vilde ellers i visse Egne kunne tiltales til Fæstes Forbrydelse, uden at de vidste, de havde forseet dem. 3—13—21 og Forordning 26 Jan. 1733 §. 1, der paalægger Bonden at svare til sin Skovspart, kan nok ei heller anvendes, naar Fæsteren ei ved Contract eller Fæstebrev udtrykkelig er paalagt dette Ansvar, eller sat til Skovfoged, cfr. Forordningens 6 §.

De foretagne Handlinger, formedelst hvilke Fæsteren efter Loven kan forbryde sit Fæste, saasom: at bortlaane eller bortleie noget af Gaardens Tilliggelse, 3—13—1 og Forordning 26 Jan. 1733 §. 42, indtage Indsiddere 3—19—7, huse Løsgængere 3—19—21, begaae Tiendesvig 2—23—7, indtreffe sieldnere og have mindre Tab til Følge for Jordbrotten, om endog nogle af disse antages, ikke længere at medføre Gaards Forbrydelse, hvortil dog er dømt i ældre juridisk Arkivs 10 B. Pag. 189, for den førstnævnte Handling. Af samme Beskaffenhed anseer jeg den: at hugge i Gaardens tilliggende Skove 3—13—1 og 21, hvis denne Handling nu efter Forordning 26 Jan. 1733 §. 1 kan have Fæstes Forbrydelse til Følge, som en Dom i ældre Arkiv 12 B. Pag. 155 antager, og en anden i Nyt juridisk Arkiv 24 B. Pag. 44 forudsætter. Nogle ville maaskee dog mene, at Forseelsen ganske afsones ved de i denne Forordning (eller i Forordning 18 April 1781 for Kongens Skove) fastsatte Bøder, samt Skadens Erstatning, da en Fæstebonde, som ei er sat til Skovfoged, vel ikke kan ansees som for Utroskab efter Forordningen af 1733 § 6.

Det synes at have allermeest for sig, at de Handlinger, hvorved Fæstecontracten egentlig misligholdes og brydes, uden at Godseieren derfor kan faae Erstatning hos Fæsteren, bør virke Fæstes Forbrydelse, eller Contractens Ophævelse. Det vilde være en besynderlig Forret at tilstaae en Fæster, som Contrahent betragtet,

naar det antoges, at han kunde efterlade eller nægte de fleste af de Præstationer af den ham overladte Eiendom, han havde paataget sig at udrede, og lade disse falde Jorddrotten til Last, og dog ligefuldt beholde Ret til at besidde Eiendommen, nyde og fortære dens Frugter, naar han eller hans Venner blot iagttog at anbyde eller præstere enkelte Afgivter, hvis Efterladelse blev antaget at have Contractens Ophævelse til Følge. Saaledes kunde jo ikke allene Godseierens Indtægter af denne Eiendom for lang Tid betages ham, men han kunde endog sættes i Udgivt til Andre for Fæsteren, uden Udsigt til nogensinde at faae Skadeserstatning, som dog ellers i Almindelighed ethvert beskadigende Væsen bør svare.

Endskjøndt mange vigtige Afhandlinger og Bemærkninger over denne Materie findes i nyt jur. Arkiv, især 25 Bind P. 143 til 161 og 17 Bind Pag. 179, formoder jeg dog ikke, at vidwhich Besvarelse af endeel af de her fremsatte Spørgsmaale, og Oplysning i de opgivne Tilfælde, vil ansees aldeles overflødig.

Frisenborg i December 1819.

J. L. Tommesen.

Bemærkninger i Anledning af forestaaende Afhandling.

Efter den ærede Forfatters Ønske skal jeg med faa Ord yttre mine Tanker over de Gjenstande, hvorover han har udbredt sig.

Forfatteren yttrer foreløbig, at man nu er for tilbøielig til at antage den for Fæstebonden gunstigste Mening, naar denne søges til Gaards Forbrydelse. Vist nok indtræffe der ikke sjelden Tilfælde, hvor Godseieren er at beklage, fordi han ikke, uden Vanskeligheder og Tab, kan blive af med en uordentlig og forsømmelig, eller endog trodsig Fæster; og det er heller ikke, med Hensyn til det Offentlige, et lidet Onde, at en Saadan en Tidlang kan blive ved at forvanske sin Gaard, inden Jorddrotten, uden at løbe Fare for Ansvar, tør sætte ham fra samme. Det er og begribeligt, at Forfatteren, efter sin Stilling, som Bestyrer

af anseelige Jordegodser; stundom kan have havt Leilighed til ret at føle, hvormeget en ildesindet eller skjødesløs Fæster kan chikanere eller skade sin Huusbonde inden denne kan faae ham bort. Men deraf følger just ikke, at enten Lovgivningen eller Domstolene ere skyldige i nogen utidig Overbærelse med Bonden. Retfærdigheden og Billighed tilsiger, at denne ikke egenmægtigen, og heller ikke for enhver ringe Forseelses Skyld, bør kastes ud af den Gaard, hvoraf han har betalt en ofte svær Indfæstning, og hvorpaa han mueligen har sat mange Aars anstrængende Arbeide, og derved, med Familie, bringes til Bettelstaven; men at kun et saadant Forhold bør virke Fæstes Forbrydelser, der røber en saa uduelig eller ved sine Pligter saa ligegyldig Fæster, at Jorddrotten, ved længere at betroe ham Gaarden, staaer Fare for at faae denne ødelagt eller tabe sine lovlige Indtægter af samme. Og det ligger i Sagens Natur, at det har sin Vanskelighed saavel for Lovgivningen, ved bestemte Kjendemærker, at udhæve de Pligtovertrædelser, der bør have denne Virkning, som for Domstolene at anvende Lovens Regler paa ethvert givet Tilfælde. At Bonden, som Besidder, ei, uden ved Rettens Middel, og kun mod Ansvar og Sikkerhedsstillelse, kan udsættes fra Gaarden, er og noget, som Retfærdigheden kræver, hvorhos Bonden endnu, som den, hvis hele Velfærd staaer paa Spil, og som den, efter Sandsynlighed, mindre kloge og formuende Part, har billigt Krav paa Lovgivningens særdeles

Varetægt. Den Ulempe, der stundom kan flyde af de til Bondens Betryggelse foreskrevne Regler, maa vel ansees som et mindre Onde end det, der kunde flyde af en Lovgivning, der gav ham mere til Priis for Jordbrotten.

At Lovgivningen om denne Gjenstand slet ingen Forbedring kunde behøve, eller at der aldrig affiges Domme, hvorved Fæsterne synes at faae for meget Medhold, er noget, som jeg ingenlunde vil paastaae. Men at det skulde være en herskende Maxime i Lovgivningen eller ved Domstolene at begunstige Fæsteren for meget, det vil sige mere end han, efter de ovennævnte Hensyn, bør begunstiges, kan jeg ikke indrømme, og jeg finder ikke, at Hr. Forfatteren har gjendrevet de Grunde, hvorpaa den mildere Fortolkning af L. 3—13—1 og 2 er bygget, i hvis Følge Bonden ei kan sættes fra Gaard og Levebrød, formedelst en øieblikkelig Mangel paa Bygning eller Besætning, som han kan og vil afhjelpe, eller fordi han ei ganske til rette Tid har betalt en Afgivt, som han dog siden kan og vil betale.

Forfatteren synes at mene, at der bør gjøres Forskjel paa den, som blot forsømmer at opfylde sine Fæstepligter, og den, som reent ud nægter at ville opfylde samme. Denne Forskjel synes vel at have noget for sig. Imidlertid giver Loven ingen Anledning til at skjælne mellem disse to Tilfælde, og det vilde neppe heller være godt, om en saadan Forskjel skulde

gjøres; thi, ligesom det i Almindelighed, i civil Henseende, ikke er af Vigtighed, om en contractmæssig Pligt er tilsidesat med ond Villie eller ikke, saa er det og altid at formode, at den, der vægrer sig for at gjøre det, der, efter en uimodsagt Contract, paaligger ham, maa staae i den Mening, at han ikke dertil er forpligtet, og Meningens Urigtighed kan, især mod en Bonde, der saa let lader sig forlede af onde Raadgivere, ikke let bevise, at han har handlet mala fide. Naar han altsaa, som enhver anden, der tilbageholder Opfyldelsen af sin Pligt, ved Rettens Tvang, tilholdes at gjøre, hvad der paaligger ham, og han derhos dømmes i Omkostninger med videre, hvad der hører til Fordbrottens Skadesløsholdelse, samt, efter Omstændighederne, ansees for unødig Trætte, synes det at være nok, saalænge Fæsteren er i den Stilling, at han, ved Lovens Tvang, kan bringes til sine Fæstepligters Opfyldelse, dog de enkelte Tilfælde undtagne, hvor Lovene, formedelst den grove Ligegyldighed ved sine Fæstepligter, som Fæsteren ved en stor eller gjentagen Overtrædelse har røbet, særligen have bestemt Fæstets Forbrydelse.

Efter disse foreløbige Bemærkninger gaaer jeg over til de enkelte Punkter, som Forfatteren under Litr. a til h har afhandlet. Mine Erindringer herved ere følgende:

Ad. a. Den i 2—23—7 bestemte Gaardsforbrydelse maa uden Tvivl bortfalde ved Frd. 8 Jan. 1810

§. 22, der bestemmer Følgerne af Tiendesvig. At den Tiendeberettigede tillige maatte være den Skyldiges Huusbond, er en tilfældig Omstændighed, som der hverken i Loven eller i Forordningen er tillagt nogen Indflydelse paa Straffen for Tiendesvig. En anden Sag er det, om ikke paadragne Tiendeafgifter til Jorddrotten maae staae ved Siden af anden Skyld til denne, og altsaa, efter Lovens 3—13—1, kan paadrage Fæstes Forbrydelse, naturligviis under de samme Betingelser, som gjælde med Hensyn til anden Fæsterens Skyld til Jorddrotten. Dette Spørgsmaal turde være at besvare med Ja, men Sagen er neppe af synderlig practisk Vigtighed; thi det maa, i ethvert Tilfælde, staae til Jorddrotten at inddrive slige Afgifter fremfor de øvrige egentligen jorddrottelige; og, naar de ikke kunne faaes i Fæsterens Boe, uden at angribe hans Evne til at betale sidstnævnte Afgifter, kan han for disse blive sat fra sin Gaard.

Ad. b. Paa det af Hr. Forfatteren citerte Sted har jeg viist, at jeg i denne Punkt er af lige Mening med ham. Iøvrigt er min sidste ad. Litr. a anførte Bemærkning og her anvendelig.

Ad. c. I Henhold til det ad. a bemærkede, troer jeg, at og de her omhandlede Præstationer maae behandles som andre Restancer.

Ad. d. Om man endog antager, at Bonden for Restancer ei kan forbryde sit Fæste, saafremt han under Sagen retter for sig, bliver han dog i dette Tilfælde

pligtig at erstatte de Bekostninger, som Processen, og i al Fald den foretagne Fogedforretning, have medført. Bonden mangler altsaa ikke Motiver til at betale, hvad han bør til Jorddrotten, ligesom denne og holdes skadesløs for Bondens Uefterrettelighed, saalænge denne kun ikke har til Følge, at han kommer ud af Stand til at udrede sine Afgifter, i hvilket Tilfælde det er indlysende, at han kan sættes fra Gaarden. Iøvrigt tilstaaer jeg, at det ikke er ganske klart, om ikke Bonden har forbrudt sit Fæste, naar han ikke, under den Forretning, der, i Medhold af 1—21 og Forordningen 8 Juni 1787, foretages hos ham, kan stille Sikkerhed for de Restancer, han har paadraget sig. Men, da Lovens 3—13—1 og 2, forsaavidt Fæstets Forbrydelse paa Grund af Udeblivelse med Afgifterne angaaer, dog ei kunne forklares ganske bogstavelig; da Jorddrotten intet Væsentligt lider ved at beholde Fæsteren, naar denne endnu, under Sagens Drift, kan gjøre Udvei til at rette for sig; og da en Familie derved kan frelses, hvorhos Analogien af Pl. 15 Juni 1801 taler derfor, skulde jeg dog være tilbøielig til den mildere Mening.

Ad. e. Det er efter mine Tanker klart, at Erstatning for forsømt Hoverie, saavelsom resterende Hoveripenge, bør staae ved Siden af Landgjelden med Hensyn til den Virkning, samme efter 3—13—1 og 2 kan have til Fæstets Forbrydelse. Iøvrigt kan Gaardsforbrydelse, som umiddelbar Følge af Hoveripligtens Tilsidesættelse, ikke finde Sted, uden for det Tilfælde

hvori den gjeldende Anordning af 25 Marts 1791 bestemmer samme.

Ad. f. Jeg veed ikke, at det er omtvivlet eller kan omtvivles, at en Bonde, for Mangel ved Bygning og Besætning, kan sættes fra Gaarden, naar han ikke inden en vis bestemt Tid kan afhjelpe disse Mangler, hvorfor Jorddrotten strax kan forlange Sikkerhed stillet.

Ad. g. At en Bonde kan forbryde sit Fæste for slet Behandling af de ham betroede Jorder, ligger umiddelbar i 3—13—1 og 2, ligesom og det af Hr. Forfatteren antagne Princip for hvad der skal ansees som slet Dyrkning, uden al Tvivl, er det rigtige. At det i Anvendelsen ihar sine store Vanskeligheder, er dog vist; og med Hensyn dertil maa en nærmere Bestemmelse i Fæstebrevet uden Tvivl være baade for Bondens og for Jorddrottens Tarv tjenlig; ligesom jeg heller ikke finder, at der i Lovene er noget, som forhindrer, at den i Fæstebrevet bestemte Dyrkningsmaade vedtages under Fæstesfortabelse. (See herom nyt jur. Ark. 17 B. S. 184-199). At sælge Foder fra Gaarden, kan vistnok ansees som Brud paa 3—13—1, naar det af uvillige og kyndige Mænd kjønnes, at Jorderne derved have tabt den behørige Gjødning. Men, da dette dog ikke er en aldeles ubetinget Følge af sligt Salg, og dette heller ikke umiddelbar er forbudt i Loven, kan det neppe ansees som skjællig Grund til Fæstesforbrydelse, med mindre saadant udtrykkeligen maatte være bestemt i Fæstebrevet.

Ad. b. Da jeg i Almindelighed antager, at Jorddrotten har samme Ret mod Bonden med Hensyn til Pengeforpligtelser, der opstaae ved Efterladelse i at gjøre hvad han, efter Lovene og sit Fæstebrev, havde at gjøre, som hvor der handles om en Forpligtelse, der oprindeligviis bestod i en Pengebetaling, og at hine første og bør henregnes til de i L. 3—13—1 ommeldte Rettigheder, saa anseer jeg og Fæstets Forbrydelse her for anvendelig under samme Betingelser, som for resterende Pengeafgifter. Iøvrigt henholder jeg mig til det ad a bemærkede.

For den Mening, at ulovligt Hugst i Gaardens tilliggende Skove ikke længere skulde kunne medføre Fæstesforbrydelse, kan jeg ingen tilstrækkelig Grund finde. De senere Anordninger, som handle om ulovlig Skovhugst, have vel formildet Lovens 6—17—27, hvorefter slig Handling skulde straffes som andet Tyverie. Men deraf følger ikke, at den særdeles Følge, som ulovlig Skovhugst havde for Fæsteren som saadan, skal bortfalde, hvilken uden Tvivl maatte cumuleres med Straf efter 6—17—27, saalænge dette Lovsted var i Kraft. Man indvende ikke, at der er samme Grund til, i den omhandlede Henseende, at ansee 3—13—1 og 2 forandret ved Skovanordningerne, som der er til at antage, at den i 2—23—7 bestemte Gaardsforbrydelse er ophævet ved Forordningen 8 Jan. 1810 §. 22. Lovens 2—23—7 bestemmer Gaardsforbrydelse, som en Deel af Straffen for Tiendesvig,

ler i og for sig ikke er en Krænkelse af det Contracts-forhold, hvori Fæsteren staaer til sin Huusbond. Da nu en senere Anordning anderledes har bestemt Straffen for Tiendesvig, bortfalder fornævnte Artikels Straf derved. Derimod have Lovene særskilt afhandlet Straffen for ulovlig Skovhugst, og denne Handlings privatretlige Følge, forsaavidt samme indeholder en Krænkelse af Fæstepligter. Ved de senere Anordninger, der bestemme Straffe for ulovlig Skovhugst, er vel i første men ikke i sidste Henseende gjort Forandring.

At det egentlig ere de Krænkelser af Fæsterens Pligter, hvorfor Jorddrotten ingen Erstatning kan faae hos Fæsteren, som bør medføre Fæstets Forbrydelse, finder jeg meget antageligt. Hvad jeg oven samt paa andre Steder har foredraget om Fæstes Forbrydelse, vil og findes stemmende med denne Grundsætning.

Er det i D. L. 5—14—37 N. L. 5—13—35 tilstaaede Fortrin for Tjenestefolks Løn anvendelig til Fordeel for andre end simple Tyende?

Det ovennævnte Spørgsmaal har, saavidt vides, ikke været Gjenstand for nogen Undersøgelse, førend det i forrige Aar blev bragt i Bevægelse udi et Opbudsboe, hvor det udi første Instants blev besvaret nægtende, men i Høiesteret, ved sammes høitidelige Aabning den 5 Marts dette Aar, afgjordes til Fordeel for den Betjent, som, uden at henregnes til den simple Tyendeclasse, paastod for sin Løn at nyde Præference efter D. L. 5—13—37. Spørgsmaalet var vist nok ikke lidet tvivlsomt, ligesom det og, med Hensyn til Følgerne, var af ikke liden Vigtighed. Stiftecommissionen havde i sin velskrevne Decision anført betydelige Grunde for sin Lovfortolkning, hvilke dog udi Høieste-

ret bleve befundne at maatte vige for Modgrundene. Skjøndt Spørgsmaalet nu, med tilstrækkelig Authoritet, er afgjort for Praxis; turde dog en lovfortolkende Undersøgelse over denne Gjenstand ikke være uden Interesse, blandt andet fordi andre ikke uvigtige Retsspørgsmaale ville blive at besvare ved Hjelp af de Raisonnements, hvorpaa hiint Spørgsmaals Afgjørelse beroer.

Man sporer ved denne, som ved flere Leiligheder, Savnet af lovgyldige Bestemmelser de significatione verborum, hvilke, uden just at indeholde strænge Definitioner, der sjeldent ere nødvendige eller tilraadelige i Lovgivningen, kunde forebygge mangen Tvivl og Trætte, som en vaklende Talebrug opvækker. Det Udtryk "Tjenestefolk" har hverken i Lovsproget eller i den daglige Talebrug en bestemt og uforanderlig Betydning. Snart synes samme at indbefatte alle dem, der staae i en privat Mands Tjeneste, hvad enten de forrette simpelt legemligt Arbeide, eller de bruges til saadanne Forretninger, der forudsætte en større Grad af Dannelse eller en særdeles Tillid. Selv i samme Anordning synes stundom en ganske forskjellig Talebrug at være lagt til Grund. Saaledes maa Ordet i det 10de Cap. af Consumtionsforordningen 15 Oct. 1778 tages i den snevrere Betydning. I §. 1 No. 6 nævnes Tjenestefolk, uden nærmere Bestemmelse, blandt de Personer, der, naar de med Bevilling lode dem vie i Husene, kun skulle betale 1 Rd. i Vielsepenge, uagtet

det foregaaende No. 5 har henregnet Kammertjenere, Gartnere og Skytter, til den Classe, som skulde erlægge 2 Rd. og det hvad enten de lade dem vie i Husene eller ikke. Det paafølgende 11te Cap., der handler om Folkeskatten i Stæderne, nævner derimod Secretairer, Informatorer, Skriverkarle og deslige Personer, saavelsom Handels- og Haandværks-Svende blandt de Personer, hvoraf denne Skat skal svares.

De Grunde, som især kunne tale for, at Ordet i 5—14—37 N. L. 13—35 skulde tages i sin snevrere Betydning, ere følgende:

1) Lovens 3—19 N. L. 21, der ex professo handler om Tjenestefolk paa Landet og i Kjøbstæderne, synes ikke derunder at indbefatte andre end simple Tyende, hvorimod andre private Officiantere omhandles i 3—1—7 og synes i det sidstnævnte Capitels Overskrift at være henregnet under det Udtryk "andre Betjente." Fornævnte Artikel, der forudsætter, at Regnskabsbetjente kun engang om Aaret skulle aflægge Regnskab, og at dette skal skee til en ved Contracten bestemt Tid, synes aldeles ikke at kunne tilstæde Anvendelsen af 3—19 N. L. 21 paa deslige Personer; thi sammes 9 Capitel bestemmer to Skiftetider aarlig og fastsætter Dagene for samme. Ogsaa Lovens 1—2—7 vidner om, at Ordet Tjenestefolk ikke indbefatter alle, der staae i en privat Mands Tjeneste; thi der skjelnes mellem Rangspersoners Betjente og deres Tjenestefolk.

2) Med Hensyn til nogle af Lovens øvrige Bestemmelser om Tjenethende, er det og almindelig vedtaget, at de ei kunne anvendes paa andre end den simple tjenende Classe. Saaledes falder det ingen ind at ansee Huuslærere, Regnskabsbetjente og deslige Personer som Gjenstande for den Huustugt, Lovens 6—5—5, 6 tilstaaer Huusbond og Hustrue over deres Tyende. Ogsaa er det ved Domstolene antaget, at 1—13—16 N. L. 17, forsaavidt den erklærer en Mands Tyende for villige Vidner, ikke bør strækkes videre end til de simple Tjenestefolk, paa hvilke 6—5—5, 6 kan anvendes, og som desaarsag ere for afhængige af Huusbonden, til at de kunne ansees som upartiske Vidner i en Sag, der betræffer ham.

3) Adskillige Collegialbreve paaberaabes især som Hjemmel for, at tillægge Ordet den snevrere Betydning. Saaledes indeholde Cancelliebrevene 23 Febr. 1771 og 25 Juni 1774, at Forordningen 23 Marts 1770 om Tjenestefolk kun gaaer ud paa det ringere Slags Tjenestefolk eller saadanne, som der kan tillægges Navn af Domestikker, men at Ridefogder eller andre Regnskabsbetjente, som staae for nogen Oppebørsel af Jordegods, derfra bør være exciperede. Cancellieskrivelse 27 Aug. 1774 har ligeledes antaget, at en Foged ikke kan henregnes blandt de Tjenere, hvis Skifter det efter Loven tilfalder en Proprietair at forrette. Vel har Forordningen 21 Juni 1793 §. 4 heri gjort den Forandring, at Forvaltere skulle være indbegrebne under de Tjenere,

efter hvilke det tilfalder Jordbrotten at skifte. Men en meget kort efter udkommet Cancelliesskrivelse (20 Juli 1793) har udtrykkelig erklæret, at dette bør ansees som en særdeles Undtagelse, og ingenlunde strækkes til andre Personer, der kunne staae i Classe med Forvaltere, i Særdeleshed Huuslærere, men at Udtrykket "egne Tjenere", paa hiin Undtagelse nær, blot skal forstaaes om dem, som høre til personlig Opvartning eller til Landhuusholdningens Drift. Fremdeles have Rentekammer-Circul. af 17 og 20 September 1791 saavelsom Kammerplakat 13de s. M. givet Ordet Tjenestekarle i Forordningen 3 August næstforhen en indskrænket Betydning, og derfra i Særdeleshed udelukket Skriverkarle og Drenge saavelsom Handelsbetjente, Krambod- samt Haandværks-Svende og Drenge.

4) De tvende Anordninger om en overordentlig Formue- og Indkomstskat af 11 Marts 1789 §. 8 skjelner og udtrykkelig fra den alminbelige Klasse af Tjenestetyende andre, som staae i privat Tjeneste, hvortil endog Kammertjenere og Kammerpiger henføres.

5) Forordningen af 25 Marts 1791 §. 18, der siger, at det skal forblive ved den i 5—14—37 Tjenestetyende tillagte Fortrinsret for et Aars Løn, synes og at godtgjøre, at Lovstedet kun handler om den simple Tyendeclasse; ligesom det og i det Hele erklart, at denne Anordning ikke, under Benævnelsen Tjenestefolk, indbefatter andre; hvorhos det i Særde-

lesshed kan mærkes, at Forordningen af s. D. om god Orden ved Hoveriet §. 14 giver de i den foregaaende 13 §. nævnte Personer, nemlig Jordbrottens Inspecteur, Forvalter eller Ridefoged, Ladefoged, Skovrider eller Skytte Navn af Jordbrottens Betjente.

6) Naar det nu ifølge det Foranførte antages, at Ordet Tjenestefolk blot indbefatter den simple Tyendeclasse, saa synes der ikke at være tilstrækkelig Grund til ved en udvidende Lovfortolkning at tillægge andre private Betjente den Fortrinsret, som Lovens 5—14—37 N. L. 13—35 indrømmer Tjenestefolks Løn for et Aar. Om end en udvidende Lovfortolkning nogensinde kan retfærdiggjøres, hvor der er Tale om de Forrettigheder, som visse Creditorer skulle nyde fremfor andre, og paa disses Bekostning, kan man dog vist nok med Føie paastaae, at den fuldstændigste Aarsagernes Lighed bør finde Sted, inden saadan Udvidelse antages. Men det er langt fra, at alt, hvad der taler for simple Tyende, ogsaa, og det med samme Styrke, skulde anbefale andre private Betjente til den under Spørgsmaal værende Forrettighed; thi

a) de tienende Personer af høiere Classe ere ikke, som de simple Tjenestetyende, i den Stilling, at de, efter Lovene, ere pligtige at tage Tjeneste, naar de ei ville ansees som Løsgjængere. Saavel denne Omstændighed som deres større Dannelse og ringere Afhængighed sætter dem bedre i Stand til, ved egen Forsigtighed, at betrygge dem deres Løn,

uden at Loven behøver paa en særdeles Maade at sørge for dem.

b) Deres Lønninger ere og af større Betydenhed og kunne derfor, hvis de skulle nyde Fortrinsret, falde de øvrige Creditorer mere til Byrde, end den simple Tjenestefolk for deres ringere Løn indrømmede Præference.

c) Dette kunde saa meget mere være af betænkelige Følger for de øvrige Creditorer, som slige Lønningers Størrelse er saa yderst forskjellig, at man ikke saa let, som med Hensyn til simple Tjenestefolk, for hvis Løn, der stundom endog har et lovbestemt Maximum, en nogenlunde almindelig Maalestok finder Sted, kan vogte sig for en urigtig og overdreven Opgivelse.

d) Ogsaa fortjener det at tages i Betragtning, at Betjente af høiere Classe, for en stor Deel, høre til Luxus, og at det ikke fortjener nogen synderlig Opmuntring, at andre end virkelig velhavende Folk, med Hensyn til hvilke Spørgsmaalet ikke opstaaer, holde slige Personer i deres Tjeneste.

e) Den blotte Billighed, som i de fleste Tilfælde dog vilde tale for, at de omhandlede Personer ei skulle tabe deres Løn, kan ikke være afgjørende, da en saadan Billighed vel endog i høiere Grad taler for Haandværkeren og andre Næringsbrugere, der for den, hvis Boe er under Concurs Behandling, har leveret Klæder eller andet, som hører

til Livets første Fornødenheder, og som maaskee endog, foruden sin Arbeidsløn, har dertil maattet gjøre Udlæg; men man tænker dog ikke paa at tillægge slige Fordringer nogen Fortrinsret.

De foranførte Grunde synes imidlertid at maatte vige for følgende Betragtninger:

Ad. 1mum. Det er neppe saa ganske sandt, at Lovens 3—19 N. L. 21 i et og alt indskrænker sig til den simple tjenende Classe. Vel er det vist, at adskillige, ja vel endog de fleste af Capitlets Bestemmelser blot angaae Tyende af det ringere Slags. Dette er og meget begribeligt, da denne talrige, udannede og afhængige Classe deels trænger til Lovgiverens særdeles Forsorg, deels og, for den almindelige Ordens Skyld, maa underkastes et særdeles Tilsyn. Men at Capitlet aldeles indskrænker sig til dem, og slet ikke, i nogen Henseende, indbefatter de øvrige Personer, som staae i privat Tjeneste, lader sig neppe antage. Den første Artikel bør unægtelig og gjelde om Betjente af høiere Classe. Imidlertid maa dog mærkes, at dens Bud kun er negativt, nemlig at Tjenestefolk ei, ved deres Forseelse, maae føre Huusbond Skade paa, og at det vel lod sig antage, at det kun var med Hensyn til den simple Tyendeclasse, Loven havde fundet fornødent udtrykkelig at bestemme dette, der for Resten, som noget der følger af sig selv, ligefuldt bliver anvendeligt paa andre. Den anden Artikel, der taler om den, som giver sin Tjener Fuldmagt til at forrette noget

paa sine Vegne, har derimod vist nok endog særdeles Hensyn til andre Betjente, hvilke desuden ustridig indbefattes under Navnet Tjenere i 1—25 N. L. 23—24 og 28 saavelsom i 1—9—14, ja endog i den oven paaberaabte 3—1—7 saavelsom i senere Anordninger, hvori dog en mere forfinet Sprogbrug kunde ventes, f. Ex. Forordningen 19 Aug. 1735 §§. 2 og 5. Kammerretsord. 18 Marts 1720 Cap. 1 §. 5, Forordningen 1 Febr. 1797 §. 393. Fra B.stemmels.n i den 3die Art. kan man heller ikke udelukke deslige Betjente. Den 4de og adskillige af de paafølgende Artikler tale vel udelukkende om simple Tjenestefolk, men det er og der udtrykkelig angivet, saa at man ingenlunde heraf kan udlede, at andre private Betjentere ei indbefattes under Benævnelsen Tjenestefolk, men blot at de ikke i eet og alt ere de samme Regler underkastede som de simple Tyende. Derimod synes den 12te Art., der nævner anden Mands Svend, Tjener eller Tjenestequinde saavel som den paafølgende 13de Art., som nævner anden Mands Tjener, (hvilket Ord man indrømmer og, efter det anførte, ei kan andet end indrømme, i Lovsproget at være generisk) ogsaa at tage Hensyn til andre end egentlige Tyende. Man kan saaledes, ved at gjennemgaae ofmeldte Capitel, ikke finde, at dets Rubrum blot er at forstaae om simple Tyende, men kun at dets fleste Bestemmelser have Hensyn til disse. Hvad i Særdeleshed den Omstændighed angaaer, at 3—19—9 ikke uden Modsigelse kan an-

vendes paa de Personer, der omhandles i 3—1—7, da er dette Argument af liden Betydenhed, her hvor der ikke spørges om deslige Personer kunne i alle Henseender ansees lige med Tyende, hvilket vist ikke kan antages, men blot, om de efter Lovsproget kunne indbefattes under Ordet Tjenestefolk, eller derfra ere udelukkede. 3—19 Norske L. 21—9 indskrænker sig udtrykkelig til Tjenestekarle og Drenge, som til Bondearbeide ere antagne, og angaaer saaledes ikke engang alle simple Tyende; thi den indbefatter hverken de til personlig Opvartning hørende Tjenere, eller Tjenestefolk i Kjøbstæderne eller Tjenestepiger, skjøndt de senere Anordninger, der paa dette Sted ikke vedkomme os, have med Modificationer udvidet Artiklens Bud. At Overskriften af L. 3—1 skulde have Hensyn til de private Tjenere, som ei ere egentlige Tyende, lader sig neppe antage. Ved andre Betjente forstaaes uden Tvivl kongelige Betjente; og det er kun leilighedsviis, at Lovgiveren, efter at han i den 6te Artikel har fremsat et Bud om visse kongelige Embedsmænd, som han og fandt anvendeligt paa private Fogder og andre Regnskabsbetjente, kommer til at berøre disse. Foruden at det vilde være synderligt, om Lovgiveren vilde forene Materien om private Officiantere med den om Kongens Befalingsmænd, og i Forbindelse dermed sætte samme i Spidsen af den Lovens Bog, som afhandler Personernes Ret, viser og Capitlets Indhold tydelig, at Lovgiveren ingenlunde har villet ex professo handle

om private Tjenere uden for den egentlige Tyendeclasse, thi han har i fornævnte Capitel aldeles intet fastsat om denne Classe i Almindelighed, men blot berørt private Regnskabsbetjente i Forbindelse med Kongens egne Betjente af samme Slags. Ogsaa er det klart, at 16de, 17de, 18de og 19de N. L. 18de, 19de, 20de og 21de Capitel i 3die Bog, der inskriberes "Om Verdslig- og Huus-Stand" ere de, som skulle afhandle den sidstnævnte Gjenstand, efterat de foregaaende Capitler have handlet om den førstnævnte *). At D. L. 1—2—7 nævner baade Betjente og Tjenestefolk kan i det mindste ikke bevise for nogen fast Talebrug, hvorefter de skulle være to forskjellige Classer.

Ad. 2dum. Lovens 6—5—5, 6 saavelsom 1—13—16 N. L. 17 bruge Udtrykket Tyende og ikke Tjenestefolk, hvilket sidste Udtryk ingenlunde saa bestemt som det første indskrænker sig til den simple tjenende Classe. Disse Lovsteder kunne altsaa uden Inconsequents forstaaes saaledes som vist nok med Grund vedtaget er, uden at derfor 5—14—37 N. L. 13—35 behøver at forklares med lignende Indskrænkning.

*) Af D. L. 20 N. L. 22 Capitler kunde der vel hentes en Indvending imod, at denne Orden skulde være fulgt i Loven. Men man seer tydelig, at det er det Slægtskab, hvori den der afhandlede Materie ansaaes at staae med en af det foregaaende Capitels Gjenstande, nemlig Løsgjængere, som har givet hiint Capitel sin Plads.

Ad. 3tium, 4tum et 5tum. De senere Anordningers Talebrug kan i al Fald ikke være afgjørende, hvor der spørges om Ordets Betydning i Christian den Femtes Lov. Men desuden er det meget langt fra, at det omhandlede Ord der har en fast og stadig Betydning. Det er allerede oven bemærket, hvorledes en endog temmelig nye Anordning tager Ordet baade i vidtløftig og snever Betydning. En Mængde Anordninger tale endog for at give Ordet en videre Bemærkelse. Saaledes ere Præceptorer, Secretairer, Haandværkere, Kjøbmandssvende i Skatteanordninger f. Ex. 3 Aug. 1678, 11 Nov. 1682, 16 Dec. s. A. 17 Jan. 1688 og 5 Febr. 1689 henregnede til de Tjenere, hvorfor den, i hvis Brød de stod, havde at erlægge Skat. I Forordningen 31 Dec. 1700, 3 Cap. henføres Forvaltere, Fogder og Skrivere, ganske udtrykkelig til Tjenestefolk. Pl. 19 Juni 1759 har endog under Udtrykket Domestikker, indbefattet Secretairer, Hovmestere og Francoiser, Fuldmægtige, Skriverkarle, Præceptorer, Kjøbmands- og Krambodsvende. Pl. 13 Aug. 1753 om Møder ved Kjøbenhavns Gjeldscommission bruger Ordet virkelige Tjenestetyende i Stedet for det Ord Tjener i L. 1—9—14, uden at det kan antages, at derved Personer, der staae i den Paagjeldendes Tjeneste som Fuldmægtige, Contoirbetjente eller deslige, skulde være uberettigede til at give Møde for deres Principaler ved bemeldte Commission. Selv de Collegialbreve, der paaberaabes, som Hjemmel for den ind-

krænkede Betydning af Ordet Tjenestefolk, vidner om, at der og tillægges Ordet en videre Betydning; kun at denne ikke i de der udtrykkelig omhandlede Anordninger skal være lagt til Grund. Saaledes hedder det i Cancelliesskrivelserne 23 Febr. 1771 og 25 Juni 1774, at Forordningen 23 Marts 1770 kun angaaer det ringere Slags Tjenestefolk; og det erkjendes altsaa, at de øvrige i privat Tjeneste staaende Personer ogsaa henhøre under den almindeljge Benævnelse Tjenestefolk, skjøndt Ordet i den nævnte Forordning er brugt i en snevrere Betydning. De nævnte Kammercirculairer af 17 og 20 Septbr. 1791, der iøvrigt kun sigte til at bestemme, hvo der i Anordning 3 Aug. s. A. skal ansees indbefattet under Udtrykket Tjenestekarle, henfører dog dertil Personer, som i Hoverie-Forordningen 25 Marts 1791 ere henførte under den, som man mener, derfra med Flid adskilte Benævnelse Betjente. De citerte Skatteanordninger 11 Marts 1789 §. 8 erkjende ligeledes, at de der omhandlede Personer ogsaa i videre Forstand kunne henføres til Tjenestefolk, i det de blot udelukkes fra at høre til den almindelige Classe af Tjenestetyende. Iøvrigt blive fra denne Classe her nogle Personer affondrede, som vist nok ellers indbefattes under de Anordninger, som angaae Tjenestefolk. Forsaavidt det i Særdeleshed er anført, at Politieforordningen 25 Marts 1791 §. 18 har, ved at henholde sig til L. 5—14—37, brugt Udtrykket Tjenestetyende, da kunde dette Udtryk beqvemmeligen der benyttes, fordi

denne Anordning blot angik simple Tyende; men deraf er det ingenlunde en Følge, at de øvrige i privat Tjeneste staaende Personer ikke ogsaa kunne nyde godt af samme Fortrin *).

Ad 6tum. Dersom her virkelig var Tale om en udvidende Lovfortolkning, da vilde de under dette Nummer anbragte Grunde vist nok være tilstrækkelige til at godtgjøre dennes Utilladelighed. Men det er en Misbrug, naar man til dette Slags Lovfortolkning henfører den, hvorved man af flere Betydninger, som Ordene kunne modtage, giver den, som er den mere udstrakte, Fortrin. Her kan være Tale om en videre eller snevrere Lovforklaring, men den kan ikke kaldes udvidende eller indskrænkende, fordi man ikke kan siges i det ene Tilfælde at tillægge Lovstedet en mere, eller i det andet, en mindre udstrakt Virkekreds end der betegnes ved Ordene, der efter vor Forudsætning kunne modtage begge Meninger **). Ligeledes er det aabenbart, at den Formodning, som den bogstavelige Forklaring har for sig, ikke kan gjøre Udslag, og at man i Særdeleshed ikke kan paastaae, at den videre Betydning kun kan tillægges Lovstedet, naar det

*) Hvad ovenmeldte Forordnings §. 16 fastsætter om Udlæg uden Dom, er derimod noget særeget for det Slags Tjenere, som Forordningen omhandler.

**) See Supplement til Nørregaards System, 1 D., S. 59-60.

er klart, at samtlige dets Grunde, i deres fulde Udstrækning, ere anvendelige, og det uden at nogen Modgrund deri er til Hinder. Dette vilde kun her gjelde, hvis det var givet, at Ordet Tjenestefolk efter en bestemt Talebrug ikke indbefattede Regnskabsbetjente, Huuslærere, Huusofficiantere og de øvrige Personer, om hvis Fortrinsret efter D. L. 5—14—37 Norske L. 5—13—35 der handles. Men det er viist, at Loven ingenlunde bestemt har erkjendt den snevrere Talebrug, hvorefter hine Personer skulle være udelukkede, ja at den endog snarest kan siges at have bekræftet den videre Talebrug, hvilken og i sig selv er den meest naturlige og blot er bleven modificeret ved selskabelig Convenients. Uden at ville paaberaabe mig den af nogle Fortolkere som Regel antagne Sætning, at der, hvor et Ord snart har en videre snart en mere indskrænket Bemærkelse, bør være Formodning for, at den første er brugt, hvor ikke særdeles Grunde bevise det Modsatte, vil dog det Anførte indeholde tilstrækkelig Hjemmel for, at tillægge Ordet i det omtvistede Lovsted den mere udstrakte Betydning, forudsat at ingen afgjørende Grunde tale derimod. Men langtfra at slige afgjørende Modgrunde skulde findes, taler Lovbudets almindelige Bevæggrund, den Billighed, at tjenende Personer ikke skulle tabe den Løn, som udgjør deres eneste Subsistents, for dets Anvendelse til Fordeel for de omspurgte Personer. I mange Tilfælde vilde det endog være haardere for dem, end for simple Tjeneste-

tyende, at tabe deres Løn, da de ofte ikke, som disse, nyde Kost og personligt Ophold hos deres Herskab, og altsaa ved Tabet af deres Lønning vilde savne alt. Jevnligen vilde og deres Arbeider have bidraget til Boets Vedligeholdelse eller Forbedring, saa at en versio in rem taler til deres Fordeel. Dette gjelder især om de Betjente, som bruges til et Jordegodses Bestyrelse, en Handels Drift og deslige. Endnu kan det bemærkes, at de omtvistede Personer, uden Tvivl, i alle andre Lande *) nyde Fortrinsret for deres Lønninger, og at det ogsaa stedse har været Skik og Brug, in specie i Handelsboer, at Contoirbetjentenes Lønninger uden videre udbetales dem som en fortrinlig Fordring, hvilket, saavidt vides, først i det ovenberørte, ved Høiesterets Dom paakjendte, Tilfælde er blevet gjort dem stridigt. Efter at have forudskikket dette, kan ved de enkelte Grunde, som under ovennævnte Nummer ere anførte mod den omhandlede Fortrinsret, bemærkes følgende:

ad. a) At mange af de under Spørgsmaal værende Personer ofte ere mere forlegne for Tjeneste end

*) See til Exempel allgemeine Gerichtsordnung für die Preussischen Staaten 50ter Tit. §§. 370-73. Dabelow Ausführliche Entwicklung der Lehre vom Concurse der Gläubiger, Halle 1801, S. 602. Schrader der Schleswig-Holsteinische bürgerliche Proceß, S. 122.

simple Tyende, og altsaa i Virkeligheden ikke bedre end disse kunne, ved Valget af Tjeneste, eller ved Fordring om Sikkerhed, der for det meste vilde ansees stødende, frie sig for Fare.

ad. b) At denne Grunds Rigtighed meget beroer paa tilfældige Omstændigheder, og at i Almindelighed Lønninger for Tjenere af høiere Classe ikke ville forekomme uden i saadanne Boer, der, om de end ere forgjeldede, dog have saadanne Activa, at den omspurgte Fortrinsret ikke vil være synderlig følelig for de øvrige Creditorer.

ad. c) At der, hvor Anledning gives til Mistanke om Svig, kan derimod bruges de Midler, som Lovene ellers frembyde mod falske eller overdrevne Fordringer, i Særdeleshed Eed efter Analogien af 5—14—46 N. L. 5—14—44.

ad. d) At simple Tyende, hvortil unægtelig Liberietjenere høre, og kunne være Luxusgjenstande, og at derimod de høiere Betjente kunne være nyttige og nødvendige endog med Hensyn til Huusbondens Næringsdrift.

ad. e) At det heller ikke er en blot Billighed, hvorpaa de omhandlede Personers Fortrinsret grundes, men at samme tillægges dem, fordi de kunne indbefattes under Lovbudet i Lovens 5—14—37 N. L. 5—13—35, og der ingen tilstrækkelig

Grund findes enten i Lovens Talebrug eller i Tilfældets Natur, hvorfor de skulle udelukkes fra det deri givne Fortrin, men det meget mere har indvortes Sandsynlighed, at Lovgiveren har villet, at de skulle nyde godt af samme.

Criminalistisk Litteratur.

I.

Die öffentliche mündliche Strafrechtspflege und das Geschwornengericht, in Vergleichung mit dem deutschen Strafverfahren, von Dr. C. J. A. Mittermaier, Hofrath und Professor der Rechte zu Landshut. Landshut 1819.

I Nyt jur. Ark., 10 B., S. 1-109 har jeg meddeelt en udførlig, og, af mine Bemærkninger ledsaget, Anmeldelse af Feuerbachs, i Aaret 1813 udkomne, fortræffelige Skrift over de Edsvornes Ret. Denne Forfatter havde skjelnet mellem en Jury, betragtet som politisk og betragtet som criminalistisk Institut *). Medens han fra den første Synspunkt

*) Om dens Anvendelse i civile Sager har Feuerbach ikke handlet; ligesom der heller ikke, i de

fandt, at Indretningen hører til en republikansk eller blandet Statsforms Væsen, meente han, at den fra den sidste Synspunkt havde høist betydelige Mangler, og ikke kunde udholde Sammenligning med den Retspleie, som finder Sted, hvor velordnede dømmende Collegier paakjende Sagerne. Jeg fandt mig, i Særdeleshed hvad dette sidste angik, beføiet til at tiltræde hans Mening, som jeg understøttede med yderligere Grunde. Senere er der, under de Bevægelser, som ere fremkomne i Tydskland, med Hensyn til Reformer i Statsforfatningerne, opstaaet en saare lidenskabelig Strid, angaaende hiin Rettergangsmaades Værd. I Rhinprovindserne, hvor criminelle Sagers Paakjendelse af Edsvorne er blevet indført, medens samme udgjorde en Deel af det Franske Monarkie, have mange Stemmer opløftet sig for Vedligeholdelsen af denne Rettergangsform, betragtende samme som det kosteligste Palladium for Samfundets og hver Enkelts Sikkerhed, og paastaaende, at den almindelige Mening i bemeldte Provindser er meget bestemt imod at ombytte denne Rettergangsmaade med den Preussiske eller den almindelige Tydske. Ogsaa, uden for hine Provindser, ere mange Skribentere traadte frem med Ønsker om at faae samme Rettergangsmaade udbredt til det øvrige Tydsk-

senere Forhandlinger, derom har været Tale. I England paakjendes imidlertid og civile Sager af en Jury; men ei i Frankrig.

land. Ved denne Leilighed er den i Tydskland, i det Væsentlige og hos os vedtagne, inqvisitoriske Procesform blevet skildret med de sorteste Farver. Man har anseet den Hemmelighed, hvormed Sagen, især i Begyndelsen, drives, som et kjendeligt Tegn paa Despotisme og tillige som et frygteligt Redskab i Despotismens Hænder. Man har derhos ivret meget over den Langsomhed, hvormed denne Procesform gaaer frem, over de mange lærde Betænkeligheder, hvorved Sagerne forvikles, og ofte et andet Udfald frembringes end det, den sunde Menneskeforstand vilde have givet samme, over den Sløvhed og det døde Bogstavvæsen, som en Rettergang, hvori Folket aldeles ingen Deel tager, fremvirker deels hos dette, deels hos Dommerne. Man har derimod anpriist den Sikkerhed, den Humanitet, den Hurtighed, hvormed criminelle Sager afgjøres der, hvor Paakjendelsen er overladt til Edsvorne, saavel som den velgjørende Indflydelse, denne Indretning skal have paa at nære Almeenaand og Agtelse for Lovene. Modpartiet har derimod ikke undladt at fremstille den Forhandling og Afgjørelse af Sagerne, som hine anprise, fra en latterlig og forhadt Side. De have søgt at vise, at den hele Behandling ikke er andet end en Theaterscene, hvor det kommer an paa Tilfældet og Fremstillelsesevnen, hvem, enten Anklageren eller den Anklagedes Forsvar, der gjør det fordeelagtigste Indtryk paa de uvidende og adspredte Dommere; og hvor, i det lykkeligste Tilfælde, disse ganske lade dem lede af

den eller de Retslærde, som føre Directorium. Med mange Exempler paa uretfærdige, overilede og urimelige Domme, som Edsvorne have afsagt, søger man at godtgjøre, hvor lidet denne Rettergangsmaade betrygger Samfundets Fred og den Enkeltes Sikkerhed, og hvor Uret de have, som herfor ville opoffre den rolige, grundige og upartiske, Bedømmelse, som Sagerne finde ved et vel ordnet og vel besat dømmende Collegium.

Af de mangfoldige Skrifter, som ere vexlede over denne Materie, ere kun enkelte komne mig for Øine. Især maa jeg beklage, at det Skrift, der har gjort meest Opsigt, nemlig den af Kongen af Preussen, til Undersøgelse af Retspleien i Rhinprovindserne udnævnte Immediat-Justits-Commissions afgivne, og ved Trykken bekjendtgjorte, Betænkning, der ganske taler Ordet for de Eedsvorne, ikke her har været at faae. De udførlige Bedømmelser, som jeg har seet af fornævnte Skrift, give mig imidlertid ikke Anledning til at troe, at der i samme kunne indeholdes afgjørende Grunde for at give hiint Institut det Fortrin, man vil tillægge samme.

Det ovennævnte Skrift af Mittermaier indeholder ingen omfattende Prøvelse af begge Systemer, men vel adskillige træffende Bemærkninger over begges Fordele og Mangler. I det Hele er han enig med Feuerbach i, at en Jury er et meget ufuldkomment Middel til at udfinde Sandheden; at det derfor vel i

de Lande, hvor samme engang er indført, og hvor samme har den almindelige Stemme for sig, vilde være høist betænkeligt at kuldkaste denne Indretning, men at det vilde være ligesaa uklogt, nu at indføre samme i andre Lande, især da der til nogenlunde at kunne røgte de Edsvornes Kald, udkræves en Dannelse hos Folket, som ikke saa let kan forudsættes. Imidlertid finder Forfatteren saare meget at udsætte paa den, i Tydskland gjeldende, inqvisitoriske Proces, og troer, at man bør benytte det Meget, der i hiin Strid er blevet sagt om sammes Feil, til en grundig Reform. Han dadler især, at man i de senere Tider har, istedet for den, i Carl V peinliche Gerichtsordnung, hjemlede, blandede, Proces, hvori en offentlig Anklager fandt Sted, indført en reen inqvisitorisk Proces, hvori hiin Anklager mangler, og derfor ogsaa Defensor, som dog i de fleste Tilfælde beskikkes, ingen fast Punct har at gaae ud fra; ligeledes, at man har forvansket og saa godt som reent tilintetgjort den, efter hans Mening, vigtige Forskjel mellem Generalinqvisition og Specialinqvisition; videre, at man lægger alt for meget an paa, at fremvirke egen Tilstaaelse og til den Ende fornedrer sig ved uværdig List og ved Haardhed mod den Anklagede, som man, ved Arrest og streng Medfart, søger at bringe til Bekjendelse, hvorimod man forsømmer de andre Beviismidler, der kunde været benyttede, saafremt Rettergangen ikke havde faaet hiin udelukkende Retning; og endelig, at man, ved en alt

for stiv Beviistheorie; gjør det næsten umuligt, paa anden Maade, end ved Tilstaaelse at skaffe Beviis. Forfatteren mener iøvrigt, at disse Feil kunne afhjelpes ved en Reform, bygget paa den tydske Criminalprocesses egne Grundsætninger, og at det saaledes ikke vil være fornødent at gribe til en Revolution i den hele Rettergangsmaade. Grundtrækkene til en saadan Reform angives korteligen i Skriftets Slutning. Den foreløbige Undersøgelse vil Forfatteren fremdeles have overladt til Stedets Dommer. Men inden en bestemt kort Tid (af 14 Dage eller 4 Uger) haver Dommeren at foredrage Undersøgelsens Resultat for det hele Criminalsenat, der, efter Sagens befundne Omstændigheder, enten forlanger yderligere Oplysninger eller strax byder den Paagjeldende sat under Tiltale, eller og lader Sagen henfalde. Naar, saavidt muligt, alle Beviser ere samlede, skal, hvis ellers Criminalsenatet ei tager den sidstnævnte Beslutning, Specialinqvisitionen eller den offentlige Forhandling begyndes; dog at der først gives den Paagjeldende Underretning om, at der findes Grund til Sagens Forfølgning, for at han, hvis han endnu er i Stand til klarligen at bevise sin Uskyldighed, kan befries for den offentlige Tiltales ubehagelige Følger. Inden Sagen kommer for, skal et Klageskrift forfattes. Med dettes Oplæsning begynder den offentlige Forhandling; derefter afhøres den Anklagede, og siden alle Vidnerne. Naar dette er skeet og Documenterne forelæste, bliver den Anklagede paa nye at afhøre. Saa-

vel han som hans Forsvar kan forlange Vidnerne ydere ligere afhørte, eller nye Vidner tilkaldte. Over hvad der saaledes foregaaer, holdes ingen formelig Protokol; dog blive Hovedpuncterne at optegne af en eller to dertil antagne og beedigede Hurtigskrivere. Naar Retten, enten af egen Drift, eller paa den Anklagedes Begjæring, finder det fornødent at tilkalde nye Vidner, iværksætte en Synsforretning eller indhente Sagkyndiges Betænkning, udsættes Sagen til en nye Session. Ogsaa kan Defensor faae Sagen udsat, for at forberede sig paa sin Forsvarstale. Endeligen skal en særskilt Relation for Retten inden lukte Døre finde Sted, saafremt i det mindste den tredie Deel af de Tilforordnede finder det nødvendigt. Mod Dommen finder Appel Sted.

Efter mine Tanker vilde der være saare lidet vundet ved den foreslaaede Reform. De Tilstaaelser og andre Forklaringer, som Inqvisitor ad den nu sædvanlige Fremgangsmaade havde tilveiebragt, skulde dog vel ikke kunne omstødes derved, at den Paagjeldende, under den offentlige Forhandling, fragik, hvad der under Forhøret, var tilstaaet og forklaret. Dersom dette blev tilstædet, vilde for det meste det Beviis, som faaes ved egen Tilstaaelse, reent falde bort. Saa meget der end kan ivres mod den List eller Haardhed, hvorved den Anklagede ofte bringes til Bekjendelse, maa man dog indrømme, at man, hvis man vil give Slip paa dette Beviismiddel, enten maa indføre en almin-

delig Strafløshed, eller, som i England, tage til Takke med meget svage Beviser *). Dette vilde vist nok sætte Uskyldigheden mere i Fare, end den Bestræbelse for at skaffe Tilstaaelse tilveie, der er herskende under den inqvisitoriske Proces; thi under en retsindig og forstandig Inqvisitor vil det nok ikke let kunne hænde, at en Uskyldig, ved hine Bestræbelser, bringes til at fælde sig ved falsk Tilstaaelse. Jeg tør i det mindste forsikkre, at jeg, i de mangfoldige Criminalsager, i hvis Behandling jeg har taget Deel, ikke har fundet et eneste Tilfælde, hvor der har været rimelig Grund til at tvivle om Tilforladeligheden af den Tilstaaelse, der blev anseet som Beviis mod den Paagjeldende. At den paaklagede Jagt efter egen Tilstaaelse skulde forlede Dom-

*) Herved sigtes ikke til, at der, i England, kan dømmes efter et af Judicier sammensat Beviis (circumstantial evidence); noget, som jeg aldeles billiger, og som flere Landes Love tilstæde (cfr. juridisk Ark., No. 13, Side 180 til Enden). Men mærkeligere er det, at eet Vidnes Udsigende efter den engelske Ret, næsten i alle Tilfælde, udgjør fuldt Beviis; efter hvilken Analogie naturligviis og Fordringen til Indiciebeviset nedsættes (cfr. nyt jur. Ark., 10 B., Side 78-79). Maa man end indrømme, at Inqvisiterne i England blive behandlet med større Humanitet end andetsteds, saa er det vist og, paa den anden Side, der oftere end i andre Lande, der have en god Retspleie, f. Ex. i Danmark, Tilfældet, at Skyldige frifindes og Uskyldige fordømmes.

meren til at forsømme de øvrige Beviismidler, er noget, som Erfaring neppe vil bekræfte. Selv, naar Tilstaaelse er fremkommet, paaligger det Dommerne at prøve samme ved alle de Beviismidler, som kunne tilveiebringes; i Stedet for at man i England ingen videre Forhandling pleier, men strax affiger Dom over den Anklagede, naar han for Retten bestemt tilstaaer hele Faktum, hvilken Tilstaaaelse man forresten der ikke lægger Vind paa at skaffe tilveie. Men for det meste erhverves Tilstaaelsen først, efter at andre Data ere fremkomne mod den Anklagede, og Inqvisitor vil, skjøndt han efter Sagens Beskaffenhed forudseer, at et afgjørende Beviis ikke kan faaes anderledes end ved egen Tilstaaelse, dog ikke forsmaae ethvert Beviismiddel, hvorved en Omstændighed kan komme for Dagen, der staaer i nogen, være sig endog fjern, Forbindelse med det Faktum, hvorfor den Anklagede er mistænkt.

Men, dersom den Protokol, der er optaget, inden Sagen kommer til offentlig Forhandling, skal være fuldkommen bevisende og de under det foreløbige Forhør afgivne Tilstaaelser bindende, saa sees det ikke, at noget synderligt vindes for den Anklagedes Sikkerhed ved de gjentagne Forhør, der, inden aabne Døre, holdes over den Tiltalte og Vidnerne. Derimod er det klart, at denne Gjentagelse maa virke en betydelig Forhaling af Sagerne, og være yderst byrdefuld for Vidnerne, samt foraarsage en Deel Omkostninger. Det maa herved ikke glemmes, at den fuldstændige Criminalret, hvorfor

denne Forhandling skal finde Sted, maa have et temmeligt stort Distrikt, og at altsaa saavel den Anklagede som Vidnerne ofte maae have en ikke ubetydelig Vei at fare til Tingstedet, hvor de ofte, formedelst Vidnernes Mængde, maae opholde dem flere Dage, især da man ikke, ved deres Tilsigelse, engang kan nøie bestemme Dagen, da hver Sag kommer for. Den mundtlige Forhandling bliver og, saavidt jeg skjønner, hensigtsløs derved, at Sagen skal kunne afbrydes enten formedelst nye Bevisers Førelse, eller for at give Defensor Leilighed til at forberede sig. Imidlertid glemmes, hvad der mundtlig er foredraget, og Dommerne ville, ved at gaae efter hvad de deraf erindre eller have optegnet sig, gaae langt mindre sikkert, end naar de dømme efter skriftlige Akter. Endelig skjønnes det ikke, hvorledes den foreslaaede Fremgangsmaade kan forenes med den af Forfatteren antagne Adgang til Appel. Der tales meget om, at det skal være en hellig Ret for den Anklagede, at hans Dommere selv see og høre ham saavelsom Vidnerne, og man ivrer heftigen imod Domme, som grundes blot paa de i Retsprotokoller nedlagte Forklaringer, hvilke man kalder stumme, utroe og ufuldstændige Vidner (S. 63). Men hvorledes kan man lade dette gjelde som Grund for Behandlingen i første Instants og dog lade den endelige og afgjørende Dom fælde af et Tribunal, for hvilket den Anklagede og Vidnerne ei kunne fremstilles? Den af Geschwindskrivere gjorte Extract over de mundtlige Forhandlinger

vil endog være langt mindre paalidelig og fuldstændig end en formelig Protokol, hvortil de Paagjeldendes Forklaringer i disses og de ansatte Retsvidners Overværelse dicteres af Dommeren til Skriveren, der siden forelæser de Paagjeldende de indførte Forklaringer og lader dem derover erklære sig *). Vi forudsætte iøvrigt, at det ikke kan være Forfatterens Mening, at Vidnerne atter skulle gjøre en Reise til det maaskee meget fjerne Sted, hvor Sagen i anden, vel endog i tredie, Instants skal paakjendes. Og hvad skulde i al Fald skee, naar Vedkommende gjorde et andet Udsagn for Appellationsinstantsen end for den foregaaende Ret? Af Mangel paa en formelig og authentisk Protokol vilde Uovereensstemmelsen end ikke komme for Dagen.

*) Forfatteren opholder sig, som flere Skribentere over, at Retsprotokollerne føres med andre Ord end de, de afhørte Personer virkelig bruge. Men en Protokol, som bogstavelig skulde indeholde ethvert Ord, der faldt mellem Inqvirenten og Deponenterne, vilde blive meget vidtløftig og forvirrende. Man maa stole paa Inqvirenten, at han gjør sig forstaaelig for Deponenterne, og forvisser sig om, at han igjen forstaaer dem. De Dommere, der ei have Deponenterne selv for dem, vilde kun misledes ved at enhver usammenhængende eller urigtig construert Udladelse f. Ex. en Benægtelse af en Benægtelse hvor der menes en Benægtelse af Factum, blev anført i Protocoller.

Det bør iøvrigt her ikke være ubemærket, at de Mangler, Forfatteren tillægger den tydske Criminalproces, og som ved de oven gjennemgaaede Forslag skulde afhjelpes, størstedeels ikke finde Sted hos os. Ordentligviis er det Dommeren i første Instants, der optager Forhøret over den Anklagede samt modtager Vidnernes Forklaringer. Den Anklagede bliver saaledes i første Instats dømt af en Dommer, som har seet eller hørt ham, hvorved imidlertid, paa den anden Side, den Fordeel tabes, som man finder deri, at den undersøgende Dommer er forskjellig fra den, som paakjender Sagen; hvilket dog, da Appel saa godt som i enhver criminel Sag hos os er tilstædt, er af mindre Vigtighed. Ved Sagers Forhandling for vor Høiesteret finder derhos Offentlighed Sted; ligesom der heller intet hindrer den Paagjeldende i; at kundgjøre Retsakter og Retsdomme ved Trykken. Vist nok frembringes ikke herved den Publicitet, som haves, hvor Sagen behandles ved en Jury, saaledes som Indretningen er i England, hvor de Tilstaaelser og Vidneforklaringer, hvorefter den Paagjeldende skal dømmes, afgives offentlig *). Men den Grad af Offentlighed, som skulde

*) I Frankrig finder vel tilsyneladende samme Offentlighed Sted; men en væsentlig Forskjel frembringes derved, at man, inden Sagen kommer for Assisseretten, ved Forhør, søger at bringe den Anklagede til Tilstaaelse, og i den Henseende anvender alle de Konstgreb, som kunne finde Sted

fremkringes ved den af Forfatteren foreslaaede Behandling, opnaaes dog derved. Videre bliver hos os i enhver criminel Sag, der ei undtagelsesviis er underkastet en mere summarisk Rettergangsmaade, en Actor saavelsom et Forsvar beskikket. Ligeledes finder en bestemt Grændse Sted mellem den foreløbige Undersøgelse, som Stedets Dommer, paa egen Haand, begynder, og den egentlige Criminalproces. Denne indtræder først, naar Øvrigheden, der ordentligviis ingen Deel har i Sagens Paakjendelse, har besluttet Action. Man har saaledes en blandet Procesform og en bestemt Forskjel mellem den saakaldte General- og Special-Inqvisition, Udtryk, der forresten saare maadeligt betegne, hvad de skulde, og derfor i Tydskland have foraarsaget en Deel Forvirring og Usikkerhed i Processen. Den Forskjel, som Forfatteren i Sammenhæng hermed, efter nogle Loves Exempel, gjør mellem egentlig Criminalarrest, som først maa finde Sted, efterat den Paagjeldende er formeligen sat under Tiltale, eller, om man vil bruge dette Udtryk, kommet under Specialinqvisition, og den foregaaende provisoriske Politie-

under en inqvisitorisk Procesform. Over disse foregaaende Forhører og den Behandling, som derunder bruges, føres der bittre Klager af franske Skribentere. See de l'administration de la justice criminelle en angleterre et de l'esprit du gouvernement anglais par M. Cottu. Paris 1820 S. 260-273.

arrest (S. 26, 27) finder derimod i Almindelighed ikke Sted hos os. Men den er neppe heller af den Vigtighed, som Forfatteren tillægger den. I enhver Varetægtsarrest bør Personen, hvad enten et Decret, der sætter ham under Tiltale, er passeret eller ikke, behandles med muligste Mildhed, og, som Præmisserne til Forordningen 5 April 1793 siger, ikke udsættes for større Lidelser end de, der ere nødvendige Følger af hans Friheds Indskrænkelse og hans Persons Bevogtning, indtil hans Skjæbne ved endelig Dom er bleven afgjort. Beskaffenheden af den Forbrydelse, hvorfor den Paagjeldende er anholdt, i Forbindelse med hans personlige Stilling, fortjener langt mere Hensyn ved Valget af de forskjellige Arrestværelser og Bestemmelsen af den øvrige Behandling, end den Omstændighed, om der allerede er afgivet Decret for, at han skal tiltales, eller ikke. Det vilde vist nok være et Misgreb, om den, der var anholdt som Morder, maaskee endog allerede overbeviist, skulde, fordi hiint Decret ei endnu var faldet, være en mindre skarp Arrest undergivet, end den, der allerede var sat under Tiltale for en Middelforbrydelse, eller at en Vagabonde, som var anholdt for en Misgjerning, skulde, saalænge hiint Decret ei var afgivet, have et bedre Arrestkammer, og nyde bedre Pleie, end den Mand af mere Opdragelse og mere anseet borgerlig Stilling, mod hvem hiint Decret allerede var afsagt. Straf bør Arresten, i det ene Tilfælde, saa lidet være som i det andet. Denne finder først

Sted, naar endelig Dom er affagt. Men, som Bevogtningsmiddel betragtet, maa den staae i Forhold til den større eller mindre Grad af Anledning, der er til at frygte for den Paagjeldendes Undvigelse. Da iøvrigt et og samme Bevaringssted, en og samme Pleie, vil være haard eller lempelig efter Personens foregaaende borgerlige Stilling, saa vil denne og komme i Betragtning ved Valget af de forskjellige Bevogtningssteder, som Jurisdictionen har til sin Raadighed; og den kan, efter Omstændighederne, give Anledning til, at en bedre, end den sædvanlige, Pleie tilstaaes; ligesom det ikke kan formenes den, der hensidder i Varetægtsarrest, selv at skaffe sig saa god en Pleie, som han, ved sin Formue eller Venners Hjelp, seer sig i Stand til. I Hensyn til Bevogtningens Strænghed vil der endog jevnligen være Grund til at vise større Eftergivenhed mod den, som allerede er sat under Tiltale, end mod den, over hvem det foreløbige Forhør først optages *); thi det er af megen Vigtighed, at den Paagjeldende ikke for tidlig faaer Leilighed til at raadføre sig med Andre og fra dem indhente Efterretninger. Vel vilde maaskee vor Forfatter henføre denne Ængstelighed til den overdrevne Iver, man, under den inquisitoriske Proces, viser for at skaffe egen Tilstaaelse tilveie. Men, i Henhold til det Ovenanførte, anseer jeg det for meget betænkeligt, at opgive denne Tendents; og

*) Cfr. Pl. af 11 Mai 1810.

den Ulempe, som den Mistænkte derved udsættes for, lader sig ligesaagodt retfærdiggjøre med Nødvendigheden, som selve Arresten, der af Alle antages at kunne finde Sted uden at Personens Skyld endnu er afgjort. Af alle foranførte Grunde maa det uden Tvivl, endog naar man seer bort fra de dermed forbundne Bekostninger, erkjendes for meget urigtigt, at indrette andre og mildere Arrester for dem, over hvem det præliminære Forhør optages, end for dem, der alt ere satte under Tiltale.

Forfatteren klager, som vi have seet, over den i Tydskland vedtagne Beviistheorie, og han beskylder Juristerne for, at de, som en Følge af den Hang til at generalisere, som han tilskriver ethvert Misgreb i Retstheorien (cfr. nyt jur. Ark. 30 B. Side 9—33) have af enkelte Steder i den romerske Ret og Carolina udledet en almindelig positiv og bestemt Beviistheorie, som hverken Lovene eller Sagens Natur skulle hjemle (Side 48 49). Det er imidlertid vist, at Sætningen om to eenstemmige Vidnesbyrd, som fuldt juridisk Beviis, allerede er udtalet i de allerældste Love f. Ex. de mosaiske, og gjentaget i de fleste andre Lovgivninger, og saaledes ingenlunde er noget, Juristerne have theoretiseret dem til, eller først faaet indpraktiseret i de nyere, under Theoriens Indvirkning givne, Love. Ogsaa erkjender Forfatteren selv, at Carolina forbyder at dømme nogen paa Grund af Indicier (S. 29 30). Det er altsaa ikke let at begribe, hvori Criminalrets-

Lærernes Feil her skal bestaae. Tvertimod har Theorien i den senere Tid, og, i Forbindelse med den, de nyere Love, hvilke Forfatteren dog forekaster at have lagt de herskende Fordomme til Grund for deres Forskrifter i saa Henseende (Side 30), overladt mere til Domstolenes Skjøn, end der forhen blev overladt samme; og de Grundsætninger Forf. (Side 51-55) opstiller, ere netop dem, som de nyere Criminalister og Love have hyldet. Forfatteren synes endog at gaae videre i at ville begrændse Dommerens Skjøn, denne Gjenstand betræffende, end de nyere Criminalister i Almindelighed. Forsaavidt Forfatteren iøvrigt, med Feuerbach, mener, at selv den sædvanlige og af dem begge billigede Lovregel, at to lovfaste Vidners Forklaringer udgjøre juridisk Beviis, er mere negativ end positiv, maa jeg henholde mig til nyt jur. Ark. 10 B., S. 32-33.

Forfatteren antager det og som noget væsentligt ved en Jury, at de Edsvorne blot dømme efter deres Følelse, og at de indskrænke dem til Factum (S. 35 Note S. 37 o. fl. St.) Hvor urigtigt dette er, findes beviist i nyt jur. Ark. 10 B., S. 64-66 og S. 78-79. Jeg skal her blot, med Hensyn til den sidste Gjenstand, tilføie, at det, hvad Presseforbrydelser angaaer, længe i England var underkastet Tvivl og Tvist, om de Edsvorne blot havde at kjende paa det Factum, om den Tiltalte havde forfattet eller kundgjort det paaklagede

Skrift, eller om de tillige havde at indlade sig paa dets Mening og Hensigt, samt derefter bedømme dets Strafværdighed, men at i Aaret 1792 den, med Institutets Væsen vist nok bedst stemmende, Mening seirede, at de Eedsvorne maae være berettigede til at paakjende alle i Klageacten indeholdte Punkter, og at udsige et reent "Skyldig eller Uskyldig". Iøvrigt blev det, ved Loven af 1792, forbeholdt dem, naar de, efter Sagens Beskaffenhed, fandt det passende, da, ved et specielt Verdict, at overlade Retspunkten eller en Deel af samme til den præsiderende Stordommer, saaledes som det i alle Sager er dem tilladt, men uden at der nægtes dem Ret til, ved et ubetinget "Skyldig eller Ikkeskyldig", aldeles at afgjøre det hele Spørgsmaal, ved hvis Paakjendelse Dommen umiddelbar er givet *).

Flere Beviser kunne der anføres paa, at Forfatteren ei ganske er trængt ind i den Engelske Jurys Væsen. Men for at undgaae Vidtløftighed skal jeg forbigaae disse saavelsom adskilligt andet, der endnu kunde være at bemærke ved det anmeldte Skrift; saameget mere

*) Forhandlingerne under denne mærkelige Tvist ere vigtige for at bedømme den Engelske Jurys hele Væsen. See Krug Entwurf zur deutschen und Darstellung der englischen Gesetzgebung über Pressfreiheit, S. 69-71. Jahrbücher der Literatur. Wien 1818 1 B., S. 236-243; men især Cottu l. c. p. 205-210.

som jeg, ved en anden Leilighed, skal, med Hensyn til Bevægelserne i den nyeste Literatur, meddele en nye Prøvelse af dette Instituts Væsen og Værd.

II.

Neues Archiv des Criminalrechts, herausgegeben von Gallus Aloys Kleinschrod, Hofrath und Professor zu Würzburg, und Ritter des Civilverdienstordens, Christian Gottlieb Konopak, Oberappellationsrath uud Professor zu Jena, und C. J. A. Mittermaier, Hofrath und Professor zu Landshut. Dritter Band. Halle 1819.

(Jevnfør nyt juridisk Arkiv, 29 Bind, S. 1-78).

I. og XIV. Ueber das Verbrechen des Kindermords und der Aussetzung der Kinder von Herrn Dr. Spangenberg, Hof- und Kanzeleirath zu Celle. Side 1-30 og Side 359-382.

Efter at Forfatteren (hvis foregaaende i ovenmeldte Tidsskrift meddeelte Afhandling om Fosters Fordrivelse findes omhandlet i nyt jur. Ark. 22 B., S. 64-72 og 29 B., S. 1-4) her har godtgjort, at Mord, begaaet

af Forældre paa deres nyfødte Børn saavelsom Børns Henlæggelse ikke af de gamle Germaner blev anseet som Forbrydelse, (hvilket og stemmer med Maaden, hvorpaa Drab i ældre Tider blev betragtet, nemlig som en Forbrydelse imod Slægten) og at heri først skede Forandring i det syvende Aarhundrede, søger han at bevise, at sligt Mord heller ikke i den romerske Ret blev henregnet til parricidium; men at det først under Valentians, Valents's og Gratians fælles Regjering blev, saavelsom Børns Udsættelse, gjort til Forbrydelse (l. 8 C. ad legem Corneliam de sicariis, og l. 2 C. de infant. expositis). Hvad Constantins Anordning i l. un. C. de his, qvi parentes vel liberos occiderunt, angaaer, da mener Forfatteren, at samme blot, paa Grund af, at det Fædrene forhen tilkommende jus vitæ et necis var ophævet, har henført det Mord, en Fader begaaer paa sine voxne Børn til parricidium, men at dette ingenlunde kunde gjelde om Mord paa eens nyfødte Børn. Han paaberaaber sig; at liberi og infantes ere forskjellige Begreber, og at det, der gjelder om hine, derfor ikke ogsaa gjelder om disse, samt at den ovennævnte Anordning af Valentian og Medkeisere viser, at Mord paa nyfødte Børn først derved blev gjort til Forbrydelse. Ogsaa l. 1 D. de lege pompeia de parricidiis vil han, forsaavidt den handler om Moder, som myrder sin Søn eller Datter, blot have forstaaet med Hensyn til voxne Børn. Forfatterens Lovfortolkning er neppe velgrundet. Det sidste

nævnte Sted, der indeholder et Fragment af Martian, viser meget bestemt, at den Moder, der myrdede sit Barn, ansaaes skyldig efter lex pompeia de parricidiis. At det samme ikke gjaldt med Hensyn til Fader, var en Følge af den Udstrækning, Fædrenemagten den Tid endnu havde. Intet er vilkaarligere, end at Forfatteren saavel her, som i l. un. C. de his, qvi parentes vel liberos occiderunt, vil have nyfødte Børn udelukkede fra det, der almindeligen siges om Mord paa liberi, filii, filiæ. Det er vist nok, at Ordene liberi, filii, filiæ, betyde noget ganske andet end infantes, hvilket sidste Udtryk betegner Alderen og ikke Familieforholdet, men at Børnene ikke, i Forhold til deres Forældre, skulle kunne kaldes med hine Navne, saa længe de ere infantes, er en synderlig Paastand, hvoraf Følgen forresten ikke kunde indskrænke sig til nyfødte Børn. Heller ikke har det paaberaabte Reskript af Valentian og Medkeisere i l. 8 C. ad legem corneliam de sicariis Præg af, at indeholde en nye Bestemmelse; det hedder nemlig der: sciat se capitali supplicio esse puniendum. Ligesaalidet indeholder Stedet i l. 2 C. de infant. expositis nogen nye Bestemmelse, hvorefter expositio infantum skulde være Forbrydelse (hvilket dog i al Fald intet vilde bevise med Hensyn til Fostermord), men tvertimod bruges Udtrykket: poenæ, qvæ constituta est, subjacebit.

Ligesom Forfatteren ikke vil antage, at Fostermord, efter den romerske Ret, var en Art af parricidium, saaledes bestrider han og den almindelige Fortolkning, hvorefter Carl V peinliche Gerichtsordnung §. 131, blot med Hensyn til det Mord, som et, uden for Ægteskab besvangret, Fruentimmer begaaer paa sit nyfødte Barn, skal indeholde en Undtagelse fra den almindelige Straf for Mord paa Nærpaarørende, som findes bestemt i Artikel 137. I den Forudsætning, at Mord paa Ens nyfødte Børn ikke paa den Tid, Carl V udgav hiin Anordning, blev eller nogensinde forhen havde været henført til parricidium, paastaaer han, at Artikel 137 ikke i noget Tilfælde kan anvendes paa sligt Mord, men at derimod Artikel 131 bliver anvendelig, hvad enten Barnet er avlet i lovligt Ægteskab eller ikke, samt at den analogisk bør anvendes, naar Forbrydelsen begaaes af Faderen. Efter det Ovenanførte bortfalder Forfatterens Lære i sidstmeldte Henseende af sig selv. Derimod er det vist, at Artikel 131 ikke udtrykkelig indskrænker sig til uægte Børn, og at der altsaa kunde være nogen Grund, til at ansee denne Artikel for Regelen i ethvert Tilfælde, hvor en Moder ombringer sit nyfødte Barn, hvilket og af flere Fortolkere har været antaget. Imidlertid synes dog Artiklen at frembyde tilstrækkelige Grunde for den vedtagne, indskrænkende Fortolkning. Deels taler det herfor, at Mordet forudsættes, at være skeet "heimlicher boßhaftiger williger weiß", deels handles der siden i Ar-

tiklen om Barnefødsel i Dølgsmaal, og endelig forekommer der ved den Leilighed de Udtryk: "ire geübte Leichtvertigkeit verborgen zuhalten", hvilke især understøtte hiin Fortolkning. Derimod er jeg aldeles enig med Forfatteren, naar han forkaster den Lære, at Artiklen skulde forudsætte vi blot Barnets Liv, men og dets Vitalitet (Lebensfähigkeit, Evne til, adskilt fra Moderen, at fortsætte Livet) *); ligesom han vist nok og har Ret i, at Artiklen ikke udelukkende indskrænker sig til det Tilfælde, hvor Motivet er, at undgaae den med Svangerskab, uden for Ægteskab, forbundne Skam **).

Forsaavidt Forfatteren anfører og bedømmer de nyere Loves Bestemmelser, angaaende Fostermord og Børns Henlæggelse, skal jeg være kort. Adskillige Bemærkninger over disse Love findes i Eunomia 3 Bd. Side 107-111, til hvilke jeg her maa henholde mig. Naar Forfatteren ellers Side 377 antager, at code penal stemmer, i Grundsætning, med Carl V Criminalordnung, saaledes som Forfatteren har fortolket samme, saa er dette temmeligt paafaldende urigtigt, thi bemeldte Lovs §. 302 skjælner aldeles ikke mellem nyfødte og ældre Børn, men bestemmer ubetinget Livsstraf for Mord paa sine Børn, hvilken Straf efter denne Lov ikke ganske er den almindelige for alt Mord ***).

*) Cfr. Eunomia 3 B. S. 92-93.

**) See og her Eunomia 3 B. S. 91.

***) Cfr. Eunomia 3 B. S. 74-75 og 107.

II. Merkwürdiger Rechtsfall eines zweifelhaften Kindermords von Kleinschrod. S. 31-42.

Et uden for Ægteskab besvangret Fruentimmer, der med bestemt Overlæg havde født i Dølgsmaal, og endog for Øvrigheden aldeles nægtet at have født, men hvis Barn siden blev fundet i en Brønd, frifindes for videre Tiltale, fordi hun, efter at have maattet tilstaae Barnefødselen, paastod, at Barnet var dødt strax efter Fødselen, og førend hun kastede det i Brønden, og vedkommende Medcinalcollegium ikke fandt det sandsynligt, at Barnet var druknet, men derimod ansaae det rimeligere, at det, af Mangel paa fornøden Hjelp og formedelst Kulden, var dødt, førend det blev nedkastet i Brønden.

Skjøndt det vel maa tilstaaes, at der mangfede fuldt Beviis for et med Forsæt begaaet Mord, havde Moderen dog beviisligen tilsidesat den pligtmæssige Omhue for sit Fosters Redning, og at dette hendes pligtstridige Forhold maatte være Aarsag til Fosterets Død, var, efter de Grundsætninger, som bør følges, naar der spørges om Causalforholdet mellem en lovstridig Handling og en derpaa indtruffen Ulykke *), saa antageligt, at Barnets Død vist nok med Føie kunde tilregnes hende, som foraarsaget ved hendes uforsvarlige Ligegyldighed. Hendes aldeles ubeviiste Foregivende,

*) Cfr. Eunomia 3 B. S. 39-57.

om at Barnet alt var dødt strax efter Fødselen, burde saa meget mindre staae til Troende, som hun ved flere Usandheder havde betaget hendes Forklaringer den Troværdighed, de ellers kunde have havt. Hendes Frifindelse kan jeg derfor aldeles ikke billige.

III. Ueber die neuesten Entwürfe eines russischen Criminalgesetzbuchs mit Bemerkungen. S. 42-72.

Forfatteren omhandler ikke blot det i Aaret 1818 i det tydske Sprog udkomne, af Rigsraadets lovgivende Afdeling bifaldte Udkast, men ogsaa det af den bekjendte Ludwig Heinrich v. Jacob udgivne private Udkast, som havde været forelagt Lovcommissionen, men som i samme var blevet saaledes forandret, at Forfatteren ikke længere i hiint førstnævnte Udkast vilde gjenkjende sit Arbeide. Med Føie finder Forfatteren det Jacobske Udkast hensigtsmæssigere, frugtbarere, humanere og mere logisk ordnet, end det omarbeidede Udkast, der under offentlig Autoritet er udkommet. Det vilde være for vidtløftigt, at gjennemgaae de Bemærkninger, som her gjøres ved begge Udkast, hvilke Bemærkninger iøvrigt, for en stor Deel, ere velgrundede. Men synderligt er det, at Forfatteren vil skrive de mange Feil, som findes især i det sidstnævnte Udkast, paa den nyere Criminalretsphilosophies Regning, at f. Ex. den Bestemmelse i §. 397, hvorefter Drab kun antages at finde Sted, naar den Saarede inden 3 Dage døer af sit Saar, saavelsom den med bestemte Summer gjorte

Overgang i Tyvsstraffene Side 53 nævnes som moderne Feil. Det er dog bekjendt, at slige Forskjeller mere have hjemme i ældre end i nyere Straffelove, ligesom Forfatteren og erkjender, at Jacob, der i sit Udkast har benyttet sig af Criminalretsphilosophiens Fremskridt, og i Særdeleshed, efter hans Fortale Side 15, af det Feuerbachske Manuskript til den baierske Straffelov, har holdt sig langt mere fri for de paaankede Feil, end det omarbeidede Udkast, hvorpaa Criminalretsphilosophien vist nok i mindre Grad har yttret sin Indflydelse. Kun ved et Par enkelte Steder vil jeg iøvrigt opholde mig. I Anledning af, at det Jacobske Udkast henfører Spot med religiøse Meninger og Skikke til de almeenfarlige Forbrydelser, spørger Forfatteren, S. 63 Note, hvorledes en saadan Handling kan blive farlig for Publicum? Dette Spørgsmaal kunde det dog vel ikke være vanskeligt at besvare, thi hvo vil vel nægte, at den almindelige Sikkerhed lider under, at Ringeagt for Religionen udbredes? S. 64 Note 12 anmærker Forfatteren, at §. 266 i bemeldte Udkast, (hvorefter enhver Forbrydelse der, ifølge sin Beskaffenhed, truer flere Personers Liv, Sundhed, Rolighed, eller Formue, skal straffes som offentlig Forbrydelse, uagtet den ellers kun er rettet imod enkelte Personer) har til Følge, at den, der i Viin blander Ingredienser, som foraarsage Brækning, kan blive straffet som for en offentlig Forbrydelse. Dette finder Forfatteren særdeles urimeligt og han udbryder ved denne Leilighed "hvorhen fører

ikke den farlige Tilbøielighed til at generalisere vore Lovgivere?" Men det skjønnes ikke rettere, end at Staten, med Føie, paataler en Handling, hvorved flere af dens Borgere udsættes for Fare paa Liv og Sundhed, (hvilket under visse Omstændigheder let kunde følge af slig Viinforfalskning). Den Sikkerhed, Staten skylder sine Borgere, vilde lide under, om sligt ikke kunde paatales, med mindre det beviisligt havde gjort Skade, og af den, der havde lidt samme, med hvem man kunde affinde sig paa lempeligere Maade. Med Hensyn til den Plads, Udkastets Forfatter har givet forommeldte og flere Handlinger, kunde der vel være meget at erindre, men dette vilde kun gaae ud paa Feil i den systematiske Anordning. Her derimod ankes der over en praktisk, og det farlig, Feil. S. 66 Note 17 finder Forfatteren det uretfærdigt, at den Moder, der har født i Dølgsmaal, og hvis Barn har lidt en voldsom Død, efter oftmeldte Udkastes §. 403 skal straffes, uagtet der ikke kan overbevises hende, at hun med Forsæt har ombragt sit Foster. Han mener, at Jacob her har ladet sig forføre af den baierske Lov, og paaberaaber sig, at hvad der i Criminalprocessen er uvist, maa betragtes som ikke tilværende. Men hverken den baierske Lov eller det Jacobske Udkast vil, at Moderen, i foranførte Tilfælde, skal straffes som forsætlig Fostermorderske. De bestemme derimod en temmelig lemfældig Straf. Hertil er der uden Tvivl god Grund, da en uforsvarlig Tilsidesættelse af

de Pligter, hun skylder sit Foster, beviisligen finder Sted. Denne pligtstridige, og med Hensyn til sine Følger farlige, Fremgangsmaade fortjener vistnok Straf. Det er heller ingenlunde først den baierske Lov, som herpaa har givet Exempel. Efter flere Steders ældre Love bliver Moderen, under de ovennævnte Forudsætninger, enten per præsumtionem juris anseet som den der har ombragt sit Foster med Villie, eller dog belagt med en langt haardere Straf. Paa det første giver Danske og Norske Lov 6—6—8, paa det sidste Patent for Hertugdømmene 17de Mai 1754 Exempel. Den Dadel, som her leilighedsviis er fremsat over den baierske Lov, og over den nyere Straffelovgivnings Aand i Almindelighed, turde altsaa vel og være ugrundet.

IV. Ueber den Begriff des römischen furtum und des deutschen Diebstahls, in einer vergleichen den Gegeneinanderstellung von Hr. Dr. Roßhirt, zu Erlangen. S. 72-101.

Det er bekjendt, at den romerske Ret forbinder et mere udstrakt Begreb med Tyverie end det, man nu omstunder antager, og at det indbefattede, foruden det saakaldte furtum usus og furtum possessionis, adskillige Forbrydelser, som man nu regner til Bedragerie, f. Ex. naar en possessor naturalis tilegner sig possessio civilis; naar nogen med Vidende modtager

en Betaling, grundet paa den Betalendes urigtige Mening, at være det skyldig, han betaler. I Tydskland er man for det første enig om, at furtum possessionis og furtum usus ikke ere at ansee som Tyverie. Herved kunde dog det Spørgsmaal opstaae, om ikke disse Handlinger, da det er afgjort, at de ikke indbefattes under det Begreb om Tyverie, som Carolina og andre tydske Love lægge til Grund, og altsaa ei kunne blive at behandle efter disse Love, burde ansees med de mildere Straffe, som den romerske Ret sætte for bemeldte Handlinger. Dette vilde og stemme bedre med disse Handlingers Natur, end naar man med Forfatteren S. 82 og 86 henfører dem til Bedragerie. Videre er man enig om, at den svigagtige Modtagelse af det, en anden, i en vildfarende Forudsætning, betaler En, ikke nu bliver at ansee som Tyverie. Derimod er det megen Tvivl og Tvist underkastet, om den, der fravender en Anden, hvad denne har betroet ham, maa ansees som Tyv eller ikke. Efter den romerske Rets Grundsætninger om Besiddelse, har denne Handling alle de Egenskaber, som man kræver til Tyverie; thi den Paagjeldende forgriber sig ikke blot paa en Andens Eiendom, men sætter endog denne ud af Besiddelsen, nemlig af possessio civilis. Da den romerske Civilrets Lære om possessio er gjeldende i Tydskland, og da den 170de §. i constitutio carolina criminalis bestemmer, at det omspurgte Forhold skal straffes lige med Tyverie, saa mene adskillige anseete tydske Criminalister, at

samme retteligen henføres under det tydske Begreb om Tyverie. Andre holde derimod for, at den svigagtige Behandling af betroet Gods ingenlunde kan indbefattes under Begrebet om Tyverie, saaledes som man havde dannet sig det paa Tid, Carolina blev givet, og at dennes Art. 170, ved at paabyde, at samme skal straffes lige med Tyverie, ingenlunde har indbefattet Handlingen under Begrebet om Tyverie, men at dette tvertimod beviser, at det udgjør en egen, fra Tyverie forskjellig, Forbrydelse. Til denne Mening, som især Klien har forsvaret, bekjender sig og vor Forfatter, og efter min Overbeviisning er denne Mening og den fuldkommen rigtige *). Efter den danske Lovgivning er det uimodsigeligt, at svigagtig Behandling af betroet Gods er en, fra Tyverie, ikke blot i Begrebet men og med Hensyn til Straffen forskjellig, Forbrydelse **). Det er saaledes klart, at det er Besiddelse, i Ordets naturlige Betydning, (uden Hensyn til den romerske Rets Subtiliteter) som efter vore Loves Begreb udgjør Gjenstanden for Tyverie. Dette indlyser endvidere deraf, at Lovens

*) Det er ikke, uden praktisk Vigtighed, især med Hensyn til Gjentagelses Straffen, om den omspurgte Handling ligefrem skal indbefattes under Tyvsbegrebet, eller blot, som Følge af Carolina, §. 170, ansees med Tyvsstraf.

**) See min systematiske Udvikling af Begrebet om Tyverie og sammes juridiske Følger S. 2-11.

6—17—12 erkjender Begrebet om Besiddelsestyverie, og det i en langt videre Omfang end den romerske Ret. Det er nemlig ikke blot, som efter hiin Ret, Pantsætteren, som hemmeligen tager sit Pant tilbage, der ansees som Tyv, men bemeldte Artikel nævner i Særdeleshed det Tilfælde, hvor Eieren lønligen borttager det, som er ham frastjaalet. Vel er det antaget, at Artiklen ikke skal forklares om den egentlige Tyvsstraf; men, foruden at denne Mening, skjøndt man maa tilstaae, at den fører til et billigere Resultat, dog paa ingen Maade lader sig retfærdiggjøre som Lovfortolkning *), saa kunde det og i intet Tilfælde nægtes, at Christian den Femte havde henført Handlingen til Tyverie, om han endog havde belagt den med en formildet Straf **). Videre kjender vor Lov til Brugstyverie, som omhandles i 6—17—40, men dog kun ansees med en ubetydelig Straf. Ogsaa her finder man Beviis paa den Strænghed, hvormed Loven har holdt over Begrebet om Tyverie, som en ulovlig Besiddelsestagelse; thi, naar Lovstedet sammenholdes med 5—8—7, seer man,

*) l. c. S. 350-358.

**) At det ikke er den Hensigt at gjøre sig Fordeel, som skjelner Besiddelsestyverie fra egentligt Tyverie, men at Eieren, der fratager Besidderen Tingen, vedbliver at være skyldig blot i Besiddelsestyverie, uagtet en svigagtig Hensigt dermed er forbunden, findes beviist. l. c. 53 ff.

at Lovgiveren nøie skielner mellem det Tilfælde, hvor den, der har lovlig Adkomst til Besiddelsen af en Andens Ting, tillader sig en uhjemlet Brug af samme, og hvor nogen uden at Hjemmel sætter sig i Besiddelse af en fremmed Ting for at bruge den, og at kun det sidste, men ingenlunde det første henføres under Begrebet om Brugstyverie. Lovgivningen har, med fuldkommen Consequents, ligesaavel udelukt hiint første Tilfælde fra Brugstyverie, som svigagtig Salg eller Pantsættelse af betroet Gods er udelukt fra Begrebet om egentligt Tyverie. Man har ikke ladet sig forføre derved, at den romerske Ret ligesaavel til Brugstyverie henførte den uhjemlede Brug af en Ting, der var Een betroet, som den Brug, man tillod sig af en Ting, til hvis Besiddelse man aldeles ingen Adkomst havde. Dette var vel ganske consequent i den romerske Ret, hvor ogsaa den uhjemlede Disposition over Substantsen af en betroet Ting blev anseet som Tyverie, men passede sig ingenlunde til vore Love. Fremdeles fordre vore Love til Tyverie ikke blot en lovstridig Apprehension, men og en ulovlig Depossession, og henføre saaledes ikke den uretmæssige Besiddelsestagelse af en Ting, som ikke er i nogen Andens Besiddelse, til Tyverie *), skiøndt saadanne Handlinger

*) l. c. S. 12-25. I Tydskland henfører man svigagtig Omgang med Hittegods, under Navn af Funddiebstahl, til Tyverie. Det er endog Tilfældet

skundom i Strafskyld ere satte paa lige Linie med Tyverie. Endeligen er, efter vor Lov, Hemmelighed en nødvendig Egenskab ved Tyverie, hvilket ikke er Tilfældet efter den romersk-tydske Ret, der vel fra Tyverie affondrer Røverie (rapina; det være sig nu som et andet genus eller som et qvalificeret species, hvorom Criminalisterne ere uenige), men ikke kjende til den Forbrydelse, vore Love kalde Ran, hvilken derimod, forsaavidt Gjenstanden er en rørlig Ting, maa henføres til Tyverie *). Vor Forfatter optager vel Characteren, hemmelig, i sin Definition paa Tyverie, menende, derved at skjelne samme fra Røverie S. 91-92; men han har her overseet, at en Ting aabenlyst kan tages, uden at der øves Vold imod Personen, i hvilket Tilfælde intet Røverie kan siges at være begaaet. Side 100 erkjender han selv, at Tyverie i den baierske Lov derved skarpt er afsondret fra Røverie, at det skal være begaaet uden Vold paa nogen Person. Forsaavidt Forfatteren kræver animus lucri faciendi, som en Egenskab ved Tyverie efter det Begreb, der ligger til Grund for Carolina, og mener, at den baierske Lov heri skjelner sig fra jus commune (S. 90, 93, 94 og 100) maa jeg henvise til de, paa et andet Sted **) om denne Materie anstillede

med Hensyn til de nyere Love sammesteds, cfr. Eunomia 2 B. S. 186, Note.

*) See Systematisk Udvikling o. s. v. Side 29-32.

**) l. c. 52-66.

Undersøgelser, der godtgjøre, at Forfatterens Argument, der fornemmeligen er taget af Carolina Art. 167, ingenlunde beviser, hvad det skulde, men at det er Tilegnelse af Proprieteten, som Criminalisterne urigtigen have betegnet med Udtrykket animus lucri faciendi.

V. Bemerkungen über den künstlichen Beweis in doktrineller und legislativer Hinsicht vom Hr. Obertribunalrath Weber zu Stuttgard. S. 102-124 og siden fortsat S. 327-338.

I jur. Ark. No. 13 S. 180 til Enden have vi udførligen fremstillet Nødvendigheden af, i criminelle Sager at gjøre Brug af det saakaldte kunstige eller, som Forfatteren med Grund hellere vil kalde det, det middelbare Beviis. Denne Sandhed synes i de senere Tider at være temmelig eenstemmig antaget af Criminalisterne, ligesom den og i flere nyere Love er paa det bestemteste bleven erkjendt. Forfatteren leverer egentlig intet, der kunde bidrage til yderligere at retfærdiggjøre denne Lære eller til at formindske Vanskelighederne ved Anvendelsen. Han indskrænker sig til en kort og klar Fremsættelse af de Resultater, som Andres Granskninger frembyde. Med Hensyn til det Spørgsmaal, om Carolina forbyder at dømme nogen til criminel Straf paa Grund af et saakaldet kunstigt Beviis, tiltræder han Grollmanns benægtende Mening, uden derfor at

anføre nye Grunde. Angaaende denne tvivlsomme Sag indeholder iøvrigt det ommeldte Tidsskrift en Afhandling af Konopak, hvori den modsatte Mening forsvares med vigtige Grunde, hvorom mere i det Følgende. Synderligt er det, at Forfatteren Side 108 taler, som om Antageligheden af den omhandlede Beviismaade var mere Tvivl underkastet med Hensyn til corpus delicti, end med Hensyn til Spørgsmaalet om Gjerningsmanden. Det er dog indlysende, at netop corpus delicti i de Tilfælde, hvor dertil hører en vis Causalsammenhæng mellem en Gjerning og en derved frembragt Følge, for det meste maa beroe paa et middelbart, resonneret eller saakaldet kunstigt Beviis, og at dette ingenlunde behøver eller kan modtage den Styrke, som Beviset for selve Gjerningen *). Dette er og, siden Stübel udgav sit bekjendte Skrift über den Thatbestand, saa godt som eenstemmigen antaget. Derhos ere der flere Criminalister, som vel fortolke Carolina anderledes end Forfatteren, men dog kun antage, at Beviset for selve Gjerningen ei maa være af det saakaldte kunstige Slags, hvilket de derimod indromme at maatte tages for fulde med Hensyn til corpus delicti, hvilket og synes at have god Hjemmel baade i Sagens Natur og den 147de Artikel. Urigtigt er det uden Tvivl og, naar Forfatteren Side 327 henregner den nye preussiske Criminalordnung til

*) Cfr. Eunomia, 3 B. S. 39 ff.

de Love, der erkjende det kunstige Beviises Tilstrækkelighed. Det er aabenbart, at denne Lov kun erkjender det umiddelbare Beviis for fuldstændigt, hvorimod den hjemler en overordentlig Strafs Anvendelse i Mangel af fuldt Beviis. Fra denne Side kan rigtig nok, hvad man ellers maatte erkjende for et tilstrækkeligt kunstigt Beviis, faae nogen juridisk Virkning. Men i sig selv er den Theorie, som erkjender Tilstrækkeligheden af det kunstige Beviis, og den, der tilstæder en overordentlig Strafs Anvendelse, paa Grund af et ufuldstændigt Beviis, yderst forskjellige og egentligen endog modsatte. Det er den Lære, at intet andet, end det umiddelbare Beviis, var tilstrækkeligt til at skaffe fuld criminalistisk Vished, der har gjort, at man har udtænkt Theorien om overordentlige Straffe, for at ikke den, mod hvem hiint Beviis ei kan tilveiebringes, skal gaae aldeles frie.

Forfatteren billiger det iøvrigt, at den Østerrigske og Baierske Lov fra den almindelige Regel, at den lovbestemte Straf kan grundes paa et af Indicier bestaaende Beviis, gjøre en Undtagelse med Hensyn til Dødsstraf. Han mener endog, at end ikke den Straf, der kommer Dødsstraf nærmest, bør tilkjendes nogen paa Grund af sligt Beviis, altsaa ikke Frihedsstraf for Livstid, der, af mange Individuer, agtes lige med Døden. Skjøndt man ikke kan miskjende den Humanitet, der ligger til Grund for den Østerrigske Gesetzbuch über Verbrechen §. 430 og den Baierske Straffe-

eller 2 Theil §. 330 og 334; saa forekommer det mig dog, at disse Love, der iøvrigt forkaste Strafs Anvendelse paa Grund af Mistanke, indvikle dem i en Inconseqvents ved hiin Indskrænkning i Virkningen af det Beviis ved Indicier, som de ellers erkjende for fuldstændigt. Lovgivningen indrømmer dog herved, at Beviset ikke er aldeles tilforladeligt, og dog samme, i alle andre Tilfælde, uagtet det gjelder Ære, Frihed og Alt, uden hvilket Livet for det ikke ganske fordærvede Menneske bliver til en Byrde, hiint Beviis være tilstrækkeligt. Saaledes erkjende bemeldte Love, at Beviis ved Indicier kun er et ufuldstændigt Beviis, og de forfalde herved til Theorien om overordentlige Straffe paa Grund af blot Mistanke, hvilken det dog er tydeligt, at man bestemt har villet frasige sig. Paa en vis Maade kan man endog sige, at hine Love blive mere inconseqvente, end fornævnte Theorie. Denne antager nemlig i alle Tilfælde en forholdsmæssig nedsat Straf, hvor Beviset har nogen Mangel, og kan saaledes betragte Straffenes Anvendelse som en Nødret, hvori man, under Collisionen mellem Statens Fare ved at en Forbrydelse hengik ustraffet og Muligheden af, at den Paagjeldende kunde komme til at lide uskyldigen, vælger en Middelvei, hvorved begge Farer forringes, uden ganske at kunne ophæves; en Synspunct, som vinder meget ved den Betragtning, at intet juridisk Beviis er aldeles ufeilbart, men blot derfor maa ved Straffelovgivningen

tages for fulde, fordi ellers Borgersikkerheden aldeles ikke kunde omhegnes. De paaberaabte Love ville derimod, at det Beviis, som de selv ved hiin Bestemmelse erkjende for utilforladeligt, skjøndt de give det Navn af fuldkomment, i alle andre Misgjerningssager skal have Virkning, som om aldeles ingen Uvished eller Tvivl fandt Sted. Man kan iøvrigt heller neppe nægte, at et kraftigt Beviis ved Indicier kan give ligesaa fast Overbeviisning, som et Beviis ved to Vidner, hvis Troværdighed kun grunder sig paa, at intet er oplyst, der fremstiller dem som upaalidelige, ja vel endog som Beviis ved egen Tilstaaelse, der ofte frembringes, om ikke just ved Tvangsmidler, saa dog ved Hjelp af Irettesættelser, Tilskyndelser, Udsigter til lempeligere eller Trusler med haardere Behandling i Arresten, med videre. En ikke liden Betænkelighed ved hiint Lovbud er det og, at det giver Forbryderen Sikkerhed for, at han, ved haardnakken Benægtelse, altid kan undgaae Dødsstraf. Jeg skulde derfor troe, at fornævnte Love havde gjort bedre i, ikke at udtale nogen Mistillid til hiint af samme erkjendte Beviis, hvorimod Regjeringen naar en Dødsdom forelægges samme til Fuldbyrdelse eller Formildelse, vist nok i ethvert Tilfælde, hvor der, nagtet Bevisets juridiske Antagelighed, kan være nogen Tvivl tilbage, bør, under Form af Benaadning, fritage den Domfældte for Dødsstraf.

Forsaavidt Forfatteren foreslaaer en Udvidelse af det omhandlede Princip til evige Frihedsstraffe, maa

det bemærkes, at hvad der taler for samme med Hensyn til Dødsstraffe, nemlig Umuligheden af, i Tilfælde af befunden Feiltagelse, igjen at ophæve denne Straf, aldeles ikke passer sig paa nogen anden Straf. Dersom den Grund, at evigt Frihedstab af Mange agtes for et ikke mindre Onde, end Døden, skulde gjøre Udslag, saa kunde Reglen være at udvide til alle Straffe, der betage nogen sin Frihed for en lang Tid eller paa en vanærende Maade. Iøvrigt maa det bemærkes, at den Østerrigske Lov l. c. netop indeholder den Regel, Forfatteren anbefaler; thi da den byder, at Dødsstraffen, hvor den Paagjeldende kun fældes formedelst Omstændighedernes Sammentræfning, uden Tilstaaelse eller umiddelbart Vidnebeviis, maa nedsættes til en Straf, der ikke er høiere end Arbeide i Jern paa 20 Aar, saa kan det, hvad og en anseet Commentator over bemeldte Lov bekræfter *), neppe være Tvivl om, at og Strafarbeide for Livstid, paa lige Maade, bør nedsættes. Ellers havde man den Urimelighed, at den Paagjeldendes Skjæbne blev bedre, naar den paa den omhandlede Maade beviste Forbrydelse fandtes efter Loven at fortjene Dødsstraf, end hvis den fandtes kun at qvalificere til Strafarbeide for Livstid. Da oftmeldte §. 430 endog synes at tilstræbe, at Straffetiden,

*) S. Jenull das oesterreichische Criminalrecht, nach seinen Gründen und seinem Geiste dargestellt. 4 Th. Grätz 1815, S. 242-43.

efter Omstændighederne, blev bestemt til kortere Tid end 20 Aar, kunde man maaskee endnu gaae videre, i at drage Følger af bemeldte Artikel.

I Slutningen af sin Afhandling erklærer Forfatteren sig for strængere eller mildere Sikkerhedsmidlers Anvendelse mod de Personer, mod hvilke end ikke et fuldstændigt kunstigt Beviis kan tilveiebringes, men som dog have en høi Grad af Mistanke hvilende paa sig. Han mener derhos, at slige Sikkerhedsmidler bør fastsættes af Dommeren, men at det dog maa overlades Politiet, efter Omstændighederne, at bestemme sammes Varighed. Det er klart, at slige Sikkerhedsmidler ville paaføre den Tiltalte et ligesaa stort Onde, som Straf, og at der altsaa ikke bliver meget vundet derved, at denne, ikke uden fuld legal Vished, maa paalægges nogen *). Forresten er det vel saa, at den ovenom-

*) Den Lære, at den Anklagede, som ei findes overbeviist, men dog mistænkt, kan, til Statens Sikkerhed, holdes i Fængsel, er endog mere inconseqvent og kan let blive mere trykkende end den, som hjemler en overordentlig Strafs Anvendelse i slige Tilfælde. Personens individuelle Farlighed beroer ikke paa den under Spørgsmaal værende begaaede Misgjernings Beskaffenhed og endnu mindre paa den Grad, hvori samme er beviist. Dersom den skal hjemle Indspærring, bør dette og ligesaa vel gjelde mod dem, der findes skyldige, naar Straffetiden er udløben; ligesom Sikkerhedsmidlet heller ikke behøver at staae i Forhold

falte Møbret kunde anføres til Fordeel for hiin Lære; men jeg skulde dog troe, at Borgerne hellere maa underkaste sig de Farer, som flyde af, at stundom en grov Forbryder undgaaer sin Straf, end at enhver Borger sættes blot for saa trykkende Forholdsregler, som dette System fører til. At Forfatteren, henholdende sig til hvad Eisenhart derfor har anført, vil have Bestemmelsen af Sikkerhedsmidlets Anvendelighed samt dets Art overladt til Dommeren, men tillige vil, at det skal komme an paa Politieøvrighedens Skjøn, om det skal vare den Paagjeldendes hele Levetid eller maaskee igjen ophæves om en Uge, er neppe consequent.

VI. Ueber Begriff, Arten und Strafbarkeit des Urhebers von Mittermaier. S. 125-150.

Forfatteren begynder med en logisk Bemærkning, som uden Tvivl er vel grundet, nemlig, at det Ord Ophavsmand (Urheber), som man pleier at bruge saavel om den, der umiddelbar har udøvet Gjerningen,

til den lovbestemte Straf. Theorien om overordentlig Straf seer derimod ikke paa den Frygt, det forbryderske Individ, naar han blev sat paa frie Fod, kunde opvække for nye Forbrydelser, men paa den Fare, som Sikkerheden i Almindelighed udsættes for, derved at fuldkommen Strafløshed skal indtræde, naar Beviset ei fyldestgjør de strængeste Fordringer.

som og om den, der hertil har formaaet en Anden, burde forbeholdes denne Sidste, og at derimod hiin første rettest betegnes med Navnet Gjerningsmand (Thäter). Det er, i Overeensstemmelse med den saaledes af Forfatteren antagne Talebrug, at han, under den ovennævnte Overskrift, kun handler om den ellers saakaldte moralske, intellectuelle eller psychologiske, Aarsag. I nyt jur. Ark. 30 B., S. 20-21 har jeg allerede, ved at anmelde et andet Skrift af Forfatteren, hvori han har henholdt sig til nærværende Afhandling, havt Leilighed til at gjøre mine Læsere bekjendte med dennes Hovedhensigt. Jeg har sammesteds bemærket, at de Regler, han her indskjærper, angaaende hvad der hører til at udgjøre en i Ordets sande Forstand psychologisk Aarsag til en Forbrydelse, i det Væsentlige ikke ere nye. Det er imidlertid uden Tvivl for vidt gaaet, naar han, som en Betingelse for dette Begrebs Anvendelighed, forudsætter, at den Person, som man virker paa, slet ikke forud maa have tænkt paa Forbrydelsen og ingen Interesse maa have i samme (S. 128 og 130, efr. S. 131 og 32), og endnu mindre kan det bifaldes, naar det fordres, at den, der skal ansees som psychologisk Aarsag til Meeneed, skal dertil have forført et ellers godt Menneske (S. 128). Ikke bedre grundet synes den Paastand, at det Middel, der anvendes for at fremkalde en forbryderisk Beslutning, maa være af den Natur, at det enten physisk eller psychologisk nøder denne til en Forbrydelse, i det samme enten ophæver

enhver fri Villies Bestemmelse hos ham, eller frembringer en Stemning, hvori han faaer en positiv Interesse for Forbrydelsen (Side 129-130). Ligesaalidet kan det billiges, at den, der skal kaldes til Ansvar, som psychologisk Aarsag, bør (dog ventelig just ikke udtrykkelig) erklære, at han vil lade Handlingen gaae paa sin Regning, og kun betragter den Anden som et Redskab. Uden Tvivl er Enhver, som forsætlig opvækker den Beslutning, at udøve en bestemt Forbrydelse hos en anden, psychologisk Aarsag til den Forbrydelse, der ifølge deraf udføres, hvad enten det var et tilforn uskyldigt Gemyt, hvorpaa han virkede, (i hvilket Tilfælde hans Strafskyld iøvrigt forhøies ved den Omstændighed, at han har fordærvet et andet Menneske, og styrtet det i Ulykke) eller og han har benyttet den andens slette Tænkemaade, lidenskabelige Sindsstemning eller særdeles Interesse, for at frembringe en Forbrydelse, som vel blev lettet ved dennes subjective Egenskaber og Forhold, men som dog, efter hvad der er givet, ikke kan antages, ellers at ville have fundet Sted. Ordentligviis vil den, som søger at faae en Forbrydelse iværksat, henvende sig til Personer, som han troer at være meest oplagte dertil. Behøver han falske Vidner, vil han i Almindelighed søge til Mennesker, om hvilke han har Anledning til at forudsætte, at det ikke vilde være umuligt, dertil at formaae dem. Ere der Personer ham bekjendte, hvis Eed ligefrem er tilfals, vil han henvende sig til dem. Uagtet der nu i disse Men-

nesters fordærvede Tænkemaade allerede, inden han virkede paa dem, laae en nær Mulighed, at aflægge det falske Vidnesbyrd, hvortil han kjøber dem, saa er det dog vist, at denne Forbrydelse ellers ikke vilde have gaaet over til Virkelighed. Han er altsaa, uden Spørgsmaal, Aarsag til den Meeneed, som i dette Tilfælde begaaes. Ligeledes vil den, der ønsker, ved Snigmordere at rydde en Uven afveien, finde sig lykkelig, hvis han kjender Mennesker, der, foruden den moralske Fordærvelse, som slig Misgjerning kræver, ogsaa dele hans Had mod den Person, der skal ryddes af Dage. Saafremt den eller de, han saaledes faaer bevæget til at udøve Mordet, ikke forud havde besluttet samme, er han psychologisk Aarsag til denne Misgjerning, uagtet selve Gjerningsmanden i og for sig maatte have Lyst til Forbrydelsen. Heller ikke kunde man nægte, at den, der forfører en Mand til at antænde sit vel assurerede Huus, for derved at forbedre sine Kaar, er psychologisk Aarsag til Branden, uagtet det i ingen Henseende kan siges, at han har ladet denne Gjerning udøve paa sin Regning, men han kun har raadet den Anden i dennes Anliggende og med Hensyn til dennes egen Interesse. Straffelovgivningen vil derfor uden Tvivl gjøre langt klogere i, ligefrem at erklære den, der har fremkaldt den forbryderske Beslutning hos en Anden, ansvarlig for Gjerningen, end i at ledsage Begrebet af saadanne nærmere Bestemmelser, som Forfatteren anseer fornødne. Vist nok ville der

ofte møde betydelige Vanskeligheder ved Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om den Paagjeldende fra først af har opvakt Beslutningen, eller blot styrket den Anden i et allerede fattet Forsæt. Men, langt fra at disse Vanskeligheder ville hæves ved de af Forfatteren opstillede Regler, ville de kun gjøre en urigtig Bedømmelse af mange Tilfælde nødvendig, og iøvrigt vilde Ubestemthed og Vilkaarlighed ingenlunde derved bortfjernes, thi hvad vilde t. Ex. føre til større Vilkaarlighed, end at det skulde komme an paa, om den, man havde formaaet til et falskt Vidnesbyrds Aflæggelse, var et ellers godt Menneske eller ikke?

De Bemærkninger, Forfatteren (Side 135-137) gjør med Hensyn til den Lære, at man kan være psychologisk Aarsag til en Forbrydelse ved Fuldmagt (mandatum), ere vel i sig rigtige. Men det er neppe de Criminalisters eller Lovgiveres Mening, som have opstillet hiin Lære, at enhver, der erklærer sig at befuldmægtige en Anden til en Forbrydelse, skal straffes som psychologisk Aarsag til samme. Forudsætningen er uden Tvivl, at man, ved dette Middel, har bestemt Gjerningsmanden; hvor denne Betingelse, efter de oplyste Omstændigheder, ikke kan antages at have fundet Sted, bortfalder med Betingelsen det Betingede, Personens Afstraffelse som psychologisk Aarsag. Forfatteren har ellers her forbigaaet det Tilfælde, som egentlig vel nærmest kan indbefattes under Begrebet om at befuldmægtige en Anden til en Forbrydelse, det

nemlig, hvor Handlingen ikke umiddelbar fremstiller sig i Skikkelse af Forbrydelse, men de Egenskaber, som give en efter sin udvortes Form lovlig Handling denne Characteer, kun ere den, som lader den foretage, bekjendte. Et træffende Exempel herpaa frembyder strafværdige Skrifters Udgivelse. Den, som forlægger, trykker, ombærer, forhandler slige Skrifter, maa ordentligviis være aldeles ansvarsløs; men Ansvaret falder allene paa den, som, ved de mechaniske Handlinger, disse foretage, lader Opfordring til Oprør, Injurier, Gudsbespottelse eller andet, som strider mod Loven, komme for Lyset. Iøvrigt har jeg, i Eunomia 2 Bd., S. 157-58, viist, at den, der saaledes handler ved Hjelp af Andre, som ere, uden Bevidsthed om det, der gjør Handlingen lovstridig, ikke burde regnes til de psychologiske Aarsager. Naar dette erkjendes, bortfalder Fuldmagt blandt de Midler, ved hvilke man kan være psychologisk Aarsag til en Forbrydelse. Naar Handlingen først fremstiller sig som lovstridig, er det ligefrem, at der maa være et særskilt Motiv, hvorved man formaaer en Anden til at udføre samme, og at det aldrig bliver en reen Fuldmagt, men at samme enten maa betragtes som en Befaling eller være ledsaget af Trudsler, Løfter eller Overtalelser. At Forfatteren imidlertid ikke udelukker hine Tilfælde fra Begrebet om Urheber, sees tydeligt af S. 140 og 142, ligesom der og, saavidt jeg har bemærket, ingen anden Forfatter gives, der har afsondret forommeldte Maade, at fremvirke en Forbry-

delse paa fra den, der bruges af de saakaldte moralske eller intellectuelle Aarsager.

Skjøndt Forfatteren indskrænker Anvendelsen af Begrebet om psychologisk Aarsag til Forbrydelser inden snævre Grændser, holder han dog for, at selv den, der, efter dette snævre Begreb, er psychologisk Aarsag, ikke bør straffes lige med den egentlige Gjerningsmand. Vi have alt i nyt jur. Ark., 30 B., S. 20 seet, hvorledes han indrømmer, at hiin lige Strafbarhed har Hjemmel i den romerske Ret. Vel vilde han gjerne opvække nogen Tvivl om, at hiin lige Strafbarhed, der er antaget i sin Almindelighed; men, ved Siden af hvad han selv har erkjendt, ville hine Tvivlsgrunde neppe komme i Betragtning. Han mener videre, at den canoniske Ret, skjøndt dens Grundsætninger tale for lige Straf, dog, paa et enkelt Sted, Can. 6 §. 1 de homicid., hvor den kun taler om poena fere pari for den, der har animus occidendi, uden selv at have lagt Haand paa den Myrdede, bestemt har erkjendt den psychologiske Aarsag som mindre strafværdig end selve Gjerningsmanden. Men det paaberaabte Sted taler kun om den, der er deelagtig i Mordanslaget og dets Udførelse (socians homicidam animo occidendi); og denne er meget forskjellig fra den, der er første Ophavsmand til den forbryderske Beslutning. Videre anfører Forfatteren, med Hensyn til Carolina, at, da den objektive Maalestok for Misgjerningers Afstraffelse er den herskende sammesteds, er det dermed

uforeneligt, at den psychologiske Aarsag straffes lige med Gjerningsmanden. Vi have allerede l. c. bemærket, at denne Sætning er ubeviist, og, i denne Henseende, citeret en ældre Yttring, hvor vi troe at have godtgjørt det modsatte. Vi sagde derhos, at den ei er bevisende. Dette skulle vi her oplyse.

I den psychologiske Aarsags Virksomhed indeholdes jo dog den første Grund til det Onde, Forbrydelsen frembringer, foruden at han derved, at han har formaaet en Anden til Udførelsen, har foraarsaget dennes baade moralske Fordærvelse og Straf, og saaledes bevirket saavel et moralsk som et physisk Onde. Forfatteren paaberaaber sig, at Gjerningens Udførelse med Hensyn til den psychologiske Aarsag er tilfældig, og at han altsaa kun er at ansee, som den, der har forsøgt en Forbrydelse. Men, da han fra det Øieblik, han har frembragt den Beslutning hos den Anden, at udøve Forbrydelsen, har fuldført en Handling, hvorved, uden hans fortsatte Virksomhed, en Forbrydelse skal frembringes, saa synes det, at han egentlig allerede herved, og uden Hensyn til Udfaldet, har fuldendt sin Misgjerning, saa at den hele Straf burde ramme ham, om end det tilsigtede Onde tilfældigviis og mod hans Villie ikke blev udført. Alt hvad der nu kan udledes af den Aand, som hersker saavel i Carolina som i de nyere Love, i hvilke Forfatteren ligeledes finder den objective Synspunct herskende, er, at

den fulde Straf ikke kan anvendes, med mindre det Onde, som skal udrettes, virkelig frembringes, og at altsaa det Tilfælde, der hindrer den onde Hensigts Opnaaelse, ligesaavel kommer den middelbare som den umiddelbare Aarsag tilgode. Er dette Onde virkelig skeet, saa sees der albeles ingen Grund, hvorfor den psychologiske Aarsag, fra den objective Side, skulde være mindre strafbar end den physiske. Forfatteren bemærker her endvidere, at det, udenfor det Tilfælde, hvor Befaling eller Tvang er anvendt, ei kan være utvivlsomt, at Forbrydelsen ikke uden den psychologiske Aarsags Indvirkning vilde have skeet; i det den, der har ladet sig bestemme, dog beviser, at han var let at bringe dertil. Men det kan letteligen udenfor de nævnte Tilfælde være klart, at Beslutningen er fremkaldt ved de Motiver, den psychologiske Aarsag har anvendt (f. Ex. naar Nogen har kjøbt en Anden til Meeneed; naar Nogen har virket paa den Maade, som vi oven Side 318 have omhandlet, og som af Forfatteren indbefattes under den middelbare Frembringelse af en Forbrydelse); og den blotte Mulighed, at Gjerningsmanden, til en anden Tid og ved andre Midler, kunde have ladet sig bestemme til samme Forbrydelse, kan ikke komme i Betragtning. Forfatteren siger selv Side 126, at det ikke har nogen Indflydelse, om Gjerningsmanden endog sandsynligviis vilde, om kort Tid, uden tredie Mands Indvirkning, have forøvet Forbrydelsen, efterdi det ikke kommer an paa andre

Forbrydelsers mulige Udøvelse, men kun paa Tilregnelighedem af den in concreto virkeligen udøvede Forbrydelse. Desuden er det jo, efter hvad han selv i den første Deel af sin Afhandling har viist, en Betingelse for Anvendelsen af den Straf, der bestemmes for den psychologiske Aarsag, at han har frembragt den forbryderske Beslutning. Hvorledes nu Uvished om, at Beslutningen har sin Grund i hans Virksomhed, (hvilket jo maa være givet inden Nogen ansees for psychologisk Aarsag) atter kan være et Motiv til at straffe den psychologiske Aarsag mildere end den physiske, begribes ikke.

Endvidere kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at, dersom den Mulighed, at Gjerningsmanden, ogsaa uden de Motiver, som den psychologiske Aarsag har anvendt, kunde have bestemt sig for Misgjerningen, skulde kunne tjene denne Sidste til Undskyldning, saa kunde man med ligesaa god Føie til Bedste for den Første anført, at der, hvis han havde vægret sig, vel vilde have ladet sig finde andre Redskaber, ved Hjelp af hvilke hiin kunde have faaet sin onde Villie frem.

Men Forfatteren søger og (S. 147-50) at vise, at den psychologiske Aarsag, selv fra den subjective Side, er mindre strafværdig, end den umiddelbare Gjerningsmand. Egentlig har Sagen mere for sig, fra denne Side betragtet, end fra den objective. Men Forfatteren kommer herved i nogen Strid med sig selv, i det han S. 143-144 har paastaaet, at den romerske Ret, fra sin subjective Standpunkt, har handlet con-

sequent i at tillægge den psychologiske Virksomhed samme Strafbarhed som den physiske; men just deraf har villet udlede, at den romerske Ret, efter den i Carolina og yngre Love, efter hans Mening, antagne objective Maalestok, ikke længere kan være gjeldende i denne Henseende. Forfatteren anfører ellers, for at bevise den psychologiske Aarsags mindre Strafbarhed fra den subjective Side, følgende: Kun den, der omhyggelig opsøger og vælger alle Midler, udforsker Leiligheden, gjør Planer, og, i det afgjørende Dieblik, hvori der skal handles, ikke lader sig afskrække ved den naturlige, enhver indplantede, Afskye for Forbrydelser, eller ved Frygt for Straffen; der beholder Mod nok til at trodse alle Hindringer, at sætte sig ud over alle Farer; kun en Saadan har viist en rodfæstet ond Villie, en sand dolus malus. I de færreste Tilfælde vilde den, som har givet en Anden det Ærinde, at skade hans Fiende, selv have fuldført Forbrydelsen. De truende Farer vilde have afskrækket ham og nedslaaet hans svage Mod; al hans Virksomhed har dog kun bestaaet i Ord, og hvor langt samme staaer fra Handling, er bekjendt. Den umiddelbare Gjerningsmand har desuden adskillige Midler, til i Udførelsens Dieblik at frie sig for Straffen. Lovene erkjende (mener Forfatteren) den for straffri, der, allerede i Begreb med at udføre Forbrydelsen, angrer sit Forsæt og opgiver det. Den, som har formaaet en Anden til Udførelsen, har ofte ikke et saadant Middel i sin Magt. I mange

Tilfælde opgiver den Paagjeldende blot sit Forsæt, fordi der, under Udførelsen, frembyde sig Grunde, der forandre hans Beslutning f. Ex. dens rørende Bønner, paa hvem Morderen vilde gaae løs, de høitidelige Tilberedelser til Eden, den Geistliges kraftige Formaninger til at sige Sandhed, Dommerens Advarsler. Alt dette kan ikke virke paa den, der har formaaet en Anden til Misgjerningen. Han hører ikke sin Uvens Bønner, der maaskee vilde have afvæbnet hans Vrede; hos ham kan Samvittigheden ikke vækkes ved Formaningerne til at sige Sandhed, ved de religiøse Høitideligheder. Han dømmes altsaa, uden at Staten har Overbeviisning om, at han vilde været utilgjængelig for Anger. Naar en lang Tid er forløbet mellem det Ærinde, Een har givet en Anden til at skade en Tredie, og dette Ærindes Udførelse, finder Forfatteren det især uretfærdigt, at den, der gav Ærindet, straffes lige med Gjerningsmanden. Ved adskillige Forbrydelser mangler det derhos, med Hensyn til den psychologiske Aarsag, paa en Egenskab, der hører til Forbrydelsens Væsen. Saaledes, naar A raader B til at stjæle, for at denne derved kan redde sig ud af sin Nød, saa har A ikke animus lucri faciendi eller rem sibi habendi. Ved andre Forbrydelser har den psychologiske Aarsag ikke det egentlig afholdende Motiv, der giver Forbrydelsen sin Størrelse f. Ex. naar nogen, uden Hensyn til egen Fordeel, bevæger en Statstjener til Underslæb, eller bevirker, at Blodskam begaaes af Andre. Endelig

komme aldeles tilfældige Omstændigheder i Betragtning ved Straffens Bestemmelse, naar den psychologiske Aarsag skal straffes lige med Gjerningsmanden. Saaledes vil, hvor der handles om et Tyverie, hvortil nogen er formaaet af en Anden, dennes Straf beroe paa, hvormeget Gjerningsmanden stjæler. Af alt dette slutter Forfatteren, at Lovgiveren og Dommerne her bør tage sig iagt for den farlige Generaliseren, og kun undtagelsesviis anvende den Sætning, at den, der har fremkaldt den forbryderske Beslutning, skal straffes lige med Gjerningsmanden selv, paa saadanne Tilfælde, hvor hiin første ene har en Interesse ved Forbrydelsen, og kun har brugt den Anden som Redskab, og hvor derhos Maaden, hvorpaa han har virket, og alle Biomstændigheder bevise en rodfæstet, stadigen virkende, ond Villie, og hvor, med Hensyn til ham, alle de samme Egenskaber ere tilstede, som foraarsage Gjerningsmandens Strafbarhed. Lovgiveren vil derfor, mener Forfatteren, handle hensigtsmæssigere, naar den tager sig iagt for, i den almindelige Deel af Loven, at opstille Sætningen om lige Strafbarhed, hvorved Dommeren saa let kan forføres, og derimod kun foreskriver samme med Hensyn til de enkelte Forbrydelser, for hvilke den lader sig retfærdiggjøre.

De foranførte Grunde ville dog neppe holde Prøve. Fuldkomment Overlæg, en med Kulde og Kunst udtænkt Plan, lader sig ligesaa godt tænke hos den psychologiske som hos den physiske Aarsag. At

det mangler den første paa det Mod, som udfordres til, med egen Haand, at udføre Forbrydelsen, kan ikke fritage ham for den fulde Strafskyld, da han dog, uden dette Mod, har vidst at udrette det Onde, han attraaede. Ogsaa med Hensyn til den, der, uden Andens Hjelp, fuldfører sit onde Forsæt, kan det ofte være Tilfældet, at Maaden, hvorpaa han har udført samme, vidner om Mangel af Mod til den personlige Udførelse. Men man vil dog neppe antage, at den, der, paa en lumsk Maade, bibringer sin Uven en dræbende Gift, er mindre strafværdig, end om han havde havt Mod til personligen at stille sig for sin Fiende, angribende denne med Vaaben. Ogsaa en saadan lumsk Morder bliver fri for at høre den Myrdedes rørende Bønner, og for hvad der ellers, naar han personligen skulde have udført sin onde Hensigt, kunde have kommet imellem, og enten forandret hans Forsæt, eller hindret Udførelsen. Der er desuden en uendelig Forskjellighed i de Omstændigheder, som fra denne Side kunne vidne om Styrken af den forbryderske Villie, uden at man dog derfor kan gjøre nogen lovbestemt Forskjel paa Straffen. Den, der gaaer hen for at myrde, straffes lige haardt, enten han med Lethed har faaet fat paa den, han efterstræbte, eller han har havt mange Vanskeligheder at overvinde, har maattet bruge mange Kunster for at komme til sin Fiende; enten der er kommet ham noget imøde, som maatte nære hans Forbittrelse, eller noget, som burde have mildnet

sammes; enten den Efterstræbte falder for første Slag eller Stik, eller han maa gjentage sine Mishandlinger, for at faae Livet af ham; enten hans Samvittighed rører sig, saasnart han seer den Anden dræbt, eller han er forhærdet nok, til at glæde sig over, hvad han har udrettet, maaskee endog at fortsætte sine Mishandlinger mod det døde Legeme m. v. Alle de Omstændigheder, som vidne om en større eller mindre Styrke i den forbryderske Villie, kunne iøvrigt, forsaavidt Straffens Bestemmelse beroer paa Dommerens Skjøn, ligesaavel, hvad den psychologiske som hvad den physiske Aarsag angaaer, faae deres tilbørlige Indflydelse paa Straffegraden. Det er ingenlunde sagt, at, fordi begge Arter af Virksomhed, i Grundsætningen, erklæres for lige strafbare, at derfor begge Personer i ethvert givet Tilfælde skulde være samme Straf undergivne. Omstændighederne maae, med Hensyn til hver især, tages i Betragtning, og ifølge disse vil snart den Ene snart den Anden vise sig som den meest strafværdige. Forsaavidt Forbrydelsen ved personlige Forhold faaer en særegen Characteer, vil heller ikke den psychologiske Aarsag ligefrem være at bedømme efter samme Regel som den physiske. Regelen maa ikke være, at han skal straffes som den, der Gjerningen gjorde, men at han skal agtes, ligesom han selv havde gjort det med egen Haand *). Ifølge heraf kan den,

*) Dette er Udtrykket i Danske og Norske Lovs 6—6—12. I 6—19—5 forekommer derimod det

der beskikker en Embedsmand, ingenlunde ansees lige skyldig med denne. Imidlertid kan det ikke være uden Følge for den psychologiske Aarsag, at den Forbrydelse, han fremvirker, formedelst Vedkommendes ham bekjendte personlige Forhold, er en større Forbrydelse, end det, under andre Omstændigheder, vilde være. Dersom det af Forfatteren omtalte Tilfælde skulde indtræffe, at nogen formaaede Andre til at begaae Blodskam, vilde han upaatvivlelig fortjene Straf med Hensyn til dette de Paagjeldendes personlige Forhold; thi det var jo, efter vor Forudsætning, med fuld Villie og Forsæt, at han bevirkede en saadan skammelig Misgjerning. Ligeledes maa den, der bringer en Anden til at udøve Fornærmelser mod dennes Fader eller Huusbond, ansees skjøndt just ikke med ligesaa høi Straf, som den der udførte Gjærningen, saa dog med en større Straf end den, der vilde været at paalægge ham, hvis Fornærmelserne vare blevne udøvede mod en Fremmed; thi han havde dog forsætligen fremvirket, at saadanne Fornærmelser vare udøvede i et Forhold, som gjør dem særdeles strafværdige. Dersom nogen, ved Hjelp af Andre, udøver personlige Fornærmelser mod sin egen Fader eller Huusbond, vil hans Straf aldeles være at bestemme, som om han personligen havde udøvet disse

første af de ovennævnte Udtryk; men der handles og om en Misgjerning, hvorved personlige Forhold ikke kunne komme i Betragtning.

Formærmelser, og altsaa blive større, end den, der rammer selve Gjerningsmanden. Endog uden Hensyn til de personlige Forhold, som kunne forandre en Forbrydelses Strafbarhed, kan den psychologiske Aarsag ofte være strafværdigere end den physiske. Dennes Skyld kan formindskes ved den Omstændighed, at en Person, der var ham overlegen i Forstand og Modenhed, som, efter deres Stilling mod hinanden, maatte have en særdeles Indflydelse paa ham, og som maatte kunne bedømme Omstændighederne med større Rolighed end han, har forført ham til Gjerningen. Man tænke sig, at en Søn eller en Hustrue er blevet forført til en Misgjerning af sin Fader eller Ægtefælle, at et uden for Ægteskab besvangret Fruentimmer bliver af Nærpaarørende eller Foresatte overtalet til at føde i Dølgsmaal og dræbe sit Foster. Forsaavidt Trudsler ere anvendte, vil endog, efter disses Beskaffenhed, alt Ansvar kunne aldeles bortfalde for Gjerningsmanden, og den Truende saaledes ganske ustridigen blive at straffe, som om han selv var Gjærningsmanden.

Den Omstændighed, at der er forgaaet en lang Tid mellem de Handlinger, hvorved man har fremvirket en forbrydersk Beslutning, og sammes Udførelse, kan ikke i og for sig tale til Fordeel for den psychologiske Aarsag. Dersom Samvittigheden imidlertid havde rørt sig hos ham, maatte han have tilbagekaldt det Ærinde, han havde givet den Anden. Forresten nægtes det ikke, at der let kan nævnes en Forvikling af

Omstændigheder, hvorunder det kan synes for haardt, at straffe den psychologiske Aarsag, som om han selv havde udøvet Gjerningen. Men saadanne Tilfælde kunne møde ved enhver Straffelov, og ligesaa godt, hvor der er Tale om den egentlige Gjerningsmand. Med Hensyn til de allerfleste Misgjerninger ville Domstolene dog, i Straffens nærmere Bestemmelse, have Leilighed til at give de formildende Omstændigheder tilbørlig Indflydelse. Forsaavidt der handles om Forbrydelser, med Hensyn til hvilke intet saadant Raaderum er givet Dommeren, eller hvor de for samme satte Grændser ere for snevre, til at hine Omstændigheder, ved Hjelp deraf, kunne i tilstrækkelig Grad komme den Paagjeldende til Gode, vil Benaadningsretten være et Middel, hvorved Straffens Uforholdsmæssighed kan rettes; og iøvrigt maa man betænke, at den menneskelige Kjendeevnes Ufuldkommenhed ikke tilstæder en fuldkommen forholdsmæssig Udøvelse af den straffende Retfærdighed.

Hvor der hos den psychologiske Aarsag mangler det Motiv, der hører til Forbrydelsens Væsen, vil han, den almindelige Regel uagtet, at han skal ansees som den, der, med egen Haand, havde udøvet det, som han ved en Mellemperson udretter, ikke kunne dømmes som skyldig i hiin Forbrydelse. Men, med Hensyn til Forfatterens Exempel, maa mærkes, at ikke animus lucri faciendi, men det Forsæt at skille en anden ved sin Eiendom, udgjør Tyveriets subjective Væsen.

Dersom ellers animus lucrifaciendi udkræves, og det ikke blot med Hensyn til Handlingen i det Hele, men og, forsaavidt enhver Medskyldig angaaer, saa var det ikke mindre tænkeligt, at den, der af en Anden havde ladet sig bevæge til at fratage en Tredie sin Eiendom, gjorde det blot til Fordeel for den, som dertil havde formaaet ham, end at nogen overtaler en anden til et Tyverie, hvoraf denne allene skal høste Nytten.

Det Raad til Lovgivningen, hvormed Afhandlingen slutter, er neppe vel overlagt. Dersom virkelig alle de Betingelser, Forfatteren opregner, skulde være fornødne, for at den psychologiske Aarsag skal blive lige saa strafværdig som den physiske, saa vilde dette dog ikke beroe paa Forbrydelsens Art, men paa de øvrige tilstedeværende Omstændigheder. Det vilde altsaa ikke være hensigtsmæssigt, efter Forfatterens Forslag, at indskrænke Regelen til enkelte Forbrydelser. Dette vilde kun have til Følge, at den psychologiske Aarsag ved disse enkelte Forbrydelser vilde blive straffet, som om han umiddelbar havde udøvet Forbrydelsen, uden at alle de Betingelser fandt Sted, hvorunder det antages, at Retfærdigheden vilde tilstæde slig Afstraffelse, og at han tvertimod, hvad andre Forbrydelser angaaer, vilde undgaae denne Straf, uagtet alle hine Betingelser vare forhaanden. Dersom Forfatterens Mening er, at Straffelovens almindelige Deel aldeles skulde forbi-

gaae Materien om psychologiske Aarsager, saa at ligesaalidet en Regel, der erklærede dem for mindre strafbare end de physiske Aarsager, som en Regel, hvorefter de skulde staae paa lige Linie med disse, maatte findes i samme, men det skulde overlades til Dommerens Skarpsindighed af de enkelte Bestemmelser at danne sig en Regel, hvorefter han kunde bedømme de unævnte Tilfælde, saa sees det let, at man netop herved vilde give Anledning til den farlige Generaliseren, som Forfatteren saameget besværer sig over. Dommerne vilde nemlig let kunne forføres til at anvende de specielle Regler, hvis Grundsætning Lovgivningen forsætlig skulde fordølge, ganske uden for dennes Hensigt. Den danske og norske Lovgivning giver tilstrækkelige Beviser paa, hvormegen Uvished og Vilkaarlighed der opstaaer i Lovens Fortolkning og Anvendelse, naar der angaaende den omhandlede Gjenstand intet fast eller almindeligt Princip findes udtalt, men blot enkelte Bestemmelser skulle lede til at erkjende Lovgiverens Villie, og hvor Enhver kan bruge sin forskjellige Forestillingsmaade om hvad der i sig selv er Ret, til dermed at udfylde de Huller, som findes i Lovene. *)

*) Om de Controverser, vor Lovgivning, i foranførte Henseende, frembyder, kan man see juridisk Arkiv, No. 22, Side 8–13, tillige med de der citerte Steder, hvor jeg udførligere har udbredt mig over nogle af disse Controverser.

VII. Kann dem sogenanten Gerichtsstande des begangenen Verbrechens ein Vorzug vor dem Gerichtsstande des Wohnortes und der Ergreifung gesetzlich zugeschrieben werden? von dem Hof- und Justizrath und Geheime Referendar Ritter Dr. C. A. Tittmann in Dresden. Side 151-166.

Forfatteren udvikler saavel de Grunde, der tale for Misgjerningers Forfølgelse paa det Sted, hvor de ere udøvede, som de Grunde, der i mange Tilfælde tale for at foretrække Paagribelsestinget eller Hjemtinget. Om denne Gjenstand hava vi for kort Tid siden handlet i nyt jur. Ark. 29 Bd. Side 221-228, og hvad vi der have anført stemmer for det meste med hvad her foredrages. Kun har nærværende Forfatter aldeles forbigaaet det Argument for Gjerningsstedets Værneting, som ligger deri, at Lovene sammesteds kunne være forskjellige fra dem, der gjelde i Gjerningsmandens Hjem, eller paa det Sted, hvor han tilfældigviis paagribes, og at det er hine Love, der bør tjene til Regel for den Skyldiges Afstraffelse; ligesom Forfatteren overalt ikke har taget Hensyn nok til de Forhold som opstaae, naar en Forbrydelse er begaaet i et fremmed Land. Paa den anden Side findes hos Forfatteren tvende nye Grunde til stundom at foretrække Hjemtinget, nemlig at Dommeren sammesteds ofte kan benytte sit Bekjendtskab med den mistænkte Person til Sandhedens Opda-

gelse, og at den Paagjeldende jevnligen der kan skaanes for Arrest, hvor samme, paa et fremmed Sted, maatte findes nødvendig.

Saa rigtige end de Grunde ere, hvorefter Forfatteren afveier Fordelene og Uleilighederne ved at foreskrive det ene eller det andet Værneting for Misgjerningssagers Forfølgning, saa vilkaarlige ere de Forslag, han gjør til en Lovgivning desangaaende. Han vil nemlig, at de paagrebne Forbryderes Transportering enten til Misgjerningsstedet eller til Hjemstedet kun skal kunne finde Sted i følgende Tilfælde: 1) Uden Hensyn til Stedernes Fraliggenhed ved Forbrydelser, hvorfor Straffen i det mindste er 4 Aars Tugthuusarbeide, 2) naar Fraliggenheden ikke er over 6 Mile, ved enhver Forbrydelse, der medfører Tugtshuusstraf, skjøndt paa kortere Tid, 3) naar Fraliggenheden ikke er over 2 Mile, ved alle Forbrydelser. Gjerningsstedets Værneting og Hjemtinget skulle i Almindelighed have lige Forbindtlighed til at tage imod den Paagrebne. Dog bør den førstnævnte Jurisdiction være fortrinlig forpligtet med Hensyn paa alle Livsforbrydelser, enten Frastanden er lang eller kort; men, hvad andre Misgjerninger angaaer, blot naar den ikke er saa langt borte fra Paagribelsesstedet som Forbryderens Hjem, og det endda kun forsaavidt Fritagelse for Arrest mod Sikkerhed, efter Forbrydelsens Beskaffenhed, ikke kunde ventes, hvis den Paagjeldende blev forskikket til Hjemstedet. Hvor derimod saadan Fritagelse er sandsynlig

og Hjemstedet ikke ligger 2 eller 3 Mile længere borte fra Paagribelsesstedet end Gjerningsstedet, eller og Forbrydelsen medfører ringere Straf end Tugthuset, bliver Hjemtinget at foretrække. Ligge Hjemstedet og Gjerningsstedet lige langt fra Paagribelsesstedet, foretrækkes hiint første, saafremt der ikke handles om en Forbrydelse, der medfører Dødsstraf. Forsaavidt flere Forbrydelser paa forskjellige Steder maatte være begaaede, som ere af den Natur, at de, efter de foranførte Regler, kunne bevirke den Paagrebnes Transport, da vil Sagen blive at behandle der, hvor den største er begaaet, dog at der blot iagttages de ovennævnte Forskjeller paa Dødsstraf, Tugthuusstraf af i det mindste 4 Aar, kortere Tids Tugthuusstraf, og den Straf, som er ringere end Tugthuus. Naar Forbrydelserne ere hinanden lige i Størrelse, kan den Jurisdiction, der er Paagribelsesstedet nærmest, eller hvor den Paagjeldende meest kan skaanes, foretrækkes. Hvis nogen Forbrydelse, der medfører Tugthuusstraf, er begaaet paa Paagribelsesstedet, bliver Sagen altid der at behandle. Er Undersøgelsen (hvorved der vel maa menes Specialinqvisitionen, eller den Akt, hvorved den Paagjeldende maa ansees at være kommet under Tiltale) allerede begyndt, bør ingen Aflevering finde Sted, om det end senere opdages, at den Tiltalte andetsteds har begaaet flere, ja endog større Forbrydelser. Naar Flere ere medskyldige i en Forbrydelse, der medfører Dødsstraf, bør Sagen i Almindelighed behandles der,

hvor den først er begyndt mod een af de Medskyldige, hvorved dog maa iagttages, at ikke den, der blot bag efter havde deeltaget i saadan Forbrydelse, derfor bliver at transportere til et andet Sted. Men er Forbrydelsen af ringere Slags, kan man lade Sagen mod hver især behandle ved de forskjellige Retter, hvor samme, efter de ovenanførte Regler, kunne være at forfølge. Iøvrigt maatte det høieste Justitscollegium være beføiet til at anordne en criminel Sags Behandling for en anden Ret, end den, hvorunder samme, efter de almindelige Regler, henhørte.

Dette sidste er uden Tvivl det sundeste af Forfatterens Forslag, og vilde i Anvendelsen nogenlunde afhjelpe de skadelige Følger, som de øvrige Forslag ellers vilde have. Disse ere uden Tvivl saa uhensigtsmæssige, som muligt. Jeg vil ikke tale om det Synderlige i at fremsætte Forslag, der have en saa aldeles vilkaarlig Bestemthed, som almeengjeldende for forskjellige Stater. Men øiensynligt er det, at den Maalestok, der er taget, vilde lede til bestandige Tvivl og Vanskeligheder, og at den ingenlunde vilde svare til de af Forfatteren selv retteligen fremstillede Synspunkter, hvorefter Valget burde skee mellem de omspurgte Jurisdictioner. Hvad Straf der kan følge paa Forbrydelsen, er meget vanskeligt at forudsee paa den Tid, Undersøgelsen skal begynde, og allermindst lader det sig forud afgjøre, om en Tugthuusstraf paa 4 Aar eller paa kortere Tid vil kunne følge af Forbrydelsen. For det

meste vil det ikke være genus causæ, men vedkommende Rets Skjøn efter Sagens individuelle Omstændigheder, som vil skille herimellem. Men desuden er det ikke saa meget Forbrydelsens Størrelse, som andre den vedkommende Synspunkter, der bestemme, hvor Sagen hensigtsmæssigst bør behandles. Hvor Confrontation er fornøden mellem den Sigtede og den Fornærmede eller andre paa Gjerningsstedet værende Personer, hvilke det ei kan paalægges at fare til Paagribelsesstedet, eller hvor det er fornødent at forevise den Sigtede det Sted, hvor Gjerningen foregik, eller andet, som enten aldeles ikke eller ikke beqvemmelig kan henbringes til den Jurisdiction, hvorunder han er paagrebet, vil Sagens Henviisning til Gjerningsstedets Jurisdiction vist nok ofte være hensigtsmæssig, skjøndt denne ligger over 6 Mile fra den, hvor han er paagrebet, og Forbrydelsen just ikke medfører Dødsstraf. Men hvor enhver Oplysning beqvemmelig kan erhverves uden den Tiltaltes personlige Nærværelse paa Gjerningsstedet, og hvor derimod hans Medskyldige, de Personer, til hvilke han har afsat sine Koster, sine falske Penge eller deslige, findes der, hvor han er paagrebet, vil det ofte være hensigtsmæssigst, at Sagen der i det Hele behandles. At isolere Sagen mellem flere Medskyldige, hvilket Forfatteren synes at finde liden Betænkelighed ved, vil for det meste baade vanskeliggjøre Undersøgelsen og skade dens Udfald samt medføre

unødvendigt Ophold, unødvendige Bekostninger og unødvendigt Arbeide for Retspersonerne.

VIII. Kurze Rechtsfälle und praktische Beobachtungen. S. 167-178.

1. Ueber die bei Brandstiftern vorkommende Geisteskrankheit als Strafaufhebungsgrund. S. 167-170.

Skjøndt det turde været overdrevent, naar det her paastaaes, at det er en enhver Criminalist bekjendt Erfaring, at de fleste Brandstiftelser begaaes af Børn mellem 10 og 15 Aar eller aldrende Fruentimmer, saa er det dog vist nok, at hiin Misgjerning begaaes langt oftere af slige Personer, i Særdeleshed af Børn, end man skulde vente. Forfatteren gjør her opmærksom paa en Afhandling af Lægen Henke: über die Wichtigkeit der Entwicklungskrankheiten in Bezug auf die gerichtliche Medicin, hvori denne antager en paa den legemlige Udvikling beroende sygelig Lyst til Ild og Tilbøielighed til Brandstiftelse hos Drenge og Piger, der nærme sig Mandbarheds Aarene. Ogsaa med Hensyn til aldrende Fruentimmer hidledes hiin Lyst til at see Ild af den betydelige Crisis, som foregaaer i det qvindelige Legeme i de Aar, hvori Menstruationen bliver borte. Saaledes sættes hiint synderlige Phænomen i Forbindelse med Kjønsorganerne og de derhen hørende Functioner. Derhos bemærkes det, at Brandstiftelse, udøvet af unge Mennesker, ofte hænger sammen med en Art af

Hjemvee eller en meget pirret Gemytstilstand, naar der møder dem haard Behandling. Det tilstaaes iøvrigt, at man ikke er istand til, paa en tilfredsstillende Maade, at forklare hiin Tilbøieligheds Sammenhæng med Organismen. Forfatteren gjør imidlertid den velgrundede Bemærkning, at man, hine physiologiske Bemærkninger uagtet (som desuden vel endnu ere temmelig problematiske), bør tage sig iagt for, strax i Brandstiftere af det omhandlede Slags at see Personer, der, formedelst Sindsforstyrrelse, ikke kunne behandles efter Straffelovene. Naar det ikke er godtgjort, at betydelige epileptiske Tilfælde have fundet Sted, eller at Spor af Sindssvaghed have viist sig, bør der ikke være Tale om Straffrihed; saalidt som i andre Tilfælde Forbrydelser bør være ustraffede, saasnart Beslutningen er foranlediget ved en sygelig Tilstand. Kun den Virkning tillægges der hine Bemærkninger med Hensyn til Straffelovenes Anvendelse, at Læger og Dommere bør, ved Brandstiftere i den omhandlede Alder, være opmærksomme paa ethvert muligt Spor til en Sjælesygdom, samt paa Bevæggrundene til den Paagjeldendes Handling, og paa dennes foregaaende legemlige Tilstande.

2. Ueber das Recht des Defensors, dem Inkulpaten den Inhalt der Akten mitzutheilen. S. 170–173.

Dette Afsnit er blevet anlediget ved et enkelt Tilfælde, hvori en Criminalret havde tildeelt en De-

hvsfor en Irettesættelse, fordi han havde meddeelt den Tiltalte Akterne og derved, som det syntes, foranlediget, at det yderligere Forhør forfeilede sin Hensigt. Forfatteren opkaster her det Spørgsmaal, om Defensor virkelig kan være forpligtet til at fortie noget for den Tiltalte, af hvad Akterne indeholde? Dette Spørgsmaal besvares af Grunde, hvis Rigtighed neppe lader sig bestride, med Nei. Man seer iøvrigt heraf, hvor skadeligt det kan være for en criminel Undersøgelse, naar Defensor for tidlig tiltræder sine Functioner. Dette har og Forfatteren bemærket. Men han synes ikke at være ganske enig med sig selv, naar han besynder Skielder over den dadelværdige List og det Hemmelighedskræmmerie i den tydske Proces, der gjør, at man vil skjule Alt for Inqvisiten, for at fange denne, hvorved Justitiens Værdighed og Aabenhed sættes tilside. Det er Tonen i den seneste Tid, at tale ilde om den inqvisitoriske Proces, og at anbefale den i England, Nordamerika og Frankrig, brugelige, og derfra til visse Dele af Tydskland forplantede, offentlige Retspleie i criminelle Sager. Om denne Retspleie har jeg forhen udførlig udladt mig; og, med det første, skal jeg, med Hensyn til Bevægelserne i den nyere Literatur, yderligere yttre mig derover. Foreløbig vil jeg her blot gjøre nogle Bemærkninger. Aabenbar vilde den Procesform, som bruges i fornævnte Stater, have de sørgeligste Følger for den almindelige Sikkerhed, saafremt man dermed vilde forbinde de strænge Fordrin-

ger til et juridisk Beviis, der ere hjemlede i den tydske saavelsom den danske Criminalproces. Tvende umiddelbare Vidner om en Forbrydelse er en Sjeldenhed, som neppe haves i et af hundrede criminelle Tilfælde. Et Beviis ved Indicier kan stærkt, at det fyldestgjør alt, hvad man dertil kræver, høre og til de Phoenomener, som sjelden forekomme ved Domstolene. Uden for de Tilfælde, hvor Lovene tage tiltakke med en særegen Beviismaade, der ikke svarer til deres almindelige Begreber om juridisk Beviis, er Tilstaaelse altsaa for det meste det eneste Middel, hvorved fuld Vished om Forbrydelsen kan faaes. Paa at erholde denne maa altsaa Criminalprocessen fornemlig lægge an saavel hos os som i Tydskland (uden for de Lande, hvor fransk Rettergang er indført og endnu har vedligeholdt sig), og at denne ikke lader sig vente ved en aldeles aabenhjertig Meddeleelse for Inqvisiten, er let at begribe. Det er tvertimod, hvis Undersøgelsen skal naae sit Maal, aldeles nødvendigt, at Inqvirenten omhyggeligen skjuler for Inqvisiten, hvad der er oplyst i Sagen, saalænge indtil han kan benytte det til at overraske Inqvisiten, overtyde ham om, at Usandheden af hans Forklaring, i det mindste tildeels, er oplyst, og derved bringe ham til at bekjende Sandheden; hvorved det dog ingenlunde nægtes, at Inqvisiten omsider bør have Leilighed til at gjøre sig bekjendt med samtlige Akter. Hvor, som i England og Nordamerica, ett Vidne, dette være endog selve den, der ved den paaklagede

Forbrydelse skal være fornærmet, er nok til at fælde den Sigtede, og hvor man til et Beviis ved Indicier fordrer langt mindre end i Danmark eller Tydskland, kan man være mere ligegyldig ved den Anklagedes Tilstaaelse. Men sikkert vil man i hine Lande langt lettere kunne finde Exempler paa Uskyldige, der ere dømte til Straf, end i de Lande, hvor stærkere Beviser kræves, naar nogen, uden egen Bekjendelse, skal findes skyldig. Endnu maa det bemærkes, at, om endog den almindelige tydske Criminalproces i sig var bygget paa et forkasteligt Princip, saa burde det dog ikke i Særdeleshed dadles, at man iagttager, hvad der uadskillelig hænger sammen med dette Princip, nemlig at man ikke for tidlig gjør Inqvisiten bekjendt med, hvad der mod ham er forhandlet.

3. Ueber die nachtheilige Abkürzung und Beschränkung des summarischen Verhörs. S. 173-175.

Forfatteren dadler den Forskrift, som findes i den nye baierske Straffelov, 2 Theil §. 158, at Inqvirenten skal, naar den Anklagede under det summariske Forhør paastaaer ikke at vide Aarsagen til hans Anholdelse, ikke nævne denne Grunden, eller ved specielle Spørgsmaal trænge ind paa den Hæftede. Han anmærker, at det summariske Forhør derved for det meste bliver til en unyttig Formalitet, og at denne Bestemmelse ligeledes kan have til Følge, at den Hæftede ikke faaer

Leilighed til at retfærdiggiøre sig, og en Tiltalte maae udstaae en Arrest, som strax vilde været ophævet, naar man kuns strax havde giort ham bekiendt med Aarsagen til hans Hæftelse. Dette sidste oplyses med et Exempel. Forfatteren har vist nok fuldkommen Ret i sin Dadel og ligesaa i den Paastand, at det i det Hele er uhensigtsmæssigt, naar Lovene foreskrive en uforanderlig Form, som skal iagttages ved Forhørets Optagelse.

4. Merkwürdiger Criminalfall zur Warnung für Criminalrichter. Von Herrn Hof- und Kanzleirath Dr. Spangenberg. S. 175-178.

Forfatteren fortæller et Tilfælde, hvor det, efter hvad han først meddeler om selve Factum, maatte synes aldeles klart, at der var begaaet Barnefødsel i Dølgsmaal, og Fosteret derved bragt af Dage, men hvor dog det han siden beretter om den Fødendes Stilling og øvrige Forhold, tilintetgiør endog al Mistanke. Herpaa grunder Forfatteren en Advarsel til Criminaldommerne, ikke for tidlig at holde dem overbeviiste om en Ulykkeligs Skyld.

IX. Beurtheilung der neuesten criminalistischer Schriften. S. 179-187.

Her meddeles Bedømmelse over tre criminalistiske Skrifter. Af disse Recensioner kunde den tredie, hvori

den inqvisitoriske Proces baddes, snarest give os Anledning til nogle Bemærkninger. Men da vi allerede oven have yttret os om denne Gjenstand, og med det forbeholde udførligere at afhandle samme, ville vi ikke her videre indlade os derpaa.

X. Abhandlung über die Theorie der Injurien, der Schmähschriften, und der Nothwehr; eine Vorarbeit zu der Selbstvertheidigung des R. R. Dr. Grävell. S. 189-298.

Denne Afhandling er foranlediget ved en Sag, som er anlagt mod Forfatteren, der er preussisk Regjeringsraad, for Injurier, som han skal have udøvet mod sine Foresatte. I det hele Arbeide lader og denne specielle Anledning sig tilsyne; og dette er vel tildeels Aarsagen til, at det inter Udbytte giver for Videnskaben. Hvad godt og rigtigt der indeholdes i sammes første Afsnit bestaaer saa godt som ene af Udtog af Webers berømte Værk: über Injurien und Schmähschriften; og i sidste Afsnit er det Grattenauers Afhandling om Nødværge, som han lægger til Grund. Sjelden vil man kunne være enig med Forfatterens Anvendelser af hine Skribenters Lære, eller med hans egne Raisonnements, der fornemmelig gaae ud paa den preussiske Rets Bestemmelser, hvilke han deels bedømmer meget ubilligt, deels ved den vilkaarligste Fortolkning, vil bringe i Overeensstemmelse med hans Theorie.

Jeg skal ikke indlade mig paa, udførligen at gjennemgaae en Afhandling af saa liden videnskabelig Værd. Kun nogle af de meest paafaldende Sætninger og Lovfortolkninger skal jeg til Prøve anføre. Saaledes paastaaer Forfatteren S. 207, at §. 540 i den preussiske Landret, hvorefter en i og for sig ikke injurierende Handling eller Ytring kan blive at ansee som en Injurie, formedelst den dermed forbundne Hensigt, at krænke den Andens Ære, blot skal være at forstaae om reelle og symbolske Injurier, uagtet Lovstedet udtrykkelig taler om Ytringer. Forresten have vi paa et andet Sted, viist, at det ikke fortjener Bifald, naar den Preussiske Ret gjør animus injuriandi til det første og væsentligste Særkjende ved en Injurie, istedet, for at der først burde sporges, om virkelig den Nogen tilkommende Agtelse er krænket, inden der blev taget Hensyn til den med Handlingen forbundne Villie *). Men dog gaaer Forfatteren meget for vidt, naar han S. 203 meener, at forommeldte §., naar den ei forklares paa hans Maade, kunde medføre, at den Ægtemand, der sagsøgte den, som havde krænket hans Kones Ære, maatte ansees som Injuriant, fordi han derved, skjøndt sandfærdigen, paasigér den Anklagede en usædelig og skammelig Handling. Naar end ikke hiin Lov, l. c. §. 552, udtrykkelig modsagde et i sig saa urimeligt Resultat, saa vilde det dog være klart af

*) Nyt jur. Ark. 8 B. S. 188.

fetter §. 540 samt af alle Lovens øvrige Bestemmelser, for ikke at tale om den sunde Fornuft, at en til sine Rettigheders lovlige Beskjærmelse nødvendig Handling ikke kunde betragtes som Injurie. — Efter S. 209. 10 skal end ikke Æreserklæring kunne fordres af den, som har brugt tvetydige Udladelser, hvoraf en Ærefornærmelse kan udledes. Det er dog aabenbart, at den, der har brugt en tvetydig Tale, bør ved at forklare den paa en Maade, som hæver den tilsyneladende Fornærmelse, fralægge sig den injurierende Hensigt, og, saavidt det staaer til ham, tilintetgjøre det for hans Medborgere skadelige Indtryk, som han, i det mildeste Alternativ, ved sin Uforsigtighed har opvakt. Er han dertil uvillig, røber han derved tydelig sin onde Hensigt; i det mindste tilsidesætter han den Pligt, som paaligger Enhver til, især hvor han intet derved lider (og hvis han ikke virkelig har forbundet en fornærmende Hensigt med sin Tale, kan det ingen Ydmygelse være for ham, at forklare den paa en for den anden tilfredsstillende Maade) at gjøre det godt igjen, hvad han uforsætligviis maatte have foretaget til Skade for en Anden. Med Hensyn hertil, og, efter Grundsætningerne for Retsplejen, bør han antages at vedkjende sig den fornærmelige Betydning, Klageren har fundet i hans Tale, og som, ved en sund Fortolkning, findes at kunne, skjøndt just ikke at maatte, ligge deri. — En af de mærkeligste Lærdomme, Forfatteren fremfører, er den, at det Fornærmelige, som en Yttring indeholder, ikke kan gjøre den

til Injurie, naar kun ikke denne Fornærmelse udgiør Talens egentlige Hensigt, hvilken Læresætning Forfatteren udtrykker saaledes, at det ikke gives middelbare Injurier (Side 216 + 219, 227, 28, 37, 38, 39, 44 m. fl.). Det paastanes endog udtrykkelig, at culpa dolo determinata ikke kan komme i Betragtning med Hensyn til Injurier. Paa denne Maade blev den, der, for at skaffe sig en Fordeel, eller hjelpe sig ud af en Forlegenhed, paasagde en skyldfri Mand en skammelig Handling, ikke at ansee som Injuriant, f. Ex. en Commissionær, der for sin Committent foregav, at han, for heldigen at udrette sit Ærinde, havde maattet anvende en bestemt Sum til at bestikke en eller anden (cfr. Frd. 1 Febr. 1797 §. 395). Hvor forkeert dette Begreb om animus injuriandi er, har jeg forhen viist. Den, som yttret noget, hvorom det er ham bevidst, at en Andens gode Navn og Rygte derved med Uret krænkes, har det Forsæt at injuriere, hvilken end hans Bevæggrund er. Ogsaa her har Forvexling mellem Begreberne om Forsæt og om Hensigt foraarsaget megen Forvirring.

Side 225 yttres den Mening, at Lovgivningen vel kan have Grund til at skjærpe Straffene for Injurier, forsaavidt disse oves mod Statstjenere, men at det ingenlunde bør forbydes disse at eftergive Paatale for en dem tilføiet Injurie. Dette er neppe vel grundet. Den vigtigste Aarsag, hvorfor Lovgiveren i Almindelighed bør overlade det til den Injurierede, om

han vil forfølge Injurianten eller ikke, er uden Tvivl den, at hiin, ved Injuriens Forfølgning, muligen kunde lide nye Krænkelse, og erholde et for sig mindre fyldestgjørende Udfald, end ved en mindelig Afgjørelse, og at det saaledes endog vilde være en Haardhed mod den Injurierede, om Sagen, uden Hensyn til hans Ønske, nødvendigviis skulde forfølges. Denne Grund synes og netop at være erkjendt i den Preussiske Lovgivning, hvortil Forfatteren især tager Hensyn, thi denne overlader l. c. §§. 654, 656 det til den Injurierede, naar han hører til den høiere Borgerstand eller Adel- eller Militær-Standen, om han selv vil forfølge Sagen, eller vil have den behandlet som en offentlig Sag. Nu er det vist, at Staten, der ikke af de private Borgere kan fordre, at de, ved at forfølge dem tilføiede Injurier, skulde udsætte sig for flere Krænkelser, med Føie kan gjøre den Fordring til sine Embedsmænd, at disse fralægge dem Beskyldninger, som kunde give Regjeringen eller i al Fald Publikum Anledning til at troe, at de ikke besidde den uplettede Retskaffenhed, som bør forudsættes hos den, Staten betroer sine Embeder. Det paastaaes dog hermed ingenlunde, at det bør forbydes Embedsmanden at frafalde nogensomhelst Injuries Paatale. Kun, naar Beskyldninger ere fremsatte, som røre Embedsmandens Redelighed og Retskaffenhed, og naar Maaden, hvorpaa de fremføres, giver Formodning om, at de ere fremførte med Overlæg, og saaledes, at den, der har fremført

samme, selv maa have beredt sig paa, at kunne forsvare dem, naar han kaldes til Ansvar, er der Grund nok til at gjøre Sagens Paatale til Pligt for Embedsmanden *). Men Principet kan ingenlunde være, at Statstjeneren bør have samme Ret til at tie til Injurier, som den private Mand. At Injurier mod Embedsmanden stundom endog umiddelbar bør paatales af Staten, i Særdeleshed naar samme udøves under Embedsmandens Functioner, kan neppe være grundet

*) I juridisk Maanedstidende for 1803 2det Bind, Side 447-50 har jeg søgt at vise, at Lovbuddene i 1—5—2 og 3—4—4 samt Frd. 27 Sept. 1799 §§. 10 og 11 ikke ligefrem bør udvides til Injurier, der ere fremsatte paa en mindre imposant og overlagt Maade, end den, der forudsættes i bemeldte Bestemmelser, som kun handle om de Beskyldninger, der fremføres til Tinge eller i trykte Skrifter. Vel antages det i Praxis, at meerbemeldte Lovsteder kunne udvides til Beskyldninger, som ikke ere fremsatte paa nogen af de lovbestemte Maader. Imidlertid bliver der dog af vedkommende Collegium i de enkelte Tilfælde meddeelt Samtykke til de paa slige mindre høitidelige Maader fremførte Injuriers mindelige Afgjørelse, naar Omstændighederne vise, at Forliget indgaaes af Injurianten, fordi han indseer at han har feilet, og ikke fordi Embedsmanden har formaaet ham til at tilbagekalde Beskyldninger, som han vel turde see sig istand til at bevise, hvis det kom til Sag.

Tvivl underkastet; thi det er aabenbart, at de offentlige Forretninger lide, naar Embedsmanden ikke, under sammes Udøvelse, nyder Fred og Beskyttelse imod Fornærmelser. Dette har Forfatteren og selv indrømmet S. 230-33. Dog forekomme, med Hensyn til denne Gjenstand, flere Raisonnements hos Forfatteren, hvilke vist ikke fortjene at billiges. Vi ville blot heraf bemærke, at han paa Grund af, at den Preussiske Landret l. c. §. 207 blot nævner verbale og reelle Injurier (Worte oder Thätlichkeiten), og at §. 619 nævner Pasqviller som den høieste Grad af symbolisk Injurie, antager, at Pasqviller i intet Tilfælde kunne blive Gjenstande for offentlig Paatale. Foruden at dette i og for sig, og med Hensyn til den hele Maade, hvorpaa bemeldte Lov behandler Pasqviller, har noget særdeles paafaldende, maa det bemærkes, at, uagtet den sidstnævnte §. kalder en Pasqvil en symbolisk Injurie, saa afhandles dog Materien under Rubrum af grove verbale Injurier, hvoraf det er klart, at det Ord symbolisk her er taget i den vidtløftige Forstand, hvori det og indbefatter verbale Injurier; *) hvorved det dog

*) Denne udstrakte Betydning tillægges hiint Udtryk af Weber über Injurien und Schmähschriften. 2te Auflage. 1ste Abtheil. Side 18. Feuerbach bruger det mere passende Udtryk: ideale Injurier til at betegne det fælleds Begreb for verbale og egentlig symboliske Injurier, som Modsætning af de reale. See Lehrbuch des peinlichen Rechts, 4ter Ausgabe, §. 283.

ikke kan nægtes, at hiin Lov, ved at bruge Ordet i forskjellige Betydninger (see §§. 569 og 571), giver Anledning til Forvirring.

Vi ville ikke opholde os ved de mange Synderligheder, som forekomme i det Afsnit, der handler om Injurier. Den Deel af Afhandlingen, der angaaer Nødværge, er kortere. Men, uagtet samme indeholder enkelte velgrundede Bemærkninger, for det meste egne af Grattenauer, saa kan man dog ikke billige det, der udgjør det Væsentlige i den opstillede Lære.

Forfatteren støtter sig nemlig paa den Forskjel, Grattenauer gjør mellem det blotte Forsvar og Nødværge i egentlig Forstand, saaledes at dette sidste Udtryk blot skal være anvendeligt paa det Tilfælde, hvor den Angrebne beslutter at tilføie Angriberen en Beskadigelse, som sætter denne ud af Stand til at fortsætte sit Angreb. Han antager derhos, at den Preussiske Landrets §§. 518-20, som handle om Grændserne for Nødværgesretten, kun ere anvendelige paa det sidste Slags Nødværge, men at det blotte Forsvar er aldeles ubegrændset, efterdi den, som er i det Tilfælde, hvori han behøver at forsvare sig selv, sættes tilbage i Naturstanden, og altsaa aldeles bliver sin egen Dommer; og bemeldte Lov, ifølge den forudsatte Terminologie, kun hvad den egentlige Nødværge angaaer, har fastsat Grændser. Heraf gjør han i Særdeleshed Anvendelse paa Æresforsvar, og det synes, naar man

hermed sammenligner den foregaaende Lære om Injurier, at han vil have den, der søger at forsvare sin egen Ære mod Fornærmelser, der ere samme tilføiede, holdt fri for alt Ansvar med Hensyn til det for Andres Ære Krænkende, som hans Forsvar maatte indeholde. Det er nu aabenbart, at fornævnte Lov ikke har lagt den særegne og først af en nyere Forfatter opstillede Forskjel mellem Forsvar og egentligt Nødværge for Øie, men at samme, efter den ellers herskende Talebrug, indbefatter det alt under Benævnelsen Nødværge. Det er uden Tvivl og en urigtig Paastand, at den Paagjeldende, fordi han sættes tilbage i Naturstanden, ubetinget skal være sin egen Dommer angaaende, hvilke Midlet der behøves til hans Beskjærmelse. Det er kun tildeels han sættes tilbage i Naturstanden, og Staten maa være beføiet til at undersøge saavel, hvorvidt som om han var i den Nødvendighed, at bruge physisk Magt til sine Rettigheders Beskjærmelse. Nødværge er iøvrigt aldeles ikke anvendelig paa blotte Æreforærmelser, hverken efter Sagens Natur *) eller efter oftmeldte Lov, hvis §. 518 forudsætter, at egenmægtig Vold er udøvet mod den, der skal betjene sig af Nødværge. At den, hvis Ære er fornærmet, er beføiet til at oplyse sin Uskyldighed, uagtet disse Oplysninger maatte indeholde noget, som kan være skadeligt

*) Cfr. Eunomia 3 B. S. 6-9; nyt jur. Ark. 28 B. S. 17-18 og S. 87-92.

for Andres Agtelse, er ikke en Følge af Nødværgeretten, men flyder af Injurielovenes Grundsætninger. Forsaavidt disse holde dem til Sagens Natur, vil det for den Paagjeldende være nok, at, hvad han saaledes har fremført, er overeensstemmende med Sandhed (veritas convitii tollit injuriam). Men, hvor Lovene ikke ligefrem erkjende Grundsætningen, kan det dog kun være de Tilfælde, hvori Beskyldningen blot er fremkaldt ved Lyst til at krænke den Anden, at Ansvar, Beskyldningens Sandhed uagtet, maa finde Sted; men den Nødvendighed, hvori man var, at blotte en Andens Forbrydelser eller Laster, for at redde sin egen Ære, maatte ophæve den animus injuriandi, hvorpaa hans Strafskyld skulde beroe. Derimod kan den, der fremfører usande Beskyldninger, ingenlunde retfærdiggiøres derved, at det er for at gjøre sig selv hvid, at han gjør en Anden sort. Det vilde være et aldeles skjævt Begreb om animus injuriandi, hvis man vilde nægte, at et saadant fandt Sted i det omhandlede Tilfælde. En anden Sag er det, at Straffegraden vel kan bestemmes med større Mildhed, hvor Nogen, for at sætte en Sminke paa sit eget Forhold, sværter en Andens, end om han handlede af blot Ondskab, eller havde til Hensigt at gjøre sig Fordeel.

XI. Die neuesten militärischen Strafgesetze für die Königl. Würtembergischen und die Kurhessischen Truppen.

Im Auszuge mit Bemerkungen. Side 299-326.

Af de Bemærkninger over den militaire Criminaljustits i Tydskland, hvormed Forfatteren begynder, maa man slutte, at samme i de fleste tydske Lande befinder sig i en høist beklagelig Tilstand. Naar man sammenligner de Træk, han angiver af samme, med den Forfatning, hvori den militære Criminaljustits hos os befinder sig, saa ligne de sig kun deri, at Straffene ere meget vilkaarlige. Den Haardhed, Forfatteren forekaster den militære Justits, finder ingenlunde Sted hos os. Med Hensyn til de Militæres borgerlige Forbrydelser tager man stedse Hensyn til de almindelige Straffelove, og anvender de senere Anordninger, hvorved Formildelse er skeet i Landsloven; og forsaavidt egne militære Straffe skulle træde i de sædvanlige Straffes Sted, ere hine i Almindelighed langt lempeligere end disse. Ligesaalidet finder den Klage her Anvendelse, at Auditeurposterne ikke søges af Mænd, der have videnskabelig juridisk Dannelse, eller at disse i al Fald, formedelst deres afhængige Stilling, ikke kunne trænge igjennem med deres bedre Grundsætninger; eller den, at man ved de militære Domstole ikke retter sig efter Lovenes almindelige Forskrifter om Beviis.

For Baiern er der i Aaret 1813 udkommet en nye Militærstraffelovbog, der, i Samstemmelse med den almindelige Straffelovbog, som dette Rige i samme

Aar fik, har indført større Humanitet og Consequents ogsaa i denne Green af Justitien. Med Hensyn til den har Forfatteren indskrænket sig til at angive Rubrikkerne. Udførligere har han derimod afhandlet den under 29 Juli 1818 udkomne Straffelov for Kongeriget Würtemberg. Ved samme er Spidsrodsstraf ophævet, og Brugen af andre Legemsrevselser indskrænket; ligesom og den militære Jurisdiction er meget indskrænket. Ligeledes omhandler Forfatteren de under 30 November 1818 udkomne Krigsartikler for de Kurhessiske Stater; dog saaledes, at han blot i Noter bemærker, hvad der i disse Krigsartikler, der kun ere Forfatteren bekjendte af et Udtog, findes fastsat angaaende en eller anden mærkelig Punkt. Det vilde være upassende her at meddele et Udtog af, hvad Forfatteren har anført af de Würtembergske og Hessiske Krigslove, eller af hans Bemærkninger angaaende disse Love. Vi ville indskrænke os til et Par Bemærkninger. Skjøndt de nævnte Krigslove, i Forhold til ældre Krigsartikler, vist nok ere temmlig bestemte, saa overlade de uden Tvivl dog mere til Dommerens Vilkaarlighed, end Nødvendigheden byder. Ikke sjelden kan Retten, efter Skjøn over Sagens Omstændigheder, vælge mellem nogle Dages eller Ugers Arrest og flere Aars Fæstningsstraf, eller mellem denne sidste Straf og Dødsstraf. Naar Forfatteren bebreider hine Love, at mange af sammes Bestemmelser ere for haarde saa turde denne Bebreidelse i de fleste Punkter være mindre

grundet. At Handlinger, hvorfor Krigslovene sætte alvorlige Straffe, kunne være forbundne med meget undskyldende Omstændigheder, kan man ikke undre sig over: Handlingernes Farlighed gjør Strenghed nødvendig, og til alle mulige formildende Omstændigheder kan der ikke tages Hensyn. Enhver Kriger bør desuden agte, hvad Statens og Armeens Sikkerhed kræver, om det endog kan være byrdefuldt for ham, med Hensyn til hans private Forhold. Jeg kan derfor aldeles ikke finde det haardt, at den ansees med 2 Aars Fæstningsstraf, som, uden sine Foresattes Tilladelse, verler Breve med Personer, der høre til den fiendtlige Armee. Forfatteren anfører det Tilfælde, hvor en Søn eller Broder havde skrevet et Brev af uskyldigt Indhold til sin Fader eller Broder i den fiendtlige Armee. Men det er vist nok, at en ucontrolleret Correspondents mellem Personer, der staae i saadant Forhold til hinanden, kan være farlig, og at derfor de Vedkommende bør underkaste sig den Orden, som det Heles Interesse fordrer, og ikke ere lidet skyldige, naar de tilsidesætte samme, uagtet intet umiddelbart Skadeligt er foretaget. Det kan herved bemærkes, at vore Krigslove for den under Spørgsmaal værende Handling bestemmer Straf paa Livet med Tillæg deels af Æresstraf deels af foregaaende Legemsrevselse. See Krigsart. 9 Marts 1683 §. 53. See Krigsart. Br. 8 Jan. 1752 §. 553 cfr. §. 551. Den Straf, som Forfatteren anker over, er altsaa meget mærkelig mil-

dere, end den, ældre Love have fastsat for samme Gjerning.

Som et andet Exempel paa Haardhed nævner Forfatteren den Bestemmelse i de Würtembergske Krigslove §. 44, hvorefter Alle og Enhver, der i et af Armeen besat Distrikt ved forræderske Handlinger sætte Armeens eller enkelte Individers Sikkerhed i Fare, kunne stilles for Krigsret og der dømmes til Døde. Forfatteren meener, at her burde være taget Hensyn til, at Personerne ere Fiender af Armeen og Undersaatter af den Stat, hvis Territorium er besat, og sandsynligviis have denne Stats Bedste for Øie. Han finder i Særdeleshed Begrebet om Forræderie her uanvendeligt, til hvilket Begreb han anseer det for en nødvendig Betingelse, at en betroet Hemmelighed røbes. Hvad i Særdeleshed det sidste angaaer, da er det mindre vigtigt, om man vil ansee Udtrykket Forræderie anvendeligt i det omhandlede Tilfælde, eller ikke. Dog maa herved bemærkes, deels at Forfatteren gjør sig et aabenbar for snevert Begreb om Forræderie, som kan begaaes paa mange andre Maader end ved at røbe en betroet Hemmelighed, deels at, naar den fiendtlige Magt, som har besat et Distrikt, lader enhver Vold og Overlast fare mod Beboerne, og beskytter disse mod Enkeltes Angreb, saa skeer det under den Betingelse, at disse forholde dem rolige, og det kan derfor med Føie siges, at de Individer, som desuagtet foretage sig noget mod hiin Magt, gjøre Brud paa et i det mindste stil-

tiende indgaaet Forbund. Iøvrigt kan det vist nok synes haardt, at den, som, i Tanke, at gavne sit egentlige Fædreneland, søger at ødelægge eller skade den Magt, som midlertidigen har besat Distriktet, straffes paa Livet, naar han falder i Fiendens Hænder. Men, naar man betænker, at Krigens Ret hviler just fordi der antages at være stiftet et midlertidigt Fredsforhold mellem den fiendtlige Krigsmagt og det Distrikt, samme har sat sig i Besiddelse af, saa maa man dog tilstaae, at den Strænghed, hvormed man, efter dette System, maa behandle de Individer, som træde ud af hiint Fredsforhold, er et Middel, hvorved uendelig megen Elendighed og Ødelæggelse afværges, og vi finde derfor ingen Grund til at misbillige denne Strænghed. Man forlange dog ikke, at alle skaanende Hensyn skulle kunne tages i Forholdet mellem en fiendtlig Krigsmagt og et af samme besat Land. At der ikke i det omhandlede Tilfælde gives nogen anden Straf, hvorved den Armee, som har bemægtiget sig en Deel af Fiendens Land, kan betrygge sig mod de enkelte Individers Voldsomheder eller Efterstræbelser, er indlysende, og at den, uagtet den har Magten i Hænderne, skulde udsætte sig for paa allehaande Maader at skades af den Svagere, er dog for meget forbret. Forfatteren finder det stridende mod alle Grundsætninger for den straffende Retfærdighed, at Drukkenskab ikke ved Tjenesteforseelser udelukker den lovbestemte Straf. Men dette vil han neppe være i Stand til at retfærdiggjøre. Drukkenskab bør nok

ikke i Almindelighed fritage nogen Forbryder for den lovbestemte Straf, forsaavidt ellers samtlige Betingelser for dennes Anvendelse ere tilstede *); men allermindst bør den komme i Betragtning til at undskylde militaire Tjenesteforseelser, da det, ved Drukkenskab at sætte sig ud af Stand til at varetage sin Post, allerede er en af de groveste Tjenesteforseelser.

Side 311 Note dadler Forfatteren en Bestemmelse i de Kurhessiske Artikler, hvorefter hver tiende Mand, ifølge Lodkastning, skal skydes, naar hele Regimenter utilbørligen tage Flugten. Hvo vilde vel endnu, spørger han, betragte Tærningkast som afgjørende i Criminalretten? Vel kan det ikke nægtes, at Decimationen har meget imod sig. Imidlertid er der dog ikke lidet, som kan anføres til Fordeel for denne Krigsbrug. Det maa herved fremfor alt bemærkes, at man ingenlunde maa gaae ud fra den Synspunkt, som om nogen ved Lodkastning kunde findes skyldig til Straf, men bemeldte Krigsartikel, som andre Krigslove, maae antages at hjemle Benaadning efter Lodkastning. Enhver af de Paagjeldende forudsættes nemlig at have fortjent Livsstraf. Men dennes Fuldbyrdelse paa en saa stor Masse af Individer vilde baade have noget oprørende hos sig, og af flere Aarsager ikke lade sig udføre. Ligesaalidet gaaer det an, paa den hele Masse at anvende nogen anden Straf. Man lader derfor

*) Eunomia 2 D. S. 214.

Lykken bestemme, hvilke af de skyldige Individer der skulle nyde den Benaadning, hvortil ingen, efter vor Forudsætning, har nogen fortrinlig Adgang fremfor de Øvrige. Herved indjages der dog Alle en Skræk, efterdi Enhver udsætter sig for, at Lodden kan træffe ham, og den almindelige Nedsabling undgaaes. Dersom Krigslovene her havde en anden Straf end Døden, vilde dog Vanskelighederne blive de samme. Da denne ikke heller kunde anvendes paa Alle, vilde dog det Alternativ indtræde, enten at maatte lade alle være ustraffede, eller lade Lodden bestemme, hvem Straf skulde ramme. Forresten bør vist nok Decimationens Brug saa meget som muligt undgaaes. Men, om Krigslovene uden Betænkelighed aldeles kunne afskaffe samme, turde dog være tvivlsomt. Vor Forfatter har i det Hele ikke taget Hensyn nok til de særegne Forholds Natur, hvorfor Krigslovene have at bestemme Straf, og gjør en ikke sjelden upassende Anvendelse af almindelige Grundsætninger.

Angaaende Grændserne for den militære Jurisdiction, er det, der foredrages Side 315, mig ikke ganske tydeligt. Det synes imidlertid, som om Militærpersoner i alle Sager, angaaende Overtrædelser og Straffe, høre under Krigsretterne, med Undtagelse af Politiesager og almindelige borgerlige Capitalforbrydelser; samt naar militære og civile Personer ere meddeelagtige i en fælles Forbrydelse. Hvad Krigsretternes Organisation angaaer, er Følgende det Mærke-

ligste. Der stemmes ikke curiatim men viritim, og, naar Dødsdom skal afsiges, kræves en Stemmeflerhed af 5 mod 2. Krigsretternes Domme indankes for en saakaldet Revisionsret, der bestaaer af en Generalmajor som Formand, 3 Stabsofficierer og 3 Lovkyndige. Af disse sidste er den ene Referent, og den Fornemste af dem fører, i Forbindelse med Formanden, Directorium. Denne Overdomstol kan ikke skjærpe Krigsrettens Dom, med mindre en Stemmeflerhed af 5 mod 2 erklærer sig for saadan Skjærpelse; og til Dødsstraf kan Skjærpelsen ikke gaae uden Stemmeeenhed. Den Omhue for den Anklagede, hvorom disse Bestemmelser vidne, fortjener vist nok den største Agtelse.

Slutningen af Afhandlingen indeholder, at det er overdraget den af sine Arbeider i Retsphilosophien hæderlig bekjendte Præsident v. Gros og Overtribunalraad Weber, Forfatter til flere Afhandlinger i Archiv og neues Archiv des Criminalrechts, at udarbeide en nye Straffelovbog for Würtemberg, og at den baierske Lov derved skal bruges som Grundlag. Saa meget end Skribenterne nedsætte denne Lovbog, seer man dog, at man i flere Stater, hvor man tænker paa en Reform i Criminal-Lovgivningen, finder det tjenligst at lægge den til Grund; og deri gjør man vist ikke ilde, thi sikkert vilde ingen af dem, der saa bittert dadle hiin Lov, være istand til at frembringe et Arbeide, der i nogen Maade kunde taale Sammenligning dermed.

XII. er anmeldt oven S. 306-313 i Forbindelse med V, hvoraf det er Fortsættelse.

XIII. Beurtheilung der neuesten criminalistischen Schriften. – S. 339-358.

Herved findes intet sær Mærkeligt.

XIV er Forsættelse af I og derfor allerede omhandlet oven Side 291-295.

XV. Beitrag zur Lehre von der Nothwehr in zwei Rechtsfällen von Kleinschrod. S. 383-393.

I begge de her omhandlede Tilfælde var der tilveiebragt en betydelig Grad af Formodning men intet fuldt Beviis for, at de Paagjeldende, der, efter egen Tilstaaelse, havde begaaet Drab, havde været i Nødværges Tilfælde. De blive derfor, efter den baierske Lov 1 Th. §. 134, frifundne. Det Eneste, der, efter Sagernes Omstændigheder, kunde opvække Tvivl, om at de burde have havt saadant Udfald, er, at den Ene, ved først i Et og Alt at nægte Factum, og den Sidste, ved at tage Flugten, havde svækket den Troværdighed, deres Udsigende ellers kunde fortjene*). Men, foruden at den baierske Lov, under hvis Bedømmelse fornævnte Sager hørte, ikke har paalagt den, som har dræbt i

*) Cfr. Eunomia 3 B. S. 20-22.

Nødværge, strax at andrage Begivenheden med samtlige dens Omstændigheder for Øvrigheden eller Dommeren, var der og, i enhver af disse Sager, saa meget, der bestyrkede de Vedkommendes Forklaring om at have været i Nødværges Tilfælde, at der, selv hvis en saadan Forskrift havde været givet i Loven, uden Tvivl vilde været Grund nok til at frifinde dem.

XVI. Ueber den Einfluß des Mangels am Thatbestande auf das Strafurtheil von Mittermaier. S. 394-414.

I jur. Ark. No. 20 S. 251-256 samt i Eunomia, 2 Bd. S. 107-112 *) har jeg omstændeligen prøvet den af Feuerbach fremsatte og i den baierske Lov overgaaede Sætning, at en nedsat Straf skal finde Sted, hvor nogle af en lovbestemt Forbrydelses Egenskaber ere tilstede, men ikke alle. Denne Lære bestrider ogsaa nærværende Forfatter, tildeels med de samme Grunde, som de jeg har betjent mig af. Men hermed forbinder han andre, som, efter mit Begreb, ere aldeles urigtige. Han mener, at hiin Lære, under et andet Navn, vil indbringe den nu af de fleste Criminalister forkastede Theorie om overordentlige Straffes Anvendelse i Mangel af fuldt Beviis, og han kommer idelig tilbage til Reglerne om Beviis, som de, hvorimod den Sætning, han bestrider, især skulde støde an. Men det er aaben-

*) I den tydske Oversættelse Side 119-124.

bart, at her aldeles ikke er Tale om at dømme nogen uden fuldt Beviis. Naar ikke Alt er beviist, som hører til at udgjøre den lovbestemte Forbrydelse, men det dog er den Paagjeldende overbeviist, at han har foretaget nogle af de Handlinger, som udgjøre Bestanddele af Forbrydelsen, og han da dømmes til Straf, saa er det ingenlunde, fordi man formoder, at ogsaa de ubeviiste Bestanddele af Forbrydelsen have fundet Sted. Om en saadan Formodning er tilveiebragt eller ikke, er i saa Henseende noget aldeles ligegyldigt. Der kan endog være fuld Vished for, at en eller anden Betingelse for den lovbestemte Forbrydelse mangler. Saaledes, for at blive ved det af Feuerbach brugte og af mig l. c. omhandlede Exempel, kan det være ganske vist, at det voldtagne Fruentimmer ikke var uberygtet. Naar man nu, uagtet Carolina Art. 119, eller hos os L. 6—13—16, fordrer et uberygtet Fruentimmer, anvender en Straf, men en mildere end den lovbestemte, saa er det ikke, fordi der existerer et ufuldstændigt Beviis, men dette grundes paa et fuldstændigt Beviis for den ufuldstændige Misgjerning. Feuerbachs Lehrbuch §. 97 nævner endog udtrykkelig beviist Mangel i de Egenskaber, der høre til den fuldstændige Forbrydelse, og Mangel paa Beviis for en saadan Egenskab, som lige gjeldende, og Udtrykkene i den baierske Lov §. 106 pege meget tydeligt paa det samme. Ubegribeligt er det derfor, hvorledes Forfatteren kan

sætte den omhandlede Lære i Forbindelse med Materien om Beviis, og Virkningen af dettes Ufuldstændighed. Det, hvori Feuerbach har feilet, er, at han er gaaet ud fra den Forudsætning, at enhver enkelt materiel Bestanddeel af en strafbar Handling nødvendigviis maatte have en Deel af den Strafbarhed, som Loven tillægger det Hele, (hvilket kun, under visse Betingelser, forholder sig rigtigt) samt at han her er blevet sin egen Læresætning utro, at enhver Straf forudsætter et positivt Lovbud, der erklærer Handlingen for strafbar, og endelig at det er en Modsigelse, naar han opstiller den omhandlede Mangel i nogen af Forbrydelsens lovbestemte Forudsætninger, som en formildende Omstændighed. Dersom Handlinger, der have en Forbrydelses naturlige Egenskaber, kunne og bør straffes, uagtet ingen skreven Lov har erklæret dem for strafbare, hvilket vi troe at have beviist*), saa vil dette hjemle Alt, hvad Feuerbach virkelig har tænkt sig ved hiin Lære. Aabenbar er det den Mening, at Straf aldrig bør finde Sted, uden Lovens udtrykkelige Befaling, der har forført denne berømte Forfatter til at søge en Udvei, hvorved han kunde undgaae de Retssikkerheden forstyrrende Følger, som denne Mening ellers kunde have, især naar den skulde anvendes i et Land, hvis Straffelovgivning staaer paa en saadan

*) Eunomia 2 D. S. 97 ff.

Punkt, som i de tydske Lande, hvor ingen anden Straffelov haves end jus commune.

Mittermaier lader sig ingenlunde skrække ved slige Følger af Sætningen: sine lege nulla poena. Han vil, at man selv under en Straffelovgivning, som den der hersker i Tydskland uden for de Lande, som have faaet særegne Straffebøger, strængt skal holde over den Sætning, at lade enhver Handling ustraffet, der ikke bogstavelig indbefattes under en Lovbestemmelse. Ligesom han ved en anden Leilighed har erklæret mange Arter af Meeneed for straffrie, fordi de ikke kunne indbefattes under Lovbestemmelsen i Carolina, saaledes maa man af den nærværende Afhandling slutte, at han vil have Voldtægt ustraffet, naar samme begaaes paa et Fruentimmer, som ikke er aldeles ubesvøgtet, altsaa at ethvert Fruentimmer, som eengang har begaaet et Feiltrin, ustraffet skal kunne tvinges og trues til Sammenleie. At heller ikke den, som har villet forgive en Anden, skal straffes, saafremt den Substants, han har anseet som Gift, har manglet den Egenskab, har han og forhen lært, ligesom det og her gjentages. Efter S. 410 skal den, der har opbrudt et Gjemme, uden at det kan bevises, om der af samme er borttaget noget eller ikke, være aldeles straffri, og det uagtet han maatte have troet, at der fandtes Penge i hiint Gjemme; enhver Straf skal her være uretfærdig.

Det værste er endnu, at Forfatteren ikke vil tilstæde en nyere Lovgivning at udfylde de Huller, som ældre casuistisk affattede Love indeholde. Han fordømmer nemlig, som vi ved andre Leiligheder have seet, den Stræben efter Fuldstændighed og udtømmende almindelige Bestemmelser, som yttrer sig i nyere Straffelovbøger. Han vil i Særdeleshed ikke, at der om saadanne Gjenstande, som Forsøg og Medvirkning til Forbrydelser, maae gives almindelige Regler; ligesom og nærværende Afhandling viser, at han i høieste Grad vilde misbillige et Lovbud, der fastsatte, at Straf i Forhold til den, Loven bestemmer for en vis Misgjerning, skal anvendes paa de Handlinger, som vel ikke i Et og Alt have hiin Misgjernings Egenskaber, men dog indeholdt en Deel af det, der gjør samme strafværdig *). Naar saaledes Lovgivningen hverken maa foreskrive almindelige Regler, eller Dommeren følge Analogie, vilde det see heelt sørgeligt ud med Opnaaelsen af det, der er Criminaljustitiens Formaal.

*) De nærmere Bestemmelser, som et saadant Lovbud burde have, findes udviklede i Eunomia 2 Deel S. 99-105. Vel er den Lovregel, Forfatteren bestrider, ikke ganske af det ovenmeldte Indhold; men af hans Raisonnements følger, at han vilde have forkastet den, om den endog var bleven fremsat med de nærmere Bestemmelser, som den behøver, og som Feuerbach sikkert derved har tænkt sig, uden dog vedbørligen at udtrykke samme.

End mere ubegribeligt end alt det Andet, er det, at Forfatteren endog fordømmer Lovbestemmelser, som for enkelte Tilfælde fastsætte en nedsat Straf for Handlinger, der ikke have alle en forhen i Loven omtalt større Misgjernings Egenskaber. Saaledes mener han i Noten 5 S. 396, at man i den Oldenburgske Straffelov, der er bygget paa den Baierske, har gjort sig skyldig i en stor Inconseqvents derved, at man har udeladt den Baierske Lovs §. 106, der fremsætter den almindelige Regel om Strafs Formildelse paa Grund af at der mangler noget til Forbrydelsens fuldstændige Begreb, og dog i §§. 165-171 har optaget de Bestemmelser, som den Baierske Lov §§. 160-165 indeholde angaaende Straf for det Fruentimmer, som har omgaaedes i Dølgsmaal med sit Svangerskab og sin Nedkomst, men ikke beviisligen været Aarsag i, at Barnet er dødt; hvilke Bestemmelser Forfatteren anseer som Følgesætninger af den Baierske Lovs §. 106. S. 404-405 dadles i Særdeleshed den Baierske Lov §§ 162 og 63 og den Oldenburgske §§. 166 og 67, hvorefter Moderen kan straffes, hvor det ligesaalidet er beviist, at hun har havt til Hensigt at ombringe sit Barn, som at hendes Fremgangsmaade har havt en saadan Følge. Her, siger han, maa det indlyse den sunde Menneskeforstand, at der ikke kan være Tale om nogen Straf, da der mangler Alt, hvad der hører til Fostermord, og en Person, der maaskee er ganske uskyldig, udsættes for Straf. Det er dog aabenbart, at Moderen her ikke

straffes for det Fostermord, hun muelig en kan have begaaet, men for den uforsvarlige Ligegyldighed for sit Fosters Frelse, hvori hun beviisligen har gjort sig skyldig; hvorhos der i to af de §§, hvis Optagelse i den Oldenburgske Lov han anseer for en saa stor Inconseqvens, forudsættes, at der haves Visshed, enten om at Fosteret er levende født og at dets Død er foraarsaget ved Mishandlinger, men at der kun mangler fuld Visshed for den morderiske Hensigt, eller og at denne Hensigt, saavelsom en for Barnets Liv farlig Medfart, er sat uden for al Tvivl, men derimod Barnets levende Fødsel og Evne til at fortsætte Livet kun bragt til Sandsynlighed. Det er aldeles uforklarligt, hvorledes Forfatteren kan antage Strafløshed i disse nylig nævnte Tilfælde. Men der gives heller ingen gyldig Grund til at bestride Retfærdigheden af den Lov, der drager Moderen til Ansvar for den blotte Forsømmelse af at bruge "de ordentlige beskikkede Midler, som hende og Fosteret i saadant Tilfælde kunde betjene" *). Forfatteren indlader sig ikke heller i nogen Undersøgelse om, hvorvidt et saadant Forhold er strafværdigt. Han forkaster de omhandlede Straffebud, blot fordi der i de

*) At jeg hermed ingenlunde vil erklære mig for Lovens Princip, at straffe slig Forsømmelse, naar Barnet derhos bortkommer eller paaskyldes at være dødfødt, lige med selve Fostermord, behøver neppe at anmærkes.

End mere ubegribeligt end alt det Andet, er det, at Forfatteren endog fordømmer Lovbestemmelser, som for enkelte Tilfælde fastsætte en nedsat Straf for Handlinger, der ikke have alle en forhen i Loven omtalt større Misgjernings Egenskaber. Saaledes mener han i Noten 5 S. 396, at man i den Oldenburgske Straffelov, der er bygget paa den Baierske, har gjort sig skyldig i en stor Inconsequents derved, at man har udeladt den Baierske Lovs §. 106, der fremsætter den almindelige Regel om Strafs Formildelse paa Grund af at der mangler noget til Forbrydelsens fuldstændige Begreb, og dog i §§. 165-171 har optaget de Bestemmelser, som den Baierske Lov §§. 160-165 indeholde angaaende Straf for det Fruentimmer, som har omgaaedes i Dølgsmaal med sit Svangerskab og sin Nedkomst, men ikke beviisligen været Aarsag i, at Barnet er dødt; hvilke Bestemmelser Forfatteren anseer som Følgesætninger af den Baierske Lovs §. 106. S. 404-405 dadles i Særdeleshed den Baierske Lov §§ 162 og 63 og den Oldenburgske §§. 166 og 67, hvorefter Moderen kan straffes, hvor det ligesaalidet er beviist, at hun har havt til Hensigt at ombringe sit Barn, som at hendes Fremgangsmaade har havt en saadan Følge. Her, siger han, maa det indlyse den sunde Menneskeforstand, at der ikke kan være Tale om nogen Straf, da der mangler Alt, hvad der hører til Fostermord, og en Person, der maaskee er ganske uskyldig, udsættes for Straf. Det er dog aabenbart, at Moderen her ikke

straffes for det Fostermord, hun mueligen kan have begaaet, men for den uforsvarlige Ligegyldighed for sit Fosters Frelse, hvori hun beviisligen har gjort sig skyldig; hvorhos der i to af de §§, hvis Optagelse i den Oldenburgske Lov han anseer for en saa stor Inconseqvens, forudsættes, at der haves Vished, enten om at Fosteret er levende født og at dets Død er foraarsaget ved Mishandlinger, men at der kun mangler fuld Vished for den morderiske Hensigt, eller og at denne Hensigt, saavelsom en for Barnets Liv farlig Medfart, er sat uden for al Tvivl, men derimod Barnets levende Fødsel og Evne til at fortsætte Livet kun bragt til Sandsynlighed. Det er aldeles uforklarligt. hvorledes Forfatteren kan antage Strafløshed i disse nylig nævnte Tilfælde. Men der gives heller ingen gyldig Grund til at bestride Retfærdigheden af den Lov, der drager Moderen til Ansvar for den blotte Forsømmelse af at bruge "de ordentlige beskikkede Midler, som hende og Fosteret i saadant Tilfælde kunde betjene" *). Forfatteren indlader sig ikke heller i nogen Undersøgelse om, hvorvidt et saadant Forhold er strafværdigt. Han forkaster de omhandlede Straffebud, blot fordi der i de

*) At jeg hermed ingenlunde vil erklære mig for Lovens Princip, at straffe slig Forsømmelse, naar Barnet derhos bortkommer eller paaskyndes at være dødfødt, lige med selve Fostermord, behøver neppe at anmærkes.

Tilfælde, hvorfor samme bestemmer Straffe, ikke existerer noget Fostermord. Men efter hvilken Slutningsregel han her gaaer frem, er ikke let at forstaae.

Det vilde være for vidtløftigt at gjennemgaae Alt, hvad der i denne Afhandling forekommer mig at være skjævt og urigtigt. Jeg skal blot tilføie et Par Ord angaaende de Beviser, Forfatteren søger at føre for, at heller ikke den romerske eller canoniske Ret og ligesaalidet Carolina tilstæder, at anvende nogen Straf i de Tilfælde, hvor noget mangler i det fuldstændige Begreb om Forbrydelsen. Det er aabenbart, at de paaberaabte Steder kun vise, at den lovbestemte Straf ei kan anvendes, hvor ikke alle Lovens Betingelser ere tilstede, noget hvorom der aldrig kunde være Tvivl. Hvad Carolina angaaer, da indeholde endog de af Forfatteren citerte Artikler udtrykkelige Bestemmelser om, at der, hvor noget mangler til den lovbestemte Strafs Anvendelse, bør finde en mildere Straf Sted efter Sagens Leilighed og Retsforstandiges Raad. De almindelige Forskrifter i Art. 104 og 105 maatte desuden i al Fald hjemle Dommerne Myndighed til at straffe de Handlinger, der, uden at kunne aldeles indbefattes under et udtrykkeligt Lovbud, dog indeholde noget, der, efter sin Natur og Lovens Grundsætninger, er strafværdigt.

Til Slutning kunne vi ikke tilbageholde den Bemærkning, at det upaatvivleligt er Forfatterens polemiske Stemning mod den nyere Tids Criminalrets

Philosophie og de Lovarbeider, som skylde denne sin Tilværelse, der har forledt ham til de mange Synderligheder, som forekomme i denne Afhandling. En Mand af Forfatterens Indsigter vilde vist i dette, som i flere Tilfælde, have seet langt rigtigere, dersom ikke hiin Stemning havde saa meget faaet Overhaand. Det er forresten vederfaret ham her, som ved andre Leiligheder, at det ligesaameget er den ældre Criminalret, som den nyere, han befeider, uagtet Angrebet er stilet mod denne. I Særdeleshed vilde den danske og norske Criminalret og den dertil svarende Criminaljustits ganske kastes overende, saafremt de Grundsætninger, hvorefter Forfatteren vil have Straffelove behandlede, derpaa skulde anvendes.

XVII. Versuch eines Beweises, daß es sowohl nach positiven Gesetzen, als nach allgemeinen Grundsätzen in Ansehung der Strafbarkeit keinen Unterschied zwischen dem Urheber des Verbrechens und dem Gehülfen bei demselbe gebe. Von Herrn W. von Schirach, Etats- und Obergerichtsrath zu Glückstadt. S. 415-435.

Denne Afhandling gaaer, som Titelen viser, ud paa at bevise en Mening, som staaer i den stærkeste Modsætning til den, Mittermaier i den oven Side 313 ff. gjennemgaaede Afhandling VI har villet

godtgjøre. Istedetfor at denne sidstnævnte Forfatter paastaaer, at Læren om den psychologiske Aarsags lige Strafbarhed med den umiddelbare Gjerningsmand strider baade mod Retfærdigheden og mod de strevne Love, vil ovenmeldte vor agtværdige Landsmand endog have den ringeste Grad af forsætlig Medvirkning til en Forbrydelse saaledes straffet, som selve Forbrydelsens umiddelbare Udførelse *). Forsaavidt Spørgsmaalet behandles med Hensyn til almindelige Retsgrundsætninger, maa jeg henvise til Eunomia 2 D. §. 161-167, hvoraf man vil see, at jeg temmelig nærmer mig Forfatterens Forestillingsmaade, men at jeg dog ikke ganske ubetinget er af lige Mening med ham **). Med Hensyn til det i Tydskland gjeldende jus commune forekommer Forfatterens Lære mig derimod aldeles uantagelig. Den romerske ***) og canoniske Ret begunstige

*) En foregaaende Afhandling af samme Forfatter, det findes anmeldt i nyt juridisk Arkiv, 21de Bind S. 88-100, er tildeels overeensstemmende med de Sætninger, han nu foredrager, men og tildeels afvigende derfra.

**) Cfr. og nyt jur. Ark., 21 B., S. 99-100.

***) Om denne, hedder det her, at den mere end nogen anden Straffelovgivning har holdt fast ved Idet, der er Strafferettens Hovedøiemed, at afskrække fra Forbrydelser (S. 420-421). Denne Paastand er og ganske modsat hvad Mittermaier lærer om den romerske Rets reen subjective Charakteer.

vel, som og almindelig erkjendt, Forfatterens Sætning. Imidlertid har han ikke ganske opløst alle de Tvivl, som kunne opkastes mod dens ubetingede Antagelse i disse Love. Men hvad Carolina angaaer, saa synes den 177de Art. meget tydelig at hjemle Forskjel mellem Hovedmandens og Medhjelperens Straf. Naar Forfatteren mener, at de Ord "inn eynem Fall anderst dann inn dem andern" kunne forstaaes med Hensyn til den Forskjel, der bør gjøres efter Forbrydelsens Beskaffenhed, hvortil man har medvirket, og ikke behøve at forklares med Hensyn til nogen forskjellig Straf efter selve Medvirkningens forskjellige Beskaffenhed, saa vilde allerede den af ham selv fremsatte Indvending, at slig Bestemmelse var aldeles overflødig, gjendrive Fortolkningen. Vel spørger Forfatteren, ved denne Leilighed, om ikke Carolina indeholder mange saadanne unyttige Tilsætninger og overflødige Bestemmelser? Men dette Spørgsmaal kan man uden Tvivl besvare med et bestemt Nei. Iøvrigt er det indlysende, at, dersom Lovgiveren endog skulde finde det fornødent, at sige Dommerne, at Medvirkning til Forbrydelser skal straffes med Hensyn til den beførdrede Forbrydelses Beskaffenhed og ikke som en særskilt Misgjerning, saa maatte han have været meget langt fra at kunne forudsætte det som noget allerede afgjort, at Medvirkningen altid skulde straffes lige med selve Forbrydelsen, og han maatte, hvis denne lige Strafbarhed dog havde ligget i hans Willie, havt langt mere Anledning

til, udtrykkelig at erklære sig herover, end til at sige det, der, efter Forfatterens Mening, er sagt i bemeldte Lovsted. Hertil kommer endnu, at Slutningen af Artiklen, hvorefter Dommerne, i de omhandlede Tilfælde, skulle indhente Retsforstandiges Raad, vilde være aldeles upassende, saafremt Medvirkningen, som saadan, (hvorom her allene handles) altid skulde straffes lige med Hovedgjerningen; thi da frembød samme ingen særlig Anledning til Trivl.

Forfatteren mener, at ogsaa de nyere Straffelove i Almindelighed have hyldet den Grundsætning, at alle som tage virksom Deel i en Misgjerning, ere lige strafbare, og beraaber sig paa den Østerrigske Gesetzbuch über Verbrechen §§. 5 og 6 og code criminel §§. 59 ff., yttrende derhos, at den Baierske Lovs mildere Bestemmelser for Medhjelperne hidrører fra den berømte Forfatters særegne Forestillingsmaader. Hvad dette Sidste angaaer, da er det bekjendt, at Criminalisterne længe før Feuerbach have skjelnet mellem den, der udfører Hovedgjerningen, og den, som befordrer Forbrydelsen. Snarere har han gjort den Sætning mere gjeldende, end forhen, at den psychologiske Aarsag skal straffes lige med selve Gjerningsmanden (for hvilken Lære Skylden og er blevet ham tillagt i en forhen gjennemgaaet Afhandling, hvis Forfatter misbilliger samme); ligesom og de Begreber og Læresætninger, han har opstillet om Complot, have i betydelig Grad indskrænket Virkningen af den Sætning, at Medhjel-

peren er mindre strafbar end Hovedmanden. Den Baierske Lov er derhos i saa Henseende aldeles stemmende med hans Theorie. Men Forfatteren har forbigaaet den langt ældre Preussiske Criminalret, der ligeledes sætter formildet Straf for de Medhjelpere, hvis Deeltagelse ikke har staaet i en aldeles nødvendig Forbindelse med Forbrydelsens Udførelse *), hvorhos samme i sine speciellere Bestemmelser end ydermere skjelner mellem Hovedmandens og Medhjelpernes Straf **). Brugbarheden af den Forskjel, den Preussiske Ret lægger til Grund, er os her uvedkommende. Hvad den Østerrigske Lov angaaer, saa er det ved andre Leiligheder viist, at samme, i sine Straffebestemmelser for de enkelte Forbrydelser, tidt gjør en saare betydelig Forskjel paa Hovedmandens og Medhjelpernes Straf ***). Herhos maa det endnu anmærkes, at der, ved Straffegradernes Bestemmelse, i alle Tilfælde bliver at tage Hensyn til den Energie, hvormed den Skyldige har taget Deel i Forbrydelsen ****).

*) See Allgemeines Landrecht, 2 Th. 20 Titel §. 72.

**) See herom Eunomia, 3 D., S. 215-217.

***) See Eunomia 3 D. S. 217-220.

****) See Gesetzbuch über Verbrechen §§. 36-40. Jevnfør herved §§. 42, 46, 47 og 48, hvorefter Skjærpelses- og Formildelses-Grunde dog ordentligviis ikke kunne berettige Dommeren til at forandre Straffens Art, eller gaae uden for de lovbestemte

XVIII. Bemerkungen über Duellgesetze und den Zusammenhang derselben mit den Gesetzen über Ehrenverletzungen. Von Mittermaier. S. 436-452.

og

XIX. Ueber den Zweikampf. Von Herrn Dr. Roßhirt, Professor der Rechte zu Heidelberg. S. 453-477.

Da disse umiddelbar paa hinanden følgende Afhandlinger angaae samme Materie, hvilken de tildeels betragte fra en meget forskjellig Synspunkt, ere de her tagne sammen. Begge Forfattere ere enige i, at de hidtil værende Duellove ere meget for strænge, og derved aldeles uskikkede til at opnaae deres Diemed; i hvilken Henseende den førstnævnte Forfatter tildeels anfører nogle af mine Yttringer i mit Skrift: Ueber die Grundregeln der Strafgesetzgebung. Ligeledes ere de enige i, at Lovene, bedre end hidtil er skeet, bør sørge for, at skaffe den, der er fornærmet paa sin Ære, behørig Fyldestgjørelse. Fremdeles komme de deri overeens, at de, som vist nok rigtigt, hidlede Duelsystemet fra Riddertiden. Derimod afvige de deri, at Mittermaier forkaster den Synspunkt, hvorfra nogle nyere Criminalister have betragtet Dueller, nemlig som et Indgreb i Statens dømmende Magt; hvorimod

maxima og minima. Den Inconseqvens, som jeg forhen har forekastet den Østerrigske Criminalret i denne Materie, er saaledes neppe ugrundet.

Roßhirt erklærer sig for denne Synspunkt *). Den Sidstnævnte er en Ven af de ofte forhen foreslaaede særskilte Æreretter, hvorimod Mittermaier Side 437-438 erklærer sig mod disse, men dog igjen S. 452 selv gjør et lignende Forslag. Begge Forfattere antage, at saadanne Retter, naar de skulde finde Sted, maae, under visse Omstændigheder, tilstæde Duel; men Mittermaier vil, at det da skulde paalægges de Vedkommende at fortsætte Duellen, indtil den Ene satte Livet til, hvorimod Roßhirt mener, at kun Duel paa Sværd bør tilstædes, blandt andet fordi samme er mindst farlig. Hvad denne Punkt angaaer, maatte vi snarest tiltræde den sidste Forfatters Mening, og det er altid forekommet os som en overdreven Raskhed, naar flere Skribentere ansee enhver Duel for noget Latterligt og Foragteligt, naar den ikke ligefrem gaaer ud paa Liv og Død. Der hører dog uden Tvivl en vis Grad af Mod til at vove sig i Slagsmaal med dræbende Vaaben, om man just ikke ubetinget har foresat sig selv at falde, eller at fælde sin Modstander. Vel synes en Bestemmelse, som gjorde det nødvendigt, at enhver Duel blev paa Liv og Død, at maatte gjøre Dueller sjeldnere. Men denne tilsigtede Nytte vilde dog være tvivlsom, da det ikke kan vides, hvorvidt en

*) At jeg i denne Henseende er af lige Mening med den førstnævnte Forfatter, kan sees af mit juridisk Ark., 2 B., S. 25-27.

exalteret Ærefølelse kunde føre. Et lidet Antal af deslige Dueller kunde desuden let gjøre mere Ulykke, end det større Antal af sædvanlige Dueller. Forresten vilde det vel være meget betænkeligt, at hine Æreretter i noget Tilfælde skulde kunne authorisere Duel. Heller maa Staten lukke sine Øine for Dueller, end udtrykkelig erkjende samme som lovlige; men allermindst bør den tvinge Parterne til at fortsætte Kampen længere eller gjøre den mere haardnakken, end de selv ønske. De Tilfælde, hvori Æreretterne maatte mangle andet Middel til Parternes Udsoning end Duel, maatte vel enten være saadanne, hvor intet, der i borgerlig Forstand kunde ansees som Injurie, var foregaaet, men dog en Krænkelse, som, efter individuelle Forestillinger, maaskee ikke saarede mindre; eller og saadanne, hvor den ene Part modtvilligen nægtede al Fyldestgjørelse, og maaskee fortsatte sine Fornærmelser. I første Tilfælde vilde Duel paa Liv og Død staae i et synderligt Misforhold til Fornærmelsens Beskaffenhed, og hvad det sidste angaaer, vilde man give enhver Renomist, som ikke agter sit Liv og som stoler paa sin Færdighed i Fægtekonsten, Hals og Haand over Andre, der, uden at mangle det tilbørlige Mod, dog kunne have gode Grunde til at sætte større Priis paa deres Liv, end at underkaste det en saa høi Grad af Fare ved en Leilighed, der ikke var Offeret værdig.

Iøvrigt er det ikke saa let, som hine Forfattere mene, at indrette Injurielovene og Retspleien i Inju-

riesager saaledes, at Dueller derved mærkelig indskrænkes, uden at det paa den anden Side bliver til Skade for den borgerlige Frihed, der, som vi forhen*) have anmærket, udsættes meget ved en for stor Udstrækning af Injurielovene eller en for vilkaarlig Behandling af Injuriesager, saa at man hellere maa taale det herskende Duelsystem, end udrydde det ved en Lovgivning, som gjorde enhver Yttring, der af en, maaskee endog til Sygelighed fiin Æreforelse, ansees for en Krænkelse, til Gjenstand for Straf. Da Forfatterne ikke have indladt dem i en nøiere Udvikling af Gjenstanden, maa vi og her indskrænke os til hiin almindelige Bemærkning. Kun maa vi endnu tilføie, at den Klage, der føres over, at Tyverie, der dog blot angriber Eiendomsretten, straffes haardere end Injurier, hvorved det høieste Gode, Æren, angribes (S. 448 og 464), neppe er velgrundet. Foruden at Angreb paa Andres Ære ordentligviis ingenlunde røber den nederdrægtige Tænkemaade, som Tyverie, og at det, der ved Lov og Dom ansees og maa ansees som Injurie, ikke sjelden blot er en ikke vel overlagt frimodig Yttring af sin Overbeviisning, maaskee fremkaldt ved Iver for Ret og Sandhed, staaer det ikke saaledes i en Andens Magt at skille mig ved min Ære, som at berøve mig mit Gods. I det mindste kan ikke en blot Yttring, hvorved der paasiges

*) See nyt jur. Ark., 15 B., S. 244, og Eunomia, 3 B., S. 320-21.

mig noget Ufordeelagtigt, have hiin Virkning. En anden Sag er det med en konstig udtænkt, især hemmeligt udbredt, ærekrænkende Løgn. En saadan kan vist nok fortjene ligesaa stor eller vel endog større Straf end et Tyverie, naar dette ikke er af det særdeles strafbare Slags. Men de groveste Tyverier blive vel endda strafværdigere end nogen blot Æreformærmelse *). Endelig ligger det i Sagens Natur, at Staten ikke i den Grad kan værne om Borgernes Ære, som om deres Eiendomme; og at en for vidt dreven Iver for at værne om Borgernes Ære let kunde blive den borgerlige Friheds Grav.

Det er imidlertid ingenlunde min Mening, at ville retfærdiggjøre den nye Baierske Lov, der giver Begrebet om Injurier et saa snævert Omfang, og tillige, som vi forhen flere Gange have bemærket, har fremstillet denne Forbrydelse under en ganske skjæv Synspunkt **). De Bemærkninger ere vist nok meget vel grundede, som Mittermaier Side 447 gjør mod bemeldte Lov, forsaavidt samme indskrænker Begrebet om Beførelse (Verläumdung), det eeneste Slags Injurie, som omhandles i Lovbogen, til løgnagtigt Paasagn om Handlinger, der, efter Loven, straffes som Forbrydelser eller Forseelser. Den hele Maalestok er aldeles forkeert; thi Lovene have, i at bestemme Handlingernes Straf-

*) Jevnfør Eunomia, 2 B., S. 154-55.

**) See nyt jur. Ark., 8 B., S. 223, Note.

barhed, lagt en ganske anden Synspunkt til Grund, end den, hvorefter de virke paa at nedsætte Ens Agtelse blandt Ens Medborgere. Høist paafaldende er det, at den, som paasiger nogen de største moralske Skjændigheder, naar disse kun ikke udgjøre en borgerlig Forbrydelse, ikke skal kunne drages til et saadant Ansvar, som den, der paasiger Nogen at have, ved Uforsigtighed, foraarsaget Drab eller Brandstiftelse. Ogsaa er det mærkeligt, at heller ikke den, der, uden videre Bestemmelse, sigter nogen for at have stjaalet, kan ansees efter bemeldte Straffelov, forbi Tyverie nemlig ikke henregnes til Forbrydelser eller Forseelser i bemeldte Lovbogs Forstaaelse, undtagen det Stjaalnes Værd i det mindste er 5 Gylden, eller og en sær skjærpende Omstændighed finder Sted. Vi have ved en anden Leilighed seet, hvorledes aldeles lignende Synderligheder opstaae, naar man hos os vil lade Forskjellen paa Straf efter 6—21—2 og efter 6—21—4 beroe paa, om den paasagte Handling medfører borgerlig Æreløshed eller ikke *). Iøvrigt bør Skylden for Duellers Hyppighed neppe tilskrives hiin eller nogen anden nyere Lov; thi Erfaring viser, at de strænge Injurielove, som finde Sted i andre Stater, heller ikke kunne give dem, der i de Classer, hvori Duelmaximerne ere optagne, finde sig fornærmede paa Æren, en Fyldestgjørelse, hvormed de kunne tage til Takke. Mitte-

*) See jur. Ark., No. 8, S. 129-136.

maiers Bemærkninger ved den Baierske Lovs Bestemmelser om Injurier kunne derfor, saa grundede de end i sig selv ere, dog neppe siges at være ganske anbragte paa deres rette Sted. De Love, som Mittermaier, med Hensyn til dem, der fremkalde Dueller, foreslaaer S. 450-452, ere uimodsigelig i Grundsætningen meget rigtige, men Anvendelsen vil uden Tvivl være vanskeligere, end han vil erkjende.

XX. Ueber die Gründe, warum Vernehmungen und Zeugenverhöre mit nicht mehr als einer, und Confrontation mit nicht mehr als zwei Personen auf einmal geschehen dürfen. Vom Hof- und Justizrath und geheimen Referendar, Ritter Dr. C. A. Tittmann in Dresden. S. 478-485.

De Grunde, hvorpaa den i Overskriften berørte Regel er bygget, ere vel temmelig bekjendte, og neppe findes der enten i Lovene eller i Systemerne saa megen Ufuldstændighed i denne Henseende, som Forfatteren mener. Det kunde snarere være at dadle, naar tvende nyere Love, efter hvad Forfatteren bemærker, gjøre det til ubetinget Regel, at ikke mere end een Person paa eengang maa confronteres med Inqvisiten. Vist nok bør ordentligviis de Deponentere, som det findes tjenligt at confrontere med Inqvisiten, stilles frem for denne, den ene efter den anden. Men der kunde vel

tænkes Omstændigheder, hvorunder en Inqvisitor kunde finde det tjenligt at forsøge Inqvisitens Sammenstilling med flere Deponentere paa engang, efterat Sammenstillingen med hver enkelt forgjæves var forsøgt. Det synes heller ikke, at Bestemmelsen i den Østerrigske Lovs 1ste Deel §. 395 (Forfatteren har venteligig ved en Feiltryk citeret §. 359) egentlig er i Veien herfor, hvorimod den Baierske Lov 2 Th. §. 226 vist nok ubetinget byder, at der aldrig maa paa engang stilles mere end een Person sammen med Inqvisiten.

XXI. Ueber Verbrechen, besonders Todtschlag aus Irrthum in Ansehung der Person. Von Herrn Dr. Gesterding, Prof. der Rechte zur Greifswalde. S. 486-493.

Forfatteren gjør Forskjel mellem to Tilfælde, det hvor nogen virkelig vil dræbe den Person, han ombrinbringer, skjøndt dette Forsæt var grundet i en Forvexling af Personen; og det, hvor han rammer et andet Individ end det, han sigtede til. I første Tilfælde finder Forfatteren, at han er skyldig i forsætligt Manddrab; i sidste mener han derimod, at den Paagjeldende blot kan straffes som for et homicidium attentatum og tillige for et homicidium culposum. Denne Lære er vel grundet i en rigtig logisk Analyse, men den har dog kun Gyldighed, forsaavidt man gaaer ud fra den Forudsætning, at Følgen er en væsentlig Be-

standdeel af Misgjerningen. Saafremt man derimod, efter hvad vi holde for rettere *), kun betragter den dræbende Virkning af en Handling, som en udvortes Bekræftelse paa Handlingens strafbare Beskaffenhed, maa det uden Tvivl blive ligegyldigt, om den Efterstræbte selv rammes eller en Anden. Danske og Norske Lov 6—11—5 er derfor uden Tvivl bygget paa en rigtig Grundsætning. Iøvrigt gives der dog enkelte Tilfælde, hvor det ikke kommer paa eet ud, om Drabsmandens Hensigt har været rettet mod selve den Dræbte eller mod den Anden. See Eunomia, 2 D., S. 211-12 og 3 D., S. 63-64.

Forfatteren mener, at l. 4 D. de injuriis, hvorefter den, der vil tugte sin Slave, men tilfældigviis rammer en Anden, der staaer i Nærheden, ei ansees skyldig i nogen Injurie, bekræfter hans Paastand, at den, der dræber en Anden end den, han sigter til, ei heller kan ansees som forsætlig Drabsmand. Men det er aabenbart, at disse to Tilfælde ikke have nogen Lighed med hinanden; thi Herren, som vilde tugte sin Slave, vilde ikke andet end det, hvortil han var berettiget, og, om end den paatænkte Tugtelse, efter særdeles Omstændigheder, ei skulde være aldeles tilladelig, kunde den dog aldrig blevet Gjenstand for Paatale ex capite injuriarum. Tilfældet har derfor kun Analogie med det, hvor den, der vil udøve Nødværge,

*) Eunomia, 2 D., S. 147-148, 3 D., S. 39-67.

hændelsesviis rammer en anden end Angriberen, i hvilket Tilfælde baade Sagens Natur, den romerske Ret og Carolina upaatvivlelig beskytte ham imod at dømmes som forsætlig Drabsmand. Den, som har det onde Forsæt at myrde Een, men rammer en Anden, har derimod baade viist den onde Villie, og tillige frembragt den Følge, som Lovene om Mord forudsætte. Den romerske Ret kunde allermindst fritage ham for den fulde Straf, da endog det blotte Conat, efter samme, vilde paadrage ham denne Straf. Ogsaa maa Enhver tilstaae, at det i al Fald blot vilde være en juridisk Subtilitet, der skulde frie ham for den fulde Straf, men at der ikke i Handlingens moralske eller juridiske Beskaffenhed indeholdtes noget, der talede for Straffens Nedsættelse.

I Slutningen omtaler Forfatteren et Tilfælde, som Leyser har anført, at en Person, som troede sig fornærmet ved et Brev, han havde faaet af en vis Møller, derfor tilskrev en anden Møller, som han, formedelst Navneligheden, forvexlede med hiin, et Brev af krænkende Indhold. Forfatteren finder det klart, at denne Forvexling ikke kunde komme den Paagjeldende til Undskyldning, men at han ligefrem maatte dømmes som Injuriant; thi, hedder det, han troede sig fornærmet af den Person, han tilskrev Brevet, og vilde hævne sig paa denne. En anden Sag vilde det, mener Forfatteren, været, om Brevet, formedelst en Feil i Adressen, var kommet en anden Mand til Hænde end

det, han havde tiltænkt det. Det er imidlertid aabenbart, at den Paagjeldende, saafremt den ham tilføiede Fornærmelse ellers berettigede ham til mod Fornærmeren at bruge de Udtryk, han havde tilladt sig, ikke var skyldig i et retstridigt Forsæt, forsaavidt han havde taget Feil af den fornærmede Persons Individualitet; og uden Tvivl burde han, naar han strax gav den, han, mod sin Villie, havde krænket, en tilbørlig Erklæring, samt erstattede de denne foraarsagede Omkostninger, være fri for videre Paatale.

XXII. Ueber den künstlichen Beweis in peinlichen Straffällen. Von Konopak. S. 494-502.

Med vigtige Grunde forsvarer Forfatteren den Mening, at Carolina nægter Indicier den Kraft at udgjøre et fuldt Beviis, hvorefter Nogen kan fældes til en criminel Straf. Men han mener tillige, at den 176de og 195de Art. hjemle Domstolene Ret til, som Sikkerhedsmiddel, at paalægge den Person Fængsel, som er bleven høilig mistænkt for en grov Forbrydelse, uden at et fuldstændigt Beviis har været at tilveiebringe. Hvad denne Forfatterens Mening angaaer, turde der være meget at indvende. Vist nok vise de anførte Art., at hiint Sikkerhedsmiddel kan anvendes paa den, der har givet Aarsag til at antage, at han vil krænke den almindelige Sikkerhed. Men, at Formodning om en allerede begaaet Misgjerning skal være

nok i denne Henseende, er i det mindste langt fra at være saa klart, som Forfatteren anseer det for. Overskriften til den 176de Art., der er Hovedstedet, nævner Personer, af hvilke man, af beviiste Aarsager (aus erzeygten Ursachen) kan vente Forbrydelser. Selve Artiklen begynder med den, som har brudt Urphede, uden dog derved at have forbrudt sit Liv, saa og om den, der har truet med Ulykker, uden dog at have gjort saa meget, at han derfor, efter den 178de Art., kunde dømmes fra Livet; og dernæst tilføier den dem, som, af anden tilstrækkelig Aarsag, findes at opvække grundet Frygt for, at de ikke ville afholde sig fra Forbrydelser. Her synes altsaa at forudsættes beviislige Handlinger, hvorved nogen har fremstilt sig som farlig for den almindelige Sikkerhed. Vel nævner Artiklen Mistænkelighed, men dette har ikke Hensyn til de Handlinger, hvorved den Paagjeldende har fremstillet sig som farlig, men derimod til den Slutning, der fra disse Handlinger kan drages til hans tilkommende Vandel. Iøvrigt vidner og Artiklen om den særdeles Varsomhed, hvormed Domstolene skulle anvende den dem derved betroede Myndighed.

XXIII. Beurtheilung der neuesten criminalistischen Schriften. S. 503-530.

Blandt de her anmeldte Skrifter ere tvende, som ere udkomne i Kjøbenhavn nemlig Willaume Versuch einer Theorie der Criminalgesetzgebung, som be-

dømmes noget haardt, og mit Skrift über die Grundregeln der Strafgesetzgebung. Da Bedømmelsen over dette sidste Skrift er yderst fordeelagtig, og da Recensenten, hvor hans Mening er afvigende fra Forfatterens, kun ganske kort anfører denne sin Mening, uden at indlade sig i nogen Udvikling af sine Grunde, eller i Prøvelsen af mine Grunde *), giver denne Recension

*) Side 515 Note siges der, at Mittermaier, i næste Hefte, vilde besvare mine S. 170-180, cfr. S. 164-169 (Eunomia, 2 B., S. 149-152 samt nyt jur. Ark. 21 B., S. 32-43) fremsatte Indvendinger mod hans Lære, at et Forsøg paa en Forbrydelse ikke bør straffes, naar der, ved en Feiltagelse, er valgt et uhensigtmæssigt Middel, f. Ex. en uskadelig Substants, som man ansaae for en Gift. Men, i Stedet herfor, har bemeldte Forfatter (4 B. 1 Stück, S. 104-106) erkjendt, at han har havt Uret i hiin Lære, og mellem det ovenanførte Tilfælde og de, som han, efter Feuerbach, dermed har parelliseret (naar nemlig nogen vil skade sin Fiende ved sympathetiske Midler eller bede ham ihjel) erkjendt den Forskjel, som jeg har antaget. Han anmærker iøvrigt dog, at hans Modstandere ogsaa have Uret, i det de lære, at den forsøgte Misgjerning intet corpus delicti har, og at det ikke kommer an paa Handlingens Beskaffenhed, naar kun Forsættet, ved udvortes Handlinger, er lagt for Dagen. Men, i det Omfang, hvori jeg har fremsat en saadan Mening, indseer jeg ikke, hvorledes Mittermaier, efter den her givne Tilstaaelse, kan modsige samme.

mig ingen synderlig Anledning til Bemærkninger. Dog skal jeg, foruden et allerede i nyt jur. Ark. 30 B. Side 25 omhandlet Sted, her berøre et Par Steder.

Side 511 mener Recensenten, at man forgjeves hos mig skulde søge en Retfærdiggjørelse for den Feuerbachske Straffetheorie mod visse, efter hans Mening, aabenbar grundede Indvendinger, og anfører som saadanne, 1) at Straf og Straffelov forvexles med hinanden, og den første kun betragtes som en Bisag, og taber sin Characteer, som et Onde, der følger paa en foregaaende Handling; 2) at Straffelovens Virksomhed, altsaa og dens Anvendelse, efter hiin Theorie, maatte være afhængig af Bevidstheden om den enkelte Straffelov; 3) at fornævnte Theorie kun vilde lede til absolut bestemte Straffe; 4) at den egentlig er uudførlig, efterdi man ikke kan angive, hvor stort Onde man altid behøver til at afskrække fra en vis Forbrydelse; og endelig 5) at den leder Lovgiverne til en paafaldende Haardhed, og til helst at gribe de høieste Straffeonder. Jeg kan imidlertid ikke indsee rettere, end at Svaret paa alle disse Indvendinger ligger i min Afhandling, og skal her blot bemærke ad. 1mum, at jeg i det recenserede Skrift S. 3—9, 17—46 (Eunomia 2 Deel Side 3 8 og 12, 41) har viist, at Formaalet og Maalestokken for al borgerlig Straf maa søges deri, at Borgerne derved skulle afholdes fra Handlinger der modsige den Retsorden, som Staten har at frembringe og opretholde, men at, uagtet det sidste

Øiemed saaledes ligger i det Tilkommende, har dog enhver enkelt Straffeakt sin nærmeste Grund i den allerede foregaaede Handling, hvis Strafbarhed ikke beroer paa, hvad man i Fremtiden kan vente af det skyldige Individ. Mellem Straf og Straffelov er Forholdet uden Tvivl saa noie forklaret i hiin Theorie, som man kan ønske sig, og Straffen selv bliver ligesaa væsentlig som Straffeloven; efter min Fremstilling er den endog væsentligere. ad 2dum & 3tium. at disse Indvendinger finde deres Besvarelse S. 109 (Eunomia 2 B. S. 98). ad. 4tum. at Indvendingen ikke siger mere end at Straffelovgivningen, efter hiin Theorie, ikke fuldstændigen vil opnaae sit Øiemed; hvilken Ufuldkommenhed nok ingen Theorie vil undgaae. ad. 5tum at Svaret herpaa indeholdes S. 147-151 (Eunomia, 2 D., S. 133-136).

Side 517 undrer Recensenten sig over, at jeg har kunnet finde Mord, fremkaldt ved religiøst Sværmerie, ligesaa strafbart som andet Mord Han anmærker herved, at der ikke handles om Afskrækkelse, men om indre Skyld. Det er imidlertid just min Forudsætning, at Straffene skulle indrettes saaledes, som behoves, for at frede om Borgersikkerheden, og at Lovgivningen ingenlunde bør lægge det an paa, at tilveiebringe behørig Ligevægt mellem det moralske og physiske Onde, og denne Mening har Recensenten vel modsagt, men ikke gjendrevet. Han sporger tillige, om jeg troer, at den religiøse Sværmer ved nogen nok saa haard Straf lader sig

afskrække. Jeg svarer hertil, at dette vel er meget tvivlsomt, men at, hvis nogen Straf skal udrette noget, maa det vel ordentligviis være Dødsstraf. Herved skal det dog aldeles ikke nægtes, at en anden Straf retteligen kan sættes i Stedet, saafremt det, efter særdeles Omstændigheder, findes, at en saadan maa være mere virksom med Hensyn til de Individuer, mod hvilke Staten skal sikkre sig, saavidt gjørligt *). Kun kan jeg ingenlunde indrømme, at Straffen, i Betragtning af de Paagjeldendes mindre moralske Afskyelighed, skal formildes. Hvad der gjelder om religiøst Sværmerie, kan og anvendes paa politisk, og den Lovgiver vilde vist nok miskjende sine Pligter, som vilde sætte en formildet Straf for dem, der myrdede, for at gjøre det, de ansaae for den gode Sag, en Tjeneste. En saadan Morder vil vel for Guds Domstol staae mindre sort end den, der myrder af Egennytte eller personlig Hevngjerrighed, men han er ingen mindre farlig Fiende af Samfundets Fred. Det er vist nok heller ingen ringe Grad af moralsk Forkeerthed, der bringer et Menneske til, for at udrette noget, som han finder godt, selvraadigen at sætte sig ud over den ved guddommelige og menneskelige Love hævdede moralske og retlige Orden, og det er baade for Moraliteten og for Retssikkerheden farligt, om Lovgivningen viser de Misgjerninger, der fremavles af en saadan Forvildelse, en særdeles Skaansel.

*) See nysnævnte tydske Skrift, S. 366-367, Eunomia, 2 D., S. 326-328.

XXIV. Ueber verneinende Zeugnisse im Criminalprocesse. Von Kleinschrod. S. 531-540.

Forfatteren forkaster med Føie den ældre Lære, hvorefter et bekræftende Vidnesbyrd, som saadant, havde et væsentligt Fortrin for det benægtende. Ikke blot forsaavidt det nægtende Udsagn opløser sig i en Bekræftelse, men og hvor det virkelig er af reen negativ Natur, tillægger han samme, under ellers lige Omstændigheder, lige Værd med et positivt Vidnesbyrd. Ethvert Vidne, han udsige noget bekræftende eller noget nægtende, bør kunne gjøre Rede for, hvorledes han er kommet til Kundskab om det, han forklarer; og naar dette hans Regnskab er tilfredsstillende, maa ligesaavel det negative som det positive Udsagn være gjeldende, forudsat, at der ellers intet er i Veien for Vidnets Troværdighed *). Med Rette nægter Forfatteren Gyldigheden af de Beviser, man af nogle Steder i den romerske Ret vil hente for den modsatte Mening. Disse Steder angaae blot Beviisbyrden i civile Sager, hvorhos Udtrykkene, Affirmation og Negation, ikke bør tages i den bogstavelige Mening. Hvor der ere Vidner mod Vidner, bør, efter det Anførte, hverken de negative eller de positive, som saadanne, gaae forud, men Vidnernes Tal, personlige Troværdighed og Be-

*) Cfr. Eunomia, 3 B., S. 564-571.

skaffenheden af den Rede, de vide at gjøre for det, de forklare, maae gjøre Udslaget. Skjøndt vi heri aldeles maae være enige med Forfatteren, kunde dog den Anmærkning fortjene Plads i hans Afhandling, at, skjøndt det negative Udsigende, under visse Omstændigheder, kan grunde sig paa en ligesaa sikker Erfaring som det positive, saa udkræves dog dertil en særdeles Opmærksomhed hos Vidnet, i Forbindelse med flere Betingelser, saa at sjeldent en Person kan have den Vished om, at noget ved en bestemt Leilighed ei er forgaaet, som der kan haves om, at noget er foregaaet, og at derfor et negativt Udsigende kun sjeldent kan have den Grad af Bestemthed, som det positive. Side 533 erkjender Forfatteren og dette med specielt Hensyn til de Tilfælde, hvor der spørges om Ord; men S. 537 synes han, i at erklære sig mod Stübel, ikke at ville indrømme nogen Forskjel i saa Henseende. Hiin Bemærkning, angaaende Sager, hvor der spørges om Ord, er og i sig selv for indskrænket og, den Sætning af Stübel, han bestrider, er uden Tvivl mere træffende, som den er mere omfattende, uden at vi dog ubetinget ville lade den gjelde. Forfatteren misbilliger Globigs Lære, at de nægtende Vidner bør have Fortrin, naar de komme i Strid med bekræftende, ligesom han heller ikke vil indrømme Defensionalvidner nogen Overvægt over de Vidner, som forklare mod den Sigtede. Forsaavidt der blot er Tale om Beviiskraften, har han fuldkommen Ret i, at det ene Slags

Vidner ei kunne gaae forud for det andet. Men det er neppe heller faldet den nævnte Forfatter eller nogen Anden ind, at negative eller Defensional-Vidner, som saadanne, havde en fortrinlig Beviiskraft. Dette er Grundsætningerne for Beviisbyrden, som her maa gjøre Udslag. Naar iøvrigt ligegjeldende Vidnesbyrd ere i en civil Sag førte for og imod den Sætning, som skulde bevises, og i en criminel Sag for den Anklagedes Skyld og Uskyld, hæve de lige Beviser hinanden, og Sagen paakjendes saaledes, som om intet var beviist mod den Paagjeldende. Man antager her ingenlunde de negative Vidnesbyrd eller Defensionalvidnernes Udsigende for mere paalideligt, end de modsatte Forklaringer. Men deraf, at de ere lige troværdige, følger, at Udslaget maa skee i den civile Sag mod den, som havde at føre Beviset, og i den criminelle Sag for den Anklagede. Selv hvor Beviserne ikke våre af lige Styrke, kunde dog Modbeviserne saaledes svække Hovedbeviset, at dette ei kunde have sin fulde Virkning, men at Afgjørelse ved Eed vilde finde Sted i det civile, og Frifindelse for videre Tiltale i det criminelle Tilfælde. Langt fra at man her tillagde Modbeviset et Fortrin for Hovedbeviset, indrømmede man endog dette Overvægten, kun antog man, at Forskjellen mellem begge Beviisers Værd ei var saa stor, at det Ene beholdt sin fulde Kraft, som om intet var fremkommet, der kunde gjøre samme tvivlsomt.

XXV. Ueber die Ausdehnung der Criminaluntersuchungen von Mittermaier. S. 541-557.

Forfatteren misbilliger Inqvirenternes Sædvane, at udvide den, i Anledning af en Forbrydelse, begyndte Criminalsag til enhver anden Forbrydelse, som der under Forhandlingerne kan opstaae nogen Formodning om, at den Tiltalte har begaaet. Herved bliver, som han paastaaer, ei allene criminelle Sager udspundne i det Uendelige, men og den Paagjeldende høiligen forurettet, i det han, fordi han, med Hensyn til en maaskee mindre betydelig Forbrydelse, er fundet qvalificeret til at underkastes Specialinqvisition, bliver undergivet de af en Criminalproces flydende Krænkelser for en Mængde andre Forbrydelser, uden at der, hvad disse angaaer, finde de Betingelser Sted, uden hvilke en Specialinqvisition ikke retteligen kan iværksættes. — Det kan ikke nægtes, at hiin Undersøgelsens Udvidelse til de flere Forbrydelser, hvortil der under Sagens Gang findes Spor, kan misbruges baade til Forlængelse af den Anklagedes Arrest og den piinlige Stilling, hvori en tiltalt Person, endog uden at være heftet, befinder sig, og tillige til Byrde for det Offentlige og Forhaling af den Skyldiges Afstraffelse. Men, paa den anden Side, maa man dog tilstaae, at den Omstændighed, at Nogen er sat under Tiltale for en Misgjerning, ingenlunde kan indeholde nogen Grund, hvorfor de siden fremkommende Spor til flere af ham

begaaede Forbrydelser ikke skulle forfølges, hvorimod den ene Misgjerning ofte selv bidrager til at styrke Formodningen om den anden. At der imidlertid, med Hensyn til de flere Misgjerninger, hvorom der først, efter besluttet Tiltale, eller, om man saa vil, Specialinqvisition, fremkomme Data, skulde anlægges særskilt Sag, uden at den først begyndte Sag derefter maatte opholdes, vilde, som Regel, ingenlunde være antageligt. Foruden flere Grunde, som tale derimod, er allerede den Omstændighed afgjørende, at Straffene for flere Forbrydelser, især hvor de høre til samme Art, ikke altid nøiagtigen kunne cumuleres, men at Straffeondet ofte under eet maa bestemmes for dem alle. Det indsees derfor ikke rettere, end at den undersøgende Dommer, saasnart der fremstaaer en til at bevirke Generalinqvisition tilstrækkelig Grund, for at tiltroe den Anklagede flere Forbrydelser, end den, hvorfor han er sat under Tiltale, maa og bør udvide sin Undersøgelse til disse flere Forbrydelser. At dette foreløbig, og saa længe der ei var kjendt paa Specialinqvisition hvad disse nye Forbrydelser angik, skuldे skee under et særskilt Forhør, vilde neppe være tilraadeligt, da det kun vilde medføre forøget Vidtløftighed og Besværing, især forsaavidt samme Personer havde Forklaring at afgive baade om den Forbrydelse, der var Sagens oprindelige Gjenstand og om de flere, der siden vare komne under Omhandling; hvorhos man ikke let kan tænke sig det Tilfælde, at denne udvidede Undersøgelse, om

den end ikke gav en Continuationsaction til Resultat, dog jo vilde fortjene at fremlægges under Hovedsagen. At iøvrigt den undersøgende Dommer, forsaavidt han, efter et eller andet Lands særegne Love *), mangler Competence til paa egen Haand at beslutte Specialinqvisition, maa, saalænge til vedkommende Authoritet derom har afgivet sin Beslutning, indskrænke sig inden for Grændserne af Generalinqvisitionen, følger af sig selv; kun er dette neppe af megen praktisk Vigtighed. Hos os er det indlysende, at Dommeren kan og bør udvide Undersøgelsen til de flere Misgjerninger, hvorom Formodning opstaaer, men at Continuationsordre udkræves, inden den Paagjeldende derfor kan sættes under Tiltale. Forordn. 21 Mai 1751 §. 7 indeholder herom en bestemt Forskrift.

Iøvrigt kan det ikke billiges, naar en Inqvisitor opholder en criminel Sag efter Undersøgelser om en mindre betydelig Forbrydelse, der, efter Sagens Stilling, i intet Tilfælde kan have nogen Indflydelse paa den Tiltaltes Skjebne. Det er egentlig og denne Overdrivelse, som de Side 547-548 anførte nyere Love, hvis Bud dog just ikke ganske nøiagtigen ere angivne, have villet hindre. Ogsaa vor ovennævnte Anordning 21 Mai 1751 §. 7 har meget vel iagttaget dette, da samme kun foreskriver Continuationsordre, hvor den

*) Efter den almindelige tydske Proces kan Dommeren selv decretere Specialinqvisition.

siden opdagede Forbrydelse er en grovere, som der Anklagedes Straf kan forøge *). Dog maa man, for med Billighed at bedømme vedkommende Dommere, bemærke deels at Domstolene, saalænge Lovene ei udtrykkelig hjemle det, ikke tør gjøre Forskjel paa, om den Indflydelse, som den nye tilkomne Forbrydelse kunde have paa Straffen, vilde være større eller mindre, deels at det ikke let under Sagens Drift med Vished aldeles nøiagtig kan vides, hvad Følge den Forbrydelse, som senest er kommet under Spørgsmaal, kunde faae paa den Anklagedes Skjæbne; thi dertil forudsættes, at man er vis paa, at den først paatalte Forbrydelse, ved endelig Dom, vil findes tilstrækkelig beviist, og at den vil paadrage den Tiltalte en saadan Straf, at ingen Forøgelse af samme kunde finde Sted, hvis den siden omhandlede Forbrydelse under Sagen blev inddraget. I Provindser, hvor den øverste Domstol umiddelbar paakjender alle Criminalsager, og samme tillige leder Criminalprocessen for de underordnede Dommere, kan der dog lettere gjøres Brug af den Maxime, at lade de mindre vigtige Forbrydelser, som ingen væsentlig Indflydelse kunne faae, upaatalte, end i de

*) Det kan dog ikke være fornødent, at den siden opdagede Forbrydelse i og for sig er grovere end den oprindelig paatalte; det er nok, at den er af saadan Beskaffenhed, at den kan indvirke paa Straffen.

Stater, hvor criminelle Sager maae passere flere Instantser, og hvor den høiere Domstol ikke befatter sig med Sagen, inden der er afsagt Dom ved den underordnede Ret. Her maa den senere berørte Forbrydelses Irrelevants være saa klar, at man med Sikkerhed kan vide, at der ved de høiere Retter ikke kan blive antaget en Mening, hvorefter hiin Forbrydelse kunde faae nogen Indflydelse paa Straffen. Det bør heller ikke lades ubemærket, at en Forbrydelse, som liden eller ingen Indflydelse kunde faae paa den Straf, der i den nærværende Sag bliver at tilkjende den Anklagede, dog i Tiden kunde faae betydelig Virkning paa hans Skjæbne. Saaledes, naar Een er tiltalt for en Forbrydelse, hvorfor Straffen er Hensættelse til Arbeide paa Livstid eller dog paa mange Aar, og der angaaende Bevisernes Tilstrækkelighed ingen Tvivl kan være, kunde det synes aldeles unyttigt, at inddrage under Sagen et ubetydeligt Tyverie, hvorfor Straffen allene kunde blive nogen Tids Fængsel paa Vand og Brød. Men, dersom den Anklagede, enten efter udløbet Straffetid eller ved Benaadning, faaer sin Frihed tilbage, og han da atter gjør sig skyldig i Tyverie, vil det være af Vigtighed, om der for hiint ubetydelige Tyverie er overgaaet ham Dom eller ikke; thi i sidste Tilfælde kan han ei blive at straffe for gientaget Tyverie. Dette synes at være overseet i de forberørte nyere Love, hvis Bestemmelser for Resten i det Væsentlige fortjene alt Bifald.

XXVI. Ueber das Untersuchungs- und Bestrafungsrecht der Polizeibehörden vom Herrn Regierungsrath Loß zu Coburg. S. 558-603.

Forfatteren begynder med at meddele de i Preussen gjeldende Regler angaaende Politiesagers Forhandling ved Domstolene, og opholder sig især ved et Reskript fra Politieministeren sammesteds af 13 November 1818. Efter dette gjøres der Forskjel paa de Tilfælde, hvor Straffen ikke overskrider en maadelig legemlig Tugtelse, Arrest eller Strafarbeide i 14 Dage, eller Mulkt af 5 Daler, og hvor den gaaer høiere. I første Tilfælde kan den Paagjeldende blot klage til den Regjering, hvorunder Politieøvrigheden hører, og siden til Politieministerium, hvorimod han, i sidste Tilfælde, saavel uden at gaae denne Vei, som og, efter forgjeves at have søgt Politiets Resolution forandret baade hos vedkommende Regjering og hos Politieministerium, kan søge Sagen afgjort ved Rettens Hjelp. Med stor Føie finder Forfatteren disse Bestemmelser inconseqvente og hemmende for Politiets Virksomhed; ligesom han og misbilliger den Grændselinie, der er trukket mellem de mere og mindre vigtige Tilfælde og det Forhold, som derved er antaget mellem de flere Straffe, der udgjøre Overgangspunktet *).

*) Denne Grændse er for Resten foranlediget ved allgemeines Landrecht für die Preussischen Staa-

Iøvrigt holder Forfatteren for, at Politieauthoriteterne aldeles ikke burde have den Forretning, at undersøge og afstraffe Politielovenes Overtrædelser, men at dette burde overlades de sædvanlige Domstole. Dette søger han at bevise ved en Udvikling af Politiets Væsen, som han stræber at oplyse ad den historiske Vei. Det borgerlige Selskab havde, som han bemærker, i sin oprindelige Skikkelse en langt mere indskrænket Charakteer end den, hvorunder det nu viser sig. Kun Sikkerhed mod udvortes og indvortes Fiender, og det endda kun en meget ufuldkommen, var det, man oprindeligviis fordrede af Staten. Efterhaanden, som Selskabet udviklede sig, optog man hvad der ellers hørte til god borgerlig Orden. Men derfor ansatte man ikke strax egne Embedsmænd til at varetage hvad der fulgte af saadan Tilvæxt i Statens Rettigheder og Pligter. Længe vedblev Justitsembedsmanden at være tillige Politiemester som Functionær for alle Administrationens Grene, der, i sin indskrænkede Kreds, havde at afgjøre og udføre alt hvad der tilfalder Regenten i sin den udstrakte. Men omsider blev Tilvæxten for stor til at alt kunde blive i een Haand, og man afsondrede nu Forretningerne. Dette skeete dog ingenlunde efter et fast Princip. Da imidlertid, hvad i

ten 2 Theil 17 Tit. §§. 62 og 63; cfr. hermed 20 Titel §§. 35 og 88, hvor ikke ganske det samme Forhold er antaget mellem de ovennævnte Straffe.

Særdeleshed Tydskland angaaer, det Ord Politie var brugt i flere Rigslove, der søgte at henvende Standernes Opmærksomhed paa visse Gjenstande, der vare vigtige for at opretholde Folkets Sædelighed og Velstand, saa begyndte man for det i saa Henseende fornødne Tilsyn at danne en egen Bestyrelsesgreen, som man ligeledes gav Navn af Politie. Hertil virkede det, at Territorialfyrsterne tillagde sig, med Hensyn til slige Gjenstande, en større og mere udstrakt Magt end hvad de øvrige Lovgivnings Gjenstande angik. Iøvrigt er det klart, at hine Rigslove, der søgte at indføre et godt Politie, vilde udfylde de Huller, som de da gjeldende Love, under de forandrede Forhold, indeholdt, og derved forøge den offentlige Sikkerhed, formilde Sædernes Raahed, og give Handel og Næring en bedre med Folkets Velstand overeensstemmende Retning. Denne Tendents have og Politielovene fremdeles vedligeholdt. Politiet vil iagttage, anordne og virke, hvad det borgerlige Livs vexlende Forhold og Tarv kræve. Man deelte den borgerlige Regjerings Virksomhed i to Hemisphærer, hvoraf den ene gik ud paa Vedligeholdelsen af den ved de ældre Love og Vedtægter befæsted[e] Retstilstand, og den anden indbefattede den offentlig[e] Magts fortsatte Stræben for god Orden, saaledes som Tidernes og Tilstandenes Vexel, efter enhver Stat[s] individuelle Forhold, syntes at kræve det. Denne sidst[e] Hemisphære anviste man Politiet som en Bestyrel[s]esgreen; og heraf forklares det, hvorledes samme

Virkekreds efterhaanden er blevet udvidet, og hvorfor man pleier at anvise samme enhver Gjenstand, hvorom man ellers ikke ret veed, under hvilket Departement man skal henlægge den. Ligeledes begribes det heraf, at Politiet ingen bestemt positiv Charakteer har. Men, saaledes som Politiet engang har dannet sig, er det raadeligt, at gribe det Charakteertræk hos Politiet, at det er umiddelbar handlende og virkende til Statsøiemedets Opnaaelse, og saaledes betage samme al Myndighed til at dømme og straffe. Politiet kan fratage den, som vil begaae et Mord, det Redskab, hvormed han vilde øve sin Udaad; det kan sætte sig i Besiddelse af forfalskede Vare, lukke Boutikken for den, som driver uberettiget Næring, borttage urigtig Vægt og Maal, paagribe mistænkelige Personer o. s. v. Men Undersøgelsen og Paakjendelsen bør hjemfalde til Justitien, hvad enten det saa er en egentlig Retslov, eller blot en Lov for god borgerlig Orden, der er overtraadt. Derimod er ingen Gjenstand udelukket fra Politiets Virkekreds, forsaavidt Staten derunder er umiddelbar handlende. Da Statens Øiemed ingenlunde er indskrænket til den indvortes og udvortes borgerlige Sikkerhed, men tillige gaaer ud paa intellectuel og sædelig Cultur samt Lyksalighed, saa bliver Politiet ikke blot at sætte i Virksomhed, for at forhindre Forbrydelser, men ogsaa for at opnaae hine positive Goder. I al Politiets Virksomhed er Raskhed og Kraft nødvendig, men denne Charakteer kan ikke vel bestaae med

den Betænksomhed, der bør findes hos en Dommer. Derfor bør al Politiejustits afskaffes. Paa anden Maade undgaaes heller ikke Conflicten mellem Politiets og Justitiens Embedsmænd; thi den strenge Rets og den borgerlige Ordens Gebeet grændser alt for nær til hinanden, ere ofte saa inderlig sammensmeltede med hinanden, at Politiets og Justitiens forskjellige Virkekreds ikke fra denne Synspunkt lader sig bestemme."

Foranførte Afhandling hører vist nok til de interessanteste Arbeider i det ommeldte Tidsskrift. Uden Tvivl har Forfatteren Ret, forsaavidt han har indladt sig paa den historiske Udvikling af Politieauthoriteten, og forsaavidt han erklærer sig imod den Grændse, de Philosopherende pleie at antage mellem Politiet og Justitien, grundet paa Forskjellen mellem egentlige Retslove, og de øvrige Love, som borgerlig Orden kræver. Vi ville i den Henseende blot anmærke, at det historiske Begreb, Forfatteren har fremstillet om Politiet, stemmer temmelig overeens med det, som er antydet i Fortalerne til Christian den Femtes danske og norske Lov. Derimod har Forfatteren vist ikke været heldig i den bestemte Grændse, han siden selv har villet trække mellem Justitien og Politiet. Dersom enhver umiddelbar Statsvirksomhed hørte til Politiet, saa gaves der kun to Departementer i Statsbestyrelsen, Justitien og Politiet. Dette sidste maatte indbefatte saavel Kirke- og Skolevæsenet, Fattigvæsenet, Medicinalvæsenet, Pupilvæsenet, som Finantsbestyrelsen, ja endog

det hele militære Væsen. Selv adskilligt af det, der overalt er henlagt under Justitien, blev en Politie-gjenstand; thi hvor ofte er det ikke, at Dommerne ere selv handlende, og ikke blot paakjendende, hvad der er sat under deres Bedømmelse? Vi ville blot, for endda at blive ved Civiljustitien, kun nævne Skiftevæsenet, samt Arrest- og Executions Forretninger. Forfatteren kan dog vist ikke ville, at Politieau horiteten skulde indtræde i alt, hvad der, ved nogen af fornævnte Bestyrelses Grene, skal iværksættes. Et saa udvidet Begreb om Politie er yderst vilkaarligt. Saa lidet som det er historisk rigtigt, saa lidet kunde det lede til en gavnlig Organisme i Statsstyrelsen; thi hine Gjenstande ere saa ueensartede, at de vist nok bør fordeles mellem forskjellige Autoriteter. Forfatteren havde gaaet langt sikkrere, naar han var blevet paa den engang betraadte historiske Vei, og saaledes havde afsondret alt fra Politiet, der allerede, inden Politiet, som en særegen Bestyrelsesgreen, opstod, laae under andre Departementer. At Politiet, paa denne Maade, ikke faaer en bestemt Virkekreds, der kunde opløses i en nøiagtig Definition, er vel saa. Men, naar nu Tingen selv ikke har dannet sig efter et nøiagtigt Begreb, men i meget er blevet bestemt ved Tilfældet og ethvert Borgersamfunds forskjellige Tarv, efter Tid, Sted og Omstændigheder, hvorfor skal man da indknibe denne Tidens og Forholdenes Skabning under et enkelt Begreb, som aldeles ikke enten udtømmer eller tilbørligen

begrændser dens Væsen? Hvad bliver vel det Politie, som en Forf. saaledes skaber sig selv? Det er klart, at det hverken svarer til det, som i nogen Stat kaldes Politie, og heller ikke til de Grændser, man fornuftigviis kunde ønske for denne Green af den offentlige Bestyrelse. Man gjør altsaa vist nok bedre i at tilstaae Begrebets philosophiske Ubestemmelighed og holde sig til hvad enhver Stats Love have anviist Politiet som sin Virkekreds, hvilket vist nok er meget forskjelligt. Adskilligt lader sig vel nævne som noget, der i alle civiliserede Stater er Gjenstand for Politie, og dette bliver endda, naar man vil tage det strængt, ikke saare meget; thi hvilken stor Forskjel er der ikke mellem hvad der i England og Nordamerica og hvad der i de Europæiske Continentalstater henføres til Politiet? Men et fælles Begreb, hvorunder alle Politiegjenstande skulde henføres, lader sig neppe angive.

Et dømmende Politie, hvis Skjelnemærke fra Justitien skulde bestemmes efter de philosophiske Begreber, man har opstillet mellem Politieforseelser og virkelige Forbrydelser, kan vist ikke retfærdiggjøres *). Men at visse mindre vigtige og vidtløftige Sager, efter positive bestemte Regler, afgjøres ved særskilte Retter under en mere summarisk Procesform, kan vel ikke misbilliges. At disse Retter gives Navn af Politieretter er i al Fald uskadeligt, og naar de beklædes af den Person, som

*) Jensen Eunomia, 2 B., S. 182-85.

det udøvende Politie er betroet, saa kan dette, naar denne Embedsmand ellers har de til at beklæde et Justitsembede fornødne Egenskaber, og er bunden til Retsformer, samt kan drages til Ansvar for Landets Overdomstole, neppe give Anledning til grundet Besværing. At han kommer til at undersøge og paakjende de Sager, han, som udøvende Embedsmand, selv sætter i Bevægelse, er noget, som og finder Sted med Hensyn til Dommerens Functioner i egentlig criminelle Sager. Hvad Forfatteren anfører mod Politiejustits er altsaa i det mindste aldeles uanvendeligt paa den Tingenes Orden, som finder Sted i vort Fædreneland. Her blive i Almindelighed Politiesager endog behandlede af den sædvanlige Dommer. Undtagelse herfra finder vel Sted for Kjøbenhavn, men sammes Politieret bestaaer af flere Mænd, der ikke have med det udøvende Politie at gjøre, og af hvilke man kræver de samme Egenskaber, som der kræves af Overdommeren. Derhos er, hvad Politiesager paa Landet angaaer, Appellen henlagt under Amtmanden, istedet for under den ordinære Overret *), men ogsaa fra ham finder, naar Sagen er af nogen Vigtighed, Appel Sted til Landets øverste Domstoel. Iøvrigt kan det bemærkes, at i ældre Tider det dømmende og udøvende Politie var afsondret fra hinanden i alle de Tilfælde,

*) Pl. 28 Febr. 1817 §. 17, og Forordningen 20 Oct. 1819 §. 5 gjøre dog Undtagelser herfra.

hvor de locale Forhold tilstædte det, og kun var forenet paa Landet *), samt i de Kjøbstæder, hvor ingen anden Magistrat fandtes end selve Byefogden **).

XXVII. Ueber die neuesten Fortschritte der Criminaljurisprudenz in Frankreich. S. 604-616.

Forfatteren anseer med Rette de nyeste Bevægelser i Frankrig, angaaende Criminallovenes men især Criminalprocessens Forbedring, for yderst vigtige, og lover, at Tidsskriftet for Fremtiden skal indeholde en stadig Rubrik for den Franske Litteraturs Hovedværker i Criminaljurisprudentsen. Han angiver derhos korteligen de Udsættelser, som de nyere Franske Forfattere gjøre paa den Rettergangsmaade, som i Frankrig finder Sted i criminelle Tilfælde. Neppe er han heri ganske fuldstændig. Saaledes forbigaaer han den vist nok saare vigtige, og ofte gjentagne Klage, at code criminel har undtaget alle de saakaldte delits (som dog kunne medføre indtil 5 Aars Frihedsstraf, foruden Tabet af eens politiske, borgerlige og Familie-Rettigheder) fra Behandlingen for Jury, og hertil henført næsten alle de Forbrydelser, med Hensyn til hvilke Gouverne-

*) Dog ikke i Norge, hvor Kongens Foged er Politiemester, men Sorenskriveren Politiedommer.

**) Cfr. Supplement 2 Deel, Side 257-258, 3 Deel, S. 404.

mentet kunde have Lyst til at udøve nogen Indflydelse *). Overhovedet synes Forfatteren ikke at ville erkjende den franske Rettergangsmaades Ufuldkommenhed for saa stor, som den virkelig er. Vist nok har han Ret i, at der i hine Skrifter ofte hersker en høi Grad af Lidenskabelighed og Overdrivelse, saa at man ingenlunde maa troe, at den franske Criminalproces er saa elendig, som hine Skribenteres Fremstillinger skulde lade formode. Men Forfatteren er i den Grad en Beundrer af Indretningen med Edsvorne, at han anseer dette Institut selv med den store Forvanskelse, det har faaet i Frankrig, for langt fortrinligere end den Sagernes Behandling, som finder Sted for Dommere, beskikkede af Regjeringen; og han anseer det for en afgjort Sag, at de nyere franske Skribentere, der paaberaabes i Tydskland til Beviis for den franske Criminalprocesses Feilfuldhed, dog vilde foretrække samme for den, som hersker i Tydskland. Naar man imidlertid læser de Skildringer, disse Forfattere give over den franske Criminalproces og i Særdeleshed over Jury-Institutet, saaledes som det findes i Frankrig **),

*) See, til Exempel, Berenger de la justice criminelle en France. Paris 1818, p. 35-37, 173-180.

**) Man see, til Exempel, Berenger l. c. pag. 154. Efter at have fremstillet de i Frankrig indførte tribunaux d'exception som et blindt Værktøi i

saa vil man have ondt ved at troe, at samme skulde give større Betryggelse for den borgerlige Frihed end den som finder Sted i Lande, som have velorganiserede faste Domstole. Skjøndt satte af Regenterne selv, pleie dog disse i enhver Stat, hvor ikke en moralsk Opløsning er indtraadt, at udøve deres Embede med en Selvstændighed, som selve Regjeringerne finde deres Ære og Interesse i at vedligeholde *).

de Magthavendes Hænder, giver han en endnu ufordeelagtigere Charakteristik over de Eedsvornes Ret, saaledes som Institutet er forvansket i Frankrig, og udlader sig, blandt andet, saaledes: "mais sous le perfide nom de jures, ces commissaires sont mille fois plus dangereux pour l'accusé, qu'un tribunal d'exception qui serait permanent comme l'ont eté les tribunaux revolutionaires."

*) Saaledes hos os, hvorved jeg maa henvise til hvad jeg i nyt jur. Ark. 10de Bind, Side 69-72 har anmærket. Andre Lande give ligeledes Exempler paa uafhængige dømmende Collegier under et reent Monarchie. Som et særdeles agtværdigt Exempel herpaa har den Preussiske Kammerret udmærket sig. De Beviser paa Selvstændighed og ubøielig Retfærdighed, som dette Tribunal havde Leilighed til at give under Frederik Wilhelm den Andens Regjering, ere bekjendte nok. Et mærkeligt Træk, der viser den Tillid, man ogsaa under Frederik den Andens Regjering havde til denne Domstol, findes i von Dohms Denckwürdigkeiten meiner Zeit 4ter Band. Lemgo und Hannover 1819. Side

Da vi iøvrigt ved en anden Leilighed skulle udbrede os udførligere over den franske Criminalproces.

109-110. Kongen ønskede at erhverve en nær ved Sanssouci liggende Mølle og sammes Grundstykker, der grændsede nær til den Kongelige Hauge. Han foreslog Eiermanden at sælge disse Eiendomme mod en mere end tilstrækkelig Skadesløsholdelse, men denne vilde ei derpaa indlade sig. Kongen, hvem Sagen laae meget paa Hjerte, gjentog personlig hiint Forslag, da han engang tilfældigviis mødte Eieren. Da nu denne ligefrem vedblev sin Vægring, sagde Kongen: "men hvad, om jeg nu tager Møllen fra ham?" "Ja" var Mandens kjække Svar "naar der ikke var en Kammerret i Berlin, saa kunde Deres Majestæt vel gjøre det." Kongen glædede sig over Svaret og Manden beholdt sin Eiendom. Vel har man et mærkeligt Exempel paa, at denne store Konge vilkaarligen greb i Retspleien, da han, i den bekjendte Arnoldske Sag, resolvendo baade ophævede Kammerrettens Dom, og casserede adskillige af Dommerne, samt straffede dem med Fæstningsarrest. Men dette enkelte Magtsprog, der hidrørte fra en i sig berømmelig Iver for upartisk Retspleie men tillige fra et engang fattet urigtigt Begreb om Sagen, hvorfra intet kunde bringe Kongen, skadede aldeles ikke Rettens Anseelse og Selvstændighed; hvorimod alle, uagtet den dybe Respect, man ellers bar for Kongen, viste de Lidende den største Deeltagelse og Agtelse, ligesom Kongen heller ikke paa nogen Maade kunde formaae enten Criminalsenatet eller vedkommende Ministre til i

hvorom vi dog tidligere have yttret os i nyt jur. Ark. 10 B. S. 1-109, saa skulle vi her ikke videre indlade os paa denne Sag. Forfatteren giver hertil heller ingen beqvem Anledning, da han blot udtaler sin Mening, uden derfor at give Grunde. Vi kunne derfor heller ikke indlade os paa den Dom, der S. 614 gives om code pénal, hvorom Forfatteren mener, at den er fri for mange af de Feil, hvortil Jagen efter Principer, Generaliseren og haarfine Bestemmelser har forført Forfatterne af de nyere tydske Lovbøger. Det vilde ellers ikke være vanskeligt at bevise, at de Udsættelser, man har gjort paa de nyere tydske Lovbøger, endog passe sig langt bedre paa code pénal. Det er oven berørt, hvorledes samme ogsaa lægger Forskjællen mellem Forseelser (delits) og Forbrydelser (crimes) til Grund, hvilket vist nok er det største systematiske Misgreb, der kan forekastes den nye Baierske Lov *), og det er endda af mange Gange større Betydenhed i Frankrig, hvor Adgangen til at nyde godt af den Rettergangsmaade, der, efter sin Bestemmelse, skulde garantere Domstolene deres Selvstændighed (skjøndt man maa tilstaae, at den, i sin forvanskede Forfatning, ikke gjør det) beroer paa hiin Forskjel. At denne i Frankrig

den Sag at kemme efter hans forud yttrede Mening. See Dohm l. c. 1ster Band, S. 267-279 samt 534-584.

*) See nyt jur. Ark., No. 29, S. 28-32.

blandt andet ideligen leder til fordærvelige Competents-Spørgsmaale, hvormed Sagerne slæbes omkring fra den ene Domstol til den anden, har og Erfaringen lært *). For blot endnu at anføre et Exempel, saa er et af de stærkeste Beviser, man har vidst at anføre mod den nye Baierske Lov med Hensyn til den Tilbøielighed til at binde Dommeren ved nøiagtig bestemte Regler, man forekaster samme, det, at der i Lovgivningen om Legemsbeskadigelser gjøres Forskjel paa, om den Beskadigede i en heel Maaned eller i kortere Tid gjøres uskikket til at passe sine sædvanlige Forretninger. Men en ganske lige Bestemmelse findes i code pénal §. 309, hvorhos man her kan mærke, at §. 316 bestemmer Dødsstraf for den, der har kastreret en Anden, saafremt denne døer deraf inden 40 Dage. I Afsnittet om Tyverie (Liv. 3 cap. 51) vil man finde langt flere Subtiliteter og legale Definitioner, end i den Baierske eller Østerrigske Lov, og vil man end i saa Henseende ansee det som et Fortrin, at den ikke kjender de paa Værdien af det Stjaalne grundede Forskjeller, som disse Love indeholde, saa maa det bemærkes, at §. 463 hjemler Domstolene Ret til, i alle Tilfælde, hvor en Forbrydelse mod Eiendomsretten, efter Lovens Forskrifter, straffes med Fængsel, at nedsætte Straffetiden, endog under 6 Dage, og den dermed forbundne Pengebod endog under 16 Franker, saafremt Skadens

*) Cfr. Berenger l. c. p. 179-180.

Størrelse ikke overstiger 25 Franker og Omstændighederne ellers findes formildende. Der kunde, ifølge dette Lovbud, let gives Tilfælde, hvor den Skyldige, som, hvis Gjenstanden var 26 Frank., ei kunde affone sin Brøde mildere end med et Par Aars Fængsel og nogle hundrede Dalers Bøde, kan, forbi Gjenstanden kun er 25 Frank., slippe med nogle faa Dages Fængsel og Mulkt af nogle faa Franker. Stærkere Exempler paa Tilfældets Indflydelse formedelst Lovgiverens alt for store Omhue i at bestemme Alt, vil man neppe finde i nogen af de andre omhandlede Love.

XXVIII. Wie dachten die Alten über das Strafrecht des Staats, sind ihre Vorstellungen richtiger als die der Neuern, und in wiefern können oder müssen wir sogar noch davon Anwendung machen? Von Herrn C. C. von Dabelow, Hofrath und Professor auf der Universitet Dorpat. S. 617-657.

Forfatteren seer med megen Hovmod ned paa den nyere Tids Begreber om Statens Væsen i Almindelighed og dens Strafferet i Særdeleshed. Det mangler, saa mener han, de Nyer aldeles paa det frie og dybe Blik, som udmærkede de gamle Stater, og som Forfatteren igjen vil opvække. Hos de Gamle var det ikke Tale om nogen sophistisk Deduction af Staten eller dens Strafferet. Staten var, ligesom Slaverie,

Eiendom o. s. v. en Gjenstand, hvorom jus naturale tiede, og som allene lod sig kjende og retfærdiggjøre af jus positivum. Statens Straffæret var derfor og noget for sig selv bestaaende, ikke erkjendende andre Grændser end Politiken, hvorhos den dog maatte agte Menneskenes ethiske Natur, forsaavidt Politiken, der gaaer over alt, kunde taale det. Man erkjendte Forbrydelser og Straf ogsaa hvor Loven taug, og Staten ansaae sig, hvor den, for at afskrække Folket og veilede Dommeren, havde paabudet en bestemt Straf, dog ingenlunde bunden ved denne, men kunde straffe haardere, hvor Politiken krævede det. Regel var det endog, altid at straffe haardere end man havde truet; thi de Gamle ræsonerede som en ikke philosophisk Bonde, der finder, at hans Dreng, der, uagtet han har truet ham med at hænge ham op ved Benene, hvis han stjæler Kirsebær, dog har tilladt sig dette, nu maa hænges ved Halsen, da hiin Trudsel har viist sig at være utilstrækkelig til at afskrække ham. Forfatteren har iøvrigt udeladt Beviisstederne, fordi de vilde kræve en vidtløftig Commentar, som han her ikke kunde give. Derimod giver han Læsetne Haab om, at faae disse Beviissteder, tilligemed den fornødne Commentar, i et Værk, som han maaskee om kort Tid lader komme for Lyset om de gamle Folks og især Romernes jus naturale et gentium. Han anmærker i den Anledning, at, saa længe den romerske Rets Grundbegreber endnu ikke ere opklarede, er sammes Studium saa godt

Størrelse ikke overstiger 25 Franker og Omstændighederne ellers findes formildende. Der kunde, ifølge dette Lovbud, let gives Tilfælde, hvor den Skyldige, som, hvis Gjenstanden var 26 Frank., ei kunde afsone sin Brøde mildere end med et Par Aars Fængsel og nogle hundrede Dalers Bøde, kan, forbi Gjenstanden kun er 25 Frank., slippe med nogle faa Dages Fængsel og Mulkt af nogle faa Franker. Stærkere Exempler paa Tilfældets Indflydelse formedelst Lovgiverens alt for store Omhue i at bestemme Alt, vil man neppe finde i nogen af de andre omhandlede Love.

XXVIII. Wie dachten die Alten über das Strafrecht des Staats, sind ihre Vorstellungen richtiger als die der Neuern, und in wiefern können oder müssen wir sogar noch davon Anwendung machen? Von Herrn C. C. von Dabelow, Hofrath und Professor auf der Universitet Dorpat. S. 617-657.

Forfatteren seer med megen Hovmod ned paa den nyere Tids Begreber om Statens Væsen i Almindelighed og dens Strafferet i Særdeleshed. Det mangler, saa mener han, de Nyer aldeles paa det frie og dybe Blik, som udmærkede de gamle Stater, og som Forfatteren igjen vil opvække. Hos de Gamle var der ikke Tale om nogen sophistisk Deduction af Staten eller dens Strafferet. Staten var, ligesom Slaverie,

Eiendom o. s. v. en Gjenstand, hvorom jus naturale tiede, og som allene lod sig kjende og retfærdiggjøre af jus positivum. Statens Straffæret var derfor og noget for sig selv bestaaende, ikke erkjendende andre Grændser end Politiken, hvorhos den dog maatte agte Menneskenes ethiske Natur, forsaavidt Politiken, der gaaer over alt, kunde taale det. Man erkjendte Forbrydelser og Straf ogsaa hvor Loven taug, og Staten ansaae sig, hvor den, for at afskrække Folket og veilede Dommeren, havde paabudet en bestemt Straf, dog ingenlunde bunden ved denne, men kunde straffe haardere, hvor Politiken krævede det. Regel var det endog, altid at straffe haardere end man havde truet; thi de Gamle ræsonerede som en ikke philosophisk Bonde, der finder, at hans Dreng, der, uagtet han har truet ham med at hænge ham op ved Benene, hvis han stjæler Kirsebær, dog har tilladt sig dette, nu maa hænges ved Halsen, da hiin Trudsel har viist sig at være utilstrækkelig til at afskrække ham. Forfatteren har iøvrigt udeladt Beviisstederne, fordi de vilde kræve en vidtløftig Commentar, som han her ikke kunde give. Derimod giver han Læserne Haab om, at faae disse Beviissteder, tilligemed den fornødne Commentar, i et Værk, som han maaskee om kort Tid lader komme for Lyset om de gamle Folks og især Romernes jus naturale et gentium. Han anmærker i den Anledning, at, saa længe den romerske Rets Grundbegreber endnu ikke ere opklarede, er sammes Studium saa godt

som intet. Her ligger, siger han, Retfærds første og dybeste historiske Side, som derfor synes mindst at være bemærket. Men uagtet Forfatteren S. 627 saaledes har ladet de vist nok nysgjerrige Læsere nøie med Haabet om et tilkommende Værk, hvori Forfatteren, der ellers ikke er agtet for at staae saa høit over alle samtidige Retsforskere, vil vise, at ingen endnu er kommet ind i den romerske Rets Studium, saa finder han dog for godt længere nede at anføre nogle af den Justinianske Lovgivning hentede Beviser for sin Paastand. Disse Beviser ville dog neppe gjøre synderlig Virkning. Saaledes skal, l. 108 D. de regulis juris, hvor Paulus siger: fere in omnibus pœnalibus judiciis et ætati, et imprudendentiæ succurritur, godtgjøre, at denne Jurist erkjender, at Ethiken i Collisions Tilfælde maa vige for Politiken. Som Beviis herpaa paaberaaber han sig og de Love, hvorefter Statsforræderes Børn bleve straffede. At Romerne antoge Forbrydelse og Straf uden Lov, derpaa skal l. 2 D. de justitia et jure og Begrebet om incestus juris gentium tjene til Beviis. Endelig har han i det bekjendte Sted l. 20 C. de poenis Beviis for, at man ansaae den høieste Magt for competent til at skjærpe Lovens Straf efter Godtbefindende; og ved dette Sted, der rigtig nok indeholder hvad han deri søger, forsikkrer han, at Principet ikke først er opstaaet under de despotiske Imperatorer.

For denne fuldkommen frie, kun ved den ægte Politik beherskede, Strafferet er Forfatteren høist begeistret; og med dyb Foragt seer han ned paa vor Tids Tagstuetheorier, der gaae ud paa at hemme Statens frie Bevægelser ved Love, hvilket han forsikkrer at være den største Daarskab, og at forraade fuldkommen Mangel af Indsigt i det store verdensborgerlige Liv. Det Ideal, der saaledes begeistrer ham, er egentligen den østerlandske Despotisme, hvilken det er han tænker sig under de mange fornemme og høittonende Navne, han bruger. Den er det, han kalder Frihed, Naturliv, ja endog det moderne Ord "Volksthümlich" er en Betegnelse, hvormed han tager til Takke, for at udsmykke dette despotiske System. Han forsikkrer derhos, at han ingenlunde er, hvad Tidsalderens Uforstand, der aldeles ikke har kunnet begribe Tendentsen af hans publicistiske Arbeider, har beskyldt ham for, en Hofpublicist, hvorfor han beder Gud bevare sig, og heri maa man og troe ham, da det Tyrkiske Hof neppe holder Publicister. Iøvrigt ligger, hvad der egentlig skal være Beviis for hans Hovedsætning, at den høieste Magt vilkaarligen kan skjærpe de lovbestemte Straffe, i det Ræsonnement, han lægger den ovenomtalte uphilosophiske Bonde i Munden. Men Forfatteren vil have ondt ved at finde en Bonde saa uphilosophisk, som han behøver ham; thi med et Gran af sund Menneskeforstand vil Bonden begribe, at han handler baade uret og uklogt, naar han straffes

saa vil man have ondt ved at troe, at samme skulde give større Betryggelse for den borgerlige Frihed end den som finder Sted i Lande, som have velorganiserede faste Domstole. Skjøndt satte af Regenterne selv, pleie dog disse i enhver Stat, hvor ikke en moralsk Opløsning er indtraadt, at udøve deres Embede med en Selvstændighed, som selve Regjeringerne finde deres Ære og Interesse i at vedligeholde *).

de Magthavendes Hænder, giver han en endnu ufordeelagtigere Charakteristik over de Eedsvornes Ret, saaledes som Institutet er forvansket i Frankrig, og udlader sig, blandt andet, saaledes: "mais sous le perfide nom de jurés, ces commissaires sont mille fois plus dangereux pour l'accusé, qv'un tribunal d'exception qvi serait permanent comme l'ont eté les tribunaux revolutionaires."

*) Saaledes hos os, hvorved jeg maa henvise til hvad jeg i nyt jur. Ark. 10de Bind, Side 69-72 har anmærket. Andre Lande give ligeledes Exempler paa uafhængige dømmende Collegier under et reent Monarchie. Som et særdeles agtværdigt Exempel herpaa har den Preussiske Kammerret udmærket sig. De Beviser paa Selvstændighed og ubøielig Retfærdighed, som dette Tribunal havde Leilighed til at give under Frederik Wilhelm den Andens Regjering, ere bekjendte nok. Et mærkeligt Træk, der viser den Tillid, man ogsaa under Frederik den Andens Regjering havde til denne Domstol, findes i von Dohms Denckwürdigkeiten meiner Zeit 4ter Band. Lemgo und Hannover 1819. Side

Da vi iøvrigt ved en anden Leilighed skulle udbrede os udførligere over den franske Criminalproces.

109-110. Kongen ønskede at erhverve en nær ved Sanssouci liggende Mølle og sammes Grundstykker, der grændsede nær til den Kongelige Hauge. Han foreslog Eiermanden at sælge disse Eiendomme mod en mere end tilstrækkelig Skadesløsholdelse, men denne vilde ei derpaa indlade sig. Kongen, hvem Sagen laae meget paa Hjerte, gjentog personlig hiint Forslag, da han engang tilfældigviis mødte Eieren. Da nu denne ligefrem vedblev sin Vægring, sagde Kongen: "men hvad, om jeg nu tager Møllen fra ham?" "Ja" var Mandens kjække Svar "naar der ikke var en Kammerret i Berlin, saa kunde Deres Majestæt vel gjøre det." Kongen glædede sig over Svaret og Manden beholdt sin Eiendom. Vel har man et mærkeligt Exempel paa, at denne store Konge vilkaarligen greb i Retspleien, da han, i den bekjendte Arnoldske Sag, resolvendo baade ophævede Kammerrettens Dom, og casserede adskillige af Dommerne, samt straffede dem med Fæstningsarrest. Men dette enkelte Magtsprog, der hidrørte fra en i sig berømmelig Iver for upartisk Retspleie men tillige fra et engang fattet urigtigt Begreb om Sagen, hvorfra intet kunde bringe Kongen, skadede aldeles ikke Rettens Anseelse og Selvstændighed; hvorimod alle, uagtet den dybe Respect, man ellers bar for Kongen, viste de Lidende den største Deeltagelse og Agtelse, ligesom Kongen heller ikke paa nogen Maade kunde formaae enten Criminalsenatet eller vedkommende Ministre til i

saa vil man have ondt ved at troe, at samme skulde give større Betryggelse for den borgerlige Frihed end den som finder Sted i Lande, som have velorganiserede faste Domstole. Skjøndt satte af Regenterne selv, pleie dog disse i enhver Stat, hvor ikke en moralsk Opløsning er indtraadt, at udøve deres Embede med en Selvstændighed, som selve Regjeringerne finde deres Ære og Interesse i at vedligeholde *).

de Magthavendes Hænder, giver han en endnu ufordeelagtigere Charakteristik over de Eedsvornes Ret, saaledes som Institutet er forvansket i Frankrig, og udlader sig, blandt andet, saaledes: "mais sous le perfide nom de jurés, ces commissaires sont mille fois plus dangereux pour l'accusé, qu'un tribunal d'exception qui serait permanent comme l'ont été les tribunaux révolutionaires."

*) Saaledes hos os, hvorved jeg maa henvise til hvad jeg i nyt jur. Ark. 10de Bind, Side 69-72 har anmærket. Andre Lande give ligeledes Exempler paa uafhængige dømmende Collegier under et reent Monarchie. Som et særdeles agtværdigt Exempel herpaa har den Preussiske Kammerret udmærket sig. De Beviser paa Selvstændighed og ubøielig Retfærdighed, som dette Tribunal havde Leilighed til at give under Frederik Wilhelm den Andens Regjering, ere bekjendte nok. Et mærkeligt Træk, der viser den Tillid, man ogsaa under Frederik den Andens Regjering havde til denne Domstol, findes i von Dohms Denckwürdigkeiten meiner Zeit 4ter Band. Lemgo und Hannover 1819. Side

Da vi iøvrigt ved en anden Leilighed skulle udbrede os udførligere over den franske Criminalproces.

109-110. Kongen ønskede at erhverve en nær ved Sanssouci liggende Mølle og sammes Grundstykker, der grændsede nær til den Kongelige Hauge. Han foreslog Eiermanden at sælge disse Eiendomme mod en mere end tilstrækkelig Skadesløsholdelse, men denne vilde ei derpaa indlade sig. Kongen, hvem Sagen laae meget paa Hjerte, gjentog personlig hiint Forslag, da han engang tilfældigviis mødte Eieren. Da nu denne ligefrem vedblev sin Vægring, sagde Kongen: "men hvad, om jeg nu tager Møllen fra ham?" "Ja" var Mandens kjække Svar "naar der ikke var en Kammerret i Berlin, saa kunde Deres Majestæt vel gjøre det." Kongen glædede sig over Svaret og Manden beholdt sin Eiendom. Vel har man et mærkeligt Exempel paa, at denne store Konge vilkaarligen greb i Retspleien, da han, i den bekjendte Arnoldske Sag, resolvendo baade ophævede Kammerrettens Dom, og casserede adskillige af Dommerne, samt straffede dem med Fæstningsarrest. Men dette enkelte Magtsprog, der hidrørte fra en i sig berømmelig Iver for upartisk Retspleie men tillige fra et engang fattet urigtigt Begreb om Sagen, hvorfra intet kunde bringe Kongen, skadede aldeles ikke Rettens Anseelse og Selvstændighed; hvorimod alle, uagtet den dybe Respect, man ellers bar for Kongen, viste de Lidende den største Deeltagelse og Agtelse, ligesom Kongen heller ikke paa nogen Maade kunde formaae enten Criminalsenatet eller vedkommende Ministre til i

hvorom vi dog tidligere have yttret os i nyt jur. Ark. 10 B. S. 1-109, saa skulle vi her ikke videre indlade os paa denne Sag. Forfatteren giver hertil heller ingen beqvem Anledning, da han blot udtaler sin Mening, uden derfor at give Grunde. Vi kunne derfor heller ikke indlade os paa den Dom, der S. 614 gives om code pénal, hvorom Forfatteren mener, at den er fri for mange af de Feil, hvortil Jagen efter Principer, Generaliseren og haarfine Bestemmelser har forført Forfatterne af de nyere tydske Lovbøger. Det vilde ellers ikke være vanskeligt at bevise, at de Udsættelser, man har gjort paa de nyere tydske Lovbøger, endog passe sig langt bedre paa code pénal. Det er oven berørt, hvorledes samme ogsaa lægger Forskjellen mellem Forseelser (delits) og Forbrydelser (crimes) til Grund, hvilket vist nok er det største systematiske Misgreb, der kan forekastes den nye Baierske Lov*), og det er endda af mange Gange større Betydenhed i Frankrig, hvor Adgangen til at nyde godt af den Rettergangsmaade, der, efter sin Bestemmelse, skulde garantere Domstolene deres Selvstændighed (skjøndt man maa tilstaae, at den, i sin forvanskede Forfatning, ikke gjør det) beroer paa hiin Forskjel. At denne i Frankrig

den Sag at stemme efter hans forud yttrede Mening. See Dohm l. c. 1ster Band, S. 267-279 samt 534-584.

*) See nyt jur. Ark., No. 29, S. 28-32.

blandt andet ideligen leder til forderveligs Competents-Spørgsmaale, hvormed Sagerne slæbes omkring fra den ene Domstol til den anden, har og Erfaringen lært *). For blot endnu at anføre et Exempel, saa er et af de stærkeste Beviser, man har vidst at anføre mod den nye Baierske Lov med Hensyn til den Tilbøielighed til at binde Dommeren ved nøiagtig bestemte Regler, man forekaster samme, det, at der i Lovgivningen om Legemsbeskadigelser gjøres Forskjel paa, om den Beskadigede i en heel Maaned eller i kortere Tid gjøres uskikket til at passe sine sædvanlige Forretninger. Men en ganske lige Bestemmelse findes i code pénal §. 309, hvorhos man der kan mærke, at §. 316 bestemmer Dødsstraf for den, der har castreret en Anden, saafremt denne døer deraf inden 40 Dage. I Afsnittet om Tyverie (Liv. 3 cap. 51) vil man finde langt flere Subtiliteter og legale Definitioner, end i den Baierske eller Østerrigske Lov, og vil man end i saa Henseende ansee det som et Fortrin, at den ikke kjender de paa Værdien af det Stjaalne grundede Forskjeller, som disse Love indeholde, saa maa det bemærkes, at §. 463 hjemler Domstolene Ret til, i alle Tilfælde, hvor en Forbrydelse mod Eiendomsretten, efter Lovens Forskrifter, straffes med Fængsel, at nedsætte Straffetiden, endog under 6 Dage, og den dermed forbundne Pengebod endog under 16 Franker, saafremt Skadens

*) Cfr. Berenger l. c. p. 179-180.

Størrelse ikke overstiger 25 Franker og Omstændighederne ellers findes formildende. Der kunde, ifølge dette Lovbud, let gives Tilfælde, hvor den Skyldige, som, hvis Gjenstanden var 26 Frank., ei kunde affone sin Brøde mildere end med et Par Aars Fængsel og nogle hundrede Dalers Bøde, kan, forbi Gjenstanden kun er 25 Frank., slippe med nogle faa Dages Fængsel og Mulkt af nogle faa Franker. Stærkere Exempler paa Tilfældets Indflydelse formedelst Lovgiverens alt for store Omhue i at bestemme Alt, vil man neppe finde i nogen af de andre omhandlede Love.

XXVIII. Wie dachten die Alten über das Strafrecht des Staats, sind ihre Vorstellungen richtiger als die der Neuern, und in wiefern können oder müssen wir sogar noch davon Anwendung machen? Von Herrn C. C. von Dabelow, Hofrath und Professor auf der Universitet Dorpat. S. 617-657.

Forfatteren seer med megen Hovmod ned paa den nyere Tids Begreber om Statens Væsen i Almindelighed og dens Strafferet i Særdelesheb. Det mangler, saa mener han, de Nyer aldeles paa det frie og dybe Blik, som udmærkede de gamle Stater, og som Forfatteren igjen vil opvække. Hos de Gamle var det ikke Tale om nogen sophistisk Deduction af Staten eller dens Strafferet. Staten var, ligesom Slaverie,

Eiendom o. s. v. en Gjenstand, hvorom jus naturale tiede, og som allene lod sig kjende og retfærdiggjøre af jus positivum. Statens Straffæret var derfor og noget for sig selv bestaaende, ikke erkjendende andre Grændser end Politiken, hvorhos den dog maatte agte Menneskenes ethiske Natur, forsaavidt Politiken, der gaaer over alt, kunde taale det. Man erkjendte Forbrydelser og Straf ogsaa hvor Loven taug, og Staten ansaae sig, hvor den, for at afskrække Folket og veilede Dommeren, havde paabudet en bestemt Straf, dog ingenlunde bunden ved denne, men kunde straffe haardere, hvor Politiken krævede det. Regel var det endog, altid at straffe haardere end man havde truet; thi de Gamle ræsonerede som en ikke philosophisk Bonde, der finder, at hans Dreng, der, uagtet han har truet ham med at hænge ham op ved Benene, hvis han stjæler Kirsebær, dog har tilladt sig dette, nu maa hænges ved Halsen, da hiin Trudsel har viist sig at være utilstrækkelig til at afskrække ham. Forfatteren har iøvrigt udeladt Beviisstederne, fordi de vilde kræve en vidtløftig Commentar, som han her ikke kunde give. Derimod giver han Læsetne Haab om, at faae disse Beviissteder, tilligemed den fornødne Commentar, i et Værk, som han maaskee om kort Tid lader komme for Lyset om de gamle Folks og især Romernes jus naturale et gentium. Han anmærker i den Anledning, at, saa længe den romerske Rets Grundbegreber endnu ikke ere opklarede, er sammes Studium saa godt

som intet. Her ligger, siger han, Retkens første og dybeste historiske Side, som derfor synes mindst at være bemærket. Men uagtet Forfatteren S. 627 saaledes har ladet de vist nok nysgjerrige Læsere nøie med Haabet om et tilkommende Værk, hvori Forfatteren, der ellers ikke er agtet for at staae saa høit over alle samtidige Retsforskere, vil vise, at ingen endnu er kommet ind i den romerske Rets Studium, saa finder han dog for godt længere nede at anføre nogle af den Justinianske Lovgivning hentede Beviser for sin Paastand. Disse Beviser ville dog neppe gjøre synderlig Virkning. Saaledes skal, l. 108 D. de regulis juris, hvor Paulus siger: fere in omnibus pœnalibus judiciis et ætati, et imprudendentiæ succurritur, godtgjøre, at denne Jurist erkjender, at Ethiken i Collisions Tilfælde maa vige for Politiken. Som Beviis herpaa paaberaaber han sig og de Love, hvorefter Statsforræderes Børn bleve straffede. At Romerne antoge Forbrydelse og Straf uden Lov, derpaa skal L. 2 D. de justitia et jure og Begrebet om incestus juris gentium tjene til Beviis. Endelig har han i det bekjendte Sted l. 20 C. de poenis Beviis for, at man ansaae den høieste Magt for competent til at skjærpe Lovens Straf efter Godtbefindende; og ved dette Sted, der rigtig nok indeholder hvad han deri søger, forsikkrer han, at Principet ikke først er opstaaet under de despotiske Imperatorer.

For denne fuldkommen frie, kun ved den ægte Politik beherskede, Strafferet er Forfatteren høist begeistret; og med dyb Foragt seer han ned paa vor Tids Tagstuetheorier, der gaae ud paa at hemme Statens frie Bevægelser ved Love, hvilket han forsikkrer at være den største Daarskab, og at forraade fuldkommen Mangel af Indsigt i det store verdensborgerlige Liv. Det Ideal, der saaledes begeistrer ham, er egentligen den østerlandske Despotisme, hvilken det er han tænker sig under de mange fornemme og høittonende Navne, han bruger. Den er det, han kalder Frihed, Naturliv, ja endog det moderne Ord "Volksthümlich" er en Betegnelse, hvormed han tager til Takke, for at udsmykke dette despotiske System. Han forsikkrer derhos, at han ingenlunde er, hvad Tidsalderens Uforstand, der aldeles ikke har kunnet begribe Tendentsen af hans publicistiske Arbeider, har beskyldt ham for, en Hofpublicist, hvorfor han beder Gud bevare sig, og heri maa man og troe ham, da det Tyrkiske Hof neppe holder Publicister. Iøvrigt ligger, hvad der egentlig skal være Beviis for hans Hovedsætning, at den høieste Magt vilkaarligen kan skjærpe de lovbestemte Straffe, i det Ræsonnement, han lægger den ovenomtalte uphilosophiske Bonde i Munden. Men Forfatteren vil have ondt ved at finde en Bonde saa uphilosophisk, som han behøver ham; thi med et Gran af sund Menneskeforstand vil Bonden begribe, at han handler baade uret og uklogt, naar han straffes

den af hans Folk, som har overtraadt en af en foregaaende Trusel ledsaget Befaling, haardere, end han havde truet. Han vil indsee, at, hvis han ikke kunde været tjent med at indskrænke sig til den Revselse, hvormed han truede, saa burde han have indrettet sin Trusel anderledes, eller i al Fald ikke truet med et bestemt Onde, men at han nu maa lade sig nøie med at fuldføre den Trusel, hvormed han ledsagede sin Befaling. Bonden vil og let begribe, at det er en plat Urimelighed, naar det paastaaes, at man altid skal gaae videre, end man truede, fordi Overtrædelsen vidner om, at Truslen ei var stærk nok til at overvinde den onde *Begjærlighed*. Det vil neppe undgaae Bondens Opmærksomhed, at, naar det først blev erkjendt som Regel, at Straffen skulde være haardere, end man havde truet med, saa maatte Enhver vente en høiere Straf, end den, han var truet med, og, naar end ikke denne Forventning om høiere Straf, som maatte forudsættes hos enhver Overtræder, havde virket den tilbørlige Afskrækkelse, saa maatte man, efter Grundsætningen, at den Skyldige altid skal straffes over Forventning, skride til en end høiere Straf; og saaledes blev end ikke den piinligste Dødsstraf nok for den, der stjal Bondens Kirsebær.

Forfatteren klager meget over det Forskruede, Konstlede og Smaalige i Tidsalderens Begreber. At meget sligt driver sit Spil, lader sig vist ikke nægte; men, hvad Forf., under slige og andre Haansnavne, bestrider, er den simpleste og naturligste Retfærdigheds

Bud, hvorom Statsstyrere og Statslærere og ellers alle ikke aldeles uoplyste Mennesker, i flere Menneskealdere, have været enige. Hvor konstlet og skjævt Forfatterens eget Grundræsonement er, have vi nyligen seet, og for at godtgjøre, at hans Foredrag heller ikke giver ham Adgang til at skjelde over Forskruelse, skulle vi blot anføre et Par Phraser: S. 622 "Aber als blos plastische Erscheinung in der Sinnenwelt laßt sich von ihm (dem Staat) weder eine physische noch eine ethische Natur prädiciren; es ist eine rein politische Natur, die sich von ihm behaupten läßt" og S. 638 Note i en Prøve paa en juridisk Cathekismus, under No. 7, 8 og 9 7) "Ist es denn doch nicht der Politik und Ethik in ihrer Gesammt-Vermählung angemessen, nur die gesetzlich angedrohete Strafe zur Anwendung zu bringen? — Nein, der Politik ist das vielmehr ganz zuwider, welche eine härtere Bestrafung fordert, und die Ethik muß auch diesem Postulat beitreten. Es laßt sich sogar behaupten, die Vernunft fordere eine härtere Bestrafung, als die ist, welche das Strafgesetz ausspricht. 8) Was ist also der Satz: non datur poena sine lege? Ein grundlöser Kapzaum, den man dem Strafrecht des Staats angelegt hat, wodurch dessen freie Bewegung in der ersten Potenz gehemmt wird. 8) Was ist ferner der Satz: daß der Verbrecher ein wohlerworbenes Recht durch das Strafgesetz erhält, nur nach diesem allein beurtheilt zu werden? Ein Schnürleib, zu dem Ende erfunden, um das Strafrecht

des Staats in der zweiten Potenz zu lähmen." Dersom Forfatteren ved en saadan Cathekismus vil bibringe Bønderne sine criminalistiske Grundsætninger, vil han neppe deri være mere heldig, end han har været i at lære Criminalret af Bønderne.

XXIX. Von der Verbindlichkeit der Erben eines Verdächtigen, die Kosten der Generaluntersuchung zu tragen, während welcher ihr Erblasser verstorben ist. Von Dr. Emmerich, K. B. Appellationsgerichtsrathe des Rezatkreises zu Ansbach. S. 658-664.

Hvad den Anklagedes Forpleining i Arresten angaaer, mener Forfatteren, at samme bør betales af hans Arvinger, efterdi han selv burde have udredet disse Omkostninger, hvis han dertil havde havt Formue. De øvrige, ved Undersøgelsen foraarsagede, Udgifter bør vel ligeledes erstattes af Arvingerne, forsaavidt den Sigtede, ved nogen uforsigtig eller utilladelig Handling, har forvoldet Sagens Anlæg. Men Reglen vil sjelden komme til Anvendelse, fordi Sagen ordentligviis ikke fortsættes, naar den Anklagede døer under Generalinqvisitionen. Forfatteren har vist nok heri Ret, men den hele Materie synes ikke at fortjene nogen egen Undersøgelse; thi Grundsætningen bliver, som han indrømmer, den samme, enten den Anklagede døer under Generalinqvisitionen eller ikke, og Reglens An-

vendelse giver sig temmelig af sig selv i ethvert enkelt Tilfælde. Forresten kunde der tænkes flere Aarsager til Sagens Fortsættelse efter den Anklagedes Død, end Forfatteren har angivet, f. Ex. hvor Erstatningen for den gjorte Skade er af den Betydenhed, at samme kan lønne Sagens Fortsættelse, hvilket blandt andet i Mordbrands Tilfælde let kan finde Sted. Heller ikke sees det, hvad der kunde hindre Vedkommende i at søge Omkostningerne erstattede i den Anklagedes Boe, saafremt Sagen alt var bragt saa vidt, at der var oplyst en Grund, som gjorde ham forpligtet til at betale Omkostningerne. Ofte er endog den Anklagede fuldkommen overbeviist under Generalinqvisitionen. Forfatteren indlader sig paa den Baierske Straffelovs Bestemmelser, angaaende Omkostningers Tilsvar, og mener, at 2 Th. §. 407 bør forklares indskrænkende ved Hjelp af §. 405. Det er vist nok, at §. 407, naar den forklares bogstavelig, kommer i aabenbar Strid med §. 405; men dens Ord synes dog for tydelige og bestemte til at tilstæde hiin Fortolkning.

XXX. Ueber Stimmenmehrheit in Criminalsachen von Herrn Dr. Spangenberg, Hof- und Kanzleirath zu Celle. S. 665-677.

Hofraad Spangenberg meddeler, uden nogen tilføiet egen Bemærkning, nogle Lovforslag angaaende Stemmeflerhedens Beregning i criminelle Sager, som

findes i Opuscules appartenant à la science de la législation. Par le comte Francois Vigile Barbacovi, Chancelier èmérite de la cidevant principauté de Trente. Vol. I, traduit de l'Italien Milan. 1818. Disse gaae for det første ud paa, at Udslaget bør gjøres til Fordeel for den Anklagede, ei blot naar Stemmerne ere lige, men og hvor der kun er een Stemme mere mod end for ham. Forfatteren paastaaer, at det er den største Uretfærdighed, at den Anklagede i saadanne Tilfælde fordømmes paa Grund af een Stemme, saa meget urimeligere, hedder det, som der til et Beviis mod den Anklagede i det mindste kræves to uforkastelige Vidner, og Vidnerne dog have langt større Sikkerhed om det, de udsige, som grundet paa Erfaring med egne Sandser, end Dommerne, der kun, ved Reflection, danne dem en Mening. Han anmærker derhos, at den saakaldte calculus Minervæ sigter hertil, og at det er en Misforstaaelse, naar man mener, at der allerede var Stemmelighed for og mod Orest, inden Minerva kom til; hvorimod der forhen var en Stemme mindre til hans Forbeel, og Stemmeligheden først blev tilveiebragt, da Minerva tilkastede den hvide Steen. Forfatterens Mening er ingenlunde nye *); men der ligger imidlertid snarest den Forestilling til Grund, at Orest vilde været fordømt, saafremt der havde blevet en Overvægt af een Stemme imod ham.

*) See jur. Ark. No. 26 S. 50-51.

Den Analogie, Forfatteren henter fra Vidner, er uden Tvivl meget haltende. End ikke hvor der t. Ex. vare 7 Vidner mod og 5 for den Anklagede kunde det ubetinget antages, at han skulde dømmes skyldig; thi vel have, hvor den personlige Troværdighed er lige, 7 Vidners Udsigende noget mere Formodning for sig end fems, men Forskjellen er dog ingenlunde af den Vigtighed, at man kunde paastaae, at disse Vidner aldeles ikke kunne komme i Betragtning. Dersom Sagen skulde behandles mathematisk, maatte man nok snarere lægge den geometriske end den arithmetiske Proportion til Grund, og da kunde man ingenlunde sige, at 7 forholdt sig til 5 som 2 til 0. Hvad der bemærkes om, at Vidnerne have større Vished om det, de udsige, end Dommeren om det, han antager, er aldeles skjævt anbragt. Der spørges jo ikke om den Vished, Vidnerne selv have, men kun om den Vished, deres Forklaring giver Dommeren. For Vidnet selv vil det, han har seet og hørt, gjelde for fulde, uden at behøve Stadfæstelse ved nok eet Vidnes dermed samstemmende Forklaring. Forresten er det i sig rosværdigt, at Lovgivningen, hvor Meningerne blandt de Dømmende ere deelte, begunstiger den Anklagede. Men med Hensyn til de mange forskjellige Spørgsmaale, hvorpaa den Anklagedes Skyld eller Uskyld, større eller mildere Straf beroer, vilde det lede til mangfoldige Anomalier, dersom man ligefrem gik efter det endelige Resultat af de forskjellige Meningsyttringer, og saaledes til Exem-

vel tække de Stemmer sammen, der frifandt paa Grund af, at det paatalte Faktum ei ansaaes beviist, de som vel fandt det beviist, men meente, at det in thesi ikke er stridende mod nogen Straffelov, og de som tillige med det paatalte Faktum, som de in thesi erkjendte for strafværdigt, antoge en anden Omstændighed for beviist, der in hypothesi ophævede dets Strafbarhed *). Naar man derimod ikke blot seer paa det endelige Resultat, men tager Hensyn til Meningerne angaaende hvert enkelt Spørgsmaal, vil det slet ikke findes gjørligt, at regne paa den af Forfatteren anbefalede Maade. Det er og ved en anden Leilighed *bemærket* **), at, da den ved Loven og Samvittigheden indskjærpede Regel: ikke at fordømme Nogen uden tilstrækkelig juridisk Vished, maa have virket paa hver enkelt af de Dømmende, saa giver endog en simpel Stemmefleerhed for hans Skyld en meget overveiende Rimelighed imod ham. Men at Staten er beføiet til, paa Grund af en saadan overveiende Rimelighed, at dømme den Anklagede, skjøndt hans Skyldfrihed er tænkelig, erkjender Forfatteren udtrykkelig (S. 673-74). Endelig er den af Forfatteren antagne Regel ikke lige

*) See jur. Ark. No. 26 Side 10-28, og Eunomia 3 B. S. 398-416.

**) Jur. Ark. No. 26 S. 53-54 og Eunomia 3 Bd. S. 375.

passende paa ethvert Tribunal, men, hvor et saadant kun bestaaer af faa Personer, er den Gunst, som vises den Anklagede, af langt større Betydenhed end hvor Retten bestaaer af et talrigt Personale. I en Ret, hvori der kun ere 3 Medlemmer, vilde Unanimie, efter hans Princip, være fornøden til at dømme den Anklagede; hvorimod $\frac{7}{12}$ af alle Stemmer bliver nok, naar Retten bestaaer af 12 Medlemmer. Dette beviser end ydermere, at foranførte Regel i det mindste ikke kan bevises af absolute Retsgrunde.

Forfatterens øvrige Forslage udmærke dem derved, at der, hvor en saadan Stemmefleerhed mod den Anklagede gives, som, efter den oven omhandlede Regel, skal gjøre Udslag, dog bør tages Hensyn til de øvrige for den Anklagede gunstigere Meninger, der ere blevne yttrede, saaledes at disse kunne tjene til Straffens Formildelse. Dette anvender han dog ikke, hvor Stemmerne gaae ud paa ganske forskjellige Straffearter; men da finder han den Straffeart anvendelig, som Stemmefleerheden, vel at mærke, hvad Forfatteren agter for Stemmefleerhed, har antaget eller dog mindst misbilliget. Saaledes i det bekjendte, af Gellius benævnte, Tilfælde, hvor 3 stemme for Dødsstraf, 2 for Landsforviisning og 2 for Pengebod *), antager han Dommen at maatte blive for Landsforviisning. Men

*) Cfr. Eunomia 3 B. S. 385-86, Note.

naar der ei er Skemt for forskjellige Straffearter, hvorimod Meningerne have været deelte angaaende Straffegraderne, er det, han vil have de mildere Meninger tagne i Betragtning til Straffens Formildelse, skjøndt en Stemmefleerhed, saaledes som Forfatteren fordrer den, er for haardere Straf; og ved denne Leilighed lader han endog deres Mening, som have frifundet, komme i Betragtning. I denne Henseende fremsættes adskillige forviklede Regler, men i Grunden lod Alt hvad Forfatteren i saa Henseende vil, sig henføre til en enkelt Regel, nemlig, at man skal sammenlægge de af hver enkelt Voterende antagne Straffestørrelser, hvorved de Stemmer, som vare for Frifindelse regnes for Nul, og derpaa haver at dividere den hele Størrelse med samtlige Voterendes Antal. Saaledes vilde i det S. 674 nævnte Tilfælde, hvor, blandt 8 Dommere, 5 votere for 16 Aars Strafarbeide, og 3 frifinde, Resultatet blive $5 \times 16 + 0 = 80 : 8 = 10$, og i det S. 675 omhandlede, hvor 5 ere for 16, og 3 for 10 Aars Strafarbeide, Regningen blive: $5 \times 16 + 3 \times 10 = 110 : 8 = 13\frac{3}{4}$; og i det S. 675-76 berørte Tilfælde, hvor 4 dømme til 16 Aars Arbeide og 1 til 10 Aars, men de 3 andre frifinde, fik man $4 \times 16 + 10 = 74 : 8 = 9\frac{1}{4}$ Aar. Om denne Methode for Stemmefleerhedens Udfindelse, som Forfatteren dog har udtrykt paa en langt mere forviklet Maade, findes handlet i jur. Ark. No. 26 S. 8-9, og i Eunomia 3 B. S. 388-89. Der er det imidlertid

kun beviist, at den ingenlunde kan bestaae med vore Love. Men den er neppe heller, efter sin Natur, at anbefale. Forfatteren forfalder aabenbar til en betydelig Inconseqvents derved, at den mildere Minoritet bliver uden Indflydelse, hvor Stemmefleerheden, saadan som han vil have den, erklærer sig for en haardere Straffeart, men kun kommer i Betragtning, hvor Uenigheden angaaer Straffegraden. Af Forfatterens Regler følger, at, hvis 5 Votantere erklærede dem for 2 Aars Straffearbeide, 3 derimod for en Pengebod, vilde den første Straf blive de Anklagede tilkjendt, men at derimod Straffetiden kun blev lidet over 1½ Aar, hvis de 3 sidste havde stemt for 1 Aars Strafarbeide. En anden Inconseqvents er det, at den frifindende eller mildere dømmende Minoritet tages i Betragtning med Hensyn til de Straffe, som have forskjellige Grader, men ikke ved de øvrige. Hvor 5 finde den Anklagede skyldig til Dødsstraf, formildes hans Skjæbne ikke derved, at de 3 øvrige frifinde ham, eller kun ansee ham skyldig til en ringere Straf. Ved Dødsstraffen skulde man dog snarere vise slig ængstelig Omhue, end hvor der sporges om andre Straffe. Endelig har Forfatteren, ved de her omhandlede Beregninger af Straffestørrelserne, forsømt at tage Hensyn til den Begunstigelse, hvortil han forhen har fundet den Anklagede berettiget, nemlig, at kun en Stemmefleerhed,

der i det mindste tæller 2 flere end dem, der ere paa det mildere Partie, bør gjøre Udslag mod den Anklagede; thi i hine Beregninger komme de strængere Meninger ligesaameget i Betragtning som de mildere.

XXXI. Beurtheilung der neuesten criminalistischen Schriften. S. 672 til Enden.

Stiftsdecision, afsagt i forrige Krigsraad og Fuldmægtig ved Classelotteriet Frederik Christian Gleisses seqvestrerte Boe, den 7de Martii d. A.

Under 14 Oct. 1817 er her i Boet anmeldt en Fordring efter et af F. C. Gleiss den 18 Mai s. A. til Major Scheel udstædt og den 17 Sept. næstefter til Kjøbmand Westy Petræus transporteret Skadesløsbrev, hvorved til Sikkerhed for Beløbet af en af Johan Petersen udstædt og af Gleiss, som Cautionist og Selvskyldner, paategnet Vexelobligation af 18 Mai bemeldte Aar, hvorefter til Rest skyldes 7000 Rbdlr. Sedler, er, næst efter de i Gleisses Eiendele stiftede Panterettigheder, givet Pant i hvad Gleiss da var eller senere blev Eier af.

Med Hensyn til at dette Skadesløsbrev ikke er blevet læst i rette Tid, men først efterat Gleiss var

belagt med Arrest og hans Boe seqvestreret, har Cancellieraad Wilse, som Boets Curator, paastaaet, at den derved givne Panteret ikke maatte komme i Betragtning eller tillægges nogen Virkning til derefter under Boet at nyde nogen fortrinlig Betaling.

Til denne Paastand har Kammeradvocaten ogsaa henholdt sig.

Kjøbmand Westy Petræus har derimod paastaaet sig kjendt berettiget til fortrinlig Betaling af samtlige Boets Midler for den anmeldte Fordring, stor Capital 7000 Rbdlr. Sedler, samt Renter og Omkostninger.

Af de ved Cancellieraad Wilses Indlæg af 23 Nov. sidstleden fremlagte Attester erfares, at fornævnte med Panteret forbundne Skadesløsbrev først er læst ved Landsover- samt Hof- og Stads-Retten, den 22 Sept. 1817 og ved Kjøbenhavns Amts Birketing den 24de s. M., samt at der den 15de næstforhen ved førstmeldte Ret er læst en Forretning, hvorved er ankyndt Arrest og Seqvestration i endeel specificerte Meubler og Effecter, saavelsom i alle Gleisses Eiendele og den 22de s. M. en Continuations-Forretning, hvorved endeel Meubler, Effecter og Vare ere seqvestrerte, saa og at disse Seqvestrations-Forretninger under 17de og 24de fornævnte Maaned ere læste ved Kjøbenhavns Amts Birketing.

Da nu det anførte viser, at Tinglæsningen af den omqvæstionerede Panteforskrivning er skeet i urette

Tid, og efterat Gleiss fra det Offentliges Side var arresteret, hans Boe seqvestreret og Seqvestrations-Forretningen tinglæst, saa er det heraf en Følge, at bemeldte Panteforskrivning, hvis Gyldighed (paa Grund af, at den i 5—7—7, sammenholdt med 5—3—28, bestemte Tinglæsningstid er gaaet forbi) kun skulde regnes fra Tinglæsningens egen Datum og ei fra Udstædelsesdagen, ikke efter 5—3—18 og Placat af 18 Jan. 1788 kan give Creditor nogen Panteret til Præjudice for de Fordringer, hvis Betryggelse ved Seqvestrations-Forretningen er tilsigtet; thi vel har Procurator Beyer erindret, at Tinglæsningen af Seqvestrations-Forretningen ingen Virkning længere kunde have, siden den ikke i Overeensstemmelse med Pl. af 18 Jan. 1788 er fornyet efter Aar og Dags Forløb, men denne Erindring vil ikke kunne komme i Betragtning, siden Gleisses Boe er taget under Skiftebehandling og saadant ved Tinglæsning offentlig er bekjendtgjort strax efterat Seqvestrations-Forretningen er foregaaet, hvoraf følger, at ingen Fornyelse af denne Forretnings Tinglæsning var fornøden, eftersom Gleiss, fra den Tid Boet var taget under Behandling og saadant til Tinge var forkyndt, ikke kunde med Gyldighed foretage nogen Pantsætning, og det deraf naturligviis er en Følge, at man heller ikke kan tillægge Tinglæsningen af Panteforskrivningen quæstionis Virkning fra Udløbet af den i Placat af 18 Jan. 1788 bestemte Tid af Aar og Dag.

Men skjøndt det altsaa, som foranført, antages, at den omtalte af Petræus anmeldte Forskrivning ingen Panteret medfører til Præjudice for de Fordringer, for hvis Skyld Seqvestrations-Forretningen er foretaget, kan man dog ikke deraf uddrage den Slutning, at den, hvis Tinglysning har fundet Sted, før Boet blev taget under Skiftebehandling, slet ingen Panteret har stiftet. Det maa nemlig antages, at 5—3—18, naar den bestemmer, at den, hos hvem Arrest er foretaget, ikke maa pantsætte sit Gods, skal, i Overeensstemmelse med Sagens Natur, forklares med den Indskrænkning, at Bestemmelsen kun bliver til Fordeel for Arrestimpetranten, og at følgelig en senere end Arresten foretagen Pantsætning gjerne kan have Gyldighed med Hensyn til Pantsætterens andre Creditorer og give Fortrin for disse, naar den, der har ladet Arresten effectuere, er fyldestgjort for sin Fordring; thi, at Ordene i det nysbemeldte Lovsted ere almindelige, findes ikke at kunne afgive noget afgjørende Argument mod Foranførte, da det ofte er Tilfældet, at en Bestemmelse ikke ganske ordret kan forklares, men, at Bestemmelsens Grund og andre Omstændigheder ved Forklaringen maa komme i Betragtning; og, naar dette anvendes paa det meerbemeldte Lovsted, skjønnes det ikke rettere, end at det ovenanførte Resultat maa udkomme, da der ikke sees at være nogen Grund til at Lovgiveren skulde have villet, at den af en Creditor reqvirerte Arrestforretning i den forberørte Henseende ikke blot skulde komme ham

selv tilgode, men ogsaa virke til Fordeel for de andre Creditorer, hvortil kommer, at selve Udtrykkene i Slutningen af 5—3—18 og endmere i 1—24—26, der, ved at tillade, at Indførsel maa skee i det senere pantsatte Gods, kun omtaler Sagsøgeren, der har ladet gjøre Arresten, tale for den foranførte Fortolkning.

Endvidere maa det anmærkes, at det blot ved Decisionen bliver at fastsætte, at den omqvæstionerte Obligation ikke skal betragtes som en Panteforskrivning med Hensyn til de Fordringer, for hvis Skyld Seqvestrations-Forretningen er foretaget; thi, det vil ikke i Almindelighed kunne bestemmes, at den skal staae tilbage for disse Fordringer, da det godt kan indtræffe, at Eieren af den tidtmeldte Obligation kan komme til at concurrere lige med visse af det Offentliges Fordringer eller endog at staae i Classe over disse, siden Obligationen, blot som Obligation betragtet, om den endog aldeles ikke var tinglyst, er et Haandskrift og følgelig vil, som et saadant, staae lige med de offentlige Fordringer, der ikke have større Preference end Haandskrifter, samt staae over de af disse Fordringer, der kun kunne henføres til samme Classe, som Regningskrav.

Thi eragtes: Den af Kjøbmand Petræus anmeldte, til Major Scheel, under 18 Mai 1817, udstædte Panteforskrivning bør, forsaavidt der er Spørgs-

maal om de Fordringer, til hvis Betryggelse den pas- serte Seqvestrations-Forretning maa ansees foretagen, ikke betragtes som en Panteobligation. Derimod bør den, med Hensyn til Boets andre Creditorer, ansees som en saadan.

P. Schiønning. Koefoed.

Om Beviisbyrden i de Tilfælde, hvor den Indstevnte vedgaaer at have indgaaet den paastevnte Contract, men angiver, at denne har været forbunden med en Betingelse, hvis Tilværelse Sagsøgeren nægter.

Den ovennævnte Materie har jeg vel forhen i Særdeleshed i Eunomia 3 B. S. 589-591 afhandlet, og det i Forbindelse med den hele Lære om den saakaldede qvalificerede Tilstaaelse. Imidlertid er den Mening, hvortil jeg der har bekjendt mig, og som i det Væsentlige stemmer med, hvad flere nyere Processualister have antaget, nylig blevet bestridt i en Afhandling af Dr. Gesterding, Professor i Greifswalde, med Titel: "Beitrag zu der Lehre vom qualificirten Geständniß, im Gegensatz der einfachen. Dabei Beweis, daß dem Beklagten obliege, zu beweisen, der Vertrag sey unter Bedingung geschlossen", hvilken Afhandling findes i

Archiv für die civilistische Praxis, herausgegeben von Gensler, Mittermaier und Schweitzer, 2ten Bandes 2tes Heft, S. 217-227. Heidelberg 1819. I Anledning heraf troer jeg at burde yderligere retfærdiggjøre min Mening.

Bemeldte Forfatter holder for, at Contractens ubetingede Beskaffenhed ikke hører med til de Forudsætninger, hvorpaa Søgsmaalet er grundet, men at dette allerede tilstrækkelig hjemles ved selve Contractens Existents, saa at det vil blive den Indstevntes Sag at oplyse, at den har været forbundet med Betingelser, som betage den den forpligtende Kraft, der ellers vilde have tilkommet den. Han mener, at Tilfældet ikke kan staae ved Siden af det, hvor den Indstevnte nægter Contracten at have været af den Art eller af det Indhold, som Sagsøgeren paastaaer. Saaledes antager han til Ex., at Beviisbyrden paaligger Sagsøgeren, naar han paastaaer, at Indklagede, for en Sum af 1000 Rdlr., har afkjøbt ham et Huus, og denne vel tilstaaer at have indgaaet en saadan Handel, men gjør den nærmere Bestemmelse, at ogsaa de i Huset værende Meubler vare indbefattede i Handelen, og altsaa nægter, at have indgaaet at betale 1000 Rd. for Huset allene. Dette kan derimod, mener han, ikke gjelde, hvor Indklagede iøvrigt vedgaaer en Contract af det Indhold, som Sagsøgeren har angivet og blot indskyder sig under en dermed forbunden uopfyldt Betingelse. Dette Tilfælde maa, efter hans Mening, sættes ved

Siden af det, hvor den Indstevnte vel vedgaaer Handelen, men foregiver, at han, ved Vold, Bedragerie eller Vildfarelse, er bragt til at indgaae samme, eller at den blot har fundet Sted paa Skromt. Han benytter sig ved denne Leilighed af hvad Weber, mod hvem han i Særdeleshed har rettet sin Undersøgelse, har lært, at der til de Data, hvorpaa en Fordring hviler, og som altsaa den, der fremsætter Fordringen, har at bevise, ikke bør regnes andet end hvad der nærmest og, som Regel, udkræves til Rettighedens Stiftelse, og at det ingenlunde kan paaligge ham tillige at godtgjøre de almindelige Betingelser for al Rets Erhvervelse eller Fraværelsen af de Hindringer, som betage ethvert Forbund sin Virksomhed; at det saaledes ikke er Sagsøgerens Pligt at bevise, at hans Medcontrahent var fuldmyndig, sanæ mentis og overhovedet beføiet til at raade over Sit. Dette finder Forfatteren og anvendeligt, hvor der spørges om en Betingelse, hvorunder en Handel skal være indgaaet. Den Indstevnte forudsættes at have, efter egen Tilstaaelse, forpligtet sig, hvorfor det nu maa være hans Sag at bevise den Hindring, der skal være i Veien for Forbundets Virksomhed, nemlig den paaberaabte Betingelse. Han mener, at Modpartiet har gjort sig skyldig i en synderlig circulus in demonstrando, da man har sluttet, at, fordi et under Betingelse indgaaet Forbund er ufuldkomment, saalænge Betingelsen ei er opfyldt, derfor maatte Forbundet vært ufuldkomment, naar en Betin-

gelse foregaves, uagtet det dog er klart, at ikke en foregiven, men kun en virkelig, d. e. bevisst, Betingelse kan indeholde en Hindring for Contractens Gyldighed. Han paastaaer og, at Weber modsiger sig selv, da denne skal lære, at Sagsøgeren vel er forpligtet til at føre Beviset for, at Contracten er ubetinget, men at Beviisbyrden paaligger den Indstevnte, naar denne beraaber sig paa denne eller hiin bestemte Betingelse, hvoraf Forfatteren, blandt andet, udleder, at Sagsøgeren blot behøvede i Almindelighed at indrømme, at Contracten var betinget, men nægte den Betingelse, som den Indstevnte angiver. Iøvrigt forudsætter han, at den Lære, han bestrider, kun angaaer de saakaldte opsættende Vilkaar (conditiones suspensivæ), og at det er in confesso, at Beviisbyrden maa paaligge den Sagsøgte, naar denne foregiver, at der med Contracten har været forbunden et ophævende Vilkaar (conditio resolutiva).

Hvad nu det sidste angaaer, da har jeg l. c. viist, paa hvilken Feilslutning den Forskiel er grundet, som adskillige Processualister gjøre mellem opsættende og ophævende Vilkaar, og godtgjort, at Beviisbyrden ikke mindre paaligger Sagsøgeren, naar den Indstevnte paaberaaber sig et ophævende Vilkaar, end om det havde været et Vilkaar af det opsættende Slags. Fornemmelig synes det indlysende, at den Omstændighed, om noget er lovet ubetinget eller kun under Betingelse, hører til selve Forbundets Integritet, der altsaa ikke

kan siges at være givet, forend det er udgjort, om slig Betingelse har været forbundet med Aftalen, eller ikke. Saa lidet som den, der tilstaaer at have kjøbt et Huus for 1000 Rd., men med den nærmere Bestemmelse, at de i Huset værende Meubler skulle følge Kjøbet, har tilstaaet at have lovet 1000 Rd. for Huset allene, saa lidet kan den, der tilstaaer at have tilsagt en Anden en bestemt aarlig Understøttelse, men siger, at dette kun var under det Vilkaar, at denne anvendte sin Tid paa Studeringer, ansees ligefrem og under alle Omstændigheder at have lovet hiin Understøttelse. Naar han, uden andet Beviis end saadan hans modificerede Tilstaaelse, dømmes til ubetinget at udrede den omhandlede Understøttelse, saa dømmes han til noget, som hverken af ham er tilstaaet eller iøvrigt er beviist. Der vilde derved vederfares ham samme Uret, som den vilde lide, der, sagsøgt for at have beskyldt en anden for at være en Løgner, erklærede, at han kun, med den Indskrænkning, "hvis denne havde udbredt et eller andet opgivet Rygte", havde givet ham hiint Navn, men dog, blot paa Grund af denne sin Erklæring, blev dømt som om han ubetinget havde skjældt Sagsøgeren for en Løgner *). I det paaberaabte Exempel om en Huushandel kan man og gjerne betragte, hvad der af Indstevnte siges at være tilføiet om Meublerne, som en Betingelse, ligesom overhovedet i tosidede Contracter de

*) Cfr. Eunomia 3 D. S. 574-575.

gjensidige Præstationer kunne ansees som hinandens Betingelser. Forfatteren er derfor ikke lidet inconseqvent, naar han i hiint Exempel indrømmer, at Beviisbyrden paaligger Sagsøgeren, men derimod mener, at den Indstevnte, der ei vil vedgaae at have contraheret anderledes end under en Betingelse, dog bør ansees som om han ubetinget havde givet sit Løfte. Dette sidste Tilfælde er ingenlunde fuldkommen eensartet med det, hvor Contracten vedgaaes at have været aldeles af det Indhold som Sagsøgeren har paastaaet, men der tilføies den Indsigelse, at samme er fremvirket ved Svig eller Tvang, eller at den Indstevnte ikke har været habilis contrahendi o. s. v. Hvor Indstevnte bruger en saadan Indsigelse bliver det, der er forhandlet, og hvorpaa den omtvistede Rettighed bygges, erkjendt i sin hele Strækning, og det foregives allene, at en særdeles Omstændighed har fundet Sted, som betager hiin, iøvrigt fuldstændigen tilstaaede, Forening sin Retskraft; hvorimod den, der tilstaaer, kun under en vis Betingelse, at have lovet det, han søges for, ingenlunde vedgaaer at have oprettet en saadan Contract som Vederparten paastaaer. Den Feilslutning, Gesterding antager at ligge til Grund for den Lære, han bestrider, har han, uden Tvivl, selv dannet sig. Man slutter ingenlunde, at Contracten er ufuldkommen, fordi en Betingelse foregives, men man paastaaer allene, at en Contract ikke, uden Beviis, bør antages at have været af et andet Indhold end det, den Sagsøgte indrømmer.

Heller ikke har Weber gjort sig skyldig i den Modsigelse, Forfatteren tillægger ham; thi han viser alene, at den Erindring, som den Indstevnte gjør, naar han paastaaer, at Contracten er indgaaet under en vis Betingelse, kan fremsættes i Skikkelse af en positiv Indsigelse; men han lærer ingenlunde, at onus probandi derfor i nogen Henseende skulde hvile paa den Indstevnte; kun har han, med Hensyn til mange Dommeres uklare Begreber, anbefalet det som en Forsigtighedsregel, at give Erindringen en negativ Form *). I det Tilfælde derimod, hvor den, som indskjød sig under en vis med Aftalen forbunden Betingelse, ei indskrænkede sig til, derpaa at grunde Paastand om Frifindelse, men han endog attraaede at erholde Dom over Modparten, vilde Beviisbyrden kunne paalægges ham. Dette vilde netop indtræde i det af Forfatteren omhandlede Tilfælde, hvor den Indstevnte erkjender for 1000 Rd. at have kjøbt et Huus, men under den Betingelse, at Meublerne skulle følge med. Saalænge han blot vil være fri for at betale 1000 Rd. for Huset allene, vil det være Modpartens Sag at bevise, at Contracten var saaledes beskaffen, at den hjemlede denne Forpligtelse. Men naar han, ikke indskrænkende sin Paastand til Frifindelse, søger Modparten til, mod den nævnte Sum, at overgive ham Huus og Meubler,

*) See Weber über die Verbindlichkeit zur Beweisführung im Civilproceß, S. 330-331.

saa til Beviset paaligge ham, at Contracten har været af det Indhold, han foregiver *).

Endnu maa jeg henvise til Eunomia 3 Bind S. 594-596, hvor det er godtgjort, at hvad der gjelder, naar den Indstevnte kun under Betingelse vedgaaer at have lovet det, han søges for, egentlig er det samme, som og maa finde Sted, hvor Vidner vel have hørt den Deel af Aftalen, hvorpaa Søgsmaalet grundes, men tillige forklare, at de ikke have hørt Aftalen saaledes i sin hele Sammenhæng, at de kunne sige, om den har indeholdt de Vilkaar og nærmere Bestemmelser, som Modparten paaberaaber sig; ligesom jeg og der har parallelliseret dette Tilfælde med det, hvor i en Injuriesag der vel ere Vidner, som forklare, at de have hørt den Sagsøgte bruge de Ord, hvorover Sagsøgeren fører Anke, men disse tillige erkjende, at de ikke have fattet den Forbindelse, hvori disse Ord forekom, saaledes at de kunne bestemme, om denne har været den, Sagsøgeren paastaaer, eller den, hvori den Indstevnte vedgaaer, at have fremsat dem.

*) Cfr. Eunomia 3 D. S. 587-89.

Bemærkninger i Anledning af et Stykke i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 17 Aargang No. 63, Overformynderiet og Skiftevæsnet vedkommende.

I det ovennævnte Blad, Side 998-1000 findes nogle Yttringer angaaende Maaden, hvorpaa Umyndiges Midler efter de senere Regler behandles, der ere saa skjeve og misledende, at jeg finder det tjenligt, herved at gjøre nogle Bemærkninger. Det paastaaes nemlig, at den Eiendomsret, der ikke mindre tilkommer Umyndige end Myndige, krænkes derved, at Midlerne nu indsættes i den Kongelige Casse eller i Banken mod uopsigelige Obligationer, hvoraf Følgen skal være, at den Umyndige, naar han i sin Tid bliver myndig, ikke kan faae sin Arvecapital udbetalt, men blot nyder Renten til sin Disposition, og saaledes savner den Raadighed over Substantsen, der hører til Begrebet

om Eiendom. Derved forvandles, mener Forfatteren, den en Umyndig tilfaldne Arv fra uindskrænket Eiendom til indskrænket, og gaaer over til at vorde, som det der hedder, en uopsigelig transportabel Fideicommis-Capital, som i det høieste giver 5 pC. aarlig Rente. Han bemærker, at den yngre Søn, der er umyndig paa den Tid, Arven falder, som en Følge af de nyere Regler, indskrænkes for bestandig til at faae i al Fald 5 pC. af sin Arvecapital, medens den ældre, der faaer sin Arv udbetalt ved Skiftet, kan benytte samme til Jordegodshandel, eller anden Næringsdrift i Kjøbstæd eller paa Landet, hvormed han, i disse pengetrange Tider, kan udbringe 15 pC. og derover af sin Formue. Herved anmærker Forfatteren endnu, at de offentlige Blade, som ugentligen udgaae, paalideligst vise den sande Priis af uopsigelige Sølvværdi-Obligationer, naar disse skulle realiseres.

Hvo, der ikke er bedre underrettet, maatte troe, at Umyndiges Midler for Tiden indsættes i den kongelige Casse eller Banken, imod at uopsigelige Sølvværdi-Obligationer, beregnede efter den Sum, hvorpaa samme lyde, blive meddeelte vedkommende Overformynderie. Dersom en saadan Fremgangsmaade virkelig blev brugt, vilde det vist nok være en forbausende Uretfærdighed. Men det har aldrig været tænkt paa, at Umyndiges Capitaler saaledes kunde anvendes. Naar disse ikke, paa anden Maade, kunde udsættes, blive de vel nu, ligesom forhen, modtagne i den kongelige Casse, men

dette skee mod en opsigelig Obligation, saa at den Paagjeldende, naar han bliver myndig, kan blive sin Capital raadig, ligesom om den havde været udlaant til Private. Denne Capitalernes Modtagelse er indført til Fordeel for de Umyndige, og ingenlunde for den kongelige Casse, for hvilken den Pligt, at modtage slige Capitaler, er en Byrde, og det nu mere end forhen, da Capitalen kan indsættes under en for den, der modtager Laan, ufordeelagtig Qvartalscours. Umyndiges Midlers Anvendelse til uopsigelige kongelige Obligationer finder aldrig Sted, undtagen det skulde skee ved Indkjøb efter de gjeldende Priser. Men en saadan Anskaffelse kan ingenlunde ansees ufordeelagtig for de Umyndige. Disse erholde derved en langt større Rente, end de kunne erholde ved deres Capitalers Udsættelse hos Private, der, ifølge det aabne Brev 6 April 1818, ei kan skee anderledes end efter Reduction til Sølv i Overensstemmelse med den gjeldende Qvartalscours. Tager man den Priis til Maalestok, der findes anført i det ovenmeldte Blad, som grundet paa Børsforhandlingerne af 4 Aug. sidstleden, nemlig 69 à 69½ Rbd. Repræsentativer for 100 Rbdlr. S., for hvilken Sum Valuta ved Udlaan til Private, efter den for Qvartalet 1 Juli til 30 September gjeldende Qvartalscours maatte gives med 125 Rbdlr. Sedler, saa sees det, at det er henved den dobbelte Rente, Capitalseieren erhverver ved Anskaffelse af kongelige Obligationer, og dertil kommer endnu den vigtige Omstændighed, at Renterne

af disse Obligationer promte udbetales til Forfaldstiden, hvorpaa man, under de nærværende Tidsforhold, ei saa lige kan giøre Regning hos private Debitorer i Almindelighed. At den Vedkommende, naar han i sin Tid bliver myndig, ikke skulde blive sin Capital mægtig, er heller ikke rigtigt, thi kongelige Obligationer lade sig med største Lethed realisere. Vel er det tænkeligt, at et Capitaltab kunde finde Sted, naar nemlig Effecterne paa den Tid, den myndigblevne Person vilde eller maatte skille sig ved samme, stode i en lavere Priis end de havde paa den Tid, de for hans Regning bleve anskaffede. Men det er usandsynligt, at den Vedkommende vil komme til at lide et saadant Tab. Det maa herved bemærkes, at Tabet ikke vilde indtræde, om end Effecterne gik ned i nominel Priis, saafremt Seddelværdien i et lige eller større Forhold forbedrede sig. Hvis, til Exempel, Qvartalscoursen paa den Tid, den Vedkommende kan faae en, efter nærværende Qvartalscours udlaant, Capital i sine Hænder, bliver 200, og de kongelige Obligationer til samme Tid var faldet til 60, som for Resten er en usandsynlig Forudsætning, saa vilde den Paagjeldende faae en betydelig større Capital af de kongelige Obligationer, anskaffede til den oven antagne Priis af 69, end af opsigelige Obligationer, erhvervede efter nærværende Qvartalscours. Men hertil maa endnu lægges, at den myndig blevne Person, i det første Tilfælde, havde i den Tid, hvori hans Capital havde indestaaet under Overfor-

myndreriet, nydt 3 à 4 Procent mere aarlig Rente, end den, han i sidste Tilfælde vilde have oppebaaret. Der- som denne Renteforskjel var bleven oplagt, og anvendt til Indkjøb af nye Effecter, og disses Renter igjen paa samme Maade benyttede, saa vilde i faa Aar Capita- len kunde faaet en betydelig Tilvæxt. Naar den fulde Rente derimod er forbrugt, saa maa man antage eet af to, enten at Myndlingens Underholdning og Opdra- gelse er blevet bedre besørget end om Capitalen var blevet udlaant efter de for Udlaan gjeldende Regler, eller at man, hvis man ei havde havt hin større Rente, vilde været i den Nødvendighed at angribe Capitalen, som nu derimod var blevet skaanet. Det fortjener og at tages i Betragt- ning, at den Capital, der er anbragt som Udlaan til Private mod anordningsmæssigt Pant, nuomstunder ingenlunde altid lader sig strax inddrive, naar Mynd- lingen, efter at være blevet sin Formue raadig, opsiger samme; men at han meget ofte maa lide langt Ophold, ja ikke sjelden tabe en Deel af Capitalen. Anskaffelse af uopsigelige kongelige Obligationer vilde altsaa fra flere Sider kunne være meget fordeelagtig for dem, hvis Midler staae under Overformynderiernes Bestyrelse. Med alt det er det endda ikke i Almindelighed tilladt saaledes at anbringe Umyndiges Midler. Foruden at en Lov, som authoriserede eller endog befalede denne Fremgangsmaade, vilde gjøre det end vanskeligere, for Eiendomsbesiddere at faae Laan i deres Eiendomme, vilde og Obligationernes foranderlige Priser give An-

lydning til en Trafik, som fra flere Sider kunde være mislig. Kun i ganske enkelte Tilfælde har det danske Cancellie, paa Vedkommendes Begjering, tilstædt, at nogle Umyndiges Capitaler, som ellers skulde været udlaante efter en Qvartalscours af 287½ eller 262½, ere blevne anvendte til Indkjøb af kongelige Obligationer efter et for de Umyndige fordeelagtigt Forhold. At Capitalers Anvendelse til Statspapirers Indkjøb ikke i Almindelighed er nogen uhensigtsmæssig Benyttelse af samme, kan iøvrigt allerede sluttes deraf, at saa mange myndige og forstandige Mænd paa selvsamme Maade gjøre deres Midler frugtbringende. Disse havde endda ikke blot, som de Umyndige, Valget imellem saadant Brug af deres Penge og Udlaan efter Qvartalscours og mod 4 pC.; men de Anvendelser, der efter ovenberørte Forfatter kunde give et Udbytte af 15 pC. og derover, staae ogsaa dem aaben. At imidlertid saa Mange finde deres Regning ved at anbringe deres Formue i uopsigelige Statspapirer mod en Indtægt af 6 til 8 pC., er ellers nok til at bevise, at den høiere Indtægt, hiin Forfatter angiver, ikke saa let og sikkert er at erholde. Iøvrigt vil der, naar den Umyndige i sin Tid bliver myndig, intet være hinderligt i, at han og benytter alle de lovlige Leiligheder til sin Capitals Anvendelse, som Omstændighederne tilbyde, og det er oven forklaret, at han efter Sandsynlighed vil have en større Capital saaledes at benytte, naar hans Midler ere blevne brugte til Statspapirers

Indkjøb, end naar de vare blevne udsatte paa Prioritets Laan, samt at han, i første Tilfælde, ordentligviis hurtigere vil faae en fri Capital i sine Hænder end i det sidste. Hiin Forfatters Tale om indskrænket Eiendomsret over uopsigelige Statspapirer er følgelig aldeles upassende. Man er ligesaa fuldt Herre over disse, som over Huse, Jorder og enhver anden Eiendom, ja, forsaavidt Forfatteren synes at gaae ud fra den Forudsætning, at Eiendomsretten yttrer sig derved, at Eieren kan skaffe sig en Pengesum for sin Eiendom, maatte han erkjende Statspapirer for en fuldstændigere Eiendom end de fleste andre Gjenstande, da de høre til de meest disponible Eiendele.

Hvad Umyndiges Capitalers Anbringelse i Banken angaaer, da finder denne i Almindelighed ikke Sted, efterdi Banken for Tiden ikke indlader sig, eller, efter sin Natur og med Hensyn til de gjeldende Love, kan indlade sig i Indlaan eller Udlaan anderledes end i rede Sølv. Kun i det Laan, som Banken, i Overeensstemmelse med sammes Bekjendtgjørelse af 4 Febr. d. A., aabnede, kunde, i Medhold af Pl. 20de s. M., Umyndiges Midler anbringes. Det er maaskee denne Foranstaltning, som har givet Anledning til Forfatterens Yttringer, skjøndt han og, som vi have seet, handler om Midlernes Indsættelse i Kongens Kasse mod uopsigelige Obligationer, og derhos taler, som om de endnu den Dag i Dag kunde indsættes i Banken mod slige Obligationer. At nu de Umyndige, hvis Midler,

efter fornævnte Placat, ere blevne anbragte i Banklaanet, derved have været vel tjente, vinder allerede Sandsynlighed for sig derved, at saa mange andre Capitaleiere, med Begjerlighed, have grebet denne Udvei til deres Formues Benyttelse, og det, skjøndt de ikke vare bundne til de samme Alternativer, som fandt Sted for Anvendelsen af Umyndiges Midler. Det er derhos aabenbart af Sagens Natur, at vedkommende Umyndige have herved vundet mangfoldige Fordele. 1) I Stedet for at deres Capitaler ellers maatte været udlaante efter en Cours af respective 287½ og 262½, have de kun givet Valuta efter Pari Cours. Forholdet vilde vel blive noget anderledes, naar man antog, at Midlerne ellers ikke vilde været udlaante efter Qvantalscours, men vare blevne omsatte i rede Sølv efter den i den omventilerede Tidspunkt for det meste lavere Børscours og i denne Egenskab udlaante. Men, foruden at og, paa denne Maade, en betydelig Reduction vilde fundet Sted, som ved Banklaanet aldeles blev undgaaet, vilde slig Omsætning, især i Provindserne, havt adskillige Vanskeligheder, og derhos givet Anledning til en Trafik, som ikke let bør tilstædes ved offentlige Midlers Forvaltning. 2) Istedet for at erholde 4 Procent af den reducerede Capital have de Vedkommende faaet 5 Procent af den fulde Capital. 3) Denne Rente, saavelsom Capitalen, naar denne, i sin Tid af Banken, bliver udbetalt, bliver ubetinget at tilsvare i rede Sølv, i Stedet for at, ved Laan efter

Qvartalscours, Debitor, efter hvad der er til enhver Tid fordeelagtigst for ham, kan betale enten i Sølvmynt, eller med Repræsentativer efter Qvartalscours. 4) De, hvis Midler saaledes ere blevne anbragte, have en Sikkerhed om Rentens promte Erlæggelse, som de hos Pluraliteten af Landets private Debitorer neppe turde gjøre Regning paa. 5) Capitaltab er, efter Sandsynlighed, heller ikke at befrygte, thi, saalænge Coursen holder sig betydeligt over Pari, vil Bankens 5 pC. Renter rede Sølv bærende Obligationer sikkert kunne realiseres til det Seddelbeløb, som derfor, efter Bekjendtgjørelsen af 4 Febr. d. A., er givet. Først, naar Coursen kom Pari nær, kunde der muligen ikke faaes fulde 100 Rbd. Sedler for 100 Rbd. rede Sølv af hine Effecter. Men, om det endog blev Tilfældet, saa maa det betænkes, at, dersom Capitalerne i den Periode, hvori hiint Laan var aabent, vare blevne anbragte ved Udlaan efter Qvartalscours, saa havde Creditor strax maattet taale Reduction efter et Forhold respective af 287½ og 262½ mod 200. Saa dybt ville hine fortrinlige Effecter vist ikke nogensinde falde i nominel Priis, at Capitalisterne vilde have staaet dem bedre ved Udlaan efter hine Courser. Hvad berørte Forfatter taler om den Priis, der, efter de offentlige Blades Udvisende, finder Sted paa uopsigelige Obligationer, passer sig aldeles ikke paa hine Bankobligationer, der, uagtet Coursen nu er lavere, end den Tid Laanet var aabent, dog ingenlunde endnu have tabt

noget i det nominelle Beløb, hvorfor de ere erhvervede, men endog sælges med en ikke ubetydelig Agio.

Forfatteren grunder egentlig sin Anke over den omhandlede Fremgangsmaade paa den Uret, der skal være tilføiet dem, hvis Midler staae under Overformynderiernes Bestyrelse. Jeg finder derfor ikke Anledning til udførligen at indlade mig paa de andre Synspunkter, hvorfra denne af Nogle misbilliges, og det saa meget mindre som disse Indvendinger egentlig angaae selve Laanet og ikke det engang besluttede Laans Benyttelse til Fordeel for Umyndiges saavelsom offentlige Stiftelsers Midler. Imidlertid har Forfatteren dog tillige anbragt den Bemærkning, at en Formindskelse i den fornødne circulerende Masse kunde befrygtes, naar alle offentlige og Umyndiges Midler skulde inddrages i Stats- eller Bank-Kassen, for at vorde uopsigelig Stats- og Bank-Gjeld. Det er nu herved for det første klart, at ingen af slige Capitaler inddrages i den kongelige Kasse, som uopsigelig Gjeld. Naar det skeer, at allerede existerende uopsigelige Statspapirer anskaffes for Umyndiges eller offentlige Penge, saa gaaer derved intet ud af den circulerende Pengemasse, da Kjøbesummen ikke inddrages, men af Sælgeren benyttes. At Capitaler derved kunne tabes, for faste Eiendommes Besiddere, er en anden Sag. I Banken inddrages for nærværende Tid heller ingen Sedler mod uopsigelige Obligationer. At iøvrigt den Seddelinddragelse, som har fundet

Sted, har formindsket den circulerende Masse og derved maatte forøge Pengetrangen, er vel en temmelig almindelig udbredt Mening, men er dog lidet grundet. Dersom man ikke vil regne efter den i sig selv intet betydende Papiirmasse, men efter dens virkelige Værd, saavel i Sølv som i Realiteter, saa er Danmarks circulerende Seddelmasse nu, efter at være nedsat til 23 à 24 Millioner, af meget større Værd end Danmarks og Norges fælles Circulationsmasse havde paa en Tid, da den udgjorde 46 Mill. Den er derhos, da den, efter Coursen, forestiller 9 à 10 Mill. Species, rigelig saa stor, som den Danmark allene har havt i bedre Tider; i det mindste har den i Danmark circulerende Masse forinden Depositocassens Oprettelse i Slutningen af 1799 aldrig været af større Beløb *). Det er altsaa neppe en virkelig Mangel paa selve Betalingsmiddelet, der trykker Landet. Imidlertid er det vist, at Laan vanskeligen ere at erholde i Særdeleshed mod Sikkerhed i faste Eiendomme. Denne Vanskelighed har deels sin Grund i Capitalmangel, der er meget forskjellig fra Mangel af Circulationsmiddel (hvilke to Gjenstandes Forskjellighed blandt andet kan indsees deraf, at de i et Land udestaaende Capitaler mange Gange men i et meget forskjelligt Forhold overstige den circulerende Masse), deels i den Omstændighed, at saa mangfoldige af Landets

*) See Eunomia, 1ste Bind, Side 359-360.

Grundeiere ere, som en Følge af Speculationssygen og af Pengerepræsentativernes forandrede Værdie, saa stærkt forgjeldede. Fremdeles forøges hiin Vanskelighed ved Eiendommenes nedsjunkne Værdie, som tildeels forvoldes ved Producternes lave Priser, tildeels og ved selve Vanskeligheden at faae Laan. Men hertil komme de Hindringer for Udlaan, som ligge i Pengenes endnu vaklende Værdie, og i de Opoffrelser, en Sedde lihændehaver maa gjøre, naar han ved Udlaan skal reducere sin Capital efter den øieblikkelig høie Qvartalscours, hvis Virkning han, ved paa anden Maade, at disponere over sine Penge, kan haabe at undgaae. Ogsaa er det i foranførte Henseende af en særdeles skadelig Følge, at Debitorer, der procedere imod deres Forskrivning, have Leilighed til, i lang Tid, at forsinke Creditorerne i deres Rets Udøvelse, og at denne Leilighed, i senere Tider, er blevet saa stærkt benyttet deels formedelst Debitorernes Uformuenhed, deels formedelst det grundløse Haab, man, i visse Provindser, har næret om nye Love, der, til Debitorernes Bedste, skulde berøve Creditorerne deres lovlige Rettigheder. Et Hovedmiddel til at raade Bod paa hiin Ulykke vil det derfor være, at Pengevæsenet sættes paa en fast og regelmæssig Fod, saa at Numerairet, uden just at staae fuldkommen Pari mod det Sølv, samme skal forestille, dog kommer denne sin Bestemmelse saa nær, at det, ligesom før Krigen, kan, i alle indre Omsætninger, uden mærkelig Feil, betragtes som en uforanderlig

Eenhed. Til denne Tingenes Orden er der, i de senere Aar, gjort betydelige Fremskridt, og til at fremme samme har det ovennævnte Banklaan været et særdeles virksomt Middel, skjøndt Maalet ikke endnu er naaet, tildeels formedelst uheldige Biomstændigheders Indvirkning, f. Ex. Kornvarernes Uafsættelighed. Vil man iøvrigt sige, at bemeldte Banklaan, skjøndt det kun tilsyneladende har formindsket Pengemassen, dog unægteligen har opsluget en Deel Capitaler, som ellers vilde været anvendte til gavnlige Udlaan, saa er denne Klage vel langt bedre grundet end den over formindsket Pengemasse. Men det maa mærkes, at kun meget Faa dog vilde have beqvemmet sig til, især efter den høie Qvartalscours ($287\frac{1}{2}$), som fandt Sted, da hiint Indlaan blev besluttet, eller den endnu høiere, som Omstændighederne den Gang syntes at bebude, men hvori hiin Forholdsregel gjorde en Forandring, at udlaane sine Seddelbeholdninger paa den lovtilladte Maade, og at Banklaanet, der foregik mellem 2 Omslagsterminer, størstedeels kun har truffet de Pengesummer, der henlaae ubrugte eller bleve anvendte til Coursoperationer eller andre skadelige Foretagender. Faa Stiftelser eller Overformynderier have i Laanetiden havt Capitaler henliggende af nogen sær Betydenhed, som kunde anvendes til Banklaanet, saa at de Capitaler, der, paa denne Maade, ere unddragne Laan i Eiendomme, ikke kunne være betydelige. Herved skal det dog ingenlunde nægtes, at Banklaanet,

fra denne Side, har havt nogen øieblikkelig skadelig Følge for Eiendomsbesiddere. Men det maa erindres, at, naar Laanet i det Hele var et Middel til at bringe Pengevæsenet nærmere til den Punkt, udenfor hvilken den indbyrdes Credit ikke lader sig gjenoprette, saa maae de Uleiligheder, der altid ere forbundne med enhver Overgang til det Bedre, her taales som det mindre Onde. Coursens Forbedring er, som jeg før har bemærket, altid, i sin umiddelbare Virkning, et Onde, men maa desuagtet ønskes, fordi den omsider fører til en god Cours. Dog det er her ingenlunde min Hensigt, at udtømme den hele Materie, hvortil der for Resten findes Præmisser i mine øvrige Arbeider om Landets Pengevæsen. Det er kun den ovenmeldte Forfatters flygtige Yttring om Pengemassens skadelige Formindskelse, som her har anlediget nogle tilfældige Bemærkninger.

Bemeldte Forfatter rører ogsaa ved den større Sikkerhed, der burde finde Sted for de Umyndiges Midler, medens de ere i Skifteforvalterens og Overformynderiets Værge. Han bemærker i denne Henseende, at de Skifteforvaltere, som Pl. 3 Juni 1818 har givet en uimodstaaelig Ret til at sætte sig i Besiddelse af myndige og umyndige Arvingers samt Creditorers Midler, uden at det er dem paalagt, derfor at stille nogen Caution, burde være pligtige til, naar de enten af Incassator eller af faste

Eiendommes Kjøbere modtage Penge, da maanedlig at anmelde saadan Oppebørsel for Amtmanden.

Vist nok var det høiligen at ønske, om en større Sikkerhed kunde tilveiebringes saavel for de Midler, der staae under Skiftebehandling, som for Overformynderiernes Midler, medens de endnu ikke ere blevne udsatte. Dette har og længe været paatænkt, men Sagens Vanskelighed og de Betænkninger, man til den Ende har fundet det fornødent at indhente fra vedkommende Øvrigheder, have gjort, at intet endeligt endnu derved er foretaget. Den Strænghed, der er viist i at overholde Lovene mod dem, der forvanske slige Midler, vil imidlertid vist ikke være uden god Følge til at forebygge nye Tilfælde af dette Slags. Hvad iøvrigt det angaaer, at fordre Cautioner af vedkommende Rettens Betjente, da møder, foruden adskillige flere Vanskeligheder, den, at faa af disse Embedsmænd ville være i Stand til at skaffe en nogenlunde klækkelig Sikkerhed for de mulig meget betydelige Summer, som de kunde faae under Hænder. Den foreslaaede Anmeldelse for Amtmanden kunde vel have nogen Nytte, men der vilde dog behøves adskillige Modificationer og nærmere Bestemmelser, naar Forslaget nogenlunde skulde svare til sit Øiemed og ikke i andre Henseender medføre betydelige Uleiligheder. Naar der iøvrigt tales, som om Pl. 3 Juni 1818 havde givet Skifteforvalteren en Raadighed over Børnenes Midler, som han tilforn manglede, saa maa herved bemærkes følgende:

Pl. 30 Oct. 1767 kunde vel maaskee forstaaes saaledes, at den af Boets Interessentere antagne Incassator skulde stedse indesidde med Boernes Midler, saa at Skiftevalteren som saadan ikke havde disse under Hænder. Men hiin Anordning var i flere Henseender for utydelig og dette Princip, i Anvendelsen, forbunden med for mange Vanskeligheder til at det uindskrænket kunde blive gjeldende. De fleste Steders Praxis og den nyere Lovgivning havde derfor for længe siden indskrænket Incassators Functioner. Dersom en udnævnt Incassator skulde have den hele Oppebørsel og Udtælling af alle et Boes Penge, vilde det medføre en Deel Vidtløftighed og Uleilighed for alle Vedkommende, især naar Incassator boede i nogen Frastand fra Skifteforvalteren; og dette maatteligeledes forøge de af Skiftebehandlingen flydende Omkostninger. Men hertil kommer endnu den særdeles vigtige Betragtning, at det ofte ved Skiftets Begyndelse og længe under dets Fortsættelse er heelt uvist, hvem de Vedkommende ere, som uindskrænket skulde kunne lade Midlerne forvalte af en selvvalgt Fuldmægtig. De, der melde sig ved Boets Begyndelse, ere ikke altid de nærmeste og eneste Arvinger, og hvad der endnu lettere kan hænde, er, at Boet omsider befindes at være et Concursboe, hvis Beholdning aldeles ikke vedkommer Arvingerne men Creditorerne. Dersom i et saadant Tilfælde Midlerne vare blevne forvanskede af den Incassator, Arvingerne, disse saaledes aldeles incompetente Personer, havde

valgt, saa vare de rette Interessentere i Boet aabenbar forurettede. Skifteforvalteren kan derfor, som den der skal paaagte samtlige Vedkommendes Interesse, under visse Omstændigheder, kræve Sikkerhed af den, Incassationen betroes, hvilket Placaten 30 Oct. 1767 og udtrykkelig hjemler; thi de Vedkommende, som der efter dens Bud skal stilles Sikkerhed til, naar det udkræves og fornødent eragtes, kunne ikke være selve Arvingerne, der, efter Godtbefindende antage Incassator, og paa hvis Godtbefindende det altsaa maatte beroe, hvorledes de i denne Henseende vilde betrygge dem. Men, naar Skifteforvalteren saaledes faaer en skjøndt negativ Stemme med Hensyn til Incassator, saa vil det og meget komme an paa ham, om Vedkommende ved den valgte Incassator vilde udsættes for Fare eller ikke, og det bliver ingenlunde paa Arvingernes eller Creditorernes Valg af Incassator allene, at Skiftemidlernes Conservation beroer. De Vedkommendes Valg er og ofte i Virkeligheden temmelig indskrænket, især naar de høre til de ringere Classer, og det er let begribeligt, at Incassators Forretninger for det meste falde i Skifteforvalterens eller dennes Fuldmægtigs Hænder, naar disse ønske det. Ved at give Incassators Functioner den ovenmeldte Udstrækning, vilde i slige Tilfælde dog ingen forøget Sikkerhed erhverves, men kun Leilighed gives til, at Skifteforvalteren, for det Arbeide, han har at forrette, kunde beregne sig særskilt Betaling, som Incassator. Det er derfor i

det Hele taget vist nok bedre, at Incassators Functioner indskrænkes til at modtage Regningsgield og især Beløberne ved Løsøre-Auctioner, hvor, foruden Oppebørselens Vidtløftighed, ogsaa den Credit, som maa gives ved slige Auctioner og hvoraf Boet ingenlunde selv bør overtage sig Resicoen, gjør en Incassator nødvendig og Incassationssalariet billigt. At en Incassator hverken har at modtage de i et Boe forefundne eller siden ved Capitalbetalinger indkomne Pengesummer, og heller ikke til Boets Slutning skal blive indestaaende med de Auctionsbeløber, han indcasserer, bestyrkes og saavel ved Frd. 12 Febr. 1790 §. 11, som endnu mere af de ved bemeldte Frdn. §. 8 authoriserede Schemata for de befalede Designationer angaaende usluttede Skifter, hvori en Rubrik indeholder, hvo Incassator er, og af hvem antaget, samt om Pengene til bestemt Tid ere indløbne *). Forordningen 3 Juni 1818 har saaledes ingenlunde i denne Henseende indført et nyt Princip, men blot søgt at forebygge Misbrug fra Incassatorernes Side. De af ovenmeldte Forfatter paapegede Tildragelser ere og ældre end hiin Placat, og dog blev det, i det af disse Tilfælde, der er blevet endelig paakjendt, af Domstolene

*) Dette Schema findes ei vedtrykt i Samlingen af Forordningerne, eller i Schous chronologiske Register, men, derimod i Fogtmanns Reskriptsamling 6 Deel 5 Bind, til S. 60.

befundet, at Skifteforvalteren, som Skifteforvalter, indesad med de meget betydelige Skiftemidler, hvorfor han blev draget til Ansvar efter Forordningen 4 Marts 1690. Iøvrigt er der nok hverken i bemeldte Placat eller i den øvrige Lovgivning noget, der kan være hinderligt for, at Arvingerne eller andre Vedkommende kunde gjøre Paastand paa, at Boets Beholdninger, saavel for Sikkerhedens Skyld som for at give en Indtægt, anbringes paa en eller anden Maade, som de finde hensigtsmæssig, forsaavidt ingen anden Interessent i Boet derved udsættes for nogen Fare.

Iøvrigt lader det sig ingenlunde undgaae, at saavel Statens egne som andre under offentlig Forsorg værende Midler maa gaae gjennem Embedsmænds Hænder, som muligen kunne forvanske dem. Samvittighedsfuldhed i Valget af Statstjenerne, aarvaagent Tilsyn med deres Embedsførelse, alvorlige Straf, for dem, naar de findes i Utroskab, udgjøre, i Forbindelse med de gode eller dog taalelige Kaar, deres Embede giver dem, en Garantie, hvorved man nødes til at berolige sig. De sørgelige Tilfælde, som i de senere Tider have viist sig, ville, som man kan haabe, kun være temporære Phænomener, hvorefter man ei bør afmaale den Tillid, der kan sættes til Statens Tjenere. For Resten gives der mange andre Leiligheder, hvor Rettens Betjente ansees som Personer, i hvis Hænder man, med fuldeste Tillid, maae kunne betroe sin Formue. Saaledes maa man hos dem

kunne, for at undgaae Arrest eller Execution, nedlægge omtvistede Summer eller Effekter, som give Sikkerhed derfor; ligesom de og maae kunne annamme Penge og andre Kostbarheder, hvorpaa der gjøres Arrest, eller, paa deres Ansvar bedømme, hvorvidt de kunne betroes Arrest-Impetranten. 3—17 N. L. 19—28 og Fdg. 16 April 1681 Cap. VI §. 24 vise og i Særdeleshed, hvorledes man, for at undgaae Ansvar, kan deponere Pengesummer hos disse Embedsmænd, der, efter Lovens Forudsætning i 1—5—1, maae være vederhæftige.

En mærkelig skjæv Dom om de danske Forligelses-Commissioner.

I Entwurf eines Gesetzbuchs über das gerichtliche Verfahren, in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, von Dr. Nicolaus Thadelaus von Gönner, 2ter Band, Motiven, S. 220-226 læser man følgende Betragtninger, hvorved den berømte Forfatter vil retfærdiggjøre den indskrænkede Brug, han, i sit Udkast, har gjort af Forligsmægling:

"Til Begyndelsen af en Retstrette slutte sig Forsøg paa godvilligt Forlig, som et Middel til at forebygge Processen. Slige Forsøg kom i vore Dage meget for Orde som et særdeles legislativt Problem. fornemmelig ved det, som derfor blev gjort i Frankrig, Danmark og Schweitz, og, naar man hører, at Processerne, ved særdeles Forligsanstalter, i tusindviis, blive qvalte i Fødselen, da henrives man af Forundring og bliver

tilbøielig til det Ønske, at see hine Indretninger udbredte over hele Europa. Men det er ikke alt Guld, der glimrer, enhver Ting har sin svage Side, og en erkjendt og erfaren Lærd *) har allerede hævet sin Stemme derimod. Desto snarere vil man tilgive mig, om det blændende Udvortes i en nye Indretning ikke har henrevet mig, og om jeg fra Lovgivningens Standpunkt seer Forligsforsøg i et andet Lys."

"Processer ere kun da et sandt Onde, naar de foranlediges af en slet Civillovgivning og forøges ved en slet Proceslov. I og for sig betragtede ere de en nødvendig Følge af levende Samqvem og en Frugt af de hermed forbundne Berørelser, ja endog en Maalestok for Statistikeren, hvorefter han bedømmer Samqvemmets Liv og Mangfoldighed og Nationens Rigdom. Iblandt simple Hyrdefolk finder man kun faa Processer, ikke for deres bedre Characteers Skyld, men fordi deres Forbindelser ere saa indskrænkede; hvor der ingen Handel er, finder man ingen Handelsprocesser, og uden Vexler gives der ingen Vexelprocesser. Lad ogsaa Processer i visse Henseender være et Onde, saa ere de dog kun et nødvendigt Onde, som andre Hensyn veier op imod, og som en god Lovgivning kan gjøre uskadelig, men hvilke en Lovgiver ligesaalidet kan for-

*) J. A. von der Becke (Oberapp. Gerichts-Director) über Verminderung und Abkürzung der Processe durch Vergleich. München 1812.

jage af Staten, som Pædagogen Lidenskaberne af Mennesket. Blive de ved Mængde og Varighed virkelig skadelige, saa ligger Feilen i Lovene; dem forbedre man, men man begaae ikke den Uretfærdighed, at lade Kilden til dette Onde uberørt, og at tvinge Parterne, ved særegne Forligsindretninger, til nye Opoffrelser."

"Hvor dybt bliver ikke Justitien nedværdiget, naar man, ved ængstlig Stræben efter Forlig, erklærer, at Processer ruinere Borgerne, at man ikke kan opleve Enden paa dem, og at denne er saa uvis som Terninger kast. Parterne handlede derfor meget klogt, om de, ved et Forlig, hvad det end skulde koste, saasnart mueligt befriede sig fra den hellige Justits, som fra et slemt Onde!"

"Lidenskaber og Processyge kunne give Anledning til mangen Proces. Men er det da Lidenskab, naar jeg søger min Ret, og hellere bortskjænker til en værdig Trængende det, som min uværdige Modstander, med Nægtelse af al Ret, ved et Forlig, vil fravende mig? Procesomkostningerne og Straffen vilde snart helbrede den Trættekjære og afkjøle hans Lidenskab; men der er overalt ingen Grund, hvorfor Staten, ved at lægge alt for stor Vægt paa Forlig, skal sætte den billige Mand i det sørgelige Alternativ, enten for Mæglerne at fremstilles som trættekjær, eller, for at undgaae dette Skin, at opgive saa meget af sin Ret, som Modparten lyster."

"En for kunstig Maskine er selden af Varighed, og for voldsomme Forholdsregler føre sjelden til Maalet. Dette stadfæste og de særegne Forligsindretninger, og visselig feiler man, naar man, ved alt for stærke Forholdsregler, arbeider paa Forlig, i den Mening derved at formindske Processernes Antal. Hvert Forlig forudsætter dog en Tvistighed, og den, der forud veed, at hans Modstander ikke vel kan undslaae sig for Forlig, vil nu først gjøre ham det stridigt, som han maaskee aldrig vilde lade komme for Retten, just fordi han tør haabe, ved Forlig, i det mindste at rive et Ærme af anden Mands Kjole. Paa denne Maade ville hine overdrevne Forligs Indretninger formere Processer, istedetfor at formindske dem."

"Man behøver hverken de Tid og Pengekostende Forligsforsøg efter den preussiske Rettergangsordning, eller de kostbare, og voldsomme danske Forligelses-Commissioner, eller de franske Fredsdommeres, ligesaalidet Bifald fortjene andre Forholdsregler til at tilveiebringe Forlig, især Belønninger for Dommere og Advocater, der have udmærket sig ved at stifte Forlig. Hvor Dommere og Advokater erholde Belønninger for Forlig, der bliver Magelighed snart Dagens Orden. Parterne maae lade noget endog af deres retfærdigste Fordringer fare, for at fuldgiøre Tallet af hine Fortjenester, og da det er notorisk, at der til at stifte et Forlig udfordres baade mindre Hoved og Tid end til at føre og paakiende en Proces, saa vinder den bavne

eller talentløse Dommer og Advokat et Fortrin for den flittige og dygtige Mand."

"Og hvad gjør da alle disse særegne Indretninger nødvendige? Kunne Parterne ikke, uden dem, forlige sig til enhver Tid? Have de ikke Familie og Venner, der, efter Omstændighederne, kunne være Meglere? Vil man absolut ingen Processer have, holder man det for en saa stor Velgjerning, at hver Proces, hvor det er muligt, qvæles i Fødselen, vil man derfor gjøre særegne Indretninger, saa gives der et langt simplere Middel. Man indføre de gamle Overskjærings-Domme (Schnitterurtheile), eller transactiones imperatas, eller man forordne Voldgiftsmænd istedet for Domstole, saa bliver der vist ingen Processer, i det mindste ere de med Eet afgjorte, og Bekostninger for Under- og Over-Retten spares i tusindvis."

"Disse Betragtninger bragte mig til den Overbeviisning, at Lovgivningen bør, fornemmelig for Processens Udbrud i første Instants, tillade Forsøg paa Forlig, men ikke i Regelen paabyde dem, dog med Forbeholdenhed af de Undtagelser, der grunde sig deels i Parternes personlige Forhold, deels i Trættens Gjenstand; endnu mindre bør den gjøre egne Indretninger i denne Henseyt, det være enten særegne Forligelses-Commissioner eller Belønning for Dommer og Advokat; men den skal meget hellere lade Sagen have sin naturlige Gang."

"Paa denne Ansluelse beroe de i Texten angivne

Forslag." Efter disse skal Forligsprøve kun være Pligt for Dommeren i enkelte Sager, f. Ex. Egteskabstretter, Stridigheder mellem Nærpaarørende, i Sager angaaende Grændseskjel og Servituter, i forviklede Regnskabs og Interessentskabs Stridigheder. Dog skal Dommeren, i alle andre Sager, der, med Hensyn enten til Factum eller Loven, synes ham meget forviklede eller tvivlsomme, eller som dog ikke kunne afgjøres uden efter en vidtløftig Beviisførelse, være bemyndiget til at prøve Forlig. Selv i anden eller tredie Instants kan et Forligs Forsøg finde Sted, enten efter begge Parters eller den enes Begjæring, eller efter Dommerens Beslutning paa Grund af vigtige Aarsager, dog dette sidste kun, naar ingen Mægling i første Instants har fundet Sted. Men for Parterne finder aldrig nogen Forpligtelse til at møde og indlade sig i Forligs-Mæglingen Sted, med mindre Sagen er mellem Ægtefolk, eller Ascendentere og Descendentere. I Sager, som ei taale Ophold, er det forbudt at bestemme en særegen Dag til Forligsmægling, men denne kan kun finde Sted paa de til Sagens Forhandling ellers bestemte Dage.

Den ovenanførte Critik over vore Forligelses-Indretninger meddeler jeg mere som en Mærkelighed end fordi jeg skulde finde det fornødent at tage disse i Forsvar mod en saadan Critik. Det Hele er, som man seer, bygget paa en fuldkommen Misforstaaelse, hvortil uden Tvivl en Recension i den Jenaer Litteratur-Ti-

vende har ført Forf., uagtet han og citerer de tvende af vor Landsmand, Hr. Conferentsraad og Cancellie-Deputeret Rothe, i det franske og tydske Sprog, udgivne Skrifter, af hvilke Skrifter (hvoraf det ene dog er stilet mod hin Recensent) han, dersom han omhyggelig havde læst dem, maatte have faaet rigtigere Begreber om Sagen. Intet kan mere røbe hans Ubekjendtskab med det Institut, for hvis velgjørende Følger vi nu her have 25 Aars Erfaring til Borgen, end de Prædikater af kostbart og voldsomt, som han tillægger det. Hvad Kostbarheden angaaer, da er det bekjendt, at en Sags Foretagelse og Behandling ved Forligelses-Commissionen, hvis den der bliver afgjort, i Tilsigelses-Penge og Gebyr til Forligelses-Commissionen og Skriveren, koster mindre end 1 Rbdlr., og at der, hvis den ei kan bilægges, ikke er andet at betale end nogle Skillinger til Varselsmændene, og derhos i Kjøbenhavn et Gebyr af 24 Skilling *), og at Forligelses-Commissarierne og Skriveren (med Undtagelse af Kjøbenhavn, hvor den ei betydelige Udgift dog for en stor Deel dækkes ved det befalede Gebyr) aldeles ingen Løn eller anden Pengeforbeel nyde enten af Statskassen eller Communen. Om man endog vilde ansætte Forligelses-Commissionens Gavnlighed langt under det som aabenbare Kjendsgjerninger bestemt vise, saa vilde man dog have ondt

*) See Frd. 10 Juli 1795 §. 55, Pl. 24 Juni 1817 og Pl. 9 Juli 1819.

ved at nævne en Indretning enten her i Landet, eller i fremmede Lande, der i Betydenhed, kunde taale nogen Sammenligning med vore Forligelses-Instituter, og som baade for de Enkelte, der benyttede samme, og for det Offentlige, medførte saa liden Byrde. Den Voldsomhed, Sønner tillægger vort Forligelsesvæsen, grunder sig aabenbar paa den Forudsætning, at samme gaaer ud paa at tvinge Folk til ved Forlig at opoffre deres Rettigheder. Heraf er der nu ikke mindste Spor i Indretningen. Den eneste Tvang, som finder Sted, er den, at man skal møde, eller, naar man har Forfald, lade møde, for at høre Forligs Forslag. Kun Forsømmelse i denne Henseende medfører et Retstab for den Paagjeldende, nemlig enten at man ikke kan forfølge Klagen ved Rettergang, eller at man, uden Hensyn til Sagens Udfald, skal betale Processens Omkostninger i første Instants, og Mulkt for unødig Trette *). Iøvrigt kommer det, under Sagens Forfølgning, aldeles ikke i Betragtning, om man har viist Tilbøielighed til Sagens mindelige Afgiørelse, eller lagt Vrangvillie for Dagen; hvilket derimod allene har

*) See Forordningen 10 Juli 1795 §. 39, Placat 30 Octbr. 1798 og Forordningen 11 August 1819, §. 1. See og juridisk Arkiv No. 17 Side 171-188, hvor de Retsspørgsmaale, som i Anledning af hiin Mødepligt og det af sammes Overtrædelse flydende Ansvar kunne opstaae, omhyggelig ere giennemgaaede.

Virkning, naar der spørges om Adgang til Beneficium paupertatis *). Hvor omhyggelig Lovgiveren har søgt at undgaae alt hvad der kunde betage Forliget sin Frivillighed; sees deels deraf, at Mæglingen ordentligviis ei er henlagt under Dommeren, men overladt særskilte Forligelses-Commissioner, som aldeles ingen Indflydelse kunne have paa Sagens Udfald, deels af det Forbud, Fdg. 10 Juli 1795, §. 41 indeholder imod at udstæde Attester, eller føre Vidner om det, der af Parterne tilstaaes eller foreslaaes ved Forligelses-Commissionen, undtagen forsaavidt det af begge Parter bliver vedtaget og udgjør virkelige Punkter i Foreningen selv. Lovgivningen har saaledes forbigaaet de Forligs Mæglere, som, med størst Virksomhed, og tillige ordentligvis med størst Indsigt, kunde arbeide paa Forligs Forslag, samt opoffret den Fordeel, der af Parternes personlige Sammenkomst kunde hentes for Sandhedens Oplysning, og ladet Parterne beholde Leilighed til, under Rettergang, gjennem en Sagfører, at benægte, hvad de, under Mæglingen, have tilstaaet, alt for at de kunne handle med den størst mulige Frihed.

Dersom man vilde paastaae, at Lovgiveren heller maatte have betroet Dommerne Forligs Mæglingen, og ladet den personlige Sammenkomst, om endog Forlig ei derved kunde bevirkes, tjene som et Middel til at faae Parternes egen Erklæring over Sagens Fac-

*) Fdg. 10 Juli 1795 §. 53.

tum, hvorved Vidtløftigheder i Processen kunde undgaaes og Sandheden ofte bringes for Dagen, saa lod denne Erindring, hvilken jeg derfor dog ei vil erkjende for gyldig, sig høre. Men, naar man beskylder vor Forligelses-Indretning for Voldsomhed, saa beviser dette en fuldkommen Uvidenhed om sammes Væsen og Charakteer *).

2. Hvad Forfatteren har yttret om at Processer ikke i og for sig ere et Onde, og at Lovgivningen ikke bør friste Borgerne til, ved Opofferelser af deres lovlige Ret at tilkjøbe dem Forlig, er, i det Væsentlige, ganske rigtigt **). Men vore Forligs-Indretninger gaae heller ingenlunde ud paa at fremtvinge eller fremlokke mindelige Afgjørelser, og de sætte, som vi have seet,

*) Cfr. jur. Ark., No. 5, Side 251-255, samt Side 259-261.

**) Det er imidlertid en Overdrivelse, naar Forfatteren troer, i Processernes Mængde, at finde en Maalestok for Samqvemmets Liv og Nationens Rigdom. Han har vist nok megen Ret, naar han lærer, at man, hvor der ingen Handel er, heller ikke treffer Handelsprocesser. Men han feiler meget, hvis han, som det lader, antager, at jo mere Handelen blomstrer, jo flere Handelsprocesser ville der finde Sted. Den senere Tid har givet os en sørgelig Erfaring om hvad der og, uden Erfaring, lod sig indsee, at en fortrykt Tilstand i Handel, Næring og Pengeomløbet netop indeholder en rig Kilde til Processernes Forøgelse.

aldeles ikke den, der vil søge sin Ret, i det ubehagelige Alternativ, enten at give efter for sin Modparts Egennytte eller Egensindighed, eller at fremstilles som trættekjær. Den giver derfor heller ikke mindste Næring til den Tænkemaade, der gjør Uret i den Forvisning, at Modparten heller giver efter end indtaler sin Ret ved Domstolene. Naar det hænder, at nogen, af slig Bevæggrund, lader sin Ret falde, saa er det ikke, formedelst Forligs Mødet, eller formedelst Følgerne af et at forlige sig, men forbi Processen selv vilde være for bekostelig, eller dens Udfald for tvivlsomt til, at han kan foretrække samme for det Forlig, der er at faae. Forligelses-Commissionerne give endog ofte Leilighed til, at man faaer sin Ret gjort gjeldende, hvor man ellers, formedelst de med Retsforfølgningen forbundne Omkostninger og Uleiligheder, reent maatte have tiet. At mangen Sag kommer frem for Forligelses-Commissionen, som ellers ikke vilde være paatalt, beviser vel, at de forligte Sagers Antal ikke ligefrem er en Maalestok for Antallet af de Processer, som derved blive forebyggede *), men indeholder for Resten ingen Indven-

*) Hertil kan man derimod temmelig sikkert slutte fra de Sammenligninger mellem Sagernes Tal i de tre sidste Aar før Forligelsesvæsnets Indretning og de tre nærmeste Aar efter at denne Indretning var indført, som findes i Collegial-Tidende for 1800, No. 41, Side 653-655; og Resultatet deraf er yderst fordeelagtigt for dette Instituts Virksomhed.

ding med Indretningen; thi det er netop et Gode, at Midlerne, hvorved Borgerne kunde faae deres Retigheder gjorte gjeldende, derved ere blevne forøgede.

At Parterne, ved Familiers og Venners Hjelp, kunne forliges uden nogen offentlig Indretnings Hjelp, er vist nok. Men Forligelses-Commissionerne lægge jo ingen Hindringer i Veien for disse private Bestræbelser; og at meget ofte Sager, som ellers vilde blevet Gjenstande for Rettergang, afgjøres ved Forligelses-Commissionerne, er en unægtelig Erfaring. Ofte have Parterne, især i den simplere Classe, ingen fælleds Bekjendtere, der med den Indsigt og Nidkjærhed, som Forligelses-Commissionerne, ville arbeide paa Sagens mindelige Forening efter Ret og Billigheds Grundsætninger. Ogsaa har det i Commissionen indgaaede Forlig en Virkning, som mangler det, der stiftes ved Privates Medvirkning. Hvor naturlig og velgjørende er altsaa ikke den Indretning, at Parterne, inden Rettergangen begynder, kaldes for gode og forstandige Mænd, for gjensidigen at kunne høre hinandens Forslag, og modtage disse Mænds Forestillinger, om hvorledes Sagen paa en med Ret og Billighed samt begges Tarv overeensstemmende Maade, kan afgjøres, uden Bekostning og Vidtløftighed og med samme bindende Kraft, som om Høiesteret havde kjendt i Sagen?

Forligelses-Indretningen indeholder derfor ingenlunde de nedværdigende Forudsætninger om Retspleien

som Sønner troer at ligge til Grund for samme. Processer behøve hverken at være overdrevent bekostelige eller langsomme, og endnu mindre Udfaldet at være saa uvist som et Tærningkast, for at Borgerne maae finde deres Regning bedre ved en paa Ret og Billighed grundet mindelig Afgjørelse end ved Rettergangstrette, ikke at tale om at de Fortræbeligheder og den gjensidige Bitterhed, disse ofte føre med sig, vel og ere et Onde, som maa ønskes forebygget. Forfatterens eget Udkast til en Rettergangsorden forudsætter iøvrigt, at Sager koste Penge. Den Hemmelighed, af Processer at afskjære al Leilighed til Vidtløftighed og Chikaner er det heller ikke lykkedes ham at opdage. At der gives Sager, hvis Udfald, enten med Hensyn til jus eller factum, er tvivlsomt, indrømmer han og i sine egne Forslag. I det Slags Sager vil han undtagelsesviis, at Forlig prøves. Foruden at nu Forligs-Prøven da snarest indeholder den ubehagelige Tilstaaelse, som Forfatteren urettelig har fundet i en almindelig Bestemmelse om foregaaende Forligs-Mægling, er det neppe i saadanne tvivlsomme Sager, at der med størst Held og Sikkerhed kan arbeides paa Forlig. Hvor Udfaldet, med Vished, kan forudsees, kan man bestemtere og uden Fare sige Parterne, at de gjøre vel mod dem selv i at forlige Sagen paa en bestemt Maade. At den ene Part, efter Godtbefindende, kan blive borte, naar han af Retten kaldes til Forligs-Prøve, og saaledes spilde Mødet for Dommeren og

Modparten, uden derved at paadrage sig nogen Ulempe, er og noget høist synderligt; og overalt man Loven nok heller reent opgive enhver Bestræbelse for Sagernes mindelige Afgjørelse end derfor give saadanne Bestemmelser som Sønners Udkast indeholde.

Ex A. G. P
3/6/05

